הארץ

1.40 ש"ח יום ד', ח' בחשון התשמ"ט, 19 באוקטובר 1988 VOL.69/21045 OCTOBER 19 1988

כולל מע"מ (באילת 1.22 ש"ח)

יותר מכירות
פחות ריצות!

מדריך העסקים דןסניף 1989 יוצא לאור

קח עותק – ותגדיל את עסקיך!

מזמינים עכשיו בטל: 03-5103355

DB דן אנד ברדסטריט איטרנשיונל

ביהמ"ש העליון קבע פה אחד: רשימת כך גזענית, כהנא בחוץ

כהנא לפני סיור אלים במחנה יהודה: "זה בית משפט תחתון!" • ברוב 3 נגד 2 אושרה אי־פסילת הרשימה המתקדמת, למרות דעת השופטים כי היא חותרת תחת האופי היהודי של המדינה

מאת נדב שרגאי
כתב "הארץ"

תנועת כך לא תשתתף בבחירות לכנסת ה־12. בית המשפט העליון דחה אתמול פה אחד את הערעור על פסילתה. לעומת זאת, אישרו השופטים ברוב קולות (2:3) את השתתפות הרשימה המתקדמת לשלום בבחירות ודחו את הערעור שהגישו הליכוד, התחיה, המפד"ל ואגודת ישראל בעניינה.

באשר לכך קבעו השופטים כי התנועה היא גזענית ואנטי־דמוקרטית. הם העניקו בראשונה פרשנות משפטית לתיקון בחוק יסוד הכנסת, שעליו התמוכה הדלת הפסילה, וקבעו אמות מידה לפסילת רשימה לפי סעיף זה.

בעניין המתקדמת ציינו כל חמשת השופטים כי ההחלטה התקבלה, וכי יש בחלק מהחומר הראיות כדי לתמוך בטענות המערערים כי המתקדמת חותרת תחת האופי היהודי של המדינה.

מנהיג כך מאיר כהנא הכריז כי ימליץ בפני אנשיו שלא להצביע בבחירות. הוא אמר כי אם בכל זאת ילכו אנשיו לקלפי, הרי העיקר מבחינתו הוא לנקום בליכוד.

"פסולים פסלו את הכשרים, אבל אנחנו נמשיך בדרכנו. על בית המשפט הזה נאמר: מקום המשפט – שם הרשע", אמר כהנא לעשרות עיתונאים במשרדי כך בירושלים, מיד לאחר החלטת בית המשפט.

"מה שעשו היום בעליון זה לא פסילת כהנא וגם לא פסילת כך (...) הרמב"ם אומר על לא יהודים בארץ שהם נבזים ונשפטים למטה, שאין להניח להם להרים ראש על ישראל ושאין למנותם על ישראל. הרמב"ם הוא גזענות? הרמב"ם זה חוקי נירנברג? זו הלכה זו יהדות אנחנו ממשיכים עם זה", אמר כהנא.

"זה בית משפט עליון? זה בית משפט תחתון! הם פסלו היום את הציונות. מי שאומר שניתן להקים מדינה ציונית דמוקרטית הוא אחד מהשניים: או טיפש או נוכל. חוק השבות אינו של כהנא אלא של מפא"י. החוק האוסר למכור קרקעות מדינה אינו של כהנא אלא של מפא"י", אמר כהנא לעיתונאים.

לאחר מסיבת העיתונאים פנה כהנא לסמטאות שוק מחנה יהודה. ליד המוכות, בפתח השוק, פרקה משאית של תנובה גבינות ושקיות חלב. תא הנהג של המשאית הפך אחר כך למקלט לכמה מהעובדים הערבים בשוק.

בסמטאות השתרכו עשרות אנשיו של כהנא אחר מנהיגם, תוך ריקודים והשמעת סיסמאות, "מוות לערבים", "ערבים החוצה", "כהנא לשלטון", "עוצו עצה ותופר". כהנא הורם על כתפיים. עוד קריאות: "מוות לשופטים", "מוות לשמיר", "שמיר בוגד", "העיקר לא לפחד כלל" ועוד. המשך, הבטיחו פעילי כך, בוא יבוא.

ראה ידיעות בעמוד 4

מנהיג כך מאיר כהנא נישא אתמול על כפיים בשוק מחנה יהודה בירושלים לאחר החלטת בג"ץ נגדו. צילום חנוס ישראלי

המפכ"ל קראוס: אנשי "כך" עלולים להפריע למהלכן התקין של הבחירות

המשטרה לא תמנע מ"כך" לקיים אסיפות במסגרת החוק; לרשימה נציגים בוועדות הקלפי

מאת ראובן שפירא
כתב "הארץ"

המשטרה תאפשר לתנועת כך לקיים עצרות ואסיפות פומביות, אף שהיא נפסלה מלהשתתף בבחירות לכנסת. אם תבקש התנועה רשיון לאסיפה, נושאי האסיפה יהיו חוקיים והתנועה תשמור על החוק ותמלא אחרי התנאים הנדרשים לאסיפה כזאת, המשטרה תאשר את קיומה.

את הדברים אמר אתמול מפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס, זמן קצר לאחר שנודע על דחיית ערעורה של תנועת "כך" בבית המשפט העליון על פסילתה מהשתתפות בבחירות. קראוס אמר כי להוצאתה של תנועת כך ממערכת הבחירות אין בשלב זה כל משמעות אופרטיבית מבחינת המשטרה והיא אינה נערכת במיוחד בעקבות החלטת בית המשפט העליון.

"המשטרה איננה צד בענין הפוליטי. ייתכן שלפסילת "כך" תהיה משמעות גם בשטח על ידי נסיונות להפריע לקיום מערכת הבחירות, ושמענו על כך היום באמצעי התקשורת מפי נציג "כך". אנחנו לוקחים אפשרות כזאת בחשבון ואני מאמין שכוחות המשטרה בשטח יוכלו לתת תשובה לכל התפתחות. אם הפסילה תדרבן את התומכים בתנועת "כך" לפעול בניגוד לחוק, אין ספק שנצטרך להיערך ולפעול בנושא באופן מיוחד ולאכוף את החוק", אמר המפכ"ל.

קראוס אמר כי למרות פסילתה רשאית "כך" לנהל תעמולת בחירות ואף יהיו לה, כסיעה בכנסת היוצאת, נציגים בוועדות הקלפי. המשטרה לא תפעל נגד "כך" כל עוד התנועה תפעל במסגרת החוק ומיגבלותיו.

"השדולה הפרו־ישראלית בארה"ב חורגת מן הקונצנזוס היהודי"

מזהירים מנהיגים יהודיים • "ניו־יורק טיימס" פרסם התכתבות פנימית לפיה מינו 3 ארגונים נציגים משלהם לקונגרס ולממשל

מאת יואב קרני

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). שלושה ארגונים יהודיים מרכזיים בארה"ב מתחו ביקורת קשה על השדולה הפרו־ישראלית בוואשינגטון, הודיעו אותה כי היא חורגת מן "הקונצנזוס של הקהילה היהודית המאורגנת" בענייני ישראל והמזרח התיכון, והודיעו כי הם מקימים "זרוע פוליטית לענייני ישראל בוואשינגטון", אשר תייצג אותם לפני המימשל ולפני הקונגרס.

שלושת הארגונים הם הליגה נגד השמצה של בני ברית, הוועד היהודי

(סוף בעמוד 2)

אש"ף יכנס המועצה ב־8 בנובמבר; יכריז על מדינה ללא גבולות

נטייה לקבוע את מקום הכינוס באלג'יריה, למרות התנגשויות הדמים שאירעו שם

מאת סופר "הארץ" לענייני ערבים, שלמה שמיר והסוכנויות

כינוס המועצה הפלשתינית ייערך ב־8 בנובמבר ויימשך יומיים, כנראה באלג'יר. בהודעה של אש"ף שפורסמה אמש בתוניס נמסר כי הוועדה המבצעת העליונה של הארגון תתכנס מחר כדי לקבוע סופית את תאריך הכינוס ומקומו. בהודעה נאמר כי יש נטייה לקבוע את מקום הכינוס באלג'יריה, למרות התנגשויות הדמים שאירעו שם.

ג'מיל הילאל, ראש מחלקת ההסברה של אש"ף בתוניס, אמר כי אחת המטרות העיקריות של ועידת המועצה הלאומית הפלשתינית היא "לקבור את האופציה הירדנית", על־ידי הכרזת מדינה פלשתינית עצמאית. הוא הוסיף כי הדיבורים על קונפדרציה עם ירדן הם שטות מוחלטת, לפחות עד לאחר שתקום מדינה פלשתינית עצמאית.

מקורות של אש"ף מסרו אתמול כי הוחלט לקיים באלג'יר את כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית, הפרלמנט הגולה של אש"ף. על־פי ההודעה מאתמול, הנהגת אש"ף תתכנס בתוך 48 שעות כדי לקבוע את מועד הפתיחה. גם "ניו יורק טיימס" מסר אתמול, בידיעה מפאריס, כי המועצה הפלשתינית תתכנס באלג'יר.

"ניו יורק טיימס" מוסר עוד כי המועצה הפלשתינית תכריז בכינוס על הקמתה של מדינה עצמאית, אם כי לא תגדיר את גבולותיה. אנשי אש"ף אמרו לכתב "ניו יורק טיימס" בפאריס כי ההצהרה על הקמת מדינה עצמאית יכולה להתפרש כהסכמתו של אש"ף להחלטות האו"ם, כולל החלטה 242. עם זאת ציינו כי הוועד המנהל של אש"ף לא ימליץ על ביטול אמנת הארגון.

אנשי אש"ף אמרו כי הוועד המנהל של אש"ף, שיתכנס במקביל לכינוס 500 חברי המועצה הלאומית, לא ימליץ על צעדים לכינון ממשלה גולה וישאיר ההחלטה בנושא זה לדיונים נוספים של הוועד המנהל בראשותו של יאסר ערפאת.

ערפאת ערך שלשום ביקור בזק באלג'יר ונפגש עם הנשיא שאדלי בנג'דיד.

אש"ף פונה לדעת הקהל

פאריס (ע"צ). איבראהים סוס, נציג אש"ף בפאריס, קרא שלשום לדעת הקהל בצרפת ובאירופה "למנוע טבח קולקטיבי של האוכלוסיה הפלשתינית, שאותו מכינה ממשלת ישראל, ולשים קץ לטירוף הקטלני של מר שמיר".

אש"ף משיב לרבין ופרס: נחרים בחירות בשטחים

תוניס (ע"צ). אם תארגן ישראל בחירות מוניציפליות בגדה המערבית וברצועת עזה, אש"ף יחרים אותן. כך אמר אתמול ג'מיל הילאל, ראש מחלקת ההסברה של אש"ף בתוניס.

הילאל דחה את ההשערות שהועלו בישראל כי אש"ף מעוניין בהחייאת הרעיון של קונפדרציה עם ירדן כדי להתגבר על הסתייגויות אמריקאיות לגבי מדינה פלשתינית עצמאית.

"ההנהגה של האינתיפאדה דורשת בחירות חופשיות בפיקוח האו"ם, אחרי נסיגה ישראלית. לא נשתתף בבחירות כלשהן שיתקיימו תחת משטר של כיבוש. מטרת ההתקוממות איננה להביא לבחירות, אלא להביא לנסיגה ישראלית ולמדינה עצמאית. האינתיפאדה תימשך עד אז ולא נסטה ממטרה זו", אמר הילאל.

ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס ושר הביטחון יצחק רבין אמרו שלשום במסיבת עיתונאים כי מפלגת העבודה, אם תזכה בבחירות, תאפשר לפלשתינאים בשטחים לבחור נציגים מקומיים לניהול שיחות שלום עם ישראל. הוא הוסיף כי זה ייעשה בתנאי שתושבי השטחים יסכימו להפסיק את ההתקוממות לתקופה של לפחות שלושה שבועות.

האטלס של בנבנישתי וחייט קובע: בשטחים 1,730,000 תושבים ערבים

מספר הגדול ביותר מרבע מיליון מנתוני הלשכה לסטטיסטיקה • מספר המתנחלים: 70,000

מאת דן סגיר

"אטלס הגדה המערבית ועזה", בהוצאת פרוייקט המידע בניהולו של ד"ר מירון בנבנישתי, שהוצג אתמול לפני עיתונאים, מעריך את מספר התושבים הערבים בשטחים בכ־1,730,000, בשנת 1987.

מספר זה גדול ביותר מרבע מיליון איש מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לגבי מספר תושבי השטחים ב־87': 1,403,000 איש.

נתוני שני הספרים הללו הם הערכות בלבד, שנעשו בשיטות סטטיסטיות, מאחר שלא נערך בשטחים מפקד אוכלוסין מאז שנת 1967.

מספר המתנחלים היהודים בגדה המערבית בשנת 1987 מסתכם ב־67,000 איש. מספרם ברצועת עזה באותה שנה היה: 2,506 איש.

הכנתו של אטלס למיפוי הגדה המערבית ורצועת עזה הוחלה עוד לפני ההתקוממות בשטחים; המחברים הם ד"ר מירון בנבנישתי, ושלמה חייט. לדברי בנבנישתי האטלס יכול לשמש בסיס להסדרים גיאופוליטיים בעתיד. לדבריו, הנתונים השונים שמופיעים באטלס, ואשר מעידים במספרים ועובדות על המצוקות והתסכול של תושבי השטחים הערבים, יכולים להסביר במידה רבה את פרוץ האינתיפאדה.

התמונה המצטיירת היא של העדר מוחלט של תכנון ופיתוח בקרב הערבים, התושבים רבים גידול האוכלוסיה אינו מדביק את התפתחות השירותים השונים. בדיקת המצב לפי אינדיקטורים שונים, כגון מספר מיטות ל־1,000 תושבים, או שירותי החינוך, מסבירים את התסכול הרב. מחברי האטלס ציינו שנתקלו בקשיים מרובים בהשגת המידע על השטחים ולעיתים העבודה נעשתה בהרכבת פאזל מסובך. השניים מדגישים שאיסוף מידע על התנאים הפיזיים והתשתית – חיוניים לכל תכנון והכרעות פוליטיות.

בספר בן 140 עמודים ניתן למצוא נתוני אוכלוסיה שונים – הערבית והיהודית – מפת המינהלים הבריטים, הירדנים והישראלים. מפות ונתונים אחרים הם: מפת קווי התחבורה (היהודית הערבית), מפות ונתוני תשתית, פריסת מערכת שירותי החינוך, הבריאות, מבני תעשיה, במטעי זיתים. מפת הישובים הערבים (בציון אינדקס נתונים בסיסי לפי האלף בית), ומפת ההתנחלויות היהודיות, ותוכניות מיתאר שונות של הערים הגדולות והישובים היהודיים.

כבסיס להמשך דיונים בעתיד צורפו באטלס גם מפות של תוכנית אלון, מפת הישובים של מפלגת העבודה, תוכנית ויידויצמן, תוכנית שרון ואחרים.

תושב בקה אל־גרביה מואשם בריגול

(ע). בית־המשפט המחוזי בתל־אביב החליט אתמול, לאחר תקופה ארוכה, להתיר את פרסומה של פרשת הריגול שנחשפה בשנה האחרונה ואשר בה מעורב תושב בקה אל־גרביה המואשם בעבירות של ריגול חמור, ריגול, החזקה ונשיאת נשק שלא כדין וניסיון הצתה.

נגד הנאשם, מחמד מסראווה, הוגש כתב־אישום בעטיו נעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. השופט אריה סגלסון, בהסכמת נציג התביעה, עו"ד אברהם טל, וסניגורו של הנאשם, עו"ד אביגדור פלדמן, התיר לפרסם את הפרטים האלה, לאחר תקופה ארוכה בה הוטל איפול מלא על הפרשה והוצא צו איסור פרסום.

כל סניפי דיסקונט ייסגרו בימי ה'–ו'

מאת יהודה שרוני

ועד העובדים הארצי של בנק דיסקונט החליט להורות לכל עובדי הבנק לצאת בימים ה' ו־ו' בסוף השבוע לחופשה מאורגנת, שפירושה למעשה – השבתת כל סניפי הבנק. הוועד נימק את היציאה לחופשה כצעד מחאה על המצב במשק, הסתבכות בטיפול במפעלים הנמצאים בקשיים, ובחוסר האכפתיות של המערכת הכלכלית.

יש לציין, כי בית המשפט הוציא לפני כחודש ימים צו מניעה המורה לעובדי הבנק שלא לשבש את העבודה בענייני שכר, אך ועד העובדים התחכם, והחליט שהיציאה לחופשה תהיה בגין עילה אחרת.

ריקי בכר, יו"ר ועד עובדי דיסקונט מסר ל"הארץ", כי המאבק נגד הנהלת הבנק יהיה הפעם לחיים ולמוות, והוועד עוקב אחר תגובות ההנהלה.

האוצר לא מתחייב לסייע לכור; גוברים הקולות להחלפת רוזוליו

בית המשפט נתן אורכה של 30 יום ל"כור" לפני הדיון בפירוק • בנקאֿרס טראסט: כור נוקטת בצעדים המצביעים על חוסר אמינות • קיבוצים מנתקים קשרים העסקיים עם הקונצרן

מאת יהודה שרוני, מיכל רוה ואיתן אבריאל

סגן נשיא בית המשפט המחוזי בת"א, אליהו וינוגרד, נענה לבקשת עורכי הדין דם כספי וישראל קנטור, באי כוחה של כור, להאריך ב־30 יום את הדיון בבקשת הפירוק של הקונצרן. ראשי כור והבנקים ינצלו את התקופה לשם גיבוש תכנית הבראה עבור הקונצרן.

עורכי הדין כספי וקנטור נימקו את הבקשה בעובדות הבאות: "כור הינה הקונצרן התעשייתי המוביל במדינת ישראל. קונצרן כור מעסיק כ־27 אלף עובדים המהווה מקור פרנסה לעשרות אלפי בתי אב בישראל".

עוד נאמר, "כור החלה בתהליך תוכנית הבראה עוד לפני כ־5 חדשים, עם מינויה של הנהלה חדשה בכור. אולם, פתרון זה, חייב להעשות בזהירות, בשיקול דעת, ובתיאום מלא עם כל הגורמים".

חוסר אמינות

בעקבות האורכה שהשיגה אתמול כור, הודיע בנקאֿרס טראסט, כי כור ממשיך לנקוט בהליכים, המצביעים

(סוף בעמוד 2)

נשיא הקונגרס היהודי העולמי אדגר ברונפמן:

אין עוד סיבה שלא לקשור יחסים דיפלומטיים בין ברלין לירושלים

גם בהודעה הרשמית ששודרה ברדיו המזרח גרמני הוזכרה האפשרות • מזרח גרמניה התחייבה לשלם 100 מיליון ד' לנפגעי הנאצים • ירושלים: ישראל אינה זקוקה למתווכים

מאת דניאל דגן
כתב "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). לאחר שמזרח גרמניה הביעה נכונות לשלם סכום סמלי כפיצוי לניצולים היהודיים של השואה, אין עוד סיבה שלא לקשור יחסים דיפלומטיים בין מזרח ברלין לבין ירושלים – אמר אתמול נשיא הקונגרס היהודי העולמי אדגר ברונפמן בתום ביקור בן יומיים במזרח גרמניה.

ברונפמן נפגש השבוע עם מנהיג מזרח גרמניה אריך הונקר וקיבל ממנו הבטחה אישית לתשלום "סכום סמלי" של פיצויים לניצולי השואה.

ברונפמן דיבר במסיבת עיתונאים שאורגנה על ידי השלטונות המזרח גרמניים. הוא לא פרט באיזה סכום פיצויים מדובר, אך מקורות מזרח גרמניים אישרו, שארצם תשלם כמאה מליון דולר לועידת התביעות היהודיות נגד גרמניה, שמרכזה בניו יורק.

נשיא הקונגרס היהודי העולמי אמר, שפרטי התשלומים יידונו במשא ומתן שמנהלים שלטונות מזרח גרמניה עם ועדת התביעות. בכל הידוע מתנגדים המזרח גרמנים לכך שסכום כלשהו מן התשלומים שלהם יועבר ליהודים במערב גרמניה. מזרח ברלין מעוניינת, שהכסף שהיא תשלם יועבר לניצולים בודדים או למוסדות יהודיים בארה"ב, בישראל ובמדינות אחרות.

ברונפמן דיבר אתמול בהערכה רבה על היחס החם והלבבי של אריך הונקר כלפי יהודי מזרח גרמניה. הוא ציין במיוחד, כי אין לו ספק שהנהגת מזרח גרמניה תעשה כל מה שניתן כדי לשמור על הקהילה היהודית הזעירה, ולטפח את זכרן של הקהילות שהושמדו על ידי הנאצים.

אליהו זהבי, סופר "הארץ" בסקנדינביה מוסר: כי בהודעה הרשמית ששודרה ברדיו ברלין הוזכרה האפשרות לכינון יחסים מדיניים בין מזרח גרמניה וישראל, בלא לנקוב במועד או בתנאים שתציב מזרח גרמניה כהסכמה לצעד זה.

מאת עקיבא אלדר סופר המדיני של "הארץ": בירושלים עומדים על כך שההודעה על נכונות מזרח גרמניה לשלם פיצויים לנפגעי הנאצים תימסר מפי גורם ממשלתי מוסמך שם ולא מפיו של עסקן יהודי. במשרד החוץ נמסר כי רק לאחר הודעה רשמית על שינוי מדיניותה של מזרח גרמניה בסוגיית הפיצויים יבחן המשרד ויגבש את תגובתו.

שוק ההון

נמשכות עליות השערים

מאת יהודה שרוני

מגמת עליות השערים בבורסה נמשכה אתמול, אם כי עליות השערים היו מתונות יחסית לאתמול.

בנק ישראל ממשיך במאמצי מיזור. האוצר הפנימי: היום ינפיק שתי סדרות עתידיות בהיקף של 130 מיליון שקל, ומחר ינפיק 110 מיליון שקל נוספים, בשתי סדרות.

בשוק אגרות החוב נרשמה מגמה מעורבת, עם נטיה לעליות.

הליכוד עשוי לבטל העצרת בת"א (עמ' 3)

אין מקום לחיסון הציבור נגד דלקת קרום המוח (עמ' 5)

בעקבות ההלטות בית המשפט העליון עמוד 4

ועדת הכנסת תדון היום בשכר הבכירים (עמ' 8)

נפסקה השביתה במפעלי שפירא; 100 יפוטרו (עמ' 8)

בגליון זה 16 עמודים

אדריכל/מהנדס בנין החלטת לרכוש תב"ם? Drawbase דבר איתנו! א.נ.ג.ר. סחר הנדסי בע"מ טל: 03-7515134

מזג האוויר

ירושלים 21–14, תל אביב 26–18, חיפה 25–18, באר שבע 27–16, רמת הגולן 22–16, צפת 20–14, טבריה 28–19, עפולה 26–16, שומרון 22–15, נמל התעופה בן גוריון 26–17, יריחו 30–20, עזה 26–18, אילת 31–22

זכו בלוטו

אלה המספרים שעלו אמש בהגרלת הלוטו: 2, 14, 19, 24, 31, 33 והמספר הנוסף 4

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6180	+0.0036
נסיעות	1.9231	+0.0042
שחור	1.8700	–

שער הסל

יציג	1.7191	+0.0015

עכשיו גם אתה יכול להנות מהלוואה עסקית במחיר כמו בניו יורק ולונדון

הלוואה עולמית

בחר בין הלוואה צמודה לדולר ארה"ב או הלוואה צמודה ללירה שטרלינג ותהנה מריבית נמוכה במיוחד כמו בניו יורק או בלונדון

הלוואה צמודה לדולר ארה"ב		הלוואה צמודה ללירה שטרלינג	
הריבית בניו יורק	הריבית בבנק לאומי	הריבית בלונדון	הריבית בבנק לאומי
*12%	12%	*14%	14%

* פריים + 2%

ההלוואה לתקופה של 2–3 שנים בריבית קבועה.
מינימום הלוואה 100,000 ש"ח.
הבנק רשאי להפסיק את התוכנית או לשנותה בכל עת.
שעורי הריבית נכונים ליום הפרסום.
בבטחונות כמקובל בבנק.
פרטים בכל סניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

שיחת היום עם יואל לרנר

על החלטת ביהמ"ש העליון לפסול את תנועת כך

כששוללים את הזכות לפעול במסגרת החוק עלולים להתבטא שלא עפ"י החוק

בעקבות החלטת ביהמ"ש הע־ליון לפסול את כך, למי תצביע?

עדיין לא החלטתי. אחת האפש־רויות שאני שוקל היא, לקחת אתי ביום הבחירות מעטפת פתק הצבעה של כך מתוך ערימת הפתקים של התנועה שיש לי בבית ממערכת הבחירות הקודמת, להכניס אותו למעטפה ולשלשל אותו לקלפי כביטוי של מחאה על החלטת ביהמ"ש העליון.

אני מבין שלדעתך ההחלטה שהוציאו שופטי ביהמ"ש העליון קיבלה, אינה צודקת?

לדעתי, ביהמ"ש העליון הוציא עצמו אתמול מכלל ישראל. למעשה, משמעות ההחלטה שלהם בעיני היא, שהם השוו את תורת ישראל עם גזענות, למרות שזה לא נכון. הייתי מרחיק לכת ואומר, שזה שקר. איני חושב שהמניעים של ביהמ"ש היו טהורים. לדעתי, ביהמ"ש הישראלי ראוי באופן כללי לכבוד כשהוא עוסק בפלי־לים, אבל כשהוא דן בעניינים פוליטיים הוא יורד מהפסים לגמרי. אני מתקשה למצוא לשון פחות חריפה כדי לבטא את דעתי על ההחלטה.

אתה חולק על קביעתם של שופטי ביהמ"ש העליון, ש"מטרו־תיה ומעשיה של כך הם באופן ברור גזעניים"?

אני חושב שזו שטות ממדרגה ראשונה לומר זאת. אמנם, בעשר השנים האחרונות איני פעיל בתנועת כך מבחינה פורמלית. אבל אני מכיר את הנפשות הפועלות, ואת הרב כהנא אני מכיר במיוחד, ולייחס לו מטרות גזעניות, זה כל־כך רחוק מהמציאות. אילו לא היה הדבר בעניין כל־כך עקרוני כמו שלילת הזכות לבחור ולהיבחר, הייתי אומר שאשמה כזו אפילו אינה ראויה לתגובה, אבל כיוון שמדובר בנושא עקרוני, אני מוכרח לומר שהזדעז־תי לשמוע שאחד הנימוקים לפסילה הוא שכך שוללת את אופיה הדמוקרטי של המדינה. איך אפשר להשמיע טענה כזו, כשמדי יום כל מוסד רשמי עושה זאת בריש גלי.

השופטים גם האשימו את כך ב"ליבוי יצרים שוביניסטי על יסוד לאומי־אתני המביא איבה ומדנים ומעמיק תהום". גם מקביעה זו אתה מסתייג?

זה בהחלט לא נכון. הפעילות של כך אינה מושתתת על בסיס לאומי־אתני. הבסיס לאפליה שה־תנועה דוגלת בה, הוא קודם כל הלכתי ואחר־כך ביטחוני. לא כבדי, כמה מהצעות החוק שכהנא הגיש לכנסת בשנתיים האחרונות, ואשר נפסלו ע"י הכנסת, היו מנוסחים מילה במילה מתוך ספרי ההלכה. אין לי ספק, שמניעים הרבה יותר בסיסיים הביאו לפסילה.

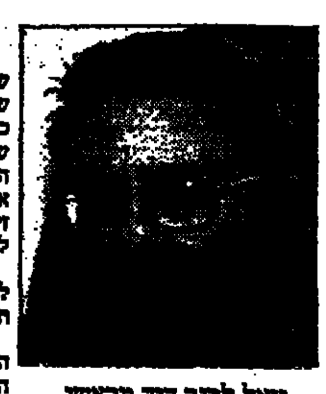

יואל לרנר היה מראשי תנועת כך בשנים 8—1972. בבחירות לכנסת ה־8 וה־9 היה מועמד מטעמה לכנסת

למה אתה מתכוון?

המדובר בתופעה חברתית. כיוון שכהנא מסרב לשחק לפי הכללים שהמימסד קבע, הם החליטו שהוא כלל לא יהיה במשחק. עובדה שלפני ארבע שנים ביהמ"ש העליון החליט לקבל את ערעור כך וביטל את החלטות ועדת הבחירות המרכ־זית. מה השתנה מאז המצע של כך לא השתנה, רק החוק שונה.

כהנא קרא אתמול לתומכיו להחרים את הבחירות. ציבור תומכי כך יימנע מהצבעה?

אילו היתה לכהנא מספיק השפעה על 100 אלף איש, שזה היקף התומכים בו, הוא היה צריך לקרוא להם לבוא לקלפי ולהטיל פתק לבן. אני חושב של־100 אלף קולות פסולים היתה משמעות, אבל סתם לא להצביע ובכך להוריד את אחוז המצביעים, איני חושב שזו הצעה טובה.

איזו מפלגה תרוויח מפסילתה של כך?

קשה לדעת. אני מתאר לעצמי שכל מפלגות הימין, התחיה, צומת ומולדת ירוויחו מפסילת כך. אבל מולדת של גנדי, למשל, אינה מדברת אל לבו של הציבור התומך בכך. אני באופן אישי שוקל אפשרות להצביע למפד"ל.

לאילו אפיקים עלולה תנועת כך להפנות את עצמה את פעילותה?

אני לא אופתע כלל, אם בעתיד יהיו כאלה שיקימו מיני־מחתרות חשאיות וייקחו את החוק לידיים. לצערי, גם מהאפשרות הזו התעלם אתמול ביהמ"ש. כששוללים את זכותם של אחרים לפעול במסגרת החוק, מסתכנים בכך שאותם אחרים יפעלו ויתבטאו שלא עפ"י כללי החוק.

מאת גדעון אלון

שני ילדים ערבים משכם, בן 4 וחצי ובן 12, נורו למוות באש חיילי צה"ל

ההתנגשויות האלימות התפתחו לאחר ביקורו של שר הביטחון בעיר

מאת דן סגיר

שכם. אתמול בצהרים, נורו למ־וות שני ילדים. הילד בן ה־4 וחצי, דיה ג'יהד טאו מחמד, והאלד איטבלי בן 12. בתקריות, שבהן נורו הילדים למוות התפתחו לאחר ביקור שר הבי־טחון יצחק רבין בעיר ונפצעו, לדברי מקורות צבאיים, עוד שלושה תוש־בים, ביניהם צלם עיתונות אמריקאי בשם ניל קאסידי.

מקורות ערבים מסרו על חמישה פצועים בתקריות בשכם.

שלשום בלילה נפצעו שני חיילים בסמוך לכפר עזון שבנפת ג'נין. אחד החיילים נפצע קשה ומצבו של השני הוגדר כבינוני. פציעת החיילים היתה בעת פעילות מבצעית באזור.

לגבי נסיבות התקריות בשכם מסרו אמש מקורות צבאיים, שבמהלך הפגנה אלימה שהיתה בצהרים בק־סבה של שכם, הותקפו חיילי צה"ל בבקבוקים ריקים ואבנים. פעילי הא־נתיפאדה ניסו להביא לסגירת חנו־יות. בעת פיזור ההפגנה נהרגו, כאמור, שני הילדים, ונפצעו האחרים.

הפעוט טאו מחמד נפצע אנושות מפגיעת כדור בצדו הימני של ראשו, הכדור פילח את בית החזה ויצא מצידו השני. הילד נפצע באזור ההתנגשות. לאחר פציעתו, הועבר לביה"ח "איתיחאד", שם הוכנס לטי־פול נשימתי נמרץ, אולם כעבור זמן קצר מת מפצעיו.

מתיאורים, שמסר צלם העיתונות, שנפצע באותן תקריות, עולה, כי תק־ריות האבנים בקסבה של שכם היו ספוראדיות והן התנהלו בין קבוצות קטנות של צעירים ערבים (10־7 במספר) שזרקו אבנים על דלתות חנויות וכן על חיילים.

פרצו את ביתו

אתמול בשעות אחרי הצהריים פרצו חיילי צה"ל לביתו של סעיד כנען, איש עסקים מפורסם ואחת הדמויות הציבוריות הבולטות בשט־חים. ביתו של כנען נמצא בסמוך לבית הקברות המקומי, וכוונת החיי־לים היתה, כנראה, לעלות על הגג כדי לצפות במהלך הלוויה. מאחר שלא היה איש בבית, שברו החיילים את הדלת, ערכו חיפוש בבית ועלו לגג, שם שהו כשעה. לטענת כנען, הנזק הכספי שנגרם בפועל לביתו הוא קטן, אולם הוא זועם על עצם המ־עשה ושוקל להגיש תביעה נגד הצבא. כנען התקשר בעניין הפריצה לביתו למושל העיר שכם וזה ענה לו ככל הנראה במילה אחת: "מצטער".

מחקר במשטרה: פגיעת אבן יכולה להיות קטלנית מקליע

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

פגיעת אבן המושלכת בעוצמה עלולה לעתים להיות קטלנית יותר מפגיעת קליע שנורה מרובה. פגיעת אבן כזאת באדם — והדבר לא תלוי בגודלה של האבן — עלולה לגרום לפציעה קשה ובנתונים מסויימים גם לגרום לפגיעה קטלנית.

מימצאים אלה עולים במחקר שסיימה לערוך בימים אלה מעבדת הנשק של המחלקה לזיהוי פלילי של משטרת ישראל. חוברת המסכמת את מימצאי המחקר הוגשה השבוע לראשי המשטרה.

המחקר מנתח תוך הבאת עובדות ומימצאי ניסויים שנערכו, את הנז־קים הנגרמים מפגיעות אבנים. עורכי המחקר קובעים כי ל"מהירות הלוע" (עוצמת הזריקה), המסה, הצורה החיצונית ומבנה פני האבן הנזרקת יש השפעה ממשית על תוצאות ונזקי הפגיעה באדם. גם למבנה גוף האדם שנפגע מהאבן יש משמעות לגבי נזקי הפגיעה.

עורכי המחקר ריכזו נתונים על מקרי ידויי אבנים ופגיעות בבני אדם שהיו בשנים האחרונות, ערכו בדיקות ומדידות שונות והגיעו למסקנות ולכללים באשר למידת הנזק הנגרם לאדם מפגיעה של סוגים שונים של אבנים בהתאם לשיטה שהן מושלכות.

ראיתי שמעתי

גלובוס ענק העניק אתמול פרנסואה מיטראן לנשיא המדינה, חיים הרצוג, המבקר בפאריס. ביקורו הממלכתי של הרצוג בצר־פת הוא, כמובן, טקסי במובהק, מבלי שיתלוו אליו הקשרים פולי־טיים מפורשים. על רקע זה אין פלא שאנשי המפלגה הישראלית בחנו בשבע עיניים את הגלובוס שהעניק אתמול נשיא צרפת כמתנה לאורחו: הגלובוס, שקוטרו כ־2 מטרים, נשען על תומכי עץ מעוצבים. מי שמחפש בו את מקו־מה של ישראל, מגלה שזו נרשמה בקפדנות על פי גבולות 1967. היה זה, איפוא, הרמז המדיני הר־אשון באווירת הטקסים, ההצגות והתופים.

יואב מוקד, פאריס

הארי בלפונטה מופיע בי־מים אלה בסיור הופעות באירופה, במסגרת קידום המכירות לתקליטו החדש, 15 שנה לאחר תקליטו האחרון. בלפונטה סירב לקבל ויזה מממשלת דרום־אפרי־קה, וכך הקליטה תזמורת ביוהאנ־סבורג את הליווי הכלי למוסיקה אפריקאית, ובלפונטה הוסיף לה את קולו בניו־יורק. "אתה יכול לכלוא את הזמר אך לא את השיר", אמר.

שלושה עיתונאים מצר־יים יגיעו לישראל, כדי לסקר את הבחירות לכנסת. העיתונאים ביקשו להצטרף לסיורי בחירות של אישים פוליטיים בימים של־פני הבחירות. הם גילו עניין בסיור בקלפיות בערים ובקיבוצים. משרד החוץ שיארח את העיתו־נאים — שניים מהם דוברי עברית — הכין עבורם תוכנית הכוללת ביקור במפעלי תעשיה, פגישות עם תלמידי תיכון וסיורים במוקדי תרבות ובידור.

יהודי מנוחין העניק שלשום את תמיכתו המוסרית להעלאת הפרק מתוך הסימפוניה העשירית של בטהובן בלונדון. מנוחין אמר שהוא עומד מאחורי ד"ר בארי קופר, שאחרי עבודה של חמש שנים הצליח להרכיב את הפרק בן 15 הדקות מתוך כתב היד שהותיר המלחין.

חילוקי דעות התגלו בחודש שעבר כשה"סאנדיי טיימס" פיקפק בהישגו של קופר, מורה למוסיקה באוניברסיטת אברדין בסקוטלנד, וטען שמדובר בעצם בגימיק. "הייתי צריך להשלים כמה הרמוניות ולהלחין בעצמי כמה מעברים, אך לא המצאתי אף נושא. הנושאים כולם של בטו־הובן", אמר קופר. הופעת הבכורה העולמית התקיימה אמש, בביצוע התזמורת הפילהרמונית של ליברפול, ברויאל פסטיבאל הול. מנוחין הוזמן לניצוח, עליה ביצה ולפר ולה, בהנבית קהל אוהד, וניצח על המחצית השנייה של הקונצרט.

איריס, לונדון

"אל תצפו שאני אהיה חור המנעול, דרכו יציץ הציבור לביתו של מנחם בגין" — במלים אלה הדף אתמול ד"ר זאב בנימין בגין מטר של שאלות שהופנו אליו במ־סיבת עיתונאים בחיפה ושנגעו לאביו, ראש הממשלה לשעבר, ולדעותיו על מערכת הבחירות הנוכחית.

יחיא פל

הארי בלפונטה: לא עוד "ספינת הבננות"

גודרון הלגדוטיר, צירת בית הנבחרים האיסלנדי, נבחרה ברוב מכריע לכהונת יו"ר "האלטינג" — הפרלמנט הוותיק בעולם. למכהנותה נבחרו שתי נשים. ה"סוריקה" הנשית שתנהל את דיוני הבית מהווה שלב נוסף בהפיכת איסלנד למלכות נשים: נשיאת איסלנד היא אשה, ויגדיס פינבוגאדוטיר. לאיסלנד מפלגת הנשים היחידה בעולם המערבי שיש לה ייצוג בבית הנבחרים, וסקרי דעת קהל מעניקים למפל־גת הנשים קרוב ל־30 אחוזי תמיכה. בכך הפכה להיות המפל־גה הגדולה במדינה, אילו התקיימו בחירות היום.

אליהו הכהן, קופנהאגן

מקדים עגלה לסוס: בועז אפלבאום, עוזרו של שמעון פרס כממלא מקום ראש הממשלה, אינו ממתין לתוצאות הבחירות, ובימים אלה העביר לצמרת המערך מיזכר המציע כינוס "ועידת הים התיכון לאקולוגיה, טכנולוגיה ותרבות" בתוך מאה הימים הראשונים לכינון הממשלה החדשה בראשות פרס. במיזכר כבר ממנה אפלבאום יו"ר למטה מבצעי שיקום ב־3־2 בנובמבר בראשות אבא אבן בה־השתתפות סופרים, אמנים ועי־תונאים. הוועידה תעסוק, לפי ההצעה, בשיפור איכות הסביבה הים תיכונית, חידוש הסימביוזה

בעריכת עידית רוזנבלום

ראשי האוניברסיטאות יחליטו היום להמשיך בהשבתה או לחדש הלימודים

שמיר זימן אליו את ראשי האוניברסיטאות לדיון היום ● נבון יעלה הנושא בישיבת הממשלה

מאת גילי מבורלר ולילי גלילי
כתבות "הארץ"

ראש הממשלה, יצחק שמיר, זימן אליו היום בצהרים את ועד ראשי האוניברסיטאות, כדי לדון במשבר הפוקד את המוסדות להשכלה גבוהה. בתום הפגישה יתכנס ועד ראשי האו־ניברסיטאות כדי להחליט על המשך צעדיו. כנתיים נמשכת השבתת האוניברסיטאות.

אתמול התבטאה הסיבת עובדי המינהל באוניברסיטאות החליטה להמשיך בעיצומים, הנבקסים אף עתה, כשהאוניברסיטאות משבתות מלימודים. הספריות והמעבדות יש־ארו סגורות. לא יהיה רישום סטודנ־טים. לא ייערכו בחינות. עם זאת, יחודש זרם החשמל כדי לא לפגוע במחקר.

שר החינוך, יצחק נבון, יבקש ביום א', בישיבתה השבועית של הממשלה, לאשר ביצועה המלא של התכנית הרב־שנתית להבראת האוניברסיט־אות. תוכנית זו הוכנה על ידי יו"ר הוועדה לתכנון ולתקצוב במועצה להשכלה גבוהה, הפרופ' יעקב זיו ולא אומצה על ידי הממשלה לפני שנה.

אם תאמץ הממשלה את התוכנית המקורית, יקבלו האוניברסיטאות בתשמ"ט עוד כ־15—16 מיליון דולאר ותפתר בעיית השלמת תוספת השכר לעובדים.

פרופ' זיו אומר, כי האוניבר־סיטאות מסרבות לחתום עם העובדים על הסכם המסגרת, משום שלמרות שהן קיבלו הרמה נוספת מהאוצר, הרמה זו באלה בשל שחיקת אותו חלק בתקציבן, המומן מהכנסותיהן העצמיות. לדבריו, הגרעון החדש לתשמ"ט של האוניברסיטאות, אינו 50 מיליון דולר כטענתן, אלא כ־18 מיליון דולר הגרעון המצטבר משנים קודמות אינו 400 מיליון דולר כטענתן, אלא כ־100—160 מיליון דולר.

האוצר מוכן לממן 70% מתוספת השכר לעובדים ותובע מהאוניברסי־טאות לממן את היתרה (כ־10 מיליון דולר).

ועד העובדים המינהליים של האו־ניברסיטה העברית, הבטיח להיענות לפנייתו של יו"ר התאחדות הסטוד־נטים, גיא ליסוקבסקי, לאפשר מיום ב' את פתיחת המעונות, שהחדלו בשלב זה לשמש נשק במאבק. בב־תיים, איפשר הועד להתחיל מהבוקר בקליטתם במעונות של תלמידי המכינה הקדם אקדמאית. אי לכך, יוכלו תלמידים אלה, לחזור ללימו־דים כבר משעות הצהריים היום.

עתה, שוקלים הסטודנטים להיע־נות לבקשתם של ועד העובדים המינהליים, לקחת חלק בהפגנה, שיקיימו מול משרד ראש הממשלה.

(ע). נשיאות התאחדות הסטוד־נטים החליטה בישיבתה אתמול בערב לפנות לכל הגורמים הקשורים במע־רכת ההשכלה הגבוהה בישראל, בהצ־עה לפעול בגוף מאוחד לפתרון הבע־יות היסודיות של המערכת.

ראשי הממשל הצרפתי לנשיא הרצוג: "הכיבוש בשטחים לא יוכל להימשך"

"לא יושג שלום במזרח התיכון ללא מסגרת מדינית, מולדת, לעם הפלשתיני"

מאת יואב מוקד
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). ביום השיחות שקיים נשיא המדינה עם ראשי הממשל הצרפתי העולה, בארבע עיניים ובפומבי, שאלות מדי־ניות, כלכליות ונושאים דו־צדדיים. ואולם גם בשיחות אלה וגם בנאומים הפומביים שהשמיעו המנהיגים הצר־פתיים בסעודות והקבלות פנים לכבוד האורח, הודגש המימד המדיני: הנשיא מיטראן הדגיש אמש בנאום ארוך, מאולתר מחלקו הגדול, כי לא ניתן יהיה להגיע לשלום עם ביטחון לישראל בלי לכבד את זכותם של הפלשתינים למולדת. מיטראן הזכיר להרצוג, כי כבר בנאומו בכנסת, לפני שש שנים, אמר דברים ברוח זו, ואולם "אתם כנראה לא שמעתם את מה שאמרתי".

נשיא צרפת הדגיש אמנם פעמים מספר כי אין להעלות על הדעת הסדר מדיני באזור שיעמיד בסכנה את ביטחונה של ישראל ואמר: "צרפת תתייצב לצד ישראל אם ביט־חונה יהיה בסכנה" — ואולם מיטראן הטעים כי המדובר בסכסוך קלאסי של שני עמים הנאבקים על ארץ אחת.

גם ראש ממשלת צרפת, מישל רוקאר, שסעד אתמול עם הרצוג וערך לכבודו סעודה חגיגית, הטעים בנאומו שישראל חייבת "לתת לפלש־תינים לבטא את בחירתם". הוא ציין, כי טעות היתה לחשוב שניתן לשמר לאורך ימים את הסטאטוס־קוו.

דברים תקיפים בנושא זה השמיע גם מנהיג האופוזיציה של הימין, ז'אק שיראק, ששימש עד לפני חודשים מספר כראש הממשלה: "האמת שלפלשתינאים לעולם לא תהיה מולדת" אמר שיראק. הוא הדגיש, עם זאת, שההכרעה בנושא זה היא בתחום אחריותם של אזרחי ישראל, העתידים לפסוק בשאלה זו, בין היתר, בבחירות לכנסת בעוד שבועיים.

באוזני התשובה סקר הנשיא הר־צוג בהרחבה את ניסיונותיה הנושנים של ישראל להגיע להידברות עם שכנותיה ועם הפלשתינאים. בארוחה חגיגית בארמון האליזה אמר: "ידנו מושטת לשלום לעבר העם הפלשתיני". בנאום שנשא אתמול בארמון ה"קה ד'אורסי" הזכיר הרצוג כי היה זה ראש הממשלה מנחם בגין שהציע כבר במסגרת הסכמי קמפ־דייוויד לפלשתינאים להתקדם לקראת הסדר־מסגרת שיקדם פתרון ברוח האוטונומיה. העולם הפלש־תינאים דחו את ההצעה, כפי שדחו הצעות רבות אחרות, "משום שנמלו מכן למנהיגים הבוגדים".

הנשיא הרצוג נועד במהלך היממה האחרונה גם עם שרי החוץ והפנים של ממשלת צרפת, עימם נסבה השי־חה בעיקר על נושאים דו־צדדיים: שיתוף־פעולה ישראלי־צרפתי במלח־מה בטרור ובאיתור סחר הסמים הבינ־לאומי, ועוד.

בשיחותיו של נשיא המדינה בפאריס, הועלתה שאלת השבויים והנעדרים של צה"ל, ונראה כי צרפת ממשיכה לסייע לישראל בנושא רגיש זה.

במקביל לשיחות המדיניות השת־תף נשיא המדינה בשורה של טכסים וקבלות־פנים שהוכנסו במאור פרוטוקולי ובהתרגשות רבה. אתמול בבוקר הניח הרצוג זר סמוך לאש התמיד של מצבת החייל האלמוני לרגלי שער הניצחון. השאנז־אליזה נסגר אותה שעה לתנועה ולאורך המדרכות צבאו אלפי אזרחים. בקב־לת פנים בבית העירייה של פאריס נכחו אישים יהודים רבים, שקיבלו את הנשיא בתשואות כפיים ממושכות. לפנות ערב ערך נשיא המדינה ביקור קצר במוזיאון אורסי, ואמש סעד על שולחנו של יו"ר האסיפה הלאומית הצרפתית, לוראן פאביוס.

"השדולה הפרו־ישראלית בארה"ב

(המשך מעמוד 1)

האמריקאי והקונגרס היהודי האמרי־קאי. ראשי הארגונים שלחו בסוף החודש שעבר מכתב אל ראשי הש־דולה, ונוסח המכתב דלף אתמול לעמוד הראשון של "ניו־יורק טיימס". השדולה הפרו־ישראלית, הידועה בראשי התיבות האנגליים איפא"ק, נחשבת לאחת היעילות ביותר בפולי־טיקה האמריקאית.

הארגונים היהודיים התלוננו על צעדים חד־צדדיים שנקטה איפא"ק באחרונה, בעניינים כמו עסקת־הנשק האמריקאית עם כוויית; מכירת נבי־גות אוויר בארה"ב; השאלה של מתן אשרת כניסה ליאסר ערפאת, אילו החליט לבוא לעצרת האו"ם. איפא"ק שלל את העסקה, חייב את מכירת הנביגות, והתנגד למתן אשרה. שלושת הארגונים דיברו על הצורך ב"התייעצויות ובתיאום" ביניהם ובין איפא"ק.

איפא"ק נמנע מתגובה רשמית

איפא"ק נמנע אתמול מתגובה רשמית. דובר של איפא"ק הגיב אתמול במלים הבאות "התייעצויות נוספות זהו תמיד עניין רצוי, אבל יי־סוד גוף שתולדתו שני יפגע ביעילות שבה מגינה הקהילה הפרו־ישראלית את עמדתה לפני אנשי ציבור בוואשינגטון ובמקומות אחרים".

מקור בקונגרס האמריקאי, המצוי בענייני איפא"ק, אמר אתמול בר־אית, כי מכתב הארגונים "אינו מפ־תיע. הם תיכננו מכבר להתנגד על איפאק". המקור, שעמד על עילום שמו, תיאר את שלושת הארגונים כ"קואליציה מוזרה, שמרכיביה בדרך כלל עיניים זה את זה".

הליגה נגד השמצה, שהיא בעלת המשאבים הכספיים הגדולים ביותר בקהילה היהודית, נחשבת יציבה יותר משני הארגונים האחרים. הקונגרס היהודי האמריקאי הוא הארגון הר־אשון שביקר בחריפות רבה את ממש־לת ישראל במהלך האינתיפאדה.

המקור בקונגרס דיבר בביטול על הרעיון להקים שדולה חלופית. "אף לא לאחד מן הארגונים האלה יש נוכ־חות בקונגרס", אמר המקור, "איפאק עושה עבודה מצוינת. יידרשו להם שנים כדי להשתוות אליה. איפא"ק מדבר עם הקונגרס — הארגונים הי־הודים מדברים רק זה עם זה".

המקור הוסיף: "כל העולם היהודי של ניו־יורק יבוא לוואשינגטון. הם יתנגחו זה בזה, הם יכשילו זה את זה. כאשר יבואו אנשי איפא"ק אל עוזרי־הם של סנאטורים וצירי בית־הנבחרים, יגידו להם העוזרים: רגע אחד, אנחנו צריכים קודם לשמוע מה אומרים היהודים האחרים".

אין בוררות פירוד

שניים מכותבי המכתב לאיפא"ק דחו אתמול בתוקף את הפירושים שניתנו למכתבם. המנהל הארצי של הליגה נגד השמצה, אברהם פוקסמן, אמר כי איפא"ק הוא "השדולה של כל הקהילה היהודית, הוא גם בעיננו. אנחנו בסך הכל רוצים שהוא יהיה יותר יעיל. דרך אחת לייעל אותו היא להגביר את שיתוף הפעולה". על היח־סים בין ארגונו ובין איפא"ק אמר פוקסמן, כי "אלה נישואים, נישואים טובים. אבל גם בנישואים טובים יש לפעמים בעיות תקשורת. שלחנו את המכתב כדי להגיד: 'הבה נישאר יחד, הבה נעמוד בקשר הדוק יותר'".

על האפשרות של כינון שדולה חלופית אמר פוקסמן: "איננו מכוננים שום גוף, איננו רושמים ארגון חדש, איננו מתחילים שדולה חדשה".

מנהיג יהודי אחר, איירה סילברמן, הגיב על הפירסום ב"ניו־יורק טיימס" במלים: "הגזמה... טיפשות... שטויות". סילברמן הוא סגן הנשיא המבצע בפועל של הוועד היהודי־ה־אמריקאי. הוא דחה את הניסיון "לתת צביון אידיאולוגי" למכתב. "לא היה לזה שום קשר אל ישראל. אין לזה קשר לנושאים מהותיים. זה רק עניין של נהלים", הטעים סילברמן בראיון טלפוני.

המנהל הכללי של ועידת הנשיאים, הגוף־הגג של יהודי אמרי־קה, אמר אתמול, כי הוא "מוטרד, מוטרד מאוד" מן המכתב ומפירסומו. מאלקולם הונליין דחה את התלונות נגד איפא"ק, ואמר בתשובה לשאלה כי השדולה הפרו־ישראלית "יורה למשמעת קהילתית".

אגרת אישית מספר 8 - אל ה"קול הצף"

המערך: מוכנים להישען על רק"ח ותומכי אש"ף

בוחרת יקרה, בוחר יקר,

שלשום כתבתי באיגרתי, שאם בכלל יהיה ל"מערך" סיכוי להרכיב ממשלה — "הוא יצטרך לכלול בה את הגב' אלוני ואת יוסי שריד, ואת מפ"ם, ואת הרשימה המתקדמת והדראושה. וגם על רק"ח יצטרך להישען". אך אז זו היתה רק הערכה — והנה בא ראש מטה הבחירות של "המערך", מרדכי [illegible] ויצמן, ומאשר מפורשות, במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב, ש"מפלגת העבודה" אכן תהיה מוכנה להקים ממשלת מיעוט... גם אם תהיה תלויה בקולותיהם של רק"ח, הרשימה המתקדמת (השוללת את ישראל כמדינת העם היהודי) והדראושה!"

בעברית בסיסית, אומרת לכם הנהגת המערך: "עדיפה בעינינו ממשלה עם גורמים אנטי־ציוניים ואנטי־דמוקרטיים מובהקים, שגיבורם המוצהר הוא יאסר ערפאת (והוא אף מתנו בתעמולת הבחירות שלהם) — מממשלת אחדות־לאומית עם ה"ליכוד"."

כיריב פוליטי אינני נעלב מן הנ"ל — אני נעלב כישראלי וכציוני. אך מה שחשוב יותר: העם צריך להיעלב — ולחשוש! עד היכן מביאה את "המערך" תאוות השלטון שלו! כמה בדיוק נוצר, ערב מלחמת העולם השנייה, מפלגות דמוקרטיות מכובדות באירופה את הזחיפה לעבר דירדור ארצותיהן לתהום. הרי בלבכם גם אתם, חברי "המערך", ובפרט "הארם המרכזי" ביניכם, יודעים שאני צודק, אני רק מקווה שכשתהיו מאחורי הפרגוד, תצביעו "ליכוד".

אתם הבוחרים, ובפרט אם אתם עדיין מתלבטים כיצד להצביע — חייבים לשאול את עצמכם כמה שאלות מעניינות:

1. על בסיס איזו פורמולה פוליטית משותפת המפלגות האנטי־ציוניות והקומוניסטיות הנ"ל לתמוך בממשלת "המערך"? "המערך", בתעמולת הבחירות שלו, טוען שהוא מתנגד להקמת מדינה פלשתינאית, שהוא איננו מתכוון כלל לסגת לגבולות 67', ושהוא לא יוותר על ירושלים (אם כי כמה מאנשיו המרכזיים, בחוג סגור, הודיעו שגם לזאת הם מוכנים). האמנם? הרי ברור שהמפלגות השמאליות המזוהות עם עמדות אש"ף לא תקבלנה, למשל, את "תכנית אלון". האם עלינו להבין ש"המערך" יסכים לקבל את תכניות רק"ח והמתקדמת?
2. מה יקרה אם שר הביטחון הנוכחי, והמיועד, של המערך, יצחק רבין, יחליט על עונשים כגון פיצוץ־בתים, הגליית טרוריסטים וכו' — האם מיד ותיפול הממשלה הנשענת על השמאל האנטי־ציוני והפרו־אש"פי — או שמא יואלץ מר רבין להתקפל — או להתפטר?

אלה העובדות.

המסקנה: "המערך" החושש מן הקול היהודי, מחזר במפגיע אחרי הקול האנטי־ציוני במיגזר הערבי. הוא מוכן להפקיד (ליתר דיוק, להפקיר) את החלום הציוני בידי אויבינו. הזהו רצונך?

להישמע, בברכה
זלמן שובל

הפסק להתלבט — הצבע ליכוד

עם הליכוד לנצחון בבחירות

צולמה בביה"ח שיבא ונשארה ללא הכרה

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

תושבת קריית־שמונה בת 33, שעברה צילום רחם בביה"ח תל־השומר, מאושפזת מאז ללא הכרה במחלקה לטיפול נמרץ בביה"ח ומצבה מוגדר, לטענת בני משפחתה, חמור.

תמר שושני, נשואה ואם לשניים, הגיעה לביה"ח כדי לבצע צילום רחם. בעלה דני סיפר, כי שעות מספר לאחר קבלת הזריקה, חלה הרעה במצבה, היא התעלפה לסירוגין ומאז יום שני שעבר היא מאושפזת ללא הכרה במחלקה לטי־פול נמרץ.

"רכוש נטוש" של הקאמרי זכה להצלחה בלונדון

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). ההצגה "רכוש נטוש" של התיאטרון הקאמרי זכתה לתגובה חמה של הקהל בערב הפתיחה שלה בתיאטרון "בלומסבורי" בלונדון.

"רכוש נטוש" יוצג במהלך כל השבוע ולרשות הקהל שאינו מבין עברית עומד תרגום סימולטני.

האוצר לא מתחייב לסייע לכור

(המשך מעמוד 1)

על אי אמינותו.

הבנק מציין, כי כור הגישה לבית המשפט מסמך ובו עמדתה נגד הפירוק ובו הצהירה, שהיא בעלת יכולת לפרוע את חובותיה. המסמך הוגש ללא ידיעת בנקרס טראסט. הבנק מציין, כי המסמך הוגש בשעה שבמקביל התקיימו מגעים בין ראשי הקונצרן ונציגי הבנק לפתרון הבעיה. כשביקש הבנק את תגובתו של בני גאון לנושא זה, הוא אמר, כי המסמך הוגש בטעות. גאון אף התחייב להו־דיע לבית המשפט, כי המסמך הוגש בטעות, אך לא עשה כן.

נוכח העובדות אלו, הבנק בוחן את המשך צעדיו לרבות אפשרות להגשת בקשה למינוי מפרק זמני לכור.

הבנקים דנים

אתמול התקיימה ישיבה בין ראשי המערכת הבנקאית, לבין ראשי האוצר ובנק ישראל. בישיבה לקחו חלק מנהלי הבנקים הגדולים, וכן שר האוצר וראשי משרדו, ונגיד בנק ישראל וראשי משרדו.

ראשי הבנקים ביקשו מהאוצר לגבש דרך להבטחת פרעון של 20 מיליון דולר, שיעבירו הבנקים לכור, לשם המשך תיפקודו השוטף של הקונצרן. הבנקים ביקשו הערבה יש־רה של הכסף על ידי האוצר, או לחילופין, מציאת דרך משפטית שבה יובטח הכסף, חרף העובדה שנגד כור הוגשה תביעת פירוק.

באוצר ענו לכור, כי לא יסכימו להע־ביר לכור כספים, עד שלא יציג הקונצרן תוכנית הבראה רצינית וגם הכספים שכבר הובטחו לקונצרן בצורת שטר הון הניתן להמרה למנ־יות, יינתנו בצורה הדרגתית, תוך פי־קוח קפדני על השימוש בהם.

בסיום הפגישה סוכם, שהבנקים יגישו לאוצר בתוך ימים אחדים, תכ־נית סיוע מגובשת, ובה הדרכים והס־כומים שיועברו לכור.

דורשים ערבויות

אתמול התברר, כי גוברת העצבנות בקרב ספקיה של כור בארץ ובחו"ל ובקרב חברות, המייצאות באמצעות כור סחר חוץ.

ספקים בחו"ל מגלים חששות כב־דים באשר ליכולתו של הקונצרן לפרוע את התשלומים והחלו לדרוש מכור מכתבי אשראי בנקאיים.

חברת חיפה כימיקלים, שעבדה עם סניפי כור סחר חוץ בדרום אמרי־קה, המזרח הרחוק ואפריקה, החליטה לעקוף את המסלקה הראשית של כור. החברה משלמת לכור סחר עמלות עבור המכירות, המבוצעות עבורה, אך גובה את התשלומים ישירות מהלקוחות בחו"ל.

קיבוץ אפק, שייצא עד כה באמצ־עות עם סולכה, הודיע אתמול לחב־רה לסיכוני סחר חוץ, כי החליט להפ־סיק לעבוד עם החברה, שהיא חברה בת של כור.

גם איגוד התעשיה הקיבוצית, שבו מאוגדים כמאתיים קיבוצים, העס־קים בייצוא באמצעות חברת סולכה, מכין מסמכים משפטיים לצורך הפסקת הייצוא באמצעות כור ובעבר לייצוא באופן עצמאי.

החלפת רזוליו

בצמרת ההסתדרות וחברת העובדים גברו בימים האחרונים הקולות, הקוראים להחלפתו של מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו. נושא החלפתו של רוזוליו הועלה בצמרת ההסתד־רות כבר לפני כחודשיים, אך המהלך נבלם בעקבות הודעת תמיכה בלתי מסוייגת של צמרת התק"ם. לאחר דומה חל מיפנה גם בעמדת התק"ם בעניין זה. אישיות מרכזית בתק"ם טענה בשבועות שעברו, כי הגיע הזמן להחליף את רוזוליו. פעילים נוספים בתק"ם הצטרפו לעמדה זו.

קיימת עתה סבירות גבוהה, כי רו־זוליו יועבר מתפקידו זמן קצר לאחר הבחירות לכנסת. אתמול כינס בני גאון, מנכ"ל כור, ישיבה של מנהלי הקבוצות והמפעלים של הקונצרן ודי־ווח להם על ההתפתחויות בימים האחרונים.

בני גאון אמר, כי מוקדי ההפסדים הבנה הם: מכתשים — 15 מיליון שקל, פיניציה — 14 מיליון שקל, שמן — 8 מיליון שקל, כור סחר פנים — 16 מיליון שקל, כור סחר חוץ — 13 מי־ליון שקל, מפעלי התדכוסה — 4.2 מי־ליון שקל ומפעל הבת ארכמתורות — 1.3 מיליון שקל.

הרשות לניירות ערך איננה מת־כוונת, לפי שעה, להתערב במשבר — כך מסרו מקורות בכירים ברשות. עמדת הרשות התקבלה חרף העובדה, כי הרשות לניירות ערך האמריקאית, החליטה לעקוב אחרי הפרשה באופן צמוד, ולצורך העניין מינתה כנציגה בארץ את עורך הדין אלי זוהר.

שלמה שמיר, סופר "הארץ" בניו יורק מוסר: דובר מטעם בנקרס טראסט סירב אמש להגיב על החלטת בית המשפט להעניק ארכה של חודש לחברת כור. הדובר ציין, שמטרת בנקרס טראסט לא היתה ואיננה לפרק את חברת כור, אלא למנות מפרק זמני שיפקח על ניהול החברה.

לחברנו כהן דוד

איתך באבלך על מות

א מ ך

מחבריך באינטל אלקטרוניקה

מרכז דיין אוניברסיטת ת"א | עמותת ידידי משה דיין ז"ל

מרכז ההסברה

עצרת זכרון למשה דיין ז"ל

תתקיים ביום חמישי, ס' בחשון תשמ"ט (20 באוקטובר 1988) בשעה 7.00 בערב, אולם פאססליכט, בנין מכסיקו, אוניברסיטת תל־אביב

- הפותח: מר **חיים ישראלי** עוזר שר הבטחון והמשנה למנכ"ל משרד הבטחון
- דברים: פרופ' **איתמר רבינוביץ** ראש מרכז דיין

ישראל, המלך והבעיה הפלסטינית מ־11/1949 ועד 4/1950

הקהל מוזמן

אמש בטלוויזיה / הדה בושס

בועות

זו הפכה להיות עייפות כרונית. רק גברי שופע מרץ נעורים. עכשיו, כאשר כהנא וכך הוצאו אל מחוץ לחוק והוא היחיד בשטח, הוגג זאבי על רקע נופים ושירי ארץ־ישראל היפה, עם ס' משמעותית — קדי, טרנספר, ומבטיח ברצינות תשובה אחראית ורצינית. האחרים מבטיחים גם הם הבטחות. האכן, אם כל ההבטחות של הליכוד והמערך היו מתקיימות, הרי צפוי לנו גן־עדן עלי־אדמות. זה נשמע כל־כך פשוט וקל; רק צריך להחתים אותם מהר על שטרות.

אבל יש מי שמתבל באוריליה. הליכוד שב ותוקף בנקודת־התורפה של המשק ההסתדרותי־מפלגתי. כלומר, קופת־חולים. ובשידור אחת — כור, סולל בונה, התק"ם — הרשימה ארוכה. לליכוד מצטרפת מפ"ם, התוקפת את המדיניות הכ־לכלית של המערך והליכוד (פרס ומודעי) — ומאשימה אותם בהרס החקלאות והחקלאים. התשובה הניצחת של המערך היא בדמות גד יעקבי, שמוזי־סוף נוכח בו לעת צרה, והוא מציג בשקף את עיקרי המדיניות הכלכלית של המע־רך. מי שהצליח לעקוב אחר הדברים — שיקום. ואולי באמת אין שם תשובות.

אולמרט אמנם נעלם, השאיר אותנו לנפשנו — (מי יודע? אולי הוא לוקח קורס מזורז בערבית) — אבל עזר ויצמן שב מספק לליכוד נשק תקיפה, בהכרזתו על ממשלת המערך העתידה. כדי להמחיש את דבריו, מרכיבים על פרצופו של פרס את פרצופם של דראושה, טובי, זיאד, מיעארי ווילנר, בצורה מעוותת, כדרכו של הליכוד, ויבקו גם המערך הר"ן שמאלה, עם כאפייה ודגל אש"ף בידו. שמיר והלאומן הבא — כך מבשרים לנו — זכה לעומת זאת בציון לשבח מ"וואשינגטון פוסט" (הפעם לא "וואשינגטון טיימס"). תשובת המערך — תוכנית ארבע השנים, פרס ורבין צועדים זה לצד זה, חיים רמון, נציג המערך הצעיר בשטח, בוחר לו כמטרה דווקא את קורפו ולוי — על רקע פקקי־התנועה באמבה תל־אביב — ומבטיח "שאנחנו נוציא את ישראל מהפקק". ממש הבריקה נדירה. ורק מתחשק לשאול: האם זה רציני?

המפד"ל ומימ"ד פונים לנשים. במפד"ל, זו יהודית הינבר, אשה מרשימה ורצינית, המופיעה בכובע אמונה; רק צריך לשאול אותה על איזו ציונות דתית היא מדברת. במימ"ד מבטיחים לנו שהאשה היא גם גבס. במפלגות אחרות, נשים — יוק. האתנחתא הקומית — זה ששם דין, שם גרוס, והוא רוצה לצייר מפלצות בשקט. אולי הוא משלה את עצמו שהוא מגיה צפיר, אבל מה הוא רוצה מאיתנו? על כך בפרק הבא של "בועות".

השעות ... של

אל על

	מעל' מינימום	מעל' מקס'	הטמפרטורות אתמול		
אמסטרדם	11	14	מ. חלקית	10	12
אתונה	5	15	מ. חלקית	15	21
בוקארשט	5	15	מ. חלקית	-	-
בריסל	12	17	גשם קל	6	20
וינה	10	15	מ. חלקית	13	21
ורשה	10	12	מעונן	7	13
ז'נבה	15	20	מ. חלקית	12	19
לונדון	13	15	גשם קל	13	15
ליסבון	15	18	גשם	12	20
מדריד	13	17	גשם	11	20
ניו־יורק	12	19	מ. חלקית	11	20
פאריס	13	18	גשם קל	13	19
פרנקפורט	10	13	מ. חלקית	13	15
ציריך	10	15	מ. חלקית	-	-
קהיר	20	25	מ. חלקית	18	28
קופנהאגן	10	13	מעונן	10	11
רומא	18	25	מ. חלקית	14	28

EL AL אל על

העבודה מציעה למסור הרצועה, ואחר כך הגדה, לניהול עצמי

מו"מ עם נציגות ירדנית־פלשתינית שייפתח בוועידה בינ"ל בתוך שנה לכהונת הממשלה הבאה ● שמיר: "תוכנית לא רצינית; גימיק בחירות"

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

סעיף בתוכנית המדינית של מפלגת העבודה, המכונה "תורה שבעל־פה", קובע כי הצלחת המהלך של מסירת הניהול האזרחי של עזה לנציגות נבחרת יביא בתום שנה למהלך דומה של מסירת ניהול הגדה המערבית לנציגות שתיבחר באזור. כך גילה אתמול מקור בכיר במפלגת העבודה.

תוכנית המערך קובעת כי בשנה הראשונה תיזום הממשלה משא ומתן עם משלחת ירדנית־פלשתינית שייפתח בוועידה בינלאומית. במקביל, כדי להביא קץ להתקוממות בשטחים וליצור נציגות פלשתינית אותנטית, יוצע לתושבים – אם תפסק האלימות – לקיים בחירות חופשיות בשטחים, והנציגות שתיבחר תוכל לייצג את הפלשתינאים במשא ובמתן המדיני עם ישראל. אם יושג הסכם עם המשלחת הירדנית־פלשתינית, הוא יובא להכרעת הציבור במשאל עם.

במסגרת הכניסה למהלך המדיני תותנם ישראל על מזכרי הבנה עם ארה"ב, שיבטיחו כי הוועידה הבינלאומית לא תוכל לכפות הסכם או לבטל סיכום שיושג בין הצדדים, וכי ארה"ב תישאר נאמנה להתחייבויותיה לישראל בתחום המדיני, הבטחוני, האסטרטגי והכלכלי.

החידוש העיקרי בתוכנית המערך מצוי בחלק המתייחס לשנה השנייה. בראשונה מתוכננת האפשרות של מעין אוטונומיה חד־צדדית בשטחים תוך פרק זמן קצוב.

אילן שחורי, סופר "הארץ" לענייני מפלגות, מוסר: ראש הממשלה יצחק שמיר ביטל כלאחר יד את תוכנית מפלגת העבודה לארבע השנים הקרובות, אם יזכו בבחירות.

בהופיעו בעצרת בחירות בירושלים אמר אמש שמיר: "תוכנית המערך לא רצינית. זה גימיק לקראת הבחירות. התוכנית מבוססת על ההנחה ששבועיים לאחר הבחירות אף אחד לא יזכור את תוכן הצעה זו", אמר שמיר.

בעצרת של הליכוד שהתקיימה אמש בהשתתפות כ־5,000 משתתפים ברמת הגולן הבהיר השר משה ארנס כי הצהרות מפלגת העבודה כי החלטה 242 מחייבת את מדינת ישראל לסגת מהשטחים, פירושן גם נסיגה מלאה מרמת הגולן. "מוטב שתושבי הרמה ידעו זאת", אמר ארנס.

דגל התורה: אגו"י מנהלת מסע השמצה והכפשה נגדנו

אגו"י מאשימה דגל התורה בהעתקת הג'ינגל מהימנון נטורי קרתא

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

המאבק האלים בין שתי המפלגות החרדיות, "דגל התורה" ו"אגודת ישראל" החריף אתמול כשגבר קצב ההאשמות ההדדיות על איומים טלפוניים, ציור כתובות נאצה בשכונות החרדיות והטחת עלבונות.

ראשי דגל התורה האשימו אתמול את ראשי אגו"י, כי הם מנהלים נגדם מסע הסתה מעל גבי בטאון אגו"י "המודיע". לטענתם, "המודיע" פירסם מאמרים, המכילים ביטויים על "דמם שהותר לשפיכה של זקני ירושלים". אנשי דגל התורה הדגישו, כי הנסיונות הללו מוכיחים, כי לדוברי אגו"י אין תשובה לשאלות האמיתיות, המציקות לציבור החרדי ולכן נעשים נסיונות להסית הויכוח לנושאים שוליים.

במקביל פרסם אתמול מטה הבחירות של אגו"י מודעה גדולה ב"המודיע" תחת הכותרת, "זהירות", בה נאמר, כי "בלילות האחרונים הוטרדו אורחים שונים באישון לילה ע"י אלמונים, שהתחזו כפעילי מטה אגו"י, המבקשים לברר פרטים שונים". אגו"י קוראת לאנשים, שלא להיגרר אחרי מעשים פרובוקטיביים מסוג זה ומדגישה, כי דרכיה של אגו"י הם דרכי נועם.

אנשי חב"ד, שנרתמו למסע התעמולה של אגו"י, עפ"י הוראת הרבי מלובביץ', סיפרו אתמול, שאנשי דגל התורה העתיקו את הג'ינגל שלהם, המושמע בתשדירי התעמולה ברדיו, מהימנון נטורי קרתא. זאת, תוך שינוי הטקסט מ"בדרך התורה נלך ונקדש שם שמים באש ובמים", לנוסח חדש – "בדגל התורה נלך ונקדש שם שמים באש ובמים".

פרץ: ש"ס אינה מתחייבת לתמוך באחת משתי המפלגות הגדולות

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

מנהיג תנועת ש"ס השר הרב יצחק פרץ סירב אתמול להתחייב אם מפלגתו תתמוך בממשלת ליכוד או בממשלת מערך. במסיבת עיתונאים שקיים בתל אביב אמר פרץ כי "כל האופציות פתוחות, ולפי הנסיבות לאחר הבחירות נדע כיצד לכלכל את צעדינו".

פרץ ציין כי ש"ס אינה מוכנה להכיר באש"ף, משום שהוא גוף טרוריסטי. "לא יהיה משא ומתן ולא נשב עם אש"ף, משום שאש"ף הוא גוף טרוריסטי שאין לו זכות קיום. נהיה מוכנים לדבר עם כל גוף אחר שהוא בעל ערכים מוסריים".

בהתייחסו לפיצול במחנה החרדי אמר פרץ כי הקמתה של "דגל התורה" נועדה לתת תשובה לציבור החרדי האשכנזי שאין לו אלטרנטיבה, משום שאגודת ישראל אינה הכתובת. לדבריו, הרב שך ממשיך לתמוך בש"ס למרות שהוא מסייע ל"דגל התורה" והיה הגורם המרכזי להקמתה. להערכתו, הקמתה של המפלגה החרדית החדשה לא תפגע בש"ס בבחירות, אלא תחליש את אגודת ישראל.

פרץ הביע שביעות רצון מהחלטת בית המשפט העליון לפסול את רשימת כך. לדבריו, ש"ס היתה מאז הקמתה נגד מדיניותה הגזענית של כך.

"אינני בעד טרנספר. אפשר בהחלט לחיות עם הערבים בארץ, זה לצד זה, בשקט ובשלווה, והדיבורים על טרנספר הם דיבורי סרק", אמר פרץ. הוא הביע את צערו על שהרשימה המתקדמת לשלום לא נפסלה.

לראשונה: ש"ס מבקשת תרומות מתומכיה

מאת סופר "הארץ"

ש"ס החלה בגיוס תרומות למימון מערכת הבחירות. תנועת ש"ס מפרסמת, החל מהבוקר, הודעות בעיתונות ובהן היא קוראת לתומכיה ולאוהדיה, לתרום כדי לאפשר לתנועה להמשיך בתנופת מערכת הבחירות שלה.

זו הפעם הראשונה, שבה פונה תנועת ש"ס בבקשת תרומה אל בוחריה.

מנהיג התנועה, הרב יצחק פרץ אומר, כי מקורות המימון של ש"ס מוגבלים ולכן לא היתה ברירה אחרת, אלא לבקש תרומות מתומכי המפלגה.

מחר יפגינו הגמלאים בי"ם

מאת סופרת "הארץ"

מחר יפגינו חברי רשימת הגמלאים בירושלים, מול בניין הכנסת הישנה, נגד הפרוטקציוניות הניתנת לחברי כנסת והפגיעה בזכויות הגימלאים.

ההפגנה תתקיים בשעה 4 אחה"צ ובה ייטלו חלק גמלאים וחברי הרשימה הגמלאית־ממלכתית לכנסת ה־12.

שלמה ריאון, מספר 2 ברשימה ויו"ר רשימת גמלאי ירושלים, הדגיש כי המדובר בהפגנה ברשיון המשטרה.

יחסי־ציבור צבי ריגון

חדש! הופיע הספר המקצועי הראשון על יחסי־ציבור: 14 פרקים מרתקים בהם מביא **צבי ריגון**, מומחה לתקשורת, הסברים עיוניים, דוגמאות ואנקדוטות. ספר חובה למנהלים, אנשי שיווק ותקשורת.

שלח 75 ש"ח בלבד (כולל מע"מ) לפקודת P.R. יועצי תקשורת, רח' אבן גבירול 59 ת"א, 64362 – והספר ישלח לביתך!
מבצע!! 15% הנחה לרוכש את הספר במשרדינו עד ה־31.10.88
טל' 03-267092

לורה ועו"ד יעקב באומן — תל־אביב
שלום וחיה רוזנמוטר — גן חיים

שמחים להודיע על נשואי בניהם

דפנה עם אבי

החופה נערכה בחוג המשפחה

18.10.88 תל אביב ז' בחשון תשמ"ט

שיש אלוני
יופי של איכות

תשלובת אלוני מודיעה לקהל לקוחותיה:
מספרי הטלפון במיפעל במשרד הראשי בחיפה
הוחלפו
המספרים החדשים: **04-324471-80** (10 קווים)

ראש הממשלה יצחק שמיר המצטרף אתמול באחד העם לנסיעה באוטובוס בקו 25 בירושלים במסגרת מסע הבחירות עבור מפלגתו. צילום: תומים ישראלי

פרס מאשים את שמיר בסיכון היחסים העדינים עם אתיופיה

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

יום אחד לאחר שראש הממשלה, יצחק שמיר, האשים את שר החוץ, שמעון פרס, בפגיעה בעתיד היחסים עם סין מתוך שיקולי בחירות, מאשים משרד החוץ את ראש הממשלה בסיכון היחסים עם אתיופיה, שבה ממתינים אלפי יהודים להיתר יציאה לישראל.

מקור במשרד החוץ הביע תמיהה על כך, שראש הממשלה לא נזהר בדבריו, אף שמדובר בדיני נפשות והביע תקווה להמשך המגעים עם אתיופיה. כל זאת, תוך שמירה על האווירה הטובה, שאיפיינה את הפגישה בין שר החוץ שמעון פרס לעמיתו האתיופי בניו יורק.

עוד נמסר, כי במפגש סוכם שלא יימסר דבר מתוכן הפגישה וכך היה עד אשר שמיר מסר באסיפת בחירות עם עולי אתיופיה, פרטים מריחות סודי, שקיבל משר החוץ על פגישתו. אתמול פרסמה אתיופיה הכחשה לדברי שמיר.

מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס בסיור בחירות אתמול בעכו. צילום: חנניה הרמן

פרס בקרית שמונה: אני שמח לבקר בגליל שהוקם ע"י לוי

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, עבר אתמול את "המשוכה" של קרית שמונה.

פרס, מלווה בעשרות אנשי ביטחון ומשטרה, והולך ברחובות קרית־שמונה ומרבית התושבים אותם פגש, האירו לו פנים.

"אני שמח לבקר בגליל העליון, שהוקם ע"י דוד לוי", אמר שמעון פרס לפעילי המערך בקרית־שמונה, בהתייחסו לתשדיר הבחירות של הליכוד.

"למה אין מדבקות של המערך על המכוניות שלכם, לא צריך לפחד מאבנים ומדבקות" אמר פרס הן לחברי קיבוצים ומושבים באצבע הגליל והן לפעילי המערך בקרית־שמונה.

במהלך הסיור, רק תושבים בודדים פגשו אותו בצעקות כמו "לא יעזור לך. אנחנו נצביע רק ליכוד". פרס מחייך אליהם ואומר "בסדר, תשארו בליכוד אבל תצביעו מערך".

מישל, ממסעדת המרכז, נענה לפניית אחד הפעילים לנשק את שמעון פרס ותגובתו "אתה שר כזה". שוער הפועל קרית־שמונה סיימון אולאי מתלונן על כך שמצב בכור המפעלים בקרית־שמונה חמור.

פרס שותה כוס סודה בבית הקפה ובתשובה לשאלת אחד התושבים הוא אומר, "ההחלטה לפסול את 'כך' היא נבונה. אולמרט הוא אידיוט, שאומר שחצי מהמדינה תומכת באינתיפאדה כאילו שוויצמן תומך בכך" בתשובה לשאלה אחרת של אחד התושבים הוא אומר, "אין הבדל בין התנועה המתקדמת ורק"ח. אלה מקבלים הוראות ממוסקבה ואלה מתוניס. אני לא רוצה לראות את הקומוניסטים במחתרת, יותר טוב שיהיו מעל פני האדמה".

פעילי רשימת מולדת בראשותו של רחבעם זאבי (במרכז) ערכו אתמול מול מרכז מפ"ם בתל אביב הפגנה "בשבח" יריבתם הפוליטית, על פעולות טרנספר שאנשיה ערכו כביכול בתש"ח. מפ"ם הודיעה בתגובה כי הגירת הערבים ב־1948 "היתה תוצאה של מלחמת חיים או מוות שנכפתה על היישוב העברי", ואילו זאבי מציע טרנספר במלחמה יזומה. צילום: הדי סאר

ח"כ אמנון לין: עזר וייצמן הוא נכס אלקטוראלי לליכוד

מאת עמוס בן־ורד
סופרו הפרלמנטרי של "הארץ"

בתחילת ישיבתה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אתמול, שבה נכחו ארבעה ח"כים מן המערך ושלושה מן הליכוד, פנה ח"כ אמנון לין מן המערך אל אנשי הליכוד במלים אלה: "אינכם צריכים להתאמץ במערכת הבחירות הזאת. יש לכם נכס יקר מאד במערך ושמו עזר ויצמן. אחרי ההודעה שלו, שהמערך יעשה בלוק חוסם עם המתקדמת ועם רק"ח, הוא נותן למעשה לערבים לגיטימציה להצביע רק"ח או מתקדמת. אם בלאו הכי זו מדיניות המערך – למה שלא יצביעו בעד ערבים אותנטיים המייצגים את העם הפלשתינאי? מצד שני זה אומר, שעל כל יהודי שאוהב את המולדת שלו, לנסות ולמנוע את יצירת הרוב החוסם הזה, ולהצביע ליכוד".

נציגי המערך שנכחו בישיבה – ח"כ מיכה חריש, שבח וייס ובנימין בן־אליעזר התעלמו כליל מהדברים, ואילו נציגי הליכוד – ח"כ שרה דורון, ח"כ פנחס גולדשטיין וח"כ בני שליטא – דנו בינם לבין עצמם, אם התבטאויות ויצמן יוסיפו לליכוד שני מנדטים או שלושה. גולדשטיין השווה את דברי עזר לפליטת הפה של דודו טופז בשנת 1981, כאשר כינה את תומכי הליכוד "צ'חצ'חים" ועורר זעם רב על "המערך".

יצויין, כי ח"כ אמנון לין אינו כלול בין מועמדי מפלגתו לכנסת ה־12.

הליכוד עשוי לבטל את קיומה של "עצרת הסיום" המרכזית בת"א

הטיעון הרשמי בליכוד: קשיים כספיים ● באורח לארדשמי – יש חשש שהליכוד לא יצליח למלא את כיכר מלכי ישראל באוהדים

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

במטה הבחירות של הליכוד שוקלים לבטל את עצרת הבחירות המרכזית בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב, המיועדת להתקיים ביום ראשון, ימים לפני הבחירות, ולסיים את מערכת הבחירות של הליכוד.

רשמית, טוענים בליכוד כי הדבר נובע מקשיים כספיים ומתוך רצון לשמור את הכספים ליום הבחירות, אך נודע כי קיים חשש שאגף הארגון בליכוד, בראשותו של ח"כ מיכה רייסר, לא יצליח למלא את כיכר מלכי ישראל בעשרות אלפי פעילים, והדבר עלול לפגוע בתדמית הליכוד פחות מ־48 שעות לפני הבחירות.

בשבועות האחרונים התקיימו במטה הבחירות של הליכוד דיונים רבים לגבי עצרת הסיום, בה עתידים היו להשתתף כל שרי הליכוד ובראשם ראש הממשלה יצחק שמיר. צוות מיוחד הוקם לארגן את העצרת ולדאוג להסעות המוניות מכל חלקי הארץ. אולם בימים האחרונים נשמע חשש במטה הבחירות, שמא אגף הארגון לא יוכל לעמוד בקיום העצרת והמשאבים הכספיים הרבים שיוקצו לעצרת עלולים לרדת לטמיון, אם ירד גשם ביום הכינוס.

דובר מטה הבחירות בליכוד, דני נוה, אישר אמש ל"הארץ" כי יש כוונה לבטל את העצרת, אך ההחלטה הסופית תיפול היום או מחר. לדברי נוה, השיקול היחיד נעוץ בהוצאה הכספית הרבה הכרוכה בארגון האירוע, והעדפה של ראשי מטה הבחירות להקצות כספים אלו ליום הבחירות עצמו.

מפלגת העבודה כבר הודיעה, לפני יותר מחודש, כי היא מבטלת את עצרת הבחירות המרכזית בכיכר מלכי ישראל, שנועדה להתקיים במוצאי שבת, 3 ימים לפני הבחירות. באחת הפגישות של רוני מילוא ונסים זווילי, ראשי מטות ההסברה של הליכוד והמערך, הציע זווילי כי שתי המפלגות יבטלו את העצרת המרכזית ויחסכו בכך הון עתק. אולם מילוא התנגד וטען כי הליכוד זקוק לקיומה של עצרת המונים כדי לעודד את פעיליו 48 שעות לפני הבחירות. למרות זאת, החליטה מפלגת העבודה לבטל את הכינוס, בעיקר מנימוקים כספיים. מנהל מטה ההסברה במפלגת העבודה, שמואל פרנקל, אמר ל"הארץ" כי למטה הבחירות במערך התברר כי עצרת המונית שכזו, המיועדת בעצם לקהל משוכנעים, מיותרת ומהווה בזבוז עצום של כספים ומשאבים. לדבריו, מפלגת העבודה מייעדת את עיקר המערכה שלה לציבור המתלבטים, שאינו הציבור שמגיע לעצרות.

מועמדים חדשים להנחיית העימות

מאת אילן שחורי

ראשי מטה ההסברה במפלגת העבודה העבירו אמש סמוך לחצות לליכוד רשימה של מועמדים להנחות את העימות הטלוויזיוני בין יצחק שמיר ושמעון פרס לאחר שבמטה הבחירות במערך נפסלה מועמדותו של העיתונאי משה זק אותו הציע רוני מילוא יו"ר מטה ההסברה בליכוד. במכתב שהעביר אמש שמואל פרנקל מנהל מטה ההסברה במערך למילוא הוא הדגיש כי פסילת כל רשימת המועמדים המוצעים כמוה כפסילת העימות.

פרנקל שוחח עם מילוא, אמש סמוך לחצות ומסר לו כי מפלגת העבודה מתנגדת כי העיתונאי משה זק ינחה את העימות. פרנקל אמר כי שוחח טלפונית עם זק והתברר לו כי הליכוד כלל לא פנה אליו, והעיתונאי עצמו אינו נלהב לקיים את העימות. מילוא חזר וטען בשיחה עם פרנקל כי מועמד הליכוד הוא משה זק.

בתום השיחה שלח פרנקל למילוא מכתב דחוף בו נאמר "לאחר השתלשלות העניינים בנושא העימות הטלוויזיוני, שהוצע על ידנו ולאור תגובתכם בנושא, אין לי אלא להגיע למסקנה כי מטרתכם הינה מניעת קיומו של העימות הנ"ל. בכדי להסיר ספק הנני להציע שמות של 21 מראיינים שמתוכם ייבחר המנחה. כל המועמדים הינם בכירי העיתונאים בישראל ופסילת הרשימה כולה כמוה כפסילת העימות. הנני להזכירך כי אנו עומדים 4 ימים לפני העימות ויש להכריע בנושא תוך 24 שעות. שמות המועמדים הם: חנוך מרמרי עורך המישנה ב"הארץ", עידו דיסנצ'יק עורך "מעריב", דב יודקובסקי עורך "ידיעות אחרונות", יוסי קליין עורך "חדשות", ארי רט עורך הג'רוזלם פוסט, יעקב ארז, דן מרגלית, ישעיהו בן פורת, רון בן ישי, נחמיה שטרסלר, יואל מרקוס, זאב שיף, אילן כפיר, רזי גוטרמן, פרופ' אוריאל רייכמן, מוטי גולן, רפי מן, ושלום רוזנפלד.

סקרים של "העבודה": רצ מתחזקת ע"ח המערך

מאת אילן שחורי

סקרים שהוגשו בימים האחרונים לראשי מפלגת "העבודה" לימדו על התחזקותה של רצ על חשבון המערך.

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר אתמול, כי מי שרוצה בממשלת שלום וביטחון בראשות פרס, חייב להצביע ישירות עבור המערך. לדברי ברעם, רצ גדולה תפריע לכינון ממשלה, כשלשמאל הציוני הישראלי, אין שום סיכוי להרכיב ממשלה בעצמו אלא עם שותפים.

נודע כי במטה הבחירות של מפלגת העבודה הוחלט בימים האחרונים למקד את הביקורת והתקפה הישירה נגד תנועת רצ עד יום הבחירות.

תנועת המרכז־שינוי תתמוך במערך רק בנושא השלום

מאת סופר "הארץ"

"תנועת המרכז שינוי תתמוך בשמעון פרס לראשות ממשלה אך ורק בנושא קידום תהליך השלום" כך אמר הפרופ' אמנון רובינשטיין.

יו"ר תנועת המרכז, שדיבר בעימות פומבי בראשון לציון, ציין עם זאת, כי תנועתו חולקת על המערך כמעט בכל הנושאים האחרים והמחלוקת הקשה ביותר היא בעניין הכלכלי. בדיון השתתפו עוד נציג מפם תא"ל גיורא פורמן ונציג התחיה רני דיין.

רובינשטיין הוסיף, כי תנועת המרכז תדאג לכך שהרפורמה במיסים לא תיעצר ואף יימשך תהליך הפחתת המיסוי, כדי להפוך את המשק בישראל למשק חופשי. בדיון השתתפו עוד נציג התחיה דני דיין ונציג מפם תא"ל (מיל.) גיורא פורמן.

נער מהתחיה טוען שעוזרו של מיעארי היכה אותו

מאת סופרת "הארץ"

נער החבר בארגון צעירי תנועת התחיה התלונן אתמול במשטרת ירושלים נגד יוסף סאלם, עוזרו הפרלמנטרי של ח"כ מוחמד מיעארי בטענה שהיכה אותו. חברי הכנסת מהרשימה המתקדמת מיעארי ומתתיהו פלד, הגישו תלונה נגדית.

בתלונתם טוענים מיעארי ופלד כי אנשי התחיה הפריעו להם בשיחותיהם עם עיתונאים, וכי תלונתם נגד יוסף סאלם היא שקרית.

דובר הרשימה המתקדמת טוען כי קבוצה של כ־10 אנשים מהתחיה התקבצו לאחר החלטת בג"ץ שלא לפסול את הרשימה וקראו קריאות פרובוקטיביות לעבר אנשי המתקדמת, שענו לשאלות עיתונאים.

לעומתו טוען אבי פרחן, דובר התחיה, כי מיעארי קרא לעברה של גאולה כהן "בולדוזר", ובתשובה "בואי, תגידי שלום", ובתשובה קרא לעברו פרחן (הטוען כי היו במקום רק שלושה אנשי התחיה) "אינני אומר שלום לאנשי אש"ף". בעוד הם מתנצחים, טוען פרחן, הותקף אותו הנער, ואנשים שהתקהלו במקום העידו בפניו כי יוסף סאלם בעט בנער, ששמו רוני.

הליכוד מאשים את המערך בכוונה לחבל במהלך התקין של הבחירות

"המערך הינחה את פעיליו לצמצם הצבעת יריבי המפלגה" ● מרידור לרמון: נותר לנו רק לנחש כיצד כל אחד יפרש ההוראה

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ דן מרידור, סגן יו"ר ועדת הבחירות המרכזית מטעם הליכוד, טען אתמול כי בידיו הוכחה לכאורה על נקיטת צעדים מעשיים מצד מפלגת העבודה לחבל במהלכן התקין של הבחירות.

ח"כ מרידור פנה אמש במכתב לעמיתו, ח"כ חיים רמון, סגן יו"ר ועדת הבחירות מטעם המערך וציין, כי הגיעה לידיו חוברת הנחיות לפעילי המערך, ביום הבחירות, ובה נאמר תחת הכותרת "ההתארגנות הנכונה ויעילה של מטה יום הבחירות" כי "על פעילי העבודה לעשות ככל אשר על ידם ועל פי החוק, לצמצם את הצבעתם של יריבי המפלגה".

מרידור כותב: "נותר לנו רק לנחש כיצד כל אחד מהם, בלהט יום הבחירות, יפרש את ההוראה לעשות כל אשר לאל ידו כדי לצמצם את הצבעת המתנגדים. אגב אין לי ספק כי חיוך ציני רחב, אולי בלווה בקריצת עין יופיע על פניהם של הפעילים שיקראו את המילים, 'על פי החוק' בהקשר זה" – כתב מרידור. הוא דרש את התייחסותו המהירה של חיים רמון להוראה, לפני שיבקש דיון בעניין זה אצל יו"ר ועדת הבחירות המרכזית.

קצינים ואקדמאים לבטחון ושלום
פרופסורים ומרצים אקדמאים לחוסן מדיני וכלכלי

כנס שלישי ומסכם בנושא:
"שטחים ובטחון"

יתקיים ביום חמישי ט' חשון תשמ"ט 20.10.88
בשעה 17:00 בבית ציוני אמריקה
(ת"א רחוב דניאל פריש 1, פינת אבן־גבירול)

● פותח הדיון:
אלוף מיל' השר **אריק שרון** (הצגת עמדה)

כניסה לפי הזמנות
נא לדייק

הוועדה המארגנת

טימבר TIMBER 88
תערוכת חובה לנגרים, אדריכלים ומעצבי פנים

גני התערוכה תל אביב 17-20.10.1988 בשעות: 12.00 - 20.00

התערוכה הבינלאומית ה-2
למכונות, ציוד ופרזול
לתעשיית העץ והרהיטים

נושאי התערוכה:

هكذا من الأصل

ביהמ"ש העליון: מטרותיה ומעשיה של "כך" הם באופן ברור גזעניים

"גזענות הינה רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עויינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסיה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי אתני"

מאת נדב שרגאי
כתבי "הארץ"

תנועת 'כך' לא תשתתף בבחירות לכנסת ה־12. הרכב מיוחד של חמישה שופטים בראשות נשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר, דחה אתמול פה אחד, את הערר שהגישה 'כך', על החלטת ועדת הבחירות המרכזית לפסול אותה מלהשתתף בבחירות.

בסיכום פסק הדין כותבים השופטים מאיר שמגר, מנחם אילון, משה בייסקי, דב לוין ושלמה לוין, כי "מטרותיה ומעשיה של כך הם באופן ברור גזעניים".

"ליבוי היצרים השיטתי על יסוד לאומי אתני, המביא איבה ומדנים ומעמיק תהום, קריאה לשלילה אלימה של זכויות, לביזוי שיטתי ומכוון של חלקי אוכלוסיה מוגדרים, המאובחנים לפי יסוד לאומי אתני, ולהשפלתם באופן הדומה להחריד לגרועות שבדוגמאות בהן התנסה העם היהודי – כל אלה די בהם, לאור החומר הרב שהוגש לנו, כדי לבסס את המסקנה בדבר ההסתה לגזענות. עוצמת פעולתה של "כך" בכל צורותיה, הקיצוניות שבהצגת הנושאים ובמעשים המתלווים אליהם, העיוות החמור של אופייה של המדינה ושל משטרה הנובעים מכך, כל אלה מקנים למטרות ולמעשים את החומרה המפליגה, שדי בה, כדי לבסס את החלטתה של ועדת הבחירות המרכזית."

השופטים דחו את טענת 'כך', כי צרכי הביטחון של מדינת ישראל מצדיקים צעדי אפליה כה חמורים כלפי ערבים. ואף פוסלים את התמכותה של כך על ההלכה היהודית. נשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר, שכתב את פסה"ד, מצטט בהקשר זה מדבריו של השופט מנחם אילון בערעור הבחירות הקודם של 'כך' ב־1984: "המיעוט הלאומי של בן עם אחר, הנגדר בעולמה של ההלכה במעמד של 'גר תושב', שהתנאי היחידי לגביו היה שבע מצוות בני נח, היינו – אותן חובות אלמנטריים של שמירה על חוק וסדר, שכל האומות בנות תרבות מצוות עליהן.

"המיעוט הלאומי זכאי לקבל את כל הזכויות של יתר תושבי המדינה: 'גר ותושב וחי עימך', שהוגין עם גרי תושב ברוך ארץ וגמילות חסדים..." גם את הגדרת החוק, הפוסל רשימה, השוללת את האופי הדמוקרטי של המדינה, מחילים השופטים על תנועת כך: "כך מבקשת לשלול מחלק מאזרחי המדינה, אותו היא מאבחנת על פי מוצאו הלאומי־אתני, את הזכות לבחור ולהיבחר ולמלא תפקיד ממלכתי כלשהו. שלילת זכויות, כאמור, היא פגיעה ברורה וחד משמעית בנפשה של הדמוקרטיה, המושתתת על שוויון זכויות מדיניות בין אזרחי המדינה, ללא הבדל גזע, דת לאום או מין..."

השופטים מאמצים את הגדרת הגזענות, המופיעה בתיקון לחוק העונשין, סעיף 144 א"ה, ומחילים אותה גם על על התיקון לחוק יסוד הכנסת, שהיה הבסיס לפסילת 'כך'.

גזענות – קבע בית המשפט העליון, הינה בין היתר, כאמור בחוק העונשין: "רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עויינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסיה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי אתני." השופטים דוחים את טענותיו של פרקליט 'כך', כי גזענות הינה אפליה רק על בסיס ביולוגי (של חלוקה לפי גזעים אנושיים), ומגדירים אותן – "טענות בלתי מבוססות".

"מהותם ותוכנם של המטרה או המעשה ותוצאותיהם, הם הקובעים בכגון דא, שכן המחוקק ביקש למנוע תופעות של הסתה לגזענות או שלילת האופי הדמוקרטי של המדינה, כמפורט בסעיף 7א'. הסתה נגד חלק מן האוכלוסיה האזרחית וקריאה לשלילת זכויותיה, או הצעה בדבר הטלת איסור על יחסי קרבה כלשהם בין יהודים לבני עם אחר, קריאה לאפלייה לרעה של בני עם אחר בתחום הענישה הפלילית, מניעת הפניה שלהם בתלונותיהם לבית הדין הגבוה לצדק, הבדלתם במקומות רחצה, שלילת זכויות סוציאליות ואיסור שירות בצבא, תוך פגיעה ועלבון לאלו, אשר כבר משרתים בו, כל אלה הדמים להם בנושאים שמבון מובהק של מעשה אנטי דמוקרטי, או של מעשה גזעני, לפי העניין, גם אם הם כלולים במאמר בעתון הרואה אור לפי רשיון כדין, או אם הרעיון מוצא ביטויו בהצעת חוק המוגשת לכנסת."

אותו לאותו דחו השופטים את טענותיו של עו"ד אהרון פאפו, פרקליט כך. הם קובעים כי סעיף בחוק היסוד, כי הבחירות תהיינה שוות, אינו סותר את התיקון לחוק יסוד הכנסת, שעליו הסתמכה החלטת הפסילה, ומציינים, כי בחוק השוויון ניתנה אפשרות לשנות את הסעיף ברוב חברי הכנסת.

השופטים גם דוחים את טענתה של 'כך', כי בחקיקה שפסלה את התנועה מלרוץ לכנסת, יש משום סטייה קיצונית מן העקרונות של המחוקק לישה: "על פי העקרונות המקובלים על בית משפט זה, אין הוא רואה עצמו מוסמך להעביר תחת שבט הביקורת את תקפותו של דבר־חקיקה של הכנסת, פרט למקרים בהם עולה טענה פורמלית בדבר דרך קבלת החוק."

טיעון אחר של 'כך', הנדחה על ידי השופטים מדבר על סתירה פנימית הקיימת לכאורה בחוק, שעליו הסתמכה החלטת הפסילה. יתכן, טוענת 'כך', ששלילת אופייה הדמוקרטי של המדינה (פסקה 2) תינבע מן הרצון לקיים את המדינה כמדינתו של העם היהודי (פסקה 1). "אין ממש", קובעים השופטים, "בטענה זו, בדבר סתירה כביכול, בין פסקאותיו השונות של סעיף 7א'. קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי, אינו שולל את אופיה הדמוקרטי, כפי שצרפתיותה של צרפת, אינה שוללת את אופיה הדמוקרטי. העיקר הגדול המבוטא בפסקה 1 אינו שולל את זה שבפסקה 2, ושניהם יכולים להתקיים זה לצידו של זה בהרמוניה מלאה."

"סמכות הפסילה – תופעל רק במקרים קיצוניים ביותר"

פסקהדין קובע את סוף דרכה של כך כרשימה המתמודדת בבחירות

פרשנות משפטית / פרופ' ברוך ברכה

פסק דינו של בית־המשפט העליון מדגיש את הזהירות־היתר שבה יש לנהוג בכל הנוגע לפסילת רשימות מכוח סעיף 7א' לחוק יסוד הכנסת. סעיף זה מסמיך את ועדת הבחירות המרכזית לשלול זכויות־יסוד חשובות ביותר במשטר דמוקרטי – הזכות לבחור והזכות להיבחר. לפיכך יש לקרוא את החוק המסמיך (היינו סעיף 7א') על דרך הצמצום, כך שלא יופעלו הוראותיו של סעיף 7א' אלא "במקרים קיצוניים ביותר". מצד אחר, אין צורך להוכיח "קיום סכנה ברורה ומיידית או של אפשרות מסתברת למימוש הסכנה העולה ממטרותיה או ממעשיה של רשימה, או כל מבחן אחר הכורך בין המעשה המוקע לבין אפשרות מימושו". קביעה זו חשובה ביותר, שכן בפסקהדין שבעקבותיו נחקק הסעיף הנדון (פסקדין ניימן משנת 1985) הביעו חלק מהשופטים את הדעה שיש להוכיח מידה גבוהה של הסתברות לכך שהרשימה תצליח לממש את מטרותיה הפסולות, כפי שהן באות לידי ביטוי במצע, ואין די בכך שהיא אכן מתבוננת לממשן.

הדברים באותו פסקדין נאמרו לפני חקיקת סעיף 7א', וגם לאחר חקיקתו היו משפטנים שסברו שאותה הלכה תיושם גם באשר לפרשנותו של הסעיף. בית־המשפט העליון קבע, שהאמור בפסק הדין הקודם בעניין זה לא יחול על ההוראות התחיקתיות החדשות שכן המחוקק שינה את המצב המשפטי הקודם בעניין זה.

כדי למנוע שימוש רחב ומרחיק לכת בהוראות הפסילה שבסעיף 7א' קובע בית־המשפט העליון מספר מבחנים שעליהם להתקיים לצורך הפעלת הסמכות האמורה. א. המעשים או המטרות של הרשימה חייבים להיכנס לגדר אחת מעילות הפסילה שבאותו סעיף. ב. המטרה הפסולה היא בגדר יעד מרכזי ולא בעלת אופי שולי. ג. הרשימה אכן פועלת למימוש מטרותיה ולהוצאתן מן הכוח אל הפועל. יושם אל לב, שאין צורך להוכיח הסתברות של יכולת מימוש המטרות אלא די בכך שהרשימה פועלת הלכה למעשה למימושן. ד. ההתמודדות בבחירות היא אמצעי למימוש המטרות או להגברת המעשה. ה. היסודות השליליים – הנכנסים לגדר סעיף 7א' ושבגינם מתבקשת הפסילה – "באים לידי ביטוי חמור וקיצוני מבחינת עוצמתם".

שוב בפנינו מבחן שיצמצם את הפעלת סמכות הפסילה, שכן בהצטרפו למבחן השני דלעיל הוא יחייב הוכחה שאין מדובר בביטוי מעורפל, חלש ובלתי ברור של המטרות או המעשים הפסולים. יש צורך בביטוי רב עוצמה, קיצוני ומרחיק לכת של אלה לצורך הפסילה. ו. "הראיות להתקיימותם של כל אלה צריך שיהיו משכנעות, ברורות וחד־משמעיות".

זה מבחן חשוב ביותר – שנקבע כבר בפסקהדין הקודם בפרשת ניימן – המורה שהפסילה מעוגנת בעובדות ולא בשמועות בעלמא או ברכילות.

כל המבחנים דלעיל ובמיוחד שהשימוש בסמכות הפסילה יהא נדיר, רק במקרים קיצוניים ביותר, באשר המטרות הפסולות הן לב ליבה של הרשימה שבה מדובר ובאשר כל אלה מעוגנות בתשתית ראייתית ברורה ומשכנעת. מבחנים אלה התקיימו ברשימת כך, "שכן בפרסומיה, נאומיה, הצעותיה ופעולותיה, יש הן משום הסתה לגזענות והן משום שלילת האופי הדמוקרטי של המדינה, כאמור בסעיף 7א'... עוצמת פעולתה... בכל צורותיה, הקיצוניות שבהצגת הנושאים והמעשים המתלווים אליהם, העיוות החמור של אופייה של המדינה ושל משטרה הנובעים מכך, כל אלה מקנים למטרות ולמעשים את החומרה המפליגה שדי בה כדי לבסס החלטתה של ועדת הבחירות המרכזית".

מכאן ברור, שפסקהדין קבע את סוף דרכה של כך כרשימה או כמפלגה המתמודדת בבחירות לכנסת. אם לא תשנה את אופיה – קריצעה, מטרותיה ומעשיה – לא תוכל להתמודד גם בבחירות שלאחר הבחירות הנוכחיות. עם זאת, אין לשכוח שהפסילה מתייחסת רק להתמודדות בבחירות לכנסת. אין כל מניעה שכך תמשיך לפעול כקבוצה, כל עוד לא הוצאה אל מחוץ לחוק. היה וחבריה יבקשו להתאגד בצורת התאגדות זו או אחרת, תיבחן הבקשה לאור הוראותיו של החוק הנוגע בדבר.

שביעות רצון בשתי המפלגות הגדולות מפסילתה של "כך"

המערך והליכוד חלוקים באשר לאישור הרשימה המתקדמת ● ח"כ רובינשטיין: ההחלטה מחזקת הדמוקרטיה ומסירה כתם מעל הכנסת

מאת אילן שחורי
כתב "הארץ" לענייני מפלגות

בעוד שבליכוד ובמפלגת העבודה היתה אתמול שביעות רצון מפסילתה של תנועת כך מלהתמודד לכנסת, נשמעו בשתי המפלגות הגדולות תגובות סותרות בקשר לאישור הרשימה המתקדמת. בליכוד הביעו אכזבה גדולה, לעומת הסכמה במפלגת העבודה כי גם למתקדמת יש מקום ברחוב הפוליטי הישראלי.

יו"ר מטה הבחירות בליכוד השר משה ארנס אמר כי יש להבטיח שלא תמנע מהמתקדמת מלרוץ לכנסת. לדבריו, מדובר ברשימה המזוהה באופן ברור עם אויבי ישראל ובראשונה עם אש"ף, ולכן לא היה מקום להשתתפותה בבחירות. דובר מטה הבחירות של הליכוד פרסם הודעה שבה נאמר כי העובדה שהמתקדמת תרוץ לבחירות עלולה לאפשר למערך להגשים את כוונתו, עליה הצהיר השר רבין, להקים ממשלת מיעוט בישראל בתמיכת גורמים המזוהים עם אש"ף.

"אפשרות זו צריכה לעורר חלחלה וזעזוע אצל כל ציוני בישראל", אמר דובר הליכוד דני נוה. "לראשונה בתולדות המדינה עלולה לקום בישראל ממשלה הנשענת על המפלגה הקומוניסטית. פרס עלול להיות המנהיג הישראלי הראשון שעל מנת להגיע לשלטון, יתרום הסכם עם מפלגות ששואבות את כוחן ותמיכתן מאויבי ישראל המובהקים דוגמת יאסר ערפאת", אמר דובר הליכוד.

ראש הממשלה יצחק שמיר נמנע אמש, בהופעת בחירות שקיים בשכונת נוה אילן בירושלים, להתייחס להחלטות בית המשפט. בתשובה לשאלות עיתונאים אמר שמיר: "אני לא צריך להגיב על החלטות בית משפט".

מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם אמר בתגובה כי המערך מתנגד בתוקף לעמדותיה של הרשימה המתקדמת לשלום. "קבלת עמדותיה מהווה סכנה בטחונית למדינת ישראל. ההתנגדות למפלגה אינה מחייבת פסילתה. בדיוק כמו של־תח"ש יש מקום בגוף היהודי הערבי בישראל, כך יש מקום גם לרשימה המתקדמת. יש לקוות שהציבור היהודי והערבי יחליש את כוחה של הרשימה המתקדמת", אמר ברעם.

בנושא אישור פסילתה של תנועת כך אמר מזכ"ל מפלגת העבודה כי החלטת בית המשפט היא חיזוק הדמוקרטיה בישראל. "זיק הרב כהנא יצר מצב שיש הכרח לפסול מפלגה מהשתתפות בבחירות. ההחלטה היא הצהרת כוונות שמדינת ישראל לא תיתן יד לגזענות. עם שסבל בה הרבה מגזענות חייב לראות שתופעות כאלה לא ישנו במדינתו", ציין ברעם.

כתבת "הארץ" בירושלים מדווחת: מפ"ם והרשימות מברכות על פסילת כך. ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) אמר בתגובה: "ההלכה זו תירשם בכיון דרך חשוב בהיאבקה של הדמוקרטיה הישראלית, המתגוננת נגד מהרסיה מבית. צבן הדגיש גם כי פסיקת בית המשפט העליון מהווה אזהרה להמביעם אצבי הלשאר "מעוזי הגרנסטמר" לבל ילכו בדרכו של כהנא.

ח"כ אמנון רובינשטיין (המרכז שינוי) אמר כי פסיקת בית המשפט העליון מחזקת את הדמוקרטיה הישראלית ומסירה כתם מעל הכנסת.

מי בימין יזכה בירושה של כהנא?

פרשנות / נדב שרגאי

בצד על קולות "כך" משתתפים הליכוד, התחיה, צומת ומולדת, כשהמדובר על פי הערכות צנועות בשלושה מנדטים.

הליכוד תרוויח מן הפסילה. גם אם ילכו כל המצביעים של "כך" למפלגות הימין האחרות, יוכל הליכוד לטפוח לעצמו על השכם ולקבוע, כי מבחינתו היה המהלך מוצלח. קודם הפסילה, הבינו הליכוד על המצביעים של "כך", כמוקצים מחמת מיאוס ובפסולים לקואליציה עימו בעתיד.

עתה – הוכשרו המצביעים האלה. התחיה, צומת ומולדת כשרות בעיני הליכוד לקואליציה, ובעיני הברחות, שבין הגושים, מוסיר לעצמו הליכוד כמה מנדטים, שהיו קודם הפסילה, אבודים עבורו.

שאלה נפרדת היא – לאן באמת יפנו המצביעים של "כך" ועד כמה תלוי הדבר בעמדתו של מאיר כהנא? כהנא הודיע אמנם, כי הוא עצמו אינו מתכוון ללכת ולהצביע ביום הבחירות, אולם ההנחה היא, כי דפוס מחאה זה יגרור אחריו רק את המעגל המצומצם והקשה יותר של אוהדי הרב, הגרעין האמריקאי, אנשי קרית ארבע ואנשי ישיבת הרעיון היהודי, כמה אלפי איש לכל היותר.

קשה להניח, כי אוהדי כהנא הרבים בעיירות הפיתוח, יזירו את רגליהם מהקלפיות ביום ההצבעה. יחד עם זאת, יתכן, כי לעמדתו הלא רשמית של כהנא, המבקש לנקום בליכוד, תהיה השפעה גם על המעגל הרחב יותר של אוהדי התנועה.

אם לסמוך על דבריהם של פעילים מרכזיים בתנועה, הרי שלליכוד צפויים חיים קשים בשבועיים הקרובים. פעילי "כך" במקומות שונים בארץ מתכוונים לשבש אסיפות של הליכוד. סוג כזה של פעילות יכול לסחוף את הציבור של "כך", לכיוון הענשה של הליכוד ולמחוק את האופציה של הצבעה עבור שמיר מפנקס האפשרויות שלו.

מרבית בוחרי כך באו ב־1984 מעיירות הפיתוח. התחיה גרפה את מרבית התמיכה בישובים עירוניים מבוססים ובישובים כפריים. פרופיל הבוחרים של שתי המפלגות – שונה. מרבית מצביעי התחיה מבוססים מבחינה כלכלית ובעלי השכלה של למעלה מ־12 שנות לימוד. מרבית בוחרי "כך" מתגוררים בישובים, שמצבם הכלכלי אינו שפיר ורמת ההשכלה שלהם נמוכה יותר. תבריתית – קרוב יותר בוחר "כך" לליכוד מאשר לתחיה.

הרצון לנקום בליכוד – מפלגה שהובילה את המסע לפסילת "כך", עשוי להעביר ל"התחיה" ציבור מעיירות הפיתוח, שבעבר לא נמנה על חוגי המצביעים למפלגה זו. התמונה – דומה גם כאשר מדובר ב"צומת" של רפאל איתן. למרות ש"צומת", לא התמודדה באופן עצמאי בבחירות 84, מקובלת הערכה, כי מאגר הקולות שלה דומה לזה של התחיה. גם צומת עשויה איפוא לקבל לתוכה בוחרים מסוג אחר.

"מולדת", הדוגלת בטרנספר, הינה אופציה נוספת. מדובר לכאורה במפלגה הקרובה ביותר ל"כך" מן הבחינה האידיאית. אולם הציבור של "כך", כפי שכבר הוכח בעבר, אינו מונע רק על ידי הגל האנטי ערבי, אלא גם על ידי אלמנט הקיפוח העדתי בסגנון בוטה ומלהיב.

ברוב של 3 נגד 2 קבע ביהמ"ש העליון: המתקדמת תרוץ לכנסת

מאת נדב שרגאי

הרשימה המתקדמת לשלום תשתתף בבחירות לכנסת ה־12. ברוב קולות של נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר השופטים שלמה לוין ומשה בייסקי, מול מיעוט קולות של המשנה לנשיא מנחם אילון והשופט דב לוין, דחה אתמול בית המשפט העליון את הערר שהגישו הליכוד, התחיה, המפד"ל ואגודת ישראל על החלטת ועדת הבחירות המרכזית לאשר לרשימה להשתתף בבחירות.

בקשת הפסילה התבססה על הוראותיו של סעיף 7א'(1) לחוק יסוד הכנסת. המערערים טענו כי המתקדמת מנועה מלהשתתף בבחירות משום שיש במטרותיה, או במעשיה, במפורש או במשתמע, משום שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי. המערערים טענו עוד כי המתקדמת מסווה את מטרותיה האמיתיות.

חומר הראיות שהוגש לשופטים כלל בין היתר קטע מראיון ברחוב שהעניק השנה מוביל הרשימה ומועמדה במקום החמישי, חיים הנגבי. בראיון קבע הנגבי: "התנאי ההכרחי לשלום אמיתי הוא ויתור על מדינת ישראל כמדינת העם היהודי".

אנשי המתקדמת טענו, לעומת זאת, כי דברים אלה אינם משקפים את דעת הרשימה. הם הציגו בפני השופטים מסמכים רשמיים של התנועה התומכים בטענתם.

בהחלטת בית המשפט נאמר כי "יש בחלק מהחומר שהוגש כדי לתמוך בטענת המערערים". שופטי הרוב ציינו כי את החלטתם הם קיבלו "לא בלי היסוס", בישמם מבחנים משפטיים ששימשו את בית המשפט כאשר נבחנו הראיות והטיעונים של בעלי הדין בערר הבחירות של תנועת כך על פסילתה.

באותם מבחנים נקבעו בין היתר העקרונות המנחים לצורך הפעלת התיקון לחוק יסוד הכנסת, שעליו הסתמכה ועדת הבחירות המרכזית בפסלה את כך, ושעליו גם הסתמכו המפלגות שערערו לבית המשפט העליון על אישור המתקדמת.

"אליבא דכולנו", כותבים השופטים, "יש לאמץ בכל הנוגע לפסילתה של רשימה מבחנים מחמירים, אשר לאורם תופעל הסמכות לפי סעיף 7(א) רק במקרים הקיצוניים ביותר (...) תוך אימוץ גישה המביאה בחשבון את המשקל הרב המיוחס בהתאם לתפיסותינו לחירויות היסוד. גם הראיות להתקיימותן של הנסיבות הנדונות בסעיף 7(א) צריכות להיות משכנעות, ברורות וחד־משמעיות".

"ביישמם מבחנים אלה, החליט הרוב, שלא בלי היסוס, לדחות את הערעור. דעת המיעוט היא כי לאור מכלול הראיות המפורשות והמשתמעות ולפי המשמעות של סעיף 7א'(1) לחוק, אין מנוס מלקבל את הערעור ולהחליט כי הרשימה המתקדמת מנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת".

ח"כ מתי פלד וח"כ מוחמד מיעארי, מהרשימה המתקדמת לשלום, שנכחו באולם, הביעו קורת רוח מההחלטה. פלד אמר כי ההחלטה נכונה והצודקת, אך הוסיף: "אני מאוכזב ששני שופטים, על סמך ראיות קלושות ומפוקפקות, חשבו לפסול אותנו. זה לא מוסיף כבוד לבית המשפט העליון ששניים כאלה יושבים בו. אני שמח שרוב השופטים התגבר על התעמולה המטופשת".

רקע

אל ארד: התקדים של 1965

ערב הבחירות לכנסת החמישית, ב־1965, קבעה ועדת הבחירות, בראשות השופט לנדוי, כי בסמכותה לפסול רשימת מועמדים השוללת את עצם קיום המדינה ושלמותה הטריטוריאלית. ועדת הבחירות החליטה אז, כי אופיה של רשימת הסוציאליסטים, הולם הגדרה זו. הסוציאליסטים היו קשורים עם תנועת "אל־ארד", שהוכרזה על־ידי שר הביטחון ארגון בלתי־חוקי. מסיבה זו החליטה ועדת הבחירות המרכזית לפני 23 שנה לפסול את רשימת הסוציאליסטים. (דרך אגב, ב"אל־ארד" היה חבר מוחמד מיעארי, העומד כיום בראש הרשימה המתקדמת, שמאוחר יותר הסתייג מהארגון).

הערר שהגישו הסוציאליסטים לבית־המשפט העליון על החלטת ועדת הבחירות, נדחה ברוב דעות. מול דעת המיעוט של השופט חיים כהן, שעל־פיה, ללא הסמכה מפורשת בחוק, אין בכוחה של הוועדה לפסול רשימת מועמדים, אישרו שופטי הרוב (אגרנט וזוסמן) את עמדתה העקרונית של ועדת הבחירות, בדבר קיום סמכות הפסילה ואת יישומה של אותה עמדה על רשימת הסוציאליסטים.

מאז לא נפסלו עוד רשימות לכנסת. פסילתה של "כך" היא תקדים ב־23 השנים האחרונות.

עו"ד פאפו: ישראל הפכה כעת למעשה לדיקטטורה

עורך הדין אהרון פאפו, פרקליטה של תנועת כך, אמר אתמול בתגובה על פסק הדין, כי על הכנסת לשנות מיד את החוק, המאפשר לוועדת הבחירות לפסול רשימות בכנסת.

פאפו אומר, כי החוק העביר את ההכרעה בפני לבחור, מהבוחר אל העסקן הפוליטי. זה יכול לקבוע עתה בעצמו את גבולות הקשת הפוליטית הלגיטימית. פאפו טוען עוד, כי בעקבות קבלת החוק, הפכה ישראל למעשה לדיקטטורה. עורך הדין פאפו הביע אכזבה מפסק הדין ואמר כי, חד־משמעיותו, הדינה בעם, לטעמו.

עשרים שנות כהנא

רקע

● 1968: מאיר כהנא, רב צעיר מניו־יורק, מייסד את הליגה להגנה יהודית יחד עם צעירים אורתודוקסיים אחרים. המייסדים מצהירים כי התנועה נועדה להאבק באנטישמיות השחורה ובעבריינות הרחוב שאינה מטופלת כהלכה על־ידי הרשויות.

● 1969: הליגה מעלה על ראש שמחתה את המאבק לעמן יהודי ברית המועצות. מאבק זה, כמו זה שקדם לו, מכוון נגד הממסד היהודי בארצות הברית ומלווה באיזכור מחדלי ההנהגה היהודית בתקופת השואה ובסיסמה "לעולם לא עוד".

● 1979: פעילי הליגה מפוצצים קונצרט של התזמורת הפילהרמונית של מוסקווה שניגנה בברוקלין ופורצים למשרדי חברת הסחר הסובייטית "אמטורג". אלה שיאים של פעולות אנטי סובייטיות שהובילו את חברי הליגה למעצרים.

● 21 בספטמבר 1979: כהנא מגיע לישראל ומבהיר כי בכוונתו להשתקע כאן. הוא מודיע כי אין בדעתו להיות מעורב בפוליטיקה וכי יקדיש את כל כוחו לחינוך.

● ההבטחה האמורה לא מומשה. כהנא החל להפגין ברחובות. הוא נתמך על ידי קבוצת חסידים אמריקאים שעלתה בעקבותיו ועל ידי קומץ מבין עולי ברית המועצות שנמשכו אליו. הטיף למאבק בשלטונות ברית המועצות, ויצא נגד פעולות מיסיונריות בישראל ונגד הכושים העבריים שהתיישבו בדימונה.

● 1972: כהנא ממקד את פעילותו נגד הערבים.

● אוגוסט 1972: כהנא מפיץ כרוזים בחברון המזמינים את ראש העירייה מוחמד עלי ג'עברי למשפט פומבי מול על חלקו בטבח היהודים בחברון ב־1929. הוא מופיע בפתח בניין העירייה ומסולק על ידי הצבא, אבל המסר נקלט. הערבים מגלים עצבנות; היהודים מתוודעים אליו ואל דעותיו. כעבור זמן קצר מציע כהנא תוכנית מנוסחת להגלייתם מאורגנת של הערבים מארץ ישראל תמורת פיצוי.

● ספטמבר 1972: בעקבות רצח הספורטאים הישראלים במינכן יוזם כהנא, עם עמיחי פגלין, התקפה על הקונסוליה הלובית ברומא. הקשר מתגלה בשלב התקופה לוד. כהנא לא עומד לדין על יוזמה זו. מאז נזהר מלהיות מעורב בפעילות פלילית ישירה.

● בחירות 1973: ניסה להתמודד לכנסת. זוכה ב־12,811 קולות – קצת פחות מאחוז החסימה.

● 1975: כהנא מופיע בקריית ארבע ומבצע פעולות פרובוקטיוויות שנועדות להמחיש את המסר שלה הערבים הצוצה פעילות זו באה על רקע צמיחתו של גוש אמונים שמשוך במידה רבה במגרש של כהנא. כהנא מחריף את עמדותיו וממקד את תחום בדעיון גירוש הערבים.

● 1977: כהנא רץ לכנסת. זוכה ב־4396 קולות (0.2%) בלבד.

● 1980: כהנא נעצר לשישה חודשי מאסר על מעורבות בתוכנית לבצע פעולת התגרות המסגד בהר הבית.

● 30.6.1981: כהנא רץ לכנסת העשירית. זוכה ב־5128 קולות (0.3%).

● אפריל 1982: מול צלמי טלוויזיה מכל העולם מתבצרים תומכיו של כהנא בימית ומאיימים בהתאבדות. ביוזמת הממשלה מובהל כהנא ארצה מניו יורק כדי לשכנע אותם לחזור בהם. התערבותו מצליחה.

● 24.7.1984: כהנא נתמך על ידי 25,907 קולות ונבחר לכנסת ה־11.

● יום לאחר הבחירות: מנצר נצחון פרוע לכותל, העובר במכוון בשוק העיר העתיקה, מטיל טרור על התושבים הערבים, ומלווה בהכרזות כי הגיע יומם האחרון במדינת ישראל.

● זמן קצר לאחר מכן: כהנא מכריז כי לא יתמוך בממשלה שאינה דוגלת בסילוק ערבים מישראל וכי לא יטוש את תוכניתו להגיע לעימותים עם הערבים בכפריהם.

● אפריל 1985: דוד בן שימול, שנדון למאסר על רצח בכוונה תחילה ועל שני ניסיונות לרצח בעקבות ירי טיל לאו אל עבר אוטובוס ערבי בירושלים, הופך לחבר כבוד של כך.

● 1.8.1985: תיקון לחוק יסוד: הכנסת, המאפשר לפסול מפלגה המסיתה לגזענות ומסכנת את אופייה הדמוקרטי של המדינה.

● 14.11.1985: שינוי תקנון הכנסת באופן המונע מכהנא להגיש הצעות חוק.

לדר' יופה אוברי ובני ביתו
אנו עמכם בצערכם במות
האם ז"ל
מי יתן ולא תדעו עוד צער
שחק ושות'

לטובה שמעוני
אתך באבלך על מות
אביך ז"ל
חברייך ממכון אדלר ירושלים

לשולה, רותי ומיכל
אתכן באבלכן על מות
סיומה ז"ל
הגדעונים

במה לבירורים מדיניים חברתיים
נ"ש משה דיין
אנו אבלים על מותו של
עובד בן־עמ"י ז"ל
מראשוני המשתתפים ב"במה"

לליאורה לנדאו
ולכל משפחת בן עמי
אתכם באבלכם הכבד
על מות האב־הסב
עובד בן עמי ז"ל
חוה ואלפרד אקירוב

על פטירתו של הממציא
אינג' אלכסנדר זרחין
אבל בית כימיקלים לישראל
ומביעים השתתפות בצער המשפחה

הנדסת התפלה לישראל
(תהליך זרחין) בע"מ
אבלה על פטירתו של
המהנדס
אלכסנדר זרחין
ההלוויה תצא היום יום רביעי ח' חשון תשמ"ט 19.10.88 בשעה 14.30
מבית ההלוויות רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין דרום בגבול חולון בת־ים
יו"ר והדירקטוריון החברה
ההנהלה והעובדים

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה
של אמנו וסבתנו היקרה
פרופ' מינה שיפמן (נדל)
הלוויה תצא מביתה רח' רופין 31, רחובות, יום חמישי ט' חשון תשמ"ט
20.10.88 בשעה 2.00 לבית העלמין הישן ברחובות.
המשפחה האבלה

בצער אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו
לסלי וינקלר ז"ל
ההלוויה התקיימה בחוג המשפחה
יושבים שבעה בבית פלד רח' ליבריה 31 חיפה
אבלים:
רעיתו: סוזי וינקלר
בנותיו: סילביה פלד ומשפחתה
מריקה שיד ומשפחתה
קריסטינה רזיני
בנו: פרנקלין וינקלר ומשפחתו

לד"ר אוברי יופה
מנהל מדיקל סנטר הרצליה
משתתפים באבלך במות
אמך ז"ל
רפי ונורית דינרי
אשר ורונית רבינוביץ
וכל עובדי המשרד

לעו"ד יעקב ריבנוביץ
משתתפים באבלך הכבד במות
אביך ז"ל
תעשית אבן וסיד

שר הבטחון
משתתף באבלו של
אלוף מנחם עינן
במות
אמו ז"ל
ומביע תנחומיו למשפחה
יצחק רבין
שר הבטחון

אין מקום לחיסון הציבור נגד מחלת דלקת קרום המח

כך החליטה הוועדה העליונה לחיסונים ומחלות זיהומיות • המגיפה המשתוללת בסודן ובערב הסעודית נגרמה מנגיף שאינו נמצא בארץ

מאת עדנה אריהד
סופרת "הארץ"

הוועדה העליונה לחיסונים ומחלות זיהומיות, שהתכנסה אתמול במשרד הבריאות, אינה ממליצה לחסן את האוכלוסיה בארץ כנגד דלקת קרום המוח. זאת למרות התפרצות מחלה בסודן ובערב הסעודית. מחלה זו יכולה לגרום לבעיות נוירולוגיות, כמו חרשות או עיוורון ואפילו לפיגור שכלי.

מ"מ יו"ר הוועדה, פרופ' חן מיכאלי, אמר כי באיזורים אלו משתוללת מגיפה של דלקת קרום המוח מטיפוס "מנינגוקוקוס" מסוגים אי. וסי. ואילו בארץ לא נרשם שום מקרה של תחלואה, בטיפוסים אלו של המחלה.

בארץ התחלואה השכיחה היא מטיפוס בי. והיא נמצאת במגמת ירידה. מאחר הנגיף במקרה זה פוגע בלוע, ניתן טיפול באנטיביוטיקה למשך שלושה ימים, גם לאנשים שבאו בסביבה הקרובה עם החולה. זאת כדי למנוע הידבקות. אך מומלץ לקבל חיסון לכל מי שיוצא לאיזורים אלו. לאחרונה חוסנו 5,000 היוצאים למכה ואף אחד מהם לא חלה.

משרד הבריאות בוחן כיום תרכיב חדש, שפותח כנגד דלקת קרום המוח מסוג "המופילוס", שפוגע בעיקר בתינוקות עד גיל 4 או בקשישים. בסוג זה של המחלה, שכיחות הנזקים הנוירולוגיים גבוהה ביותר.

על פי נתוני משרד הבריאות בשנים 1981–1986, חלה עליה של 32% בתחלואה, אך זו התייצבה ב־1987. בתשעת החודשים הראשונים של 1988, חלו 65 איש בדלקת קרום המוח מטיפוס מנינגוקוקוס, לעומת 68 בתקופה מקבילה אשתקד.

החיסון המשולש לתינוקות יידחה ב־3 שבועות מקבלת תרכיב הפוליו

על פי המלצת הוועדה העליונה לחיסונים ומחלות זיהומיות • הרוקחים מתבוננים לתבוע את יורם לס בגין הוצאת לשון הרע

מאת עדנה אריהד
סופרת "הארץ"

הוועדה העליונה לחיסונים ומחלות זיהומיות, שהתכנסה אתמול המליצה לדחות בשלושה שבועות, מיום קבלת תרכיב הפוליו, את מתן החיסון המשולש לתינוקות (צהבת, חזרת ואדמת). הוועדה החליטה לדון בשינוי מדיניות החיסון כנגד המחלה.

בכוונת שרת הבריאות לאמץ את מסקנות צוות המומחים ולהנהיג חיסון משולב של שני תרכיבים תרכיב סאלק (נגיף מומת) ותרכיב סייבין (תרכיב חי מוחלש). יש כוונה לתת חיסון ראשוני בתרכיב סאלק ולאחר מכן להמשיך בפרקי זמן קצובים בתרכיב סייבין. כמו כן דנים באיזה גיל לתת חיסון דחף. בארה"ב, למשל, חיסון הדחף ניתן בגיל בית הספר.

עד אתמול חוסנו 2.75 מיליון נפש עד גיל 40. מתחילת השבוע מתבצע חיסון האוכלוסיה בגילאים 18–40. בשעות אחר הצהרים בין 2 ל־6, במוקדים שפותחו הרשויות המקומיות. במשרד הבריאות מקווים להשלים את החיסון עד אמצע השבוע הבא.

הוועד הארצי של הסתדרות הרוקחים החליט לפתוח בהליכים נגד מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' יורם לס, על פגיעתו בציבור הרוקחים בגין הוצאת לשון הרע.

הוועד רואה את דבריו של המנכ"ל, לפיהם אין בכוונתו לאפשר לרוקחים ולרופאים לנצל את דאגת הציבור ולעשות רווחים קלים ממכירת חיסונים. דובר הרוקחים טוען, כי רברים אלו מהווים הוצאת לשון הרע ופוגעים בשמו הטוב של ציבור מסור, שכל עשייתו שיא למען אספקת חיסון כנגד פוליו על מרשם רפואי לרבבות אזרחים שמלאו את בתי המרקחת מחשש לפריצתה של מגיפת הפוליו. לדבריו, הכנסתו של רוקח ממכירת חיסון פוליו מסתכמת בשקלים אגורות בלבד למנה, רווח עליו מוותרים הרוקחים.

מאסר של 4 שנים לאנס שהורשע באונס חברתו שבדירתה התגורר

חיילת נאנסה בפרדס חנה על ידי קרוב משפחה שהסיע אותה ברכבו

(ע). "אין צורך לחזור ולומר, שלאישה זכות מלאה על גופה והיא זו שתחליט מתי, איך, ועם מי תקיים יחסי מין" – כך קבעו אתמול שלושת שופטי בית המשפט המחוזי בתל אביב וגזרו 4 שנות מאסר בפועל על אדם חיון (20), שהורשע באונס ידידתו.

התביעה טענה, כי הנאשם היה חברה של המתלוננת משך כ־3 שבועות. היא אף הסכימה להכניסו לדירתה, לאחר שטען בפניה, כי הוא מתגורר בבית מלון והדבר גורם לו הוצאות רבות.

המתלוננת, שהגיעה לעיר במסגרת שנת חופשה מקיבוצה, דרשה מחברה לעזוב את הדירה. הוא הופיע כעבור מספר ימים ובתואנה שבא לקחת כלי עבודה שהשאיר בדירה, אנס את המתלוננת תוך שימוש בכוח ובאיומים, עשה בה מעשה סדום ואיים על חייה, אם תתלונן במשטרה.

השופטים קבעו, כי המצוקה במעשה משפיל שיש בו אכזריות ותעלולות. הנאשם ניצל את טוב ליבה של חברתו. "הנאשם היה סבור כי מאחר וגר יחד עם חברתו בדירתה, היתה חברתו מוכנה לקיים עימו יחסי מין, ובכך טעה כי קנה מעין חזקה על גופה ואין היא יכולה לסרב לו", ציינו השופטים.

מקרה אונס נוסף של חיילת בת 20, היה ביום שבת, במטע סמוך לפרדס־חנה. לדברי החיילת, היא נאנסה ע"י קרוב משפחתה, שהסיע אותה ברכבו הפרטי. החיילת התלוננה על האונס רק ביום ב', לאחר שסיפרה על המקרה למפקדה וזה הפנה אותה לבית החולים ודיווח על כך למשטרה.

בבית החולים נקבע, כי החיילת אכן נאנסה. החשוד באונס, ששמע כי החיילת אושפזה, הגיע לבית החולים במפתיע ושם נעצר ע"י המשטרה, לאחר שזוהה ע"י החיילת.

הוארך מעצרם של האחים הדייה החשודים בהונאת עשרות קשישים

מאת נורית כהנא

כתב־אישום נגד האחים מישל (33) ויצחק (28) דדייה, מיפגה (עבריינים נמלטים שנלכדו בשבוע שעבר לאחר שמעשיהם נחשפו בתכנית הטלוויזיה "בשידור חוזר") הוגש אתמול לבית־המשפט המחוזי בחיפה. השניים נאשמים ב־18 סעיפי מירמה, המבוססים על 173 תלונות. רוב העבירות בוצעו בינואר־דצמבר 1986, אך גם לאחר שנמלטו ממעצרם (האחד בנובמבר 1986 והשני בינואר 1987) המשיכו להגיע תלונות למשטרה.

האחים הובאו אתמול להארכת מעצרם בפני השופט מיכאל ליג־רנשראוס. סניגוריהם, עורכי הדין משה אלוני וירון ארדין, ביקשו את דחיית הדיון, כדי שיוכלו ללמוד את כתבי האישום הארוך. השופט נענה לבקשה, והדיון בהמשך המעצר נדחה ל־8.11.88.

הוקמה עמותה ציבורית לאימוץ ילדים מחו"ל

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

עמותה ציבורית לאימוץ ילדים מחו"ל הוקמה אתמול. בראש העמותה מכהנת סמדר בהראם וישתתפו בה נציגים של משרדי העבודה, המשפטים והפנים ואנשי מקצוע ואקדמיה העוסקים בתחום.

העמותה תספק מידע על אפשרויות האימוץ בחו"ל ועל תנאי הארץ, תבדוק את תקינותם של ארגוני אימוץ בחו"ל, תדריך ותסייע למבקשים לאמץ בתהליכים שלפני ואחרי האימוץ, תקיים מגעים עם משרדי הממשלה ותהיה כפופה לפריכות המקצועית של משרד העבודה והרווחה, על־פי הקריטריונים שקבע.

שר העבודה והרווחה משה קצב אמר כי החליט להעניק גושפנקא ממלכתית לעמותה הציבורית, רווקא משום חשיבות נושא האימוץ.

קצב הדגיש כי יש להגיש סיוע אפשרי למשפחות המבקשות לאמץ ילד בחו"ל, מתוך ראייה של טובת הילד. הוא הוסיף כי נגרם סבל רב למשפחות שניסו לאמץ ילדים בחו"ל.

מומחים: הארבה לא יגיע לישראל בימים הקרובים

(ע). לא צפויה מתקפת ארבה בישראל בימים הקרובים. כך אמרו אתמול מומחים במשרד החקלאות בתגובה לידיעות על תנועות של להקות ארבה בדרום ערב־הסעודית.

שמואל אלתגן, מנהל האגף להגנת הצומח ולביקורת של משרד החקלאות, מסר כי להקות הארבה הן של חגבים בוגרים, שלרוב אינם נודדים אלא מתיישבים וזמן מה במקום מתאים להטלה. כיום מצוי הארבה במרחק של יותר מ־1,500 ק"מ מישראל, ועל־פי כיווני הרוחות אין צפוי להגעתם לאזורנו בזמן הקרוב.

דובר משרד החקלאות נפתלי יניב מסר כי המשרד נערך לכל מתקפה אפשרית של ארבה. מוסכים עומדים הכן לאספקת חומרי הדברה ומטוסי ריסוס וצוותים מיומנים נכונים לקריאה בשעת הצורך. יניב אמר עוד כי משרד החקלאות עומד בקשר יומיומי עם המרכז העולמי למלחמה בארבה, עם ארגון המזון והחקלאות של האו"ם ברומא ועם השירות המטאורולוגי.

פלישת ארבה בהיקף משמעותי התרחשה בפעם האחרונה בישראל ב־1962.

קשר טלפוני ישיר בין ישראל ל־6 ערים בבריה"מ

מאת צבי זרחיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

קשר טלפוני ישיר פועל באחרונה בין ישראל לברית המועצות. אפשר להתקשר ישירות מישראל עם מנויי טלפון בשש ערים סובייטיות: מוסקווה, לנינגרד, טשקנט, קישנייב, קרלינסק וקייב.

שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי אמר אתמול, כי הרוסים הסכימו ליצירת ההתקשרות באמצעות חברת "טלקום" הבריטית.

יעקבי הוסיף, כי בישראל יושקעו כ־2.5 מיליארד דולר בחמש השנים הקרובות בתחומי תקשורת, מבלי לכלול השקעות בסך 400 מיליון דולר בפרוייקט לוויין התקשורת הישראלי "עמוס".

רשות השידור תעתור נגד הטלוויזיה החינוכית

מאת סופרת "הארץ"

הנהלת רשות השידור שוקלת לעתור לבג"ץ נגד הטלוויזיה החינוכית, בשל כוונתה להרחיב את שידוריה. אתמול הודיעה הטלוויזיה החינוכית על כוונתה להרחיב את שידורי יום ו' שלה לכל המשפחה, לקראת קיצורו של שבוע העבודה.

בתגובה, טוענת הנהלת רשות השידור, כי הארכה זו היא מעבר לסמכותה בחוק של "החינוכית" שהולה ממילא כבר מזמן למלא את תפקידה, ולשדר לבתי הספר בלבד. עתה מתגבשת בהנהלה הדעה, כי "לא יהיה מנוס מפניה לבג"ץ, כדי לשים קץ, אחת ולתמיד, להפרת החוק על ידי הטלוויזיה החינוכית".

בטלוויזיה מוסיפים גם, כי מזה שנים נדחית בקשתה של טלוויזיה הממלכתית להרחיב את שידוריה המיועדים לציבור הרחב.

פוליסות ביטוח לנסיעות ימכרו בסניפי הדואר

מאת א. קרן

נוסעים לחו"ל יוכלו לרכוש מעתה פוליסת ביטוח נסיעות, בסניפי הדואר, במסגרת מבצע מכירות של סוכנות הביטוח "איחוד". מחיר הביטוח יהיה דולר וחצי ליום ויכלול ביטוחי אישפוז בחו"ל, תאונות אישיות והמטען.

לפי הסכם עם רשות הדואר, ניתן יהיה לקבל בכל סניף דואר עלון ביטוח, שישמש לפוליסה עם תשלום הפרמיה בסניף הדואר. בשלב הראשון ניתן יהיה לרכוש את הביטוח בכל סניפי הדואר באזור תל־אביב, נמל התעופה בן־גוריון והסניפים הראשיים בירושלים וחיפה.

נפטר אלכסנדר זרחין ממציא השיטה להתפלת מי ים

מאת ירח טל

ממציא שיטת התפלת המים, הקרויה על שמו, אלכסנדר זרחין, נפטר אתמול בגיל 92, לאחר מחלה ממושכת. בשעת מותו היו ליד מיטתו בבית החולים איכילוב בת"א, חברי הוועד הציבורי לקידום "שיטת זרחין", בראשות פרופ' יאיר שפירבצ.

אלכסנדר זרחין עבד עד יומו האחרון בחוברת "הנדסת התפלה", שיישמה את תהליך זרחין, שבבעלות "כימיקלים לישראל".

אלכסנדר זרחין

אלכסנדר זרחין נולד ב־1 בפברואר 1897 ברוסיה. הוא היה בוגר הטכניון של לנינגרד בהנדסה כימית. ב־1934 נאסר והגלה למחנה כפיה למשך 5 שנים בעוון פעילות ציונית. ב־1947 עלה ארצה והחל בניסוייו בהתפלת מי־ים. הרעיון להתפלת מי ים, באמצעות מרחס מקורי שפיתח, הועלה לראשונה בפגישה עם בן־גוריון ב־1954. בן־גוריון התלהב מהרעיון וסייע להקמת מתקן נסיוני להתפלת מים, ב"שיטת זרחין", בחוף תל־ברוך. המתקן המפעל לראשונה באורח מסחרי ב־1962 באילת וסיפק מים מותפלים לתושבי העיר. בעקבות ניסוי זה הוקמה חברה להנדסת התפלה, שייצרה ומכרה מתקנים מתקנים להתפלת מים בעולם כולו. בישראל נסגר מפעל ההתפלה באילת ועד היום לא חודר להתפיל מים בשיטה המקורית, שפיתח זרחין וזאת בשל שיקולי כדאיות כלכלית. עד ליומו האחרון, לא פסק זרחין הוועד הציבורי, שהוקם על מנת לקדם את המצאותיו, לנסות ולהשפיע על משרדי הממשלה השונים לממן מתקציביהם הקמת מתקן התפלה, לאור המחסור החמור במים בארץ.

נבון: החבלן שהתעוור ממטען של המחתרת היהודית – גיבור ישראל

סולימאן הרבאוי, חבלן המשטרה הדרוזי מהכפר ג'וליס, שהתעוור בעת התפוצצות ממטען תבלה שהונח על ידי אנשי המחתרת היהודית ליד ביתו של ראש עיריית אל בירה, הגיש אתמול לשר החינוך, יצחק נבון, את ספרו "הצדק בהשיבה" על תולדות חייו ונסיבות פציעתו. את הספר כתב הרבאוי בעזרת ילדיו. נבון והרבאוי מקיימים קשר הדוק.

שר החינוך הגדיר את הרבאוי כגיבור ישראל ואמר, כי טוב יעשה אם יופיע בפני תלמידי בתי־הספר ויספר את סיפורו את סיפור הגבורה והשיקום שלו. הירבאוי אמר לנבון, כי נשבע למען בטחון ישראל ולמען בטחון חיי הארם ושלום העמים בארץ. נבון הודיע כי משרדו ירכוש 500 עותקים של ספרו להפצה בספריות הציבוריות ובבתי־הספר. בתמונה: סולימאן הרבאוי מגיש את ספרו לשר נבון.

צילום: דובי נעמן

החוסה בת ה־24 בעטה בבטנה של המטפלת וגרמה לה להפיל

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

חוסה במוסד "עליה" בדימונה תקפה מטפלת במוסד וכתוצאה מכך הפילה המטפלת – כך עולה מתביעה, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע.

בכתב התביעה, שהוגש נגד משרד העבודה והרווחה, טוענת המטפלת ד.ש. (32) כי עבדה כמטפלת במעון שבדימונה, במסגרת עבודתה הורו לה הממונים לחנך כתה בת 25 חוסים לבדה, אף שהקבוצה כללה חניכות עיוורות ומוגבלות (מפגרות) קבוצה אלימה במיוחד והתקן לקבוצה זו היה צריך להיות לפחות שלוש מטפלות.

כאשר נכנסה המטפלת לכתה זינקה לעברה אחת החוסות (בת 24) ובעטה בחוזקה בבטנה. המטפלת, שהיתה בחודשי הריון מתקדמים נפגעה בבטנה, התפתלה בכאבים עזים ויום אחד אחר כך – כאשר התגברו הכאבים והדימומים – אושפזה בבית החולים "סורוקה" בבאר שבע, שם הפילה את עוברה.

בכתב התביעה טוענת התובעת כי כתוצאה מאירוע האלימות ומן ההפלה החלה לסבול מרכאונות ומדיכאון ואף הופנתה לטיפול פסיכיאטרי במחלקה לבריאות הנפש, כמו כן נקבעה לה על ידי ועדה רפואית מוחלטת 28% נכות לצמיתות.

בכתב התביעה מאשימה התובעת את משרד העבודה והרווחה – האחראית למוסד – בכך שהנהיגה סדרי עבודה בלתי בטוחים, לא הדריכה את עובדיה ולא הוהירה אותם מפני הסכנות הכרוכות בהמצאות עם חניכות אלימות ולא סיפקה למדריכות במוסד אמצעי מיגון נאותים להגנה מפני חוסות אלימות.

התובעת מבקשת מבית המשפט לפסוק לה פיצויים על כאב, סבל ואובדן הנאות החיים והוצאות על טיפולים רפואיים.

טרם הוגש כתב הגנה.

אשת חברה ירושלמית טוענת: האלוף מרדכי היכה אותי וגרם לי נזקים

מאת איתן רבין

אשת החברה הירושלמית שרה הירזביץ' פנתה אתמול למשטרת ירושלים כדי להגיש תלונה נגד אלוף פיקוד הדרום יצחק מרדכי בטענה כי היכה אותה ושבר את מצלמתה ובכך גרם לאובדן אבן ספיר בשווי 3,000 דולר לאחר הקונצרט הוגיגי שנערך לפני מספר ימים במצדה.

דובר צה"ל סירב אמש להתייחס לטענות בטענה כי צה"ל אינו מגיב בנושא זה.

רפי לוי, דובר משטרת ירושלים, אישר כי הירזביץ' ביקרה במשטרה ושוחחה על כך גם עם מפקד המחוז הדרומי ניצב רחמים קומפורט, אך לא התלוננה באופן רשמי.

האלוף מרדכי אמר בתגובה "איני מגיב על טענותיה של הכי לאית מרושעת שנטפלת ומטרידה קצינים בכירים בפיקוד הדרום".

עלות השימוש במכונית 1300 סמ"ק משומשת – 53.3 אג' לק"מ

מאת יוסף נבו
סופרת "הארץ" לענייני תחבורה

עלות שנתית לאחזקת מכונית משומשת סיפוסית, בנפח מנוע 1,300 סמ"ק, העושה 12 אלף ק"מ בשנה, מגיעה ל־6,401 ש"ח. מכונית משומשת בנפח מנוע 1,600 סמ"ק באותם תנאים תעלה לבעליה עד 7% יותר. הנתונים נקבעו על־ידי "חשב", היי חידה הבין־קיבוצית לשירותי ניהול, והם מעודכנים ל־1 באוקטובר.

התחשיב השנתי לגבי עלותו של רכב בן 1,300 סמ"ק מבוסס על שמונה מרכיבי הוצאות: החזר הון (2,495 ש"ח), רשיון (183 ש"ח), ביטוח רכוש (1,214 ש"ח), ביטוח חובה (445 ש"ח), תיקונים וחלפים (1,020 ש"ח), צמיגים (72 ש"ח), דלק (936 ש"ח) וסיכה (36 ש"ח).

על־פי התחשיב, ההוצאה השנתית מגיעה ל־6,401 ש"ח. ההוצאה הממוצעת לק"מ היא 53.3 אגורות.

משה קצין, מנהל מחלקת מידע ומחירונים ב"חשב", מסר כי סך כל ההוצאות למכונית צמודה חדשה, בת 1,600 סמ"ק, בבעלות פרטית, העושה 20 אלף ק"מ בשנה הוא 12,005 ש"ח לשנה. ההוצאה הממוצעת לק"מ: 60 אגורות.

הוצגה תכנית לשיקום מבנים במושבה הרטוב

מאת אלי אלעד

תוכנית פעולה לשיקומם והצלתם של שרידי המיבנים הבודדים שנותרו מהמושבה הוותיקה הרטוב, הוצגה אתמול בכנס שנערך באתר הרטוב ביוזמת המועצה לשימור אתרים שליד החברה להגנת הטבע.

במהלך הכנס העלו כמה מוותיקי הרטוב ובני משפחותיהם טענות על השכחת סיפורה של המושבה וותיקה שמה מהמפה ומרשימת השמות הרשמיים בישראל.

הרטוב, ישוב חלוצים קטן שהוקם ב־1885 ע"י קומץ מתיישבים מבולגריה, היה היישוב הספרדי הראשון בארץ.

שר הביטחון נפגש עם נציגים של העבודה בתע"א

מאת א. קרן

נושא הוולת הסכמי השבר בודעשייה האווירית הועלה לפני שר הביטחון, יצחק רבין, על־ידי חברי מפלגת העבודה במועצת עובדי התעשייה האווירית.

השר סקר לפניהם את המצב בתעשיות הביטחוניות. הפגישה נסתיימה בדולופירדעות ללא הבטחות מפורשות.

אל חברותינו וחברינו עובדי החינוך וההוראה

לחזק את האמת האחת

ביום ב', י"ג בחשון תשמ"ט, 24.10.88, בשעות הערב, נקיים חוגי בית בכל רחבי הארץ ב־600 מבתי חברינו - לבחון שוב את כל הבעיות, להגדיר את מטרות המאבק בבחירות אלו ויחד לצאת לדרך עם חברנו

שמעון פרס

בראש ממשלת המערך

★ במגזר היהודי יערכו 500 חוגי בית.
לפנות למזכירי המחוזות ולסניפי המפלגה בישובים.
★ במגזר הערבי יערכו 50 חוגי בית.
מרכזי המטה: החב' מחמוד זחאלקה ואחמד נאשף
טל: 06-325634, 052-991532.
★ במגזר הדרוזי יערכו 50 חוגי בית. מרכז המטה החב' יוסף קרא.

שמעון פרס

איש החזון והמעשה לראשות ממשלת חזון ומעשה

נציגי עובדי החינוך וההוראה קוראים לך: הצבע עבור בטחונה, שלומה, ועתידה של מדינת ישראל - הצבע עבור שמעון פרס איש החזון והמעשה.

נצביע יחד עבורו!

ד"ר שלום לוין	עפרה דונסקי	כצנלסון בני
יצחק וולבר	שושנה צחור	טליה פלדמן
אברהם בן־שבת	ברוך ניסקה	אברהם טבצניק
עדה גילן	ד"ר משה הרפז	יעקב ברעוז
חיים קלו	משה אדילשטיין	משה עמירב (מובי)
דב רונן	יהודה לוינסון	חנה ישי
צבי כהן	עבריה וירניב	

אמת
המערך

"...זרם עובדים אמיתי פירושו לתת למעשה לכל הילדים הזדמנות שווה, של השכלה יסודית תיכונית וגבוהה. זרם עובדים אמיתי מחייב לחלק את כוחות ההוראה בשווה לכל חלקי האוכלוסיה, לפתוח בפני כל הילדים את שערי בתי הספר ואת אפשרויות ההשכלה והחינוך בלא ייחוס ובלא העדפה..."

שמעון פרס

לנו הקו־אופ עשה את השנה טובה!

במבצע כל השנה על חשבוננו זכו:

אזולאי יהודה קנה בהיפר קו־אופ ראשל"צ וזכה בזכות קניה של 575 ש"ח	רחל גוטשטיין קנתה בסופר קו־אופ דימונה וזכתה בזכות קניה של 4,295 ש"ח	בן טובים יפה קנתה בהיפר קו־אופ דן תניא וזכתה בזכות קניה של 1,490 ש"ח	איצקוביץ שושן קנתה בהיפר קו־אופ כפר־סבא וזכתה בזכות קניה של 1,805 ש"ח	מלכה שמעון קנתה בהיפר קו־אופ בת־ים וזכתה בזכות קניה של 1,970 ש"ח
לאה וינברג קנתה בסופר קו־אופ בני־אביבים וזכתה בזכות קניה של 1,240 ש"ח	טאובר לוי קנה בהיפר קו־אופ כפר־סבא וזכה בזכות קניה של 250 ש"ח	פולר אברהם קנה בסופר קו־אופ ההגנה הרצליה וזכה בזכות קניה של 165 ש"ח	גישר ישראל קנה בסופר קו־אופ נוף הדרה וזכה בזכות קניה של 2,200 ש"ח	גליק אסתר קנתה בסופר קו־אופ גולן־רעננה וזכתה בזכות קניה של 545 ש"ח

היפר קו־אופ • סופר קו־אופ
של רשת הריבוע הכחול, קו־אופ רעננה, קו־אופ הרצליה ורמת השרון

מכנז מן الاحل

חדשות פנים

חבר מועצת עיריית ת"א אריה צוקר:

להט העניק לזאבי החזר עבור שליש מהפנסיה שצה"ל ניכה לו

מאת חיים הנדוהר(?) סופר "הארץ" בתל-אביב

רחבעם זאבי, יו"ר הנהלת מוזיאון ארץ-ישראל, קיבל מראש עיריית תל אביב שלמה להט הטבה כספית יחידית אותה לא קיבל אף פקיד בכיר בעירייה או בחברות העירוניות. כך טוען חבר מועצת העירייה אריה צוקר.

במכתב ששיגר צוקר (בפ"ם) לראש עיריית תל אביב הוא ציין, כי זאבי קיבל החזר של שליש מהפנסיה הצבאית, שהופחתה לו במשך תקופה ארוכה עלפי תקנות הגמלאות של צה"ל. עלפי תקנות אלו, מופחת שליש מדמי הפנסיה של גימלאי צה"ל העובד במוסד ציבורי ומקבל משכורת.

צוקר טוען כי להט החליט לתת לזאבי החזר מלא אף שפקידים רבים בעירייה ובחברות עירוניות, שהם גימלאי צה"ל, לא קיבלו החזר שכזה. תשלום ההחזר הופסק כאשר החל זאבי לקבל משכורת בגובה 175% ממשכורתו של מנכ"ל משרד ממשלתי – המשכורת הגבוהה ביותר המשולמת במוסד עירוני לעובד כלשהו, כ-12 אלף ש"ח ברוטו בחודש.

דובר עיריית תל אביב בני כהן מסר בתגובה כי משכורתו של מנכ"ל נקבעת לפי כישוריו ותרומתו לחברה שהוא מנהל. כך גם נקבעה משכורתו של זאבי, שפיתח את המוזיאון, וחברת מוזיאון ארץ ישראל מסרה בשמו של זאבי כי הדברים הם שקר.

סופר "הארץ" בדק את הנושא עם אנשי מקצוע בעירייה. מהבדיקה עולה כי בניגוד לדברי חבר העירייה, אכן שולם לזאבי החזר הניכוי מהפנסיה הצבאית שלו.

שביתה הוכרזה בטייבה בעקבות הריסת בתים שנבנו ללא רשיון

(ע). ראשי הרשויות בכפרי המשולש הביעו אתמול הזדהות עם השביתה בכפר טייבה, שבאה במחאה על הכוונה להרוס 18 בתים שנבנו שם ללא רישיון.

בשבוע שעבר נהרסו 3 בתים שנבנו ללא היתר, ואז התפרעו תושבים מקומיים נגד כוח משטרה שאיבטח את ההריסה.

השביתה בטייבה הקיפה את המועצה המקומית ואת מוסדות הציבור השונים, אולם הלימודים בבתי-הספר התקיימו כסדרם.

ראש מועצת טייבה, עבד אל לטיף תביב(?), אמר כי המועצה עתרה לבג"ץ כדי לבטל את ההריסה, אולם העתירה נדחתה. עקב כך החליטה המועצה להשבית את הכפר.

קראוס תומך בחריש: אין הכרח לזמן את בכירי הבנקים לביהמ"ש

לדעת המפכ"ל אין בהחלטת היועץ המשפטי משום פגיעה בחקירה

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

מפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס, התייצב אתמול בפומבי לימינו של היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, בעניין החלטתו של האחרון, שהורה כי אין צורך להמשיך ולהביא לבית המשפט את בכירי הבנקים לשעבר, כדי לשחררם בערבות במהלך חקירת המשטרה בפרשת ויסות מניות הבנקים.

בשיחה עם עתונאים אמר רב ניצב קראוס, כי הוא מקבל את שיקוליו של היועץ המשפטי לממשלה וכי בהחלטתו של חריש, שלא להמשיך להביא את בכירי הבנקים לשעבר לבית המשפט לצורך שחרור בערבות והפקדת דרכונם, אין כל פגיעה בחקירה ואין חשש שייעשה בעקבות החלטתו של חריש תאום עמדות בין הנחקרים או שתהיה הבלה בחקירה.

קראוס הבהיר, כי החקירה של היחידה הארצית לחקירות הונאה בפרשת מניות הבנקים מתנהלת בליווי צמוד של הפרקליטות. לדבריו, סוכם בתחילה שבמהלך החקירה יבוצע אקט פורמלי של הבאת הנחקרים הבכירים לבית המשפט לצורך הפקדת דרכון בערבות.

"לאחר שהצעד הזה של המשטרה פורש למעשה כמעצר שלא היה, שקל היועץ המשפטי שיקולים נוספים, שלדעתי הם לגיטימיים שהוא ישקול אותם הן מבחינת הנזק שנגרם והן מבחינת הפירוש שניתן לצעד הזה בציבור. הוא פנה אלי וסיכמנו שהצעד הפורמלי הזה (של הבאה לבית משפט) אינו מחייב המציאות, אם הנחקר יפקיד את דרכונו במשטרה. קיבלתי את עמדת היועץ המשפטי לממשלה בעניין הזה. הוא אמר שהוא ינחה את הפרקליטות בהתאם, וכך הנחיתי את אנשי היחידה החוקרת. לא היה בזה שום דבר שהפריע ליכולתה של היחידה לחקור. אין חשש של תיאום עמדות או הבלה בחקירה."

בעל חברת הנאמן נעצר בחשד של מרמה וניהול חשבונות כוזבים

ניטען כי התחמק מתשלום מס במאות אלפי דולרים וכן "ניפח" הוצאותיו ע"י העברות כספים פיקטיביות לחברות בשליטתו

מאת נורית בהנא סופרת "הארץ" בחיפה

משה שרון, (40), בעל חברת הנאמן מנהריה, נעצר אתמול לארבעה ימים, לאחר שנחשד בניהול חשבונות כוזבים והתחמקות מתשלום מס בסכום של מאות אלפי דולרים.

נת דוידוביץ', הממונה על רכזי הביקורות במס ההכנסה, טען בפני שופט בית משפט השלום בחיפה, יצחק לאהר, כי החשוד הוא בעל שליטה ישירה או עקיפה בחברות זרות, שלהן קשר עסקי כביכול עם חברת "הנאמן".

החברה הישנה הוכיחה מסר ההכנסה בסכומים ניכרים, בגין חוב כביכול, לחברות הזרות ובכך הפחיתה את הכנסתה החייבת. חקירה ראשונית העלתה חשד, לדבריו, כי היו אלה הוצאות פיקטיביות.

דוידוביץ' טען, כי לטענתו של שרון, לפיהן שילם לחברות האחרות חוב של חברתו, "אין רגליים". לדברי חוקר מס ההכנסה, המדובר בשימוש בחברות קש זרות, העברת כספים לארץ ומכאן לחו"ל בתחבולה ותוך ביצוע עבירות פליליות.

החשוד הכחיש בחקירתו בבית המשפט כל בעלות או שליטה על החברות הזרות. נציגי החברות הזרות בארץ טוענים לחסיון על חומר, שנתפס על ידי מס הכנסה עובדה המעכבת את מהלך החקירה.

דוידוביץ' בקש הארכת מעצר של החשוד בשבעה ימים. השופט קבע, כי ישאר במעצר עד יום ו', ואז ישוחרר בערבות 200,000 ש"ח. כמו כן הוטל עיקול על מכוניתו ויציאתו מהארץ עוכבה.

עובד בן-עמי: אדמות ועתונות

מאת שמעון מאמס(?)

עם מותו של עובד בן-עמי (בגיל 83) בעיר נתניה, אותה יסד ופיתח כראש עירייה, הלכה מאתנו אישיות רבת-פעלים.

בן-עמי נולד בפתח-תקווה, לחקלאי ובעל-מלאכה מאיד מתחום(?) דנקנר. במרוצת השנים פעל בתחומים שונים, שונים זה מזה בתכלית השינוי.

היה גאה בהיותו יליד הארץ, ולפי תוזה הקדיש את מיטב מרצו. ציוני ב"ארץ-ישראל השלמה". פעל בעסקים כלכליים וציבוריים. הוא לא הלך ב"קטנות". נהג לרכוש ולפתח אדמות, מפעלים ומוסדות בהיקף רחב. נתן יד לפיתוח תעשיית היהלומים. הקדיש תשומת-לב מרובה לשלטון המקומי ולמוסדותיו. הקים את העיר נתניה, אותה פיתח והכין ליישוב שמדברים בו לשבח" (כהגדרתו), בעומדו בראשה שנים רבות. נתניה נחשבת כמפעל חייו, אולם הוא נתן יד גם לפיתוחה של אשדוד, היה ממניחי אבן-הפינה להרצליה ולישובים אחרים. לקח חלק בהכוונת השלטון המקומי כדי שלא יצמצם עצמו בעסקים ובפיתוח כלכלי בלבד.

עובד בן עמי

ביקש ומצא נתיב גם לעולם הרוח, פעל לקידום החינוך הגבוה ונבחר לעמית-כבוד של אוניברסיטת תל-אביב ולחבר-כבוד של חבר הנאמנים שלה. גם באוניברסיטת הנגב מצא המנוח עניין. היה עיתונאי, בעיתון היישוב הישן, "דואר-היום", ונמנה עם מייסדי "מעריב" יחד עם ד"ר עזריאל קרליבך כעורכו הראשי של העיתון.

יחס חם היה למנוח לענפי הספורט, ונתן יד להקמת מכבי-אבשלום.

היה פעיל ב"הגנה". באוגוסט 1947 נעצר על-ידי שלטונות המנדט הבריטי בארץ-ישראל, יחד עם ראש עיריית תל-אביב ישראל רוקח ז"ל וראש המועצה המקומית רמת-גן, אברהם קריניצי ז"ל, באשמת "פעולה מחתרתית עברית". היה כלוא במחנה לטרון 67 ימים.

בשיתוף עם העיתונאי אורי קיסרי ז"ל, פעל להצבת מצבה על משפחת אהרונסון ז"ל במסגרת תנועת "ניל"י", חלם על הפקת סרט על תולדות המשפחה הזאת. היה ממייסדי תנועת בני-בנימין.

המנוח ידע להיות קשוח, תקיף בדעותיו, בלי להירתע אף מחשש עימות או חיכוך. מאידך גיסא, היה בעל נעים-הליכות, היטיב לקשור קשרים אישיים וציבוריים. לפי הכרתו, היה ציוני כללי וממניחי היסוד של תנועת גח"ל, הגרעין שממשיכיו צמחה התנועה אשר התפתחה לגוש הליכוד, אבל פוליטיקאי במובן השיגרתי של המלה לא היה, ואכן לא הגיע למנהיגות ממלכתית.

נחשב אמיד ויודע להשתמש בממונו. לעת זיקנה, החליט לנוח והעביר את מימוש עסקיו לתוליות המשפחתיות של 3 בנותיו בלי לוותר על זכותו "לדעת את הנעשה". השאיר אשה, 3 בנות נשואות, נכדים ונינים.

עובד בן-עמי הובא אתמול למנוחות

(ע). "עובד בן-עמי" זכה להיות אחד מבוני הישוב הגדולים של ארץ ישראל. בחזונו, מרצו וכשרונו הקים שתי ערים גדולות – נתניה ואשדוד – כך אמר אתמול ראש הממשלה, יצחק שמיר, בהספידו את עובד בן עמי, שהובא למנוחות עולמים בנתניה.

על פני ארונו של בן-עמי, שהוצב ברחבת היכל התרבות "אהל שם", עברו שרי ממשלה, ראשי ערים, חברי כנסת, אישי ציבור, חברי מועצת העיר ואלפים מתושבי נתניה, שבאו לחלוק כבוד אחרון לנפטר.

ראש עיריית נתניה, יואל אלרואי, אמר שלכולם יש רגשי הערצה ואהבה לבן-עמי על חלקו העצום בהתפתחותה של נתניה. "אי אפשר למצוא מתכנן ערים ומפעלים כמו בן-עמי, לא קם שני לו", אמר אלרואי.

לאחר דברי ההספד, יצאו הנוכחים באוטובוסים לבית העלמין בשכונת קריית-צאנז בנתניה, שם נטמן עובד בן עמי בחלקת יקירי העיר.

כנס חרום

ארגון סוכני ובעלי תחנות הדלק בישראל

מזמין את חבריו

לכנס חרום

שייתקיים מחר יום חמישי 20.10.88

בשעה 17.00 בכפר המכביה

מנכ"ל הארגון

במוזיאון ישראל נפתחה אתמול התערוכה "ממונה עד מאטיס", בה מוצגות 60 יצירות אמנות שרובן מרב הוצג בישראל מעולם. מאת מונה, שאגל, קנדינסקי, סזאן, גוגן, פיקאסו, מאטיס, והארבעים אמנים חשובים אחרים. העבודות, מהרכוש הפרטי של תעשיינים, בנקאים ואנשי עסקים מחשובי האספנים בעולם, הושאלו למוזיאון והובאו לישראל למשך שלושה חודשים.

המשטרה עצרה 4 מסתננים שחצו הגבול המצרי באילת

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

ארבע מסתננים, אזרחים לבנונים וטורקים, נעצרו אתמול על ידי משטרת אילת, לאחר שחצו את הגבול באיזור כביש הסיירים מהצד המצרי.

הארבעה נחקרים עתה במשטרת אילת. מדובר ב-4 תושבים, אשר יצאו מלבנון על סירה ועלו על שרטון באיזור פורט סעיד. הארבעה נאלצו לנטוש את הספינה והגיעו בשחיה לגבול מצרים, אך פחדו מפני השלטונות המצרים ולכן המשיכו בכיוון ישראל. הם הגיעו לאיזור הגבול בין מצרים לישראל דרומית לאילת, חצו את הגדר והמתינו לטרמפ.

במקום עברה מכונית, שבה ישבו תיירים וישראלי אשר לקחו אותם עימם. במהלך הנסיעה התעורר חשד בקרב הנהג, שהארבעה הינם מסתננים והוא הציע להסיע אותם למשטרת אילת.

מפקד משטרת אילת, סגן ניצב עזריה שמש, מסר אמש ל"הארץ", כי מדובר, ככל הנראה, במבריחים שניסו להבריח מוצרי חשמל מלבנון למצרים.

שמש מסר עוד, כי בחקירתם הראשונית סיפרו המסתננים, כי הם מעדיפים להיות כלואים בישראל מאשר במצרים.

הבוקר הם יובאו בפני שופט, שאמור להורות על המשך מעצרם עד גירושם מהארץ.

שלושה ערבים נעצרו בחשד לגרימת הצתות בבן שמן

(ע). שלושה פועלים ערבים מהכפר מדיה, הסמוך לקו הירוק באיזור מודיעין, נעצרו אתמול בבוקר, כחשודים במעורבות בהצתות היער באיזור בן שמן ובגרימת שריפה, שכילתה אלפי עצים ביום כיפור.

בני משפחותיהם של השלושה טענו, שהמשטרה ירדה(?) עליהם והאשימו אותם באשמת שקר. לטענתם, אין השלושה, שהם בעלי משפחות, מעורבים בכל צורה שהיא במעשים פליליים.

המפקחים הימיים אסרו על מכלית נפט להפליג

מאת נורית בהנא סופרת "הארץ" לענייני ספנות

מנכ"ל חברת שירותי מיכליות טוען כי האיסור שהוטל על הפלגת המיכלית "ניזוה", שבבעלותו, למצרים, "אינו חוקי ופוגע ביחסים המסחריים בינינו לבין מצרים".

המנכ"ל, י. גולדשטיין, טען אתמול כי המיכלית שימשה בת-ערובה בסכסוך בין המפקחים הימיים לבין משרד התחבורה, שבמסגרתו נקטו המפקחים בעיצומים. הוא סירב למסור נתונים על גודל האונייה, תפוסתה וגודל הנזק הכלכלי, מכיוון שמדובר בהובלת דלק, שהיא, לדבריו, נושא חסוי.

לדבריו, נודע לו על העיצומים מהעתק של מכתב ששלחו לרב-חובלים באילת, שלפיו לא ניתן להם להפליג.

גולדשטיין פנה לשרי התחבורה והאנרגיה, למינהל הספנות, למינהל הדלק ולאיגוד קציני הים בניסיון להוציא את האונייה להפלגה עוד היום.

שלשום התקבל מברק באיגוד קציני הים מא. בוצר, מנכ"ל חברת קו צינור הנפט אילת-אשקלון. במברק נכתב: "מיכלית ליד המזח, שלא בעת פריקה או טעינה, מהווה סיכון מיותר ומיותר. הסיכון הוא למזח ולמיכליות הענק היחיד של מדינת ישראל ולעיר אילת".

אתמול התברר שעיכוב הפלגת "ניזוה" מאילת נגרם כתוצאה מאי-קבלת היתר הפלגה ממפקח ימי במשרד התחבורה, כתוצאה מעיצומים שנוקטים מפקחים ימיים.

רב-חובל אפרים מרקוביץ', מזכיר האיגוד הארצי של קציני הים, אמר אמש כי האונייה לא קיבלה היתר הפלגה משום שיש בה בעיות בטיחותיות. לדבריו, מערכת ההיגוי של "ניזוה" אינה עונה על הדרישות של התקנות הבין-לאומיות. הוא הוסיף כי מנהל מינהל הספנות הפעיל לחץ על המפקחים להתיר לאונייה להפליג, בניגוד לדעתם המקצועית.

האחיות דורשות כינוס ועדת המעקב למנוע קיצוץ תקנים

מאת עדנה אבידור(?), סופרת "הארץ"

הסתדרות האחיות דורשת לכנס בדחיפות את ועדת המעקב המשותפת להסתדרות ולאוצר כדי לדון בדרישת האוצר לקצץ 78 תקנים של אחיות מתוספת התקנים שאושרה לבתי-החולים הממשלתיים, על פי הסכם התקינה שנחתם עם האחיות לפני יותר מחודשיים.

כזכור, הוסכם על דעת חברי הוועדה כי על פי דו"ח תקינה שערך המכון לפריון העבודה, יש להגדיל את מספר התקנים ב-24%. חלק מתוספת כוח האדם נועדה לכיסוי היעדרויות עקב מחלה וחופשה.

מזכירת הסתדרות האחיות מלכה גרבלר אמרה ל"הארץ" כי באוצר טוענים כי ההחלטה מלפני שנתיים, לקצץ בכוח האדם במשרדי הממשלה ב-3%, חלה גם על תוספת כוח האדם הסיעודי, ולפיכך צומצמה התוספת ב-78 תקנים. לדבריה, צעד זה אינו הוגן ואינו מתיישב עם ההסכם. "דרשנו כינוס דחוף של ועדת המעקב, אך טרם נענינו", אמרה גרבלר.

תיתכן החרפה בעיצומים הננקטים ע"י הכבאים

ארגון הכבאים הארצי ידרוש הקמת ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת מימון פעולות בית-הספר הארצי לכבאות. המדובר בכספים שלא הגיעו ליעדם, אף שהיו מתוכננים לפרוייקט זה – כך מסר אתמול גרשון זאוברמן, דובר ארגון הכבאים הארצי. זאוברמן הודיע עוד, שהיום תתכנס גם מזכירות ארגון הכבאים בתחנת השירות בפתח-תקוה ותדון בהחרפת העיצומים, שנוקטים כבאי ישראל זה שבוע.

זאוברמן טען, שזה כשנה וחצי אין מעבירים כספי ההפרשות בשעור של 2% מתקציב איגודי הערים, שנועדו לשפת(?) בית-הספר. כן לא נתקבלו תשלומי מוסדות ציבוריים ומפעלים, עבור שירותי הדרכה בנושאי בטיחות, שסיפק המוסד לעובדיהם. עקב קשיי תקציב מתמשכים, ציין זאוברמן, שותקה רוב פעילות ההדרכה בבית-הספר.

על רקע זה ובדרישה לשפר את התנאים המביכים היורדים בבית-הספר ולתגבר את צוות עובדיו, פתחו הכבאים לפני שבוע בעיצומים חלקיים, שבאו לידי ביטוי בהפסקת כל שירותי ההדרכה בתחנות הכבאים ובמפעלים.

חדשות חוץ

הצרפתי מוריס אלה (77) … נובל לכלכלה: "הפסקתי לקוות … ס"

מאת אליהו הובי והסוכנויות הידיעות

חתן פרס נובל לכלכלה לשנת 88' הוא הצרפתי מוריס אלה (77). בנימוקי האקדמיה השוודית למדעים, שהודיעה אתמול על זכייתו, נאמר כי אלה זכה בפרס בשל תרומתו לתורת השיווק ולשימוש במשאבים.

לכתב הרדיו השוודי אמר חתן הפרס לאחר שנודע לו על זכייתו: "פעמים רבות בעבר נמסר לי כי שמי הוצג כמועמד לפרס. אולם משנה לשנה התבדו תקוותי, ולפיכך הפסקתי לקוות".

ההודעה שהודיעה על הענקת הפרס ציינה כי הוא ניתן לאלה לאות הערכה "לעבודה החלוצית שלו בעניין תיאוריית השווקים והשימוש היעיל במשאבים". עוד נאמר בהודעה שאלה סיפק ניתוח מתימטי מדוקדק של תיאוריית האיזון בשווקים.

אלה פרסם ב-1943 וב-1952 שתי עבודות שזיכוהו ביוקרה רבה. העבר … [illegible] … לאסכולה של … שהפעילו את … לניהול חברות … גדולות.

… פרופסור בבית … למכרות … אלה כי זכה … דולה, בשל … תחת הכותרת … מחדש … יציב של …

… נאמר כי לאלה … לכת לאישי … צרפתים בצי… מעבודתו. … הזה אלה תוכ… שהובילו … של צמיחה כלכ… 1950 המאוחרות … נאמר …

… התנאים לשימוש … הרכבות … המדינה, … לאספקת חשמל

… לגיון הכבוד … כמה מאמרים … ונושאים

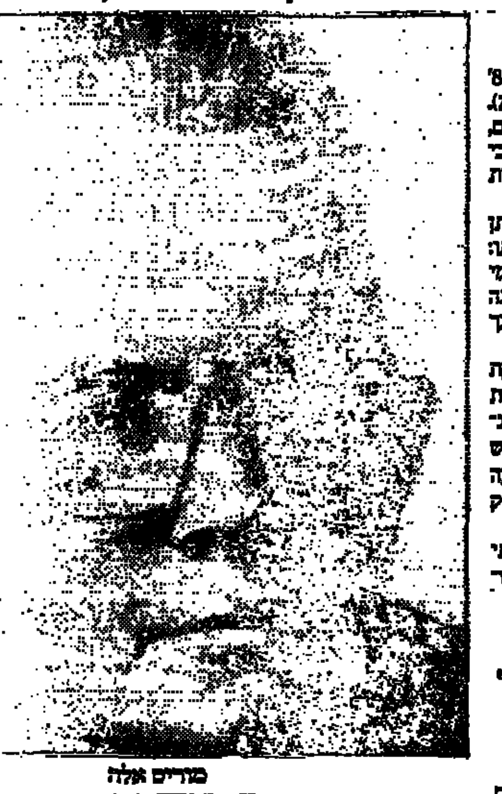

מוריס אלה

ניאו נאצים השתוללו בעיר ליד ציריך

(עסט"א). קבוצה של ניאו-נאצים השתוללה בשבוע שעבר בוינטרטור, עיר תעשייתית בקרבת ציריך.

החוליגאנים הצעירים צעדו כשהם קוראים קריאות כמו "יהודים החוצה", "הנאציונאל סוציאליסטים חוזר", "לזכר רודולף הס" וגם ניסו להצית בתים. הם גם גרמו נזק רב למכוניות.

למשטרה אין מושג מי ביצע את המעשים הללו, שכן עד היום לא היה ידוע על ניאו-נאצים בעיר, שרוב תושביה פועלים וסוציאליסטים.

ישנם סימנים, המצביעים על כך, שהבריונים באו מציריך והודרכו על ידי קבוצות ניאו-נאציות במערב גרמניה, שבקירבת ציריך.

הקהילה היהודית מודאגת, במיוחד לאחר שרדיו שוויץ מסר בשבוע שעבר, כי ניאו-נאצים מגרמניה מנסים לגייס שוויצים, התומכים בהשקפתם.

יום הולדת להיטלר נחוג במוזיאון בלאס וגאס

מאת בני לנראו

לוס אנג'לס (מיוחד ל"הארץ"). בוב סטופק, מו"ל העיתון "לאס וגאס סאן" ובעל קזינו בעיר ההימורים שבנוואדה, תבע בשבוע שעבר מועדת המחוז לנקוט בכל הצעדים הדרושים על מנת לשחרר את הקהילה מנוכחותו של "מוזיאון כוחות הציר" שנפתח לא מכבר בלב לאס וגאס.

הדברים נאמרו במכתב גלוי שפרסם בעיתונו.

סטופק הגדיר את המוזיאון "עלבון למליוני בני אדם, לניצולים ולבני משפחותיהם". הוא תבע מהוועדה לחקור את הנושא ולקבוע לפני עולם ומלואו כי לאס וגאס מגנה את הוצגה(?) מהמוזיאון. כפי שנמסר, נערכה לא מכבר במוזיאון חגיגת יום הולדת לאדולף היטלר.

צימצום האוזון מגדיל את מספר חולי סרטן העור

האג (ע"צ). צימצום שכבת האוזון, במרחק 50 ק"מ מעל פני כדור-הארץ, באחוז אחד – מגדיל את מספר חולי מחלות העור, וביניהם חולי סרטן העור, בשיעור של 2.5%–4.4% – עלפי מחקרים שנעשו באחרונה ושנדונו ביום ב' על-ידי מומחים שהתכנסו בהאג.

בכנס צויין, כי שכבת האוזון הצטמצמה בכ-2% ב-20 השנים האחרונות.

לדעת מומחים, הקטנת שכבת האוזון עלולה לפגוע גם בעיניהם של תושבי כדור-הארץ.

המומחים הביעו גם את החשש, שרמת פני המים באוקיינוסים בעולם עלולה לעלות ב-25 ס"מ עד 1.40 מטר, במאה ה-21, אם לא יינקטו בעוד מועד צעדים למניעת גידול נוסף של שכבת האוזון.

עיריית בלגראד החליטה לשקם בית הכנסת העתיק בעיר

(עסט"א). עיריית בלגראד החליטה לשקם את בית-הכנסת העתיק שבעיר, הנמצא במצב ירוד ביותר – כך מסר השבועון היוגוסלבי "סאניוק", בגיליונו האחרון.

מועצת העירייה אישרה הקצבה של 6 מיליון דינרים חדשים, כ-2 מיליוני דולר, לעבודות השיקום אשר יתחילו מיד.

השבועון ציין כי החלטה זו נתקבלה בעקבות פניות של הקהילה היהודית המקומית.

נחנכה אנדרטה לזכר לוחמי מחתרת היהודים בהולנד

אמסטרדאם (עסט"א). אנדרטה לזכרם של יהודים, שלחמו במסגרת המחתרת ההולנדית נגד הכיבוש הגרמני בשנים 1940 – 1945, נחנכה בסוף השבוע באמסטרדאם.

הגלעד הוקם ברובע היהודי לשעבר, בין בניין האופרה לבנין העירייה החדש.

הוא עשוי אבן-שחם שחורה ומתנשא לגובה של 4 מטרים. כתובות בהולנדית ובעברית רשומות עליו לזכר הלוחמים היהודיים במחתרת ההולנדית.

המכון למחקרים אס…

הפצת הנשק … – מגמה "מד…

ישראל וארה"ב ייצרו במשותף … "סביר כי בידי ישראל פצצות …

מאת שאול צדקא סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). הפסקת מלחמת המפרץ עלולה לאפשר לעיראק להסיט לעימות ישראלי-ערבי עתידי כמליון חיילים, 500 מטוסים ו-4,500 טנקים. זאת עולה מן המאזן הצבאי השנתי המתפרסם הבוקר על-ידי המכון הבינלאומי למחקרים אסטרטגיים בלונדון.

המכון אינו טוען כי מעורבות כזו אפשרית, בודאי לא כאשר בגדר תרחיש לגבול עם איראן חיל רב בעתיד הנראה לעין, אולם לרשות עיראק כוח צבאי מן הגדולים במזרח-התיכון.

לישראל 141,000 חיילים פעילים, מתוכם 110,000 בשירות סדיר והשאר חיילי קבע. צה"ל מסוגל לגייס בשעת חירום 504,000 חיילי מילואים. לחיל השריון שלו יש 3,850 טנקים, מהם 550 "מרכבה", ובחיל-הים מסתמן גידול: 59 ספינות ותוך 28 ספינות טילים. לרשות ישראל 577 מטוסים, ועוד 100 מטוסים, מהם 50 "כפיר", הנמצאים באיחסון מטעמים תקציביים.

הדו"ח נמנע מלקבוע כי לישראל נשק גרעיני, אך הוא נוקב במספר 100, עלפי מקורות לא מוסמכים. כמו כן, הוא מזכיר כי קיים סיכוי סביר שבידי ישראל יש גם פצצות ניוטרון וגם אמצעי שיגור, כמו הטילים "יריחו 2", או ה"לאנס".

הדו"ח מציין, כי ביטול פיתוח ה"לביא" איפשר לישראל לשחרר כספים לטובת מערכות נשק אחרות, מועילות יותר. ישראל וארה"ב הסכימו לייצר במשותף את הטיל הבאליסטי האנטי-טקטי "ארו" (חץ).

סוריה, להוציא קבלת 15 מטוסי "מיג 29", לא שיפרה את כוחה הצבאי ולא התקרבה לחלום ה"איזון האסטרטגי" עם ישראל. יש לה יותר טנקים מלישראל: 4,050, לחיל-האוויר שלה 448 מטוסים ו-140 במחסנים.

… וקבע … היום 4,000 … 604,000 … 750 … 979 … [illegible]

נציגים של קו… והדרומית … ם

בהופעה ראשונה של מדינאי … באפשרות לפיוס בין שתי הד…

מרכז האו"ם (איי.פי). נשיא קוריאה הדרומית, רו טאיוו, הציע אתמול לקיים שיחות בין ארה"ב, ברה"מ, סין, יפאן, קוריאה הצפונית וקוריאה הדרומית, על-מנת להבטיח את הקרקע לשלום ושגשוג בצפון-מזרח אסיה.

רו אמר גם כי ברצונו להיוועד עם נשיא צפון-קוריאה, קים איל סונג, על-מנת לחתום עמו על הסכם אי-התקפה.

בנאום הראשון של נשיא קוריאני באו"ם, יבטיח רו היום כי דרום קוריאה לא תשתמש לעולם בכוח, ביוזמתה, נגד הצפון. שיפור היחסים וחיזוק האמון בין שתי המדינות יאפשרו את איחודן בחודש בעתיד, אמר רו. קוריאה מחולקת מאז תום מלחמת-העולם השניה.

"אנו נוקטים יוזמה גם לשיפור היחסים עם … מנת לקדם שלום …"

… [illegible]

משחקי מונופ…

(ע"רג). "מונופול", משחק המנהלים האמריקאי, הגיע לברה"מ. המשחק, שסימל את צורת החינוך העיקרי הקפיטליסטית, פרץ את מסך הברזל.

לברוזה, ס"קה מהקופה 200 רובל" בשבע בוזה. יצרן המשחק פרקר ברדרס, אמר ביום שני, כי הוא מקווה שמהדורות המשחק בשפה הרוסית, תוגה מכאן …

ארה"ב תשלם …62 … השימוש בבס…

מאנילה (איי.פי). קיתוני מאנילה ומבקרים אחרים תקפו אתמול הסכם חדש שנחתם באשר לבסיסים האמריקאיים בפיליפינים. לטענת המבקרים, ההסכם אינו ממלא את ציפיות הציבור הפיליפיני. אולם הנשיאה קוראזון אקינו אמרה כי ההסכם מחזק את היחסים ההדוקים בין שתי המדינות.

המבקרים טוענים, כמו כן, כי ההסכם שנחתם ביום ב' בוואשינגטון, יחזק את הדרישות לסגירת המתקנים האמריקאיים כאשר יפוג תוקף ההסכם ב-1991.

על-פי ההסכם החדש, תשלם ארה"ב לפיליפינים 962 מיליון דולר תמורת השימוש … קלארק, הבסיס … [illegible]

هكذا من الأصل

נפלה הצעה לגרש ישראל מהאו"ם; פרשנים: תבוסה בולטת לערבים

95 מדינות, לעומת 80 אשתקד, הצביעו נגד דיון בנושא

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). תוך ההסלמה באירועים בשטחים רשמה ישראל לזכותה אתמול הישג דיפלו־מטי באו"ם: מספר המדינות שהתנגדו ליוזמה הערבית לשלול מישראל את כתב האמנה גדל באורח משמעותי בהשוואה לאשתקד.

בהצבעה אתמול במליאת עצרת האו"ם הצביעו 95 מדינות בעד תיקון נוהלי שהגישה נורבגיה, שלפיו אין לדון ביוזמה הערבית. 41 מדינות הצ־ביעו נגד התיקון ותמכו ביוזמה הער־בית; שבע מדינות נמנעו. בהצבעה דומה אשתקד סוכלה היוזמה הערבית ברוב של 80, לעומת 39 שתמכו בה והימנעותן של 10 מדינות.

פרשנים הגדירו את תוצאות ההצ־בעה כתבוסה לערבים, הבולטת יותר על רקע המהומות המתמשכות בשטחים.

יוחנן ביין, שגריר ישראל באו"ם בפועל, אמר כי סיכול היוזמה הער־בית ברוב הגדול מזה של אשתקד הוא ניצחון מרשים מאוד ומשמעותי. ביין אמר ל"הארץ" כי בכל שש השנים שבהן מנסים לשלול מישראל את כתב האמנה ראיתם בתוצאות ההצבעות שיפור הדרגתי, אך לעומת אשתקד, חלה קפיצה של ממש במספר המדינות שדחו את היוזמה הערבית.

ביין הוסיף כי התוצאות משקפות את מערכת היחסים המתפתחת בין ישראל למדינות שונות. הוא ציין כי ההישג הוא תוצאה של שיחות במרכז האו"ם, כולל עם ראש הממשלה ושר החוץ.

כצפוי, הצטרפה ברית המועצות ליוזמה הערבית. אך כמחווה כלפי ישראל, היא לא הופיעה ברשימת המ־דינות השותפות של ההצעה הער־בית. הונגריה, שאשתקד נעדרה מההצבעה, תמכה אתמול בהצעה הנורווגית. גרמניה המזרחית, שבשנה שעברה תמכה ביוזמה הערבית, נעדרה אתמול מההצבעה. צ'כוס־לובקיה, פולין ובולגריה לא השתתפו בהצבעה. מצרים הצטרפה לרוב המ־דינות נגד היוזמה הערבית. קונגו, שאשתקד נעדרה מההצבעה, תמכה אתמול בערבים. ירדן, שבשנה שעברה נעדרה, הצטרפה השנה לתומכי היוזמה הערבית.

רקובסקי ל"טיים": תם המונופול הקומוניסטי על השלטון בפולין

ניו־יורק (ע"צ). "המונופול על השל־טון בפולין, שהיה בידי המפלגה הקומוניסטית, הסתיים; בבחירות הבאות ב־1989 יהיה הפרלמנט פתוח בפני "חוגים אופוזיציוניים עצמאיים". זאת אמר מייצ'יסלאב רקובסקי, ראש ממשלתה החדש של פולין, בראיון לשבועון "טיים".

רקובסקי אמר כי הוא נחוש בדעתו להאיץ את תהליך הדמוקרטיזציה בארצו, וכי טובים סיכוייו להצליח בכך מכיוון שאינו "שבוי של השיטה".

"במשך עשרות שנים הגבילה השיטה הריכוזית את היכולת האישית להשתלב ולקחת יוזמה. עלינו להסיר מכשולים אלה (...) אנו עומדים בפני אירוע הסטורי: להביא לשלטון קבוצות שנעדרו ממנו במשך 40 שנה", הוסיף רקובסקי.

רקובסקי, הנחשב בפולין כליברל, הכחיש שיחסו ל"סולידריות" הוא עוין. לדבריו, הוא מתנגד "לנטיות הקיצוניות" בקרב ארגון זה. "ממשלת פולין וארגונו של לך ואלנסה יודעים כי חייב להימצא פתרון, אך המורתה של סולידריות לתפקיד של איגוד מקצועי תגרום לשתיתתה מחדש של תקופה אומללה בפולין".

רק 700 איש נותרו בסומגייט מ־18,000 התושבים הארמנים

סומגייט (ע"צ). מ־18 אלף הארמ־נים שהתגוררו בסומגייט כאשר התלקח שם הפוגרום נגד הארמנים בסוף פברואר, נותרו כ־700, מרביתם קשישים – אמרו שניים מהארמנים המשיכים לגור בעיר.

אהרון הורדיאן (57) נענה להזמ־נה לבוא לבית־המשפט, שם נערך משפטם של שני אזרבייג'אנים שהש־תתפו בשוד דירתו. אך קשישה, שהי־תה אף היא קורבן של מעשה שוד, לא הופיעה בבית־המשפט. "כיצד אוכל לדעת שהם (האחראים לפוגרום) לא ישובו לכאן?" שאל ארמני שנתבקש להגיב על ההתרחשויות האחרונות.

איסמאת גיידוב, התובע, שהוא אזרבייג'אני, מסר כי 27 אנשים נשפ־טו מאז מאי בסומגייט, שניים מהם באשמת רצח. נגזרו עליהם תקופות מאסר בין 10 ל־15 שנה. עוד נודע, כי התיקים הנוגעים בשוד יועברו לד־יון בבית־המשפט העליון במוסקווה.

התובע הציג לפני כתב סוכנות הידיעות הצרפתית את ידו ובה פצע שהגליד, בציינו כי נפצע כאשר ניסה לעצור, יחד עם 18 מאנשי הצוות המשפטי, המון נסער שעסק בטבח. הוא הודה אז על מעצרם של כמה אנשים וציווה לסלק מן המקום 32 גוויות של קורבנות הטבח. הוא אומר, כי רוב האזרבייג'אנים נתנו מקלט לשכניהם הארמנים.

בקשר עם הפוגרום, נחקרו יותר מ־7,000 אנשים ו־430 מהם נידונו לתק־ופות מאסר של שבוע או שבועיים.

התושבים מציינים, כי בסומגייט מוצבת עתה יחידה צבאית.

"לק.ג.ב יחידה סודית לריגול אחר הדיפלומטים הסובייטיים"

טוען הירחון "רידרס דייג'סט" בגליון נובמבר שלו

ניו־יורק (ע"ר). יחידת ריגול מיוח־דת, שעל קיומה יודעים רק מספר מצומצם של אנשי מפתח מחוץ לפו־ליטביורו, פועלת במסגרת הארגון החשאי הסובייטי, ק.ג.ב – מדווח הירחון "רידרס דייג'סט" בגליון נובמבר.

הירחון המצטט מקורות ביון אמרי־קאים וחורים שונים, כי הרשת המכונה "השירותים המיוחדים" כוללת דיפ־לומטים, סוחרים, בנקאים ואנשי אקדמיה, שאומנו במיוחד לרגל אחר עמיתיהם ואחר חבריהם למקצוע.

כותב המאמר, הוא ג'ון בארון, עורך בכיר של הרידרס דייג'סט, שכתב שני ספרים על הק.ג.ב. בארון אומר, כי בשירותים המיוחדים חברים שלושה דיפלומטים סובייטיים, המוצ־בים בשגרירות בריה"מ בוואשינגטון, דיפלומט בשגרירות הסובייטית באוסטרליה; נספחים מסחריים במדי־נות שונות וחברים בהנהגת לשכת המסחר בבריה"מ ומחוצה לה.

לטענת בארון הוקמו השירותים המיוחדים בתחילת שנות ה־70, בעק־בות גילויים של עשרות סוכני ק.ג.ב. מבריטניה ומבלגיה. דבר שמנע מהארגון הסובייטי האחראי לפעולות הריגול לפעול במדינות אלה.

"אנשי היחידה המיוחדת מרגלים אחר כל איש בשגרירויות בריה"מ בעולם, כולל השגרירים עצמם", טוען בארון.

שר איטלקי דורש מאלמנת פושע מלחמה נאצי לבטל ביקורה ברומא

הבריחה את בעלה מכלא צבאי איטלקי ב־1977, אחרי שישב בו מאז מלחמת העולם ● הרברט קאפלר הוציא להורג 335 מתושבי רומא

רומא (עסק"א וע"ר). איטליה קראה לאלמנתו של פושע מלחמה נאצי, שהורה להוציא להורג 335 איטלקים, לבטל ביקור שנוי במחלו־קת ברומא, כדי לקדם מכירת ספר על בעלה.

"אני נאלץ לבקש ממך בתוקף לוותר על תוכניתך", נאמר במברק ששיגר ביום שני שר המשפטים ג'ו־ליאנו ואסאלי לאנה ליזה קאפלר, אלמנתו של קולונל הרברט קאפלר.

קאפלר, שהיה מפקד המשטרה הנאצית ברומא הכבושה, נידון למאסר עולם על שהורה ב־1944 להוציא להורג 335 מאזרחי רומא, רובם יהודים, במערות ארדיאטינה, כגמול על פיצוץ מצד הפרטיזנים, שגרם למותם של 30 חיילים גרמניים ברחוב ברומא.

ספרה של הגברת קאפלר מתאר איך עזרה להבריח את בעלה מתוך כלא צבאי איטלקי ב־1977, בתוך מזוודה. קאפלר מת שנה לאחר מכן מסרטן במערב גרמניה.

ביקורה המתוכנן באיטליה, שנועד לשבת הקרובה, עורר זעם בקרב פו־ליטיקאים איטלקים וכן בקרב הקהי־לה היהודית, שציינה השבוע את יום ה־45 לגירוש יהודי איטליה למחנות הריכוז.

פיליפ מוריס תרכוש את קראפט

ניו יורק (ע"ר). "פיליפ מוריס", חברת הטבק, שהפכה לתאגיד האמרי־קאי הגדול ביותר של מוצרי צריכה, הודיעה אמש, כי בכוונתה לבצע מהלך, שעלותו 11.5 מיליארד דולר, כדי לרכוש את "קראפט", במסגרת נסיון ההשתלטות הגדול ביותר עד היום בין פירמות, שאינן חברות נפט.

היא מסרה, כי תתחיל להציע 90 דולר תמורת מניה של חברת "קראפט" משיקאגו, תאגיד של מזון ומוצרי צריכה.

לא נתקבלה תגובה מ"קראפט" על הצהרה זו.

באיגרת אל "קראפט" מסרה "פי־ליפ מוריס" כי עסקי המזון של קראפט משלימים את עסקי המזון שלה עצמה

במוסקווה מתקיים עתה פסטיבל סרטי מיקי מאוס. בתמונה נראה מיקי מאוס בכיכר האדומה, בחברת מעריצים סובייטיים. (צלום אי־פי)

גרסימוב: אין מספר 2 בהנהגת המפלגה הקומוניסטית בבריה"מ

"כל חברי הפוליטביורו שווים, וכמה אולי שווים יותר"

מוסקווה (ע"ר וע"צ). דובר רשמי במוסקווה אמר אתמול כי למנהיג ברית המועצות מיכאיל גורבאצ'וב אין סגן או "איש מספר 2" בצמרת המפל־גה הקומוניסטית. משקיפים מפרשים הודעה זו כהבהרה לציבור שיגאור ליגאצ'וב איבד את מעמדו כשני בצמרת הסובייטית.

את הדברים אמר מנהל מחלקת ההסברה של משרד החוץ, גנאדי גרסימוב, בתדרוך לעיתונות שנערך במוסקווה.

כאשר גורבאצ'וב נעדר, מחליטים שאר חברי הפוליטביורו, המורכב מ־12 נציגים, מי מהם יכהן כיו"ר, אמר גרסימוב. "מה שאתם מתארים כאיש מספר 2 לא קיים", הוסיף גרסימוב. "כל חברי הפוליטביורו הם שווים, וכמה אולי שווים יותר מאחרים".

יצוין כי גם שר החוץ הסובייטי אדוארד שוורדנאדזה אמר בשבוע שעבר במסיבת עיתונאים בפאריס כי אין "מספר 2" במפלגה.

ישיבה של ועדת הרפורמות

בינתיים נמסר כי גורבאצ'וב כינס שלשום ישיבה של הוועדה שתכין את הרפורמות הפוליטיות בהתאם להחל־טות מליאת הוועד המרכזי ביולי.

הוועדה "בדקה הצעות התחוקה בעניין השינויים והתיקונים שיש להכ־ניס בחוקת בריה"מ ובעניין בחירת נציגים לפרלמנט הסובייטי", מסרה סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית "טאס".

מנהיג סין: נורמליזציה ביחסי סין־ברה"מ הינה עובדה קיימת

(ע"צ). מנהיג סין, דנג סיאו פינג, אישר ביום ב', כי אכן טובים הסיכויים, שבשנה הבאה תערך פגישת פיסגה בינו לבין מנהיג ברית המועצות, מיכאיל גורבאצ'וב.

הוא הבהיר בצורה שאינה משתמעת לשני פנים, כי הנורמלי־זציה ביחסים בין סין וברית המוע־צות, היא עובדה קיימת.

"יתכן שתהיה פגישת פיסגה בשנה הבאה", אמר דנג בשיחה עם כתבים, לאחר שנפגש עם מנהיג רומניה, ניקולאי צ'אושסקו.

צ'אושסקו שהגיע למוסקבה בת־חילת חודש אוקטובר, העביר לדנג את ברכותיו של גורבאצ'וב. על כך השיב המנהיג הסיני: "תודה, אבקש אותך להעביר את ברכותי לגורב־אצ'וב באמצעות הטלפון. עתה אנו קוראים איש לרעהו חבר".

מורת רוח בקרב האוכלוסייה בברה"מ עקב התייקרות מצרכים

במחירי הלחם שלא עלו מאז 1955 נירשמה לפתע עלייה של 18%

מוסקווה (ע"צ). הרחבת האוטונו־מיה הפיננסית המוענקת למפעלים ולחוות בבריה"מ, גררה בעקבותיה, לאכזבתם, עליה תלולה במחירים של מצרכים רבים. זו עוררה מורת רוח רבה בקרב האוכלוסיה ודאגה גוברת והולכת בקרב השלטונות.

תופעה זו, שהוקעה בשבוע שעבר בדיוני הלשכה הפוליטית של המפל־גה הקומוניסטית הסובייטית, הניבה בינתיים הסברים בעיתונות, אשר הוצפה במכתבים של קוראים מבוה־לים, בעקבות ייקור המצרכים.

אחד הגורמים העיקריים להאמרת המחירים הוא רצונן של פירמות במיגזר הציבורי להפיק רווח מירבי, ולהוכיח שהן רווחיות. כדי לעשות זאת, אין הן מהססות לבלום את היי־צור של מצרים זולים – בעלי מתח רווחים נמוך – ובמקום זאת הן מייצרות סחורות יקרות יותר.

נראה, כי זה המצב לגבי סבונים במוסקווה, שכן כל הסבונים העולים פחות מ־80 קופקות (1.3 דולר) נעלמו, בניגוד לסבוני "לוקסוס".

הלחם הוא דוגמה נוספת. ב־1986 החליט המשרד הממשלתי הנוגע בדבר להוציא לשוק ששה סוגים חד־שים בעלי איכות טובה יותר, ואי לכך גם יקרים יותר. הלחם הפשוט יותר נעלם בהדרגה, בשעה שמחירו אמור היה לרדת ב־20 אחוז.

התוצאה היתה שהמחירים במ־אפיות, שלא חל בהם שינוי מאז 1955, קפצו בממוצע ב־18 אחוז, לפי סטטיסטיקה רשמית, והשלטונות מו־דים בכך שאיכות הלחם נמוכה מש־היתה בעבר.

שלושה שבועות לפני קיום הבחירות בארה"ב

יתרון בוש על פני דוקאקיס גדל; הפער בסקרים כעת – 17%

וושינגטון (ע"צ). שלושה שבועות בלבד לפני הבחירות לנשיאות בארה"ב, ב־8 לנובמבר, מוביל ג'ורג' בוש בסקרי דעת הקהל. סקר של אן־בי־סי, שפורסם אתמול, הצביע על יתרון של 17% על פני מייקל דוק־אקיס וקיימת האפשרות של ניצחון סוחף, שלישי ברציפות, לרפוב־ליקאים.

הסקר הראה, כי בוש מוביל עתה לפני יריבו הדמוקרטי בשיעור של 55% בהשוואה ל־38%. בוחרים, שקודם לכן לא הגיעו לכלל החלטה, עברו בהמוניהם לצידו של סגן הנשיא. רק לפני חודש, הצביע סקר דומה על פער קטן של 44% לעומת 41% לטובת בוש, כאשר 15% מהבוח־רים עדיין לא קיבלו החלטה כיצד יצביעו.

אחד מאנשי מערכת הבחירות של דוקאקיס העיר, "אנו יודעים מה מתרחש...עכשיו. אנו יכולים רק להמתין לנס".

משקיפים מציינים, כי דוקאקיס, מושל מאסאצ'וסטס, ציפה כי פו־פולריותו תגבר דווקא עתה. אבל נראה, כי חלומותיו של דוקאקיס להכנס לבית הלבן, נעשים קלושים יותר מיום ליום.

הדינר הירדני מתמוטט; ממשלת ירדן הודיעה על תוכנית צנע

הבנק המרכזי עדיין לא התערב במסחר למרות שקיימת כוונה כזו

רבת־עמון (ע"ר). הדינר הירדני התמוטט אתמול, כשהבנקים מפר־סמים שער של 490 פיל לדולר ואילו חלפנים הודיעו על שערים נמוכים הרבה יותר, עד כדי 510 עד 530 פיל.

השערים, שנקבעו בשוק, איבדו כל קשר לשער של הבנק המרכזי, שעמד על כ־442 פיל, לאחר שכבר ירד ב־14% לעומת השער הרשמי, שנקבע בשבת.

אחד החלפנים אמר, "הביקוש למטבע חוץ עלה פי ארבעה על ההיצע. אנשים אינם יודעים מה קורה וכולם רוצים לקנות דולרים." הדינר, שבו 1,000 פיל, איבד השנה רבע משוויו לעומת הדולר. הוא נחלש עוד יותר לעומת מטבעות קשים אחרים, ששערם עלה בהשוואה למטבע האמריקאי.

הבנק המרכזי הודיע, כי יתערב כאשר יהיה צורך לייצב את הדינר, אך עדיין לא עשה זאת.

ראש ממשלת ירדן, זייד אל־ריפאעי, הודיע ביום ראשון על תוכ־נית צנע ממשלתית, בנסיון להקטין את הגרעונות בתקציב, במאזן המסח־רי ובמאזן התשלומים של ירדן.

הוא ציין, כי שער נמוך יותר לדינר ידרבן את הייצוא, יבלום את הצריכה ויעודד את פריון העבודה.

בית־הנבחרים הלבנוני לא הצליח לבחור ביושב־ראש

ביירות (ע"ר וע"צ). צירי בית־הנבחרים הלבנוני לא הצליחו אתמול לבחור ביו"ר חדש של הבית לאחר שנסתיימה תקופת כהונתו של היו"ר הקודם. כך נפתח משבר חוקתי חדש בלבנון.

רק 26 צירים, מרביתם מוסלמים מבעלי בריתה של סוריה, הגיעו אל בניין בית־הנבחרים, להשתתף במושב שנקבע לשעה 11.

כדי שבית־הנבחרים יוכל לקבל החלטה כל שהיא, דרוש קוורום של לפחות 39 חברים. 5 צירים עזבו את הבית כעבור שעה, כי לא נמצא קוורום. השאר קיימו שיחות לא־רשמי־ות ביניהם.

בלבנון קיימות עתה שתי ממש־לות יריבות. בתום כהונתו של הנשיא אמין ג'מייל, לא הצליח הבית לבחור נשיא חדש.

הציר הנוצרי עבדאללה ראסי אמר לכתבים בבואו מבית־הנבחרים, כי מן הראוי שהיו"ר הנוכחי ימשיך לכהן. "אני חושב שאי היכולת לקיים את המושב תביא לחלוקת לב־נון", אמר. בהעדר יו"ר חדש לבית, ישותק המוסד המחוקק, המוסד האח־רון שבו נפגשים עדיין פוליטיקאים מוסלמים ונוצרים.

עתה חוששים שמגמות החלוקה של לבנון תגברנה, ובמקביל תהיה עלייה באלימות במדינה.

סין הרגה 8 וייטנאמים

האנוי (ע"צ). שמונה שומרי גבול וייטנאמים נהרגו ו־13 נפצעו תוך חודש ימים בידי חיילים סיניים באזור הגבול שבצפון המדינה, מסרה סו־כנות הידיעות הווייטנאמית.

היא הוסיפה כי מאמצע ספטמבר עד אמצע אוקטובר ירה צבא סין 4,444 פגזים לעבר תחום וייטנאם, ביחוד לעבר מאן סוי.

יותר מ־15 ד' לחבית נפט בארה"ב

ניו יורק (ע"ר וע"צ). מחיר הנפט בארצות הברית עלה אתמול ליותר מ־15 דולר לחבית, לאחר שוועדת המחירים של אופ"ק התכנסה בסוף השבוע שעבר במדריד. בעקבות עליית מחירי הנפט עלה גם מחיר הזהב.

הנפט, מסוג "ווסט טקסאס אינטר־מידייט", עלה בשיעור 29 סנט לחבית ל־15.21 דולר, לאספקה בחודש הבא.

ערב הסעודית וחמש בעלות־בר־יתה למועצה לשיתוף פעולה במפרץ הגישו בסוף השבוע הצעות שלפיהן יש לקבוע תקרת ייצור יומית של 17,429 מיליון חביות.

אם אכן תתקבל הצעה זו ותמומש על־ידי כל 13 המדינות החברות באופ"ק, היא תביא לצמצום ניכר בת־פוקה. בספטמבר הגיעה התפוקה ל־20.6 מיליון חביות ליום, דברי מומ־חים בשוק הנפט.

אני תומכת במפם, כי מפם נאבקת נגד שחיקת השירותים החברתיים, נגד העמקת הפערים באוכלוסיה ולמען הקבוצות החלשות.

אני סומכת על חברי הכנסת של מפם שימשיכו במאבקם למען חברה טובה יותר וצודקת יותר.

"אני תומכת במפם כי אני סומכת על חברי הכנסת שלה"

שולמית אפפל,
משוררת

אתם
אזרחים תומכי
מפם

סטרילי

הנוזל המיוחד לשטיפה וחיטוי פירות וירקות

באישור משרד הבריאות!

מבצע 15 ש"ח

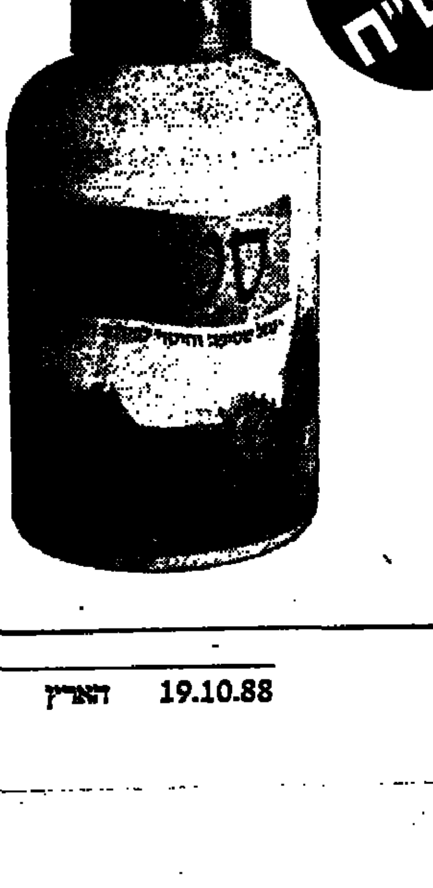

..."לשטוף פירות וירקות!!"
מחלקת בריאות הציבור, משרד הבריאות – טלוויזיה 7.10.88

..."לשטוף פירות וירקות!!"
תשדיר שירות טלוויזיה – משרד הבריאות.

..."לשטוף פירות וירקות!!"
תשדיר שירות טלוויזיה – קופת חולים.

..."לשטוף פירות וירקות!!"
הודעות ברדיו – משרד הבריאות.

..."לשטוף פירות וירקות!!"
הארץ 7.10.88 ידיעות אחרונות 30.9.88.

באישור משרד הבריאות!!
שירות המזון הארצי לתעשיות המזון.

קטילה מוחלטת!
הוכח שבכל המקרים היתה קטילה מוחלטת של אוכלוסיית מיקרואורגניזמים, הן של פלורה טבעית, המצויה על ירקות ופירות, והן של פלורה שנגרמה ע"י זהום מלאכותי.
תוצאות מעבדות בקטוכם בע"מ, סימוכין ס"מ/413/1577.
הבדיקה מתייחסת לאוכלוסיית המיקרואורגניזמים מסוג קוליפורמים, אנטרוקוקים, שמרים ועובשים.

אינו רעיל!!

כשר, באישור הבד"ץ של העדה החרדית ירושלים.

עכשיו ברשתות השיווק למזון ובבתי מרקחת!

סטרילי תעשיות בע"מ – יצרנית מוצרי הגיינה, ת.ד. 710 בדים, טל. 03-888294

ניהול השיווק: שווקים חדשים
החברה לפיתוח שווקים בע"מ, טל. 03-9327720

هكذا من الأصل

חדשות כלכלה

60% מכספי הבנקאיות נפדו; הרוב הושקע בתוכניות חסכון

ביומיים הקרובים יפסק המסחר במניות הבנקאיות בבורסה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

60% מכספי המניות הבנקאיות שהוחזקו על־ידי הציבור, נפדו אתמול, והושקעו מחדש באפיקים שו־נים. כך עולה מסיכומים ראשונים שנערכו בבנקים. משקיעים והחברות במשק, החזיקו מניות בנקאיות בשווי של 1.5 מיליארד דולר, כלומר מניות בשווי של 900 מיליון דולר נפדו, ואילו את היתר החליטו שלא לפדות, ולהמשיך ולהחזיק על־פי התנאים שהוצעו על־ידי משרד האוצר.

שני שלישים מהכספים שנפדו, הושקעו מחדש בתכניות חסכון (מחצית בתכניות המעניקות הצמדה לדולר או למדד ומחצית בתכניות צמודות למדד) והשליש הנותר הושקע בקופות גמל, קרנות נאמנות ופקדונות צמודים.

היקף המניות הבנקאיות הכולל שהגיע לפידיון מסתכם ב־3.6 מי־ליארד דולר, כשחלק הארי מוחזק על־ידי גופים מוסדיים. חוגים באוצר מעריכים, כי רוב הכספים האלה ייפדו, וישקעו מחדש באפיקי ההשק־עה המקובלים.

הבורסה לניירות ערך תפסיק היום ומחר את המסחר במניות הבנקים הנפדים באוקטובר 1988. המסחר בבנקאיות יחודש ביום א' עם קבלת נתוני הפידיון הסופיים. המניות הבנקאיות החדשות יפדו באוקטובר 1991, ויסחרו לפי שיעור תשואה לפידיון של 6.5%.

האקדמאים מאיימים לנקוט בעיצומים עקב סחבת במו"מ

מבקשים החלה של הסכם השכר בסקטור הציבורי לפני הבחירות
ההסתדרות: לכלול רכיבי שכר נוספים בבסיס המשכורת הקובעת

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

האיגודים המקצועיים האקדמאים מאיימים לנקוט בעיצומים במיגזרי משק שונים, החל בשבוע הבא, אם עד אז לא יוסכמו הפקרונות, שיאפשרו הצטרפותם להסכם השכר בשירות הממשלתי־ציבורי. בפגישה אתמול בין נציגי האיגודים לבין נציג רשות החברות הממשלתיות, התברר כי הצדדים נקלעו מחדש למחלוקת על הסעיף, האמור לשחרר חברות הנ־תונות בקשיים, מתשלום תוספת שכר.

המהנדסים, האקדמאים במדעי החברה הרוח והוטרינרים סירבו להצ־טרף להסכם השכר, משום שלטענתם הסעיף הנ"ל מעורפל ומאפשר פרשנויות שרירותיות.

אתמול ניסחה רשות החברות הממ־שלתיות הצעה לפיה ההסכם יחול על אותן חברות ממשלתיות, שיראו רווח אחרי ניכוי מס ותשלום דיווי־דים. יעקב אוניקובסקי, מזכיר האקד־מאים במדעי החברה והרוח, הסביר כי מכך חוששים שלושת האיגודים: הצד־דים יהיו המחליטים בתוך, אחרי האוצר, שיקבל את המס ואת הדיווידנדים.

אתמול התברר, שקיים גם שוני בבסיס הנתונים של הצדדים ביחס לקביעת העלויות בסולמות השכר של הצדדים בשלושת האיגודים המקצועיים. לכן מתעכב הסכם עקרוני לחלוקת תוספת השכר, בעלות כול־לת של 11% לשנתיים הקרובות.

האיגודים נתונים ללחצים מצד חבריהם, שטרוניותיהם נשמעו מהאות על כך, שנמנעה מהם תוספת השכר של 75 שקלים, ששולמה לכלל השכ־ירים במשק, מכוח של ההסכם הקודם.

ההסתדרות הציעה אתמול לממש־לה להצמיד את הפנסיה התקציבית בשירות המדינה ובמוסדות ממלכ־תיים למדד המחירים לצרכן או לשכר הממוצע במשק.

כן מציעה ההסתדרות לכלול רכיבי שכר נוספים בבסיס המשכורת הקובעת לצרכי פנסיה: פרמיות עד 30%, שעות נוספות גלובליות, דמי הבראה, הוצאות טלפון ותוספת בי־גוד. בהסתדרות ציינו, כי חלק גדול מרכיבים אלה נכללים כבר בהסכם קיבוצי, שנחתם בין ההסתדרות לבין התאחדות התעשיינים ואין הצדקה לכך שגימלאי שרות המדינה יקופחו.

עליה חדה בביקוש למוצרי חשמל החודש

מאת אבי גנאור

גידול חד נרשם בביקוש למוצרי חשמל מאז ראשית החודש. הסוחרים מעריכים, כי העליה בביקוש נובעת מכספי פידיון המניות הבנקאיות ומן החשש מפני פיחות.

אבי ריישר, סיטונאי למכשירי חשמל מסר אתמול, כי ברשת חנויות "לבל" שבניהולו, נרשמה עליה של כ־30% במכירות מוצרי החשמל.

הקניה הממוצעת כיום בענף מוצרי החשמל מסתכמת בכ־2,500 שקלים והמוצרים המבוקשים ביותר הם טלוויזיות, מכשירי וידאו ומזגנים. בענף מעריכים, כי החורף עשוי להי־ות ביקוש מוגבר למשווקי המזגנים ולמייבשי הכביסה.

בענף מעריכים, שהגידול במכי־רות יילך ויגבר עד סוף החודש, שכן הציבור מחזיק בידיו כמויות גדולות של מזומנים.

ירידה בפקדונות הלא־צמודים, כנראה עקב המדדים הגבוהים

מאת יהודה שרוני

היקף הפקדונות הלא־צמודים במ־ערכת הבנקאית ירד לפני כשבוע ב־344 מיליון שקל והסתכם ב־10.1 מי־ליארד שקל. כך עולה מנתוני בנק ישראל שהועברו אתמול לבנקים.

מגמת העלייה באשראי השקלי, שאפיינה את השבוע שעבר, נבלמה השבוע, והאשראי נותר ברמה של 16.1 מיליארד שקל.

מקורות בבנק ישראל הסבירו שהציבור מתחיל לברוח מפקדונות שקליים לא־צמודים עקב חשש מחי־דוש האינפלציה והמדדים הגבוהים שיבואו בחודשים הקרובים. להערכת המקורות, בחודש האחרון חל שינוי מסויים בטעמו של הציבור הרחב והוא מעדיף להיצמד למדד.

נתון נוסף של בנק ישראל מצביע על עלייה של 2 מיליון שקל באשראי השקלי הצמוד למטבע חוץ, למרות הדעה הרווחת כי בתקופה הקרובה יתכן פיחות ורפיפות של השקל לעומת הדולר.

סוחמי הסכים להיחקר על־ידי נציגי הרשות לניירות ערך

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מאיר בקלניק, חבר הרשות לניי־רות ערך, מסר אתמול כי ד"ר אברהם סוחמי, הנשיא לשעבר של חברת אלסינט, הודיע לרשות לניירות ערך על נכונותו להיפגש עם נציגיה ולמ־סור להם את גרסתו לנושאים שהיא חוקרת בפרשה.

עו"ד אמנון עבות, פרקליטו של סוחמי, הגיע להסכם עם אריה מינטקביץ, יו"ר הרשות, על עיתוי הפגי־שה ועל הבטחת קיומה בדרך שנקבעה, לרבות לעיין כל ההליכים, אם יינקטו, בעקבות החקירה.

ממקורות ברשות לניירות ערך נמסר ל"הארץ", כי אין יסוד לשמ־מועות לפיהן סוחמי ייחקר אישית על־ידי מינטקביץ. הוא ייחקר על־ידי מי שיוסמך לכך, ובדרכים המקובלות.

לחצים להגדלת מספר החברים בדירקטוריון בנק לאומי

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"ועדת הארבעה", האמורה למנות את הדירקטוריון החדש לבנק לאומי, נתונה ללחצים כבדים להגדלת את מספר חברי דירקטוריון בל"ל ל־15, המספר המקסימלי. הדירקטוריון היו־צא של בל"ל מנה 11 חברים, לרבות שני נציגי ציבור.

נודע כי "ועדת הארבעה" אינה מתכוונת להיכנע ללחצים, אלא אף לצמצם את מספר חברי הדירקטוריון הנוכחי ל־9–8 חברים.

מועצת "אוצר התיישבות היהו־דים", המחזיקה של הבנק, תכונס ביום שני, ואפשר שתתבקש לאשר את רשימת המועמדים לדירקטוריון.

שירות התעסוקה מתנגד להבאת עובדים זרים לעונת הקטיף

מאת מיכל רוזה

שירות התעסוקה מתנגד לדרישת נציגי ענף ההדרים, לייבא מאות עוב־דים זרים לצורך קטיף ההדרים, העומד להפתח בימים הקרובים. עונת הקטיף זקוקה לכ־3,500 עובדים למשך חצי שנה.

בשנים קודמות הועסקו בקטיף בעיקר עובדים מהשטחים, אולם השנה, בעקבות המהומות חוששים הפרדסנים ממחסור בקטפים.

שירות התעסוקה מסר, כי בכוונתו להפנות לעבודות הקטיף מובטלים וכן חיילים משוחררים, תלמידי בתי ספר תיכוניים ופנסיונרים. שירות התעסוקה מתכוון גם לגייס מתנדבים מחו"ל לעבודה בקטיף.

רוכשי "דלתא" הפגינו מול הבנק הבינלאומי

מאת יפעת נבו
כתבת "הארץ" לענייני התחבורה

כמאה מלקוחות חברות קפריס וקייזר אילין, ששילמו עבור מכוניות "דלתא" הזמנות ולא קיבלו אותן, הפגינו אתמול לפני הסניף המרכזי של הבנק הבינלאומי הראשון בתל אביב. המפגינים תבעו, שהבנק יאכוף את החלטת בית המשפט ויפעל להביא להסדר לקוחות.

ועדת הכנסת תדון היום בשינוי שיטת הצמדת השכר של הבכירים

וירשובסקי: יש לשנות השיטה ולחוקק חוק עוד לפני הבחירות

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ועדת הכנסת תדון היום בשינוי שיטת הצמדת שכר חברי הכנסת, והצמדתו לתוספת היוקר, שיינתנו לשכירים במשק. הנושא יידון מחר בוועדת הכספים של הכנסת. ועדת הכנסת מאשרת שינויים בשכר חברי הכנסת, בעוד ועדת הכספים מופקדת על שינויים בשכרם של יתר הבכי־רים: נשיא המדינה, ראש הממשלה, השרים, השופטים, המנכ"לים בשי־רות המדינה.

ח"כ מרדכי וירשובסקי (רצ), תבע אתמול מראש הממשלה יצחק שמיר, להגיש לכנסת עוד לפני הבחירות, הצעת חוק לשינוי שכרם של חברי הכנסת, השרים והבכירים בשירות המדינה.

וירשובסקי אמר, כי ניתן לשנות שכר הח"כים והבכירים רק באמצעות חקיקה ראשית בכנסת. הממשלה יכולה להגיש הצעת חוק בעניין עוד לפני הבחירות. "אם לא תעשה ממש־לת חקיקה זו – תראה החלטתה של הממשלה לפעול לשינוי שיטת העיד־כון, כפעלול בחירות בלבד", אמר וירשובסקי. יו"ר ועדת העבודה והר־ווחה של הכנסת, ח"כ אורה נמיר (מערך), פנתה אל יו"ר הכנסת שלמה הלל וביקשה את התערבותו לשינוי ההחלטה בדבר צורת עידכון שכרם של חברי הכנסת. ח"כ נמיר מבקשת שהעידכון בשכר הבכירים יהיה זהה ושווה לעידכון בשכרם של כל העוב־דים במשק.

נפסקה השביתה במפעליו של שפירא; יפוטרו 100 עובדים

ההנהלה: שפירא הזרים 10 מ' דולר מנכסיו האישיים לשיקום החברה ● העובדים יקבלו משכורת חודש ספטמבר עד סוף השבוע

מאת מיכל רוזה

העבודה במפעל שטיחי כרמל של ח"כ אברהם שפירא מתחדשת היום. העבודה במפעל גלניט, הנמצא אף הוא בבעלות שפירא, תתחדש בימים הקרובים. סיכום זה הושג אתמול, בי־שיבה שנמשכה 5 שעות בבית הוועד הפועל בת"א, בהשתתפות נציגי העו־בדים, ההנהלה, מועצת פועלי אור עקיבא ונציגי האגף לאיגוד מקצועי של ההסתדרות.

על פי ההסכם, שהושג לאחר התע־רבותו האישית של שפירא, יפוטרו 100 מעובדי שני המפעלים, והם יתופעלו ע"י 1,180 עובדים בלבד. ההסכם קובע טבלת פיצויים מוגדלים למפוטרים, המגיעה עד 200%, על פי מספר שנות הותק של העובד.

ההסכם קובע עוד, כי תשלום מש־כורת י"ג ודמי ביגוד לשנים 1989־1988 יוקפא עד חודש דצמבר 1989. תשלום דמי הבראה לשנת 1988 יבוצע במהלך החודשים נובמבר־דצמ־בר השנה. דמי הבראה לשנת 1989 יוקפאו אף הם עד דצמבר 1989.

הנהלת שטיחי כרמל גם התחייבה לשלם לעובדי המפעל את משכורת חודש ספטמבר עד סוף שבוע זה.

מהנהלת שטיחי כרמל נמסר אתמול, כי למפעל צבר הזמנות גדול מחו"ל, לקראת חג המולד וייעשו מ־אמצים מוגברים, כדי לעמוד בלוח הזמנים של הלקוחות. עוד נמסר, כי שפירא הזרים לאחרונה כ־10 מיליון דולר מנכסיו האישיים, כדי לסייע למפעליו להשתקם.

יעקב חפץ הודיע על כוונתו לפרוש מניהול חברת "דלק"

מאת יהודה שרוני

יעקב חפץ, מנכ"ל משותף בחברת "דלק" (עם אברהם אגמון), הודיע להנהלת דלק על רצונו לפרוש מהחברה. פרישתו תיכנס לתוקף בקרוב, לא יאוחר מסוף השנה.

למרות פרישתו ימשיך חפץ להי־ות דירקטור ויו"ר דירקטוריון במספר הבת־חברות של דלק.

חפץ מסר ל"הארץ" כי פרישתו מהחברה נעשית ברוח טובה, ואין אמת בהערכות כי ביקש להמשיך בתפ־קידו. לדבריו, ב"דלק" מקובל לפרוש מהעבודה בגיל 65, והוא אינו יוצא דופן. הוא הוסיף כי 20 שנים בחברה הספיקו לו בהחלט, והוא מתכוון להקדיש את זמנו לפעילויות אחרות.

התאחדות המלונות בישראל
מצדיעה
לשמואל (סמו) פדרמן
ממוליכי חזון תעשיית המלונאות בישראל
על בחירתו לתפקיד רב היוקרה של
נשיא
התאחדות המלונות
הבינלאומית
בחירתך מהווה הכרה בינלאומית בהישגים
אליהם הגיעה תעשיית המלונאות בישראל.
אלי פפושדו
נשיא התאחדות המלונות
וכל מלונאי ישראל

"סקירה משפטית" — סיפור הצלחה
מערכת מקצועית ★ תקציר פסקי דין ומאמרים משפטיים ★ חוקים, תקנות ומידע מרשויות המס ★ כל פסקי הדין ישר מן האולם ★ גם פסקי דין שלא התפרסמו כלל ★ שירות קבלת פסקי דין מקוריים תוך שש שעות ★ כלי שליטה ממוחשב ומאגר מידע ★ קלטות תקציר ★ שירות שאילתות בטלפון ★ מדור "מה יפסוק השופט" ★ ימי עיון ★ סגנון קריא ★ קשר מקצועי עם לשכת עוה"ד ★ תלת שבועון עם ארבע שנות הצלחה.
שלוט בגל הניירת המציף את משרדך
הזמן מנוי לסקירה משפטית. שלח 345 ש"ח (כולל מע"מ) לשנה או 205 ש"ח לחצי שנה, לפקודת סקירות מקצועיות בע"מ, ת.ד. 888 כפר שמריהו 46910.
תאגידים — מיסים — חוזים — דיני עבודה — מסחר בינלאומי — בנקאות

תוציא לך את האפור מהראש.
פחות אפור, הרבה פחות אפור, או בלי אפור–לפי בחירתך.
על שיער אפור יש ויכוח, חלק אומרים שהוא מקרין חשיבות, יוקרתיות וגבריות וחלק אומרים שהוא מזקין, מרמז על דאגות, בעיות וכו' וכו'.
"גרישן" עוזר לך לשלוט בגוון שיערך כרצונך מבלי לצבוע אותו.
מדוע כדאי להשתמש ב"גרישן"?
■ "גרישן" מחזיר לשערך את צבע נעוריו תוך 10 ימים עד 3 שבועות.
■ אתה שולט לגמרי בגוון שערך.
■ השימוש ב"גרישן" קל ופשוט ואינו מלכלך.
תוציא לך את האפור מהראש, קח "גרישן". להשיג בכל בתי המרקחת, ברשתות ובחנויות המובחרות.
לפני ואחרי

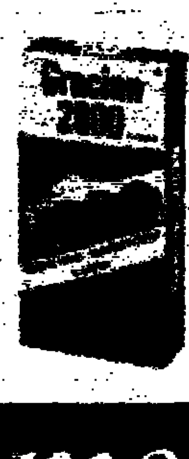
Grecian 2000
mediline
יופי של בריאות
ורשבסקי פרילינג דגני

אל תאמר משעמם!
יש עניין בסדנאות
מוזיאון תל אביב לאמנות טל: 257361, 258537.

היפר קו-אופ
הזול מכולם!
היפר קו-אופ מגיש פרי וירק זול וטרי
בואו לקו-אופ להנות ולקנות משפע פרי וירק באיכות מעולה, מבחר גדול וטרי יום יום מבצעי הוזלה בכל שבוע
נבחרי השבוע
תפוח עץ גרנד
גודל 6.5 1 ק"ג

2.99
אפרסמון
גודל 6
1 ק"ג

1.99
קיווי
1 ק"ג

3.90
בתוקף מ-19.10.88-עד 22.10.88
קנו עכשיו בקו-אופ ושלמו ב-2.12.88
*על כל קניה מעל 100 ש"ח לבעלי כרטיסי אשראי ישראכרט וויזה. לבעלי כרטיס קו-אופ זהב תשלום ב-2.12.88 או ב-9.12.88
לא כולל חשמל אלקטרוניקה, טלקומוניקציה ומכוניות. אשראי מטעם החברות.
היפר קו-אופ

מכון היצוא הישראלי
ISRAEL EXPORT INSTITUTE
קורס ניהול סחר – חוץ ושיווק בינלאומי 24.10.88
★ הקניית מידע תאורטי ומעשי סחר חוץ ושיווק ליצוא.
★ טכניקות שיווק חדשניות.
★ משחק עסקים ממוחשב.
מיועד לאנשי מינהל בכירים מנהלי יצוא ושיווק.
לפרטים והרשמה נא לפנות טלפונית: 630834, 630808, 630832, 03–630829

הפעם חזק
כי הפעם צריך קול חזק לשלום

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסה אזרחית
המרכז לחקר הנדסה סביבתית ומשאבי מים
בשיתוף עם האיגוד להנדסה סביבתית בישראל
ביום חמישי 10.11.88 בשעה 8.30 באולם צ'רצ'יל בקרית הטכניון בחיפה, יערך יום עיון בנושא:
בעיות הביוב בישראל
בכנס יידונו ההיבטים הציבוריים, המינהליים והמקצועיים, הקשו־רים בבעיות הטיפול, הסילוק וההשבה של השפכים בישראל. תוך שימת דגש על נושאי בריאות, הברואה, הגנת מקורות המים והסביבה.
בהרצאות ובדיון ישתתפו מיטב אנשי המקצוע, המינהל והממשל בישראל.
הכנס מיועד לאנשי הרשויות המקומיות, המשרדים הממשלתיים, רשויות וגופי המים, אנשי המקצוע ומגוון העוסקים בנושאי בריאות הסביבה.
דמי השתתפות (כולל ארוחת צהריים) 80 ש"ח.
הרשמה מוקדמת להבטחת מקום בכנס. נא למלא את הספח.
לכבוד
כנס בעיות הביוב בישראל
בנין ברוביץ
קרית הטכניון חיפה 32000
שם......מקום עבודה......תפקיד......
כתובת......טלפון......
מצ"ב המחאה מס'......ע"ס 80 ש"ח לפקודת "כנס הביוב בישראל"
פרטים טלפוניים: בטלפון 04-292133

ש.ח.כ. שרות חקירות כללי
מקבוצת "השמירה"
כל אשר רצית לדעת
31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך
כל סוגי החקירות ביסודיות, באמינות ובסודיות מוחלטת.
ש.ח.כ.
דרך פתח-תקוה 19
תל אביב 66183
טל: 623084; 621975; 614636
FAX; 623995

להשכרה ברחוב מלך ג'ורג' 24 ת"א
(מול גן מאיר)
חנות – בשטח של כ־200 מ"ר (כל קומת הקרקע של הבניין) + קווי טלפון.
מחסן – מתחת לחנות + רחבה לפריקה וטעינה
חנייה
החנות להשכרה החל מתאריך 7.3.89
נא להתקשר: 03-242533 (פרטי)

קבלת מודעות
לוח העיר
286-286

הארץ

יום ד', ח' חשון התשמ"ט
19 באוקטובר 1988

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001 טלקס 810012, פקס' 33746
ירושלים: רחוב הסוללה 2, טל' 224245־02, ת"ד 272 י־ם 91002 פקס' 224249־02
חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 661166־04, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס' 670715־04

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: חנוך מרמרי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד

HA'ARETZ Daily Newspaper. Tel-Aviv, Israel. P.O.B 233. Tel. 5121212

פיתויו האחרון של הצנזור

המועצה לביקורת על סרטים ומחזות ששמה עצמה מגן לרגשותיהם של הנוצרים ופסלה את הסרט "פיתויו האחרון של ישו", אין בה אפילו נוצרי אחד. אבל גם לוא נכלל בה נוצרי, שומה היה עליה לזכור את מה שכתב השופט אהרון ברק בעניין פסילת יצירה בשלמותה בשל פגיעה ברגשות הציבור. פגיעה כה קיצונית בחופש הביטוי אפשרית – לדבריו – רק אם הפגיעה ברגשות היא קשה במיוחד, מעבר לגבול הסבל. "אנו חיים בחברה דמוקרטית אשר בה צריבת לב היא לב־ליבה של הדמוקרטיה".

יו"ר המועצה, יהושע יוסטמן, טוען כי הקרנת הסרט תהווה הפרה של חוק העונשין האוסר על פגיעה ברגשות הדת. נימוק זה גרם לבג"ץ לדחות את העתירה בעניין המחזה "הבנים מספרים על ישו" של עמוס קינן, שנפסל בשנת 1972 כדי לא לפגוע ברגשות הנוצרים. היועץ המשפטי לממשלה דאז יצחק זמיר כתב בחוות־דעתו כי על המועצה, שאינה גוף שיפוטי, להיות משוכנעת תחילה שיש במחזה הפרה ברורה של הוראת עונשין, ואז לשקול הגשת אישום פלילי במקום למנוע את ההצגה – במגמה לצמצם את הפגיעה בחירות הביטוי ככל האפשר.

טיעונו המגוחך של יוסטמן כי ישראל היא מקרה מיוחד לגבי הסרט הזה בגלל קדושת ירושלים לנוצרים (אולי משום ששם נצלב ישו), מזכיר את קריאתם הנרגשת של המטיפים הפנאטיים למנהליה היהודים של חברת ההפקה: "אל תצלבו את ישו שנית". בארה"ב מוקרן הסרט באין מפריע וגם באיטליה הנוצרית. המועצה שאף־פעם לא הצטיינה ביכולת הפשטה והבנת הנקרא והנצפה, מקבלת כנראה כפשוטה את האימרה "להיות יותר אדוקים מן האפיפיור".

הסרט מעורר מחאות והפגנות במקומות בהם הוא מוקרן; אך למיטב ידיעתנו הוא לא נפסל בשום ארץ נאורה בעולם. אם החשש של המועצה הוא מפני התפרעות של חלק מהציבור בעקבות הקרנת הסרט, כי אז האמצעי הראשון שיש לנקוט בו הוא בריסונם של המתפרעים ולא בשלילתו של חופש הביטוי.

נכון אמנם, שברק וזמיר מתייחסים בדבריהם למחזות ולא לסרטים. אך טענתם של משפטנים מכובדים אלה כי כוחו של סרט להשפיע ולהתסיס רב יותר מכוחה של הצגה ראוייה אף היא לבדיקה ולערעור.

החלטה זו של הצנזורה ונימוקיה הם עוד הוכחה – למי שהיה צריך אותה – שהגיע הזמן לבטל שני חוקים ארכאיים שמכוחם היא פועלת, ושמם (פקודת סרטי הראינוע ופקודת ההצגות הציבוריות) מעיד על גילם (1928 ו־1927). מן הראוי להחליפם במערכת המאפשרת הגבלת גיל בעת הצורך, כנהוג במדינות מתוקנות ומתקדמות.

ההחלטה על ביטול הצנזורה של מחזות עברה בכנסת ה־11 בקריאה ראשונה. חוות הדעת של זמיר ופסיקת ברק צמצמו מאוד את שיקול הדעת (שאינו מוגבל בחוק) של המועצה לגבי פסילת מחזות בשלמותם. עתה נראה כי לא נותר למועצה אלא לעסוק בסרטים, המהווים כנראה את פיתויו האחרון של הצנזור. הגיע הזמן שהכנסת ה־12 תשחרר אותנו מייסורי הפיתוי הזה.

ועכשיו, שיעור באוניברסיטה

מאת גדעון סאמט

האוניברסיטאות, ה"נזר האינטלקטואלי" שלנו, נופלות מהר מאוד לרמה של הבלתי־מתוקנות שבמדינות. הן מצויות לפני סכנת פירוק, וכמו הבנקים – על סף הלאמה

פרופ' יהודה אלקנה. הצעה שנויה־במחלוקת למודל חדש לאוניברסיטאות

יש לפנינו די תקדימים להיבהל, ממש להזדעזע, מכה שקיפה באוניברסיטאות. אחרי מפולת הבנקים, החוק לאות, "כור" ושאר המפעלים, מערכת הבריאות וכל מה שהשטנו, צריך להיות מוכן לרע ביותר גם בנזר האינטלקטואלי הזה שלנו. הקושי האמיתי אינו סביב עוד 10–15 מיליון לסגירת הסכם עם העובדים. כבר עכשיו האוניברסיטאות נופלות מהר מאוד לרמה של הבלתי־מתוקנות שבמדינות. אנחנו רוצים להיות ה"הרווארד" והולכים הזומים לאל־אזהר, ולא חסר הרבה עד אשר, כמו "כור", האוניברסיטאות יגיעו אל סכנת פירוק, וכמו הבנקים אל סף הלאמה.

הן קרובות לזה על־פי כל קנה־המידה הדרושים להישמר במדינות בעלת יומרות־איכות כמו שלנו. המעבדות, המחקר והספריות בובל, כמו שאומרים. יותר משני־שלישים של המחקר האקדמי הישראלי נעשים בחו"ל. אם תחפשו רבים ממיטב הפרופסורים של תל־אביב וירושלים, תמצאו אותם מלמדים לפחות מחצית השנה באוניברסיטאות זרות, שלא לדבר על גדודי המרצים שירדו. לא תל־אביב, הגדולה ביותר, לא ירושלים הוותיקה יכולות להשתוות היום אף לאחת מעשר אוניברסיטאות הציבוריות האמריקאיות.

ולמרות ההידרדרות הזאת שמוכרת – בניגוד לספרי החשבון של "כור" והבנקים בשעתם – לכל מתעניין, לא הצליחו עד כה האוניברסיטאות עצמן, והממשלה המממנת אותן בכ־70%, לגשת לעניין הזמן הזה באופן רציני. התראות היו בשפע. לפני שנתיים, בנאום עתידני, תיאר נשיא אוניברסיטת תל־אביב, פרופ' משה מני את המפולת של '92. היא התרחשה מוקדם יותר. אין בצמרת האקדמיה מי שלא התנסה בשנים האחרונות באופן דומה.

* * *

במין תבנית הרס־עצמי שהולכת ופושטת בכל המערכות שלנו בזו אחר זו, אלה שמחובתם להתגבר לא קמו לטפל בעניין באותה דרך קירית הנבקות אצלנו אחרי שעסקים למיניהם כבר מתמוטטים לגמרי. יש מעשים שאין להשיב, ואולי גם אין צורך. יש, למשל, שפע של רמנטיקה בטענה נגד ריבוי אוניברסיטאות ונגד כפילויות. אלמלא היו די מוסדות להשכלה גבוהה ודי מקלטות למשרים (ואין די מקום שם גם עכשיו), היתה קמה הצעקה מכיוון השוויוניות, או הלוקל־פטריוטיות: שתי דעות הרמלות כשמדובר בשיקולים נכונים בתכנון ההשכלה הגבוהה.

על מצב האוניברסיטאות אי־אפשר להתכבל נכונה דרך בעיית הסימון הנוכחי של איזה הסכם עם העובדים, גם לא בקשר לגירעון מבר סבר כזה או אחר. אין אפילו טעם להכות על חזה של הפרופסור הנודע לכלכלה, לכלכלה דן פטינקין ושל עמיתיו לניהול האוניברסיטה העברית, שהשקיעו אותה בשעתם, תוך ניהול פיננסי כושל, בחוב נורא ובתוך המפלצת הסמלית של קמפוס הר הצופים.

כמו שאר הצרות הממלכתיות, גם זאת היא תוצאה של קיפאון מבני ומחשבתי עמוק. בדיוק לפני שנה, לקראת הפתיחה המסורתית של פתיחת שנת הלימודים, הציע פרופ' יהודה אלקנה במאמר ב"הארץ" שינויים מרחיקי־לכת במבנה ובתפישה של האוניברסיטאות. המאמר הארוך (הכותרת: "לפני שנאמר שלום לעולם האוניברסיטאי הישראלי") היה בעיקר התגרות מחשבתית, שאינה ניתנת לתרגום ביצועי פשוט. לא במקרה המסה עוררה כעס בין עמיתי הפרופסור, מנהל המכון להיסטוריה ולפילוסופיה של המדעים בתל־אביב ומנהל מכון ון־ליר בירושלים. אבל הוא אחז את השור המבוגר הזה בקרניו.

אלקנה הציע, לכאורה באופן בלתי צפוי, הקטנה של המערכת האוניברסיטאית, ויחד עם זה את התאמתה לקלוט לשנת הלימודים הראשונה את כל המעוניינים (לפחות פי שלושה מהמתקבלים). במקביל, יצומצם הסגל האקדמי וישונה מבנה ההוראה באופן שיוצעו שיעורים פרונטאליים חלים למספר גדול של סטודנטים. מלוא המשאבים הדרושים יושקעו בקבוצות נבחרות יותר בהמשך לימודי התואר הראשון ובעיקר לתואר שני ושלישי.

הבעיה המתחייבת היא שהאוניברסיטאות אינן יכולות להמשיך לפעול לפי מערכת הציפיות הקיימת. אין שום אפשרות להקפיד על אותה רמה בכל שלבי הלימוד, לתת הזדמנות שווה לכל המעוניינים, להשיג כיסוי של הרעיונות ולשמור על עצמאות. כבר עכשיו, בגלל ההידרדרות, גם הטובות שבאוניברסיטאות אצלנו יורדות לרמה של קולג'. אלקנה הציע לכונן מעין קולג'ים מתוך בחירה ולרכז את המאמץ והכסף בתוך הגבית של ההכשרה האקדמית. דיבורים ברוח זאת, גם בלי לקבל בהכרח את ההמלצה לקיצוץ דרסטי בסגל (אלקנה הועים את הבריו בהצעת כיסוי של 40% מהמרצים), אפשר לשמוע היום מפי המבוססים והמובחרים שבראשי האוניברסיטאות.

* * *

אבל למרות שרועות הסכנה הערלות כל הזמן מן האקדמיה, לא יצאה משם יוזמה משולבת ותקיפה לשינוי פני ההשכלה הגבוהה. האוניברסיטאות, כמו כל מוסד מורכב, פועלות על הבסיס השמרני של הארגון. גם תוכנית ההבראה המקיפה ביותר, של הוועדה לתכנון ותקצוב במועצה להשכלה גבוהה, אינה מרימה את הראש די הצורך מעל סדרי המספרים של תקציב ובודארים. התוכנית הארבע־שנתית, שהודלתה לפני שנה, מדברת על הזרמה ממשלתית של כ־70 מיליון דולר. גובה הסכום נקבע גם מסירוב פוליטי של הממשלה (בניצוחו של שר האוצר) לאשר העלאת שכר לימוד. האוניברסיטאות מבקן ממשיכות לתבוע הגדלת שכר הלימוד ומבטיחות צעדי ייעול, שחלקם, רק חלקם, בוצע.

בשיטות האלה יתממשו הנבואות השחורות ביותר. הממשלה אינה מרבה להיענות למלוא הדרישות הכספיות, האוניברסיטאות לא נתנו את מלוא חלקן בייעול, ושכר הלימוד תקוע. מהבור הזה יכולים לחלץ את עצמם רק המוסדות להשכלה גבוהה, ביוזמה בעלת תנופה ותעוזה. רק מתוכם – חלילה לא מבחוץ – צריכה לבוא תוכנית מרחיקת־ראות לשינויים מבניים. משם צריכה לבוא התעקשות עד־הסוף (לרבות השבתה ממושכת: ממילא האוניברסיטאות נסגרות כמעט כל שנה) לגבוי שכר לימוד ריאלי, מדורג לפי העניין.

על יסוד צעדים כאלה אפשר יהיה להפוך את התחנונים המביישים למען עוד קצת נדבת־כסף ממשלתית למבצע פיננסי וקונצפטואלי רציני. רק אתו יוכלו האוניברסיטאות לתבוע מהממשלה באופן משכנע – ובתמיכה רחבה – השתתפות הולמת במערכת בעלת חשיבות לאומית עליונה, אך כזאת שגם התאימה לדרישות ולאפשרויות של סוף שנות השמונים.

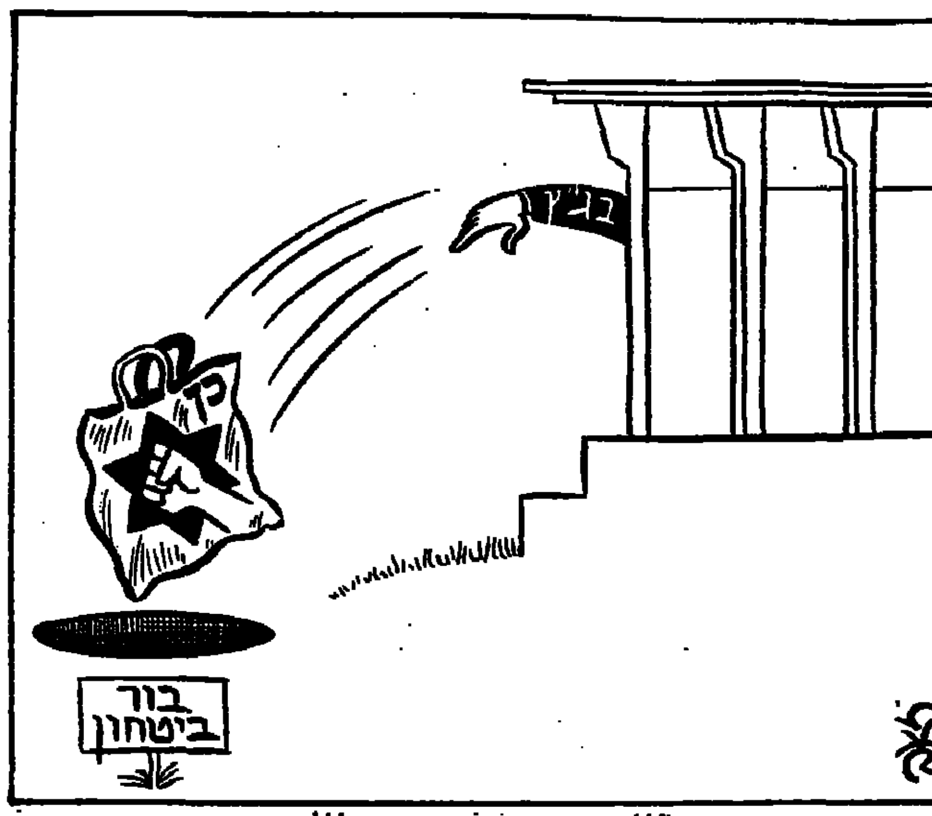

מי מפחד ממפרק

מאת אברהם טל

"אסון לאומי למערכת יחסי הכלכלה הבינלאומיים של ישראל כולה" – כך הגדירו "בנקאים ישראלים בכירים הפועלים בניו־יורק" את המצב שיווצר אם לא יושג הסכם בין כור לבין בנקרס טראסט ("ידיעות אחרונות" 16.10). הכתב הסביר בשמם של הבנקאים, כי מינוי מפרק זמני לכור עלול לחסום בפני חברות הקונצרן את שוק ההון בארה"ב ולנתק את העסקים בישראל ממימון בינלאומי. ישראל כולה תסבול מ"צלילה עמוקה" במעמדה כלווה אמינה.

העובדה שמינוי מפרק זמני, כשהמטרה היא להפקיע את הניהול מידי מוסדות הניהול הנוכחיים של כור, הוא בגדר "אסון לאומי" ו"צלילה עמוקה" (מן הסתם ל"תהום שחור" – ביטוי אפוקליפטי שכבר השתמש בו אותו כותב לתיאור אירוע כלכלי אחר, שחלף מן העולם בלי להותיר רישומו) מעידה על מצב של חוסר הבנה; ההבדל בין שיטות־בית – כי מדובר בקונצרן הסתדרותי, יצור כלכלי מיוחד במינו. "קונצרן הסתדרותי" זו לא סתם כתובת. בקונצרן הסתדרותי כללי הניהול, סגנון הניהול ושיקולי המנהלים אינם זהים למקובל במגזר העסקי הלא־ציבורי.

השיקולים יכולים להיות מאוד נאורים. לדוגמה: הימנעות מסגירת מפעל כושל או מביצוע פיטורים נרחבים אף שחרב ההתמוטטות מונחת על הצוואר, כדי לא לכרות את מטה לחמם של העובדים; או מסירת ההכרעה במקרה של חילוקי דעות הנהלה־עובדים – על גובה תוספות שכר, או על היקף פיטורים וסכומי פיצויים – לידי יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, בהתאם לחוקת ההסתדרות. בעלי עסק רגיל לא יסכימו לפעול לפי כללים כאלה.

בקונצרן ההסתדרותי מכריעים לעיתים שיקולים פוליטיים, זרים לגמרי לעניין העסקי. גם מינוי מנהלים אינו נקי משיקולים כאלה. יש לזכור: ראשי חברת העובדים – רובם ככולם – הם עסקנים ופוליטיקאים, השואפים להתקדם במידרג המפלגתי.

כאשר הנהלת קונצרן פרטי מגיעה למסקנה שלמפעל אין זכות קיום, בכלל או במספר עובדים הקיים, היא סוגרת את המפעל או מפטרת עובדים גם אם הדבר כרוך באי־נעימות ציבורית רבה. למנהלים שאינם מראים תוצאות חיוביות בתוך תקופה מתקבלת על הדעת, אין מאפשרים למצות את הנזק ומחליפים אותם בלי היסוס. קונצרן כלל לא הגיע למצב שאליו הגיע כור – למרות הפגיעה שנפגע גם הוא מהמצב הכלכלי בשנתיים האחרונות – במידה רבה משום שהנהלת הקונצרן טיפלה טיפול נקודתי קשוח בכל ארגון ובכל מנהל שהראה סימני כשל. הודות לכך לא התפשטו מחלות מקומיות אל גוף הקונצרן – כפי שקרה בכור.

מי שעושה עסקים עם קונצרן הסתדרותי – וזה כולל בראש ובראשונה את הבנקים – חייב לדעת שיש לו עסק עם ארגון שכללי הפעולה שלו אינם זהים עם הכללים העסקיים הרגילים. הוא נוטל על עצמו סיכון יותר גדול, ועליו להביא זאת בחשבון. אם בנקרס טראסט לא תפס את העניין, או התעלם ממנו, אל לו לבוא בטענות אלא אל עצמו בלבד.

טיפול נבון באסון כור יאפשר להקטין את נזקיו, וגם ימחיש לקח. ניסיון השנים האחרונות לימדנו, שהפקעת הניהול ממוסדות הניהול הרגילים של מפעלים כושלים הביאה לתוצאות חיוביות. אם למושגים כמו "מפרק" ו"כונס" יש משמעות והשלכות שליליות – אזי יהיה זה "הסדר נושים"; העיקר שימונה על דעת הנושים מנהל מקצועי, שינהל את העסק לפי שיקולים מקצועיים בלבד, ובלי כפיפות למוסדות ההסתדרות.

המנהל יהיה משוחרר מכל השיקולים הזרים שבהם חייב להתחשב מנהל הסתדרותי הכפוף למזכיר ולהנהלה של חברת העובדים, שמצדם מרווחים למזכיר הכללי של ההסתדרות, העומד לבחירה מדי ארבע שנים. באחרונה לא הירבה הציבור לשמוע על סולל־בונה, גוף המצוי לכאורה גם הוא בתהליך הבראה. למעשה, תהליך הבראה שם תקוע – בין השאר משום שההנהלה אינה זוכה בחופש הפעולה הדרוש מידי הדרגים הפוליטיים, שבלעדיו לא ניתן לבצע את המשימה.

מנהל מקצועי יסגור מפעלים שאין להם זכות קיום ויפטר עובדים שאין להם תעסוקה בלי שיהיה עליו מוראם של מועצת הפועלים המקומית ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי. הוא ימכור נכסים מיותרים – וגם חברה רווחית – אם יתברר שבנסיבות הקיימות התועלת היגית לקונצרן יותר מאשר הרווח שמניב מפעל פלוני.

בקצרה, הוא יעשה לספקים, ללקוחות ובעיקר לבנקים (שבלי אמונם אין תוחלת לשום מבצע הבראה) כי כללי המשחק השתנו: לא עוד פוליטיקה, מדובר בביזנס בלבד.

ידעו או לא ידעו

אי־יכולתה של כור לפרוע חובות שוטפים נגלה על הציבור בשבוע שעבר כרעם ביום בהיר. האם גם המנהלים הופתעו? ב־23 בספטמבר התפרסמה ב"הארץ" ידיעה מאת יהודה שרוני, שלפיה חברת חיפה כימיקלים עמדה באחרונה לתבוע את פירוק כור־מתכת, מאחר שזו לא עמדה בהחזר הלוואה בסך ארבעה מיליוני דולר. ברגע האחרון נפתרה הבעיה, בכך שכור־תעשיות (החברה־האם של כור־מתכת) ערבה לפרעון ההלוואה שנפרסה מחדש. גם סולכור לא החזירה במועד הלוואה בסך שני מיליוני דולר.

מה היה בפיו של ראש אגף הכספים בכור, שמעון רביד, בעניין זה? הוא אמר כי שתי הפרשיות נובעות מקשיים בעבר ואין בהן כדי להעיד על המתרחש בקונצרן.

האם ראש אגף הכספים בכור לא ידע ב־23 בספטמבר מה מתרחש בקונצרן?

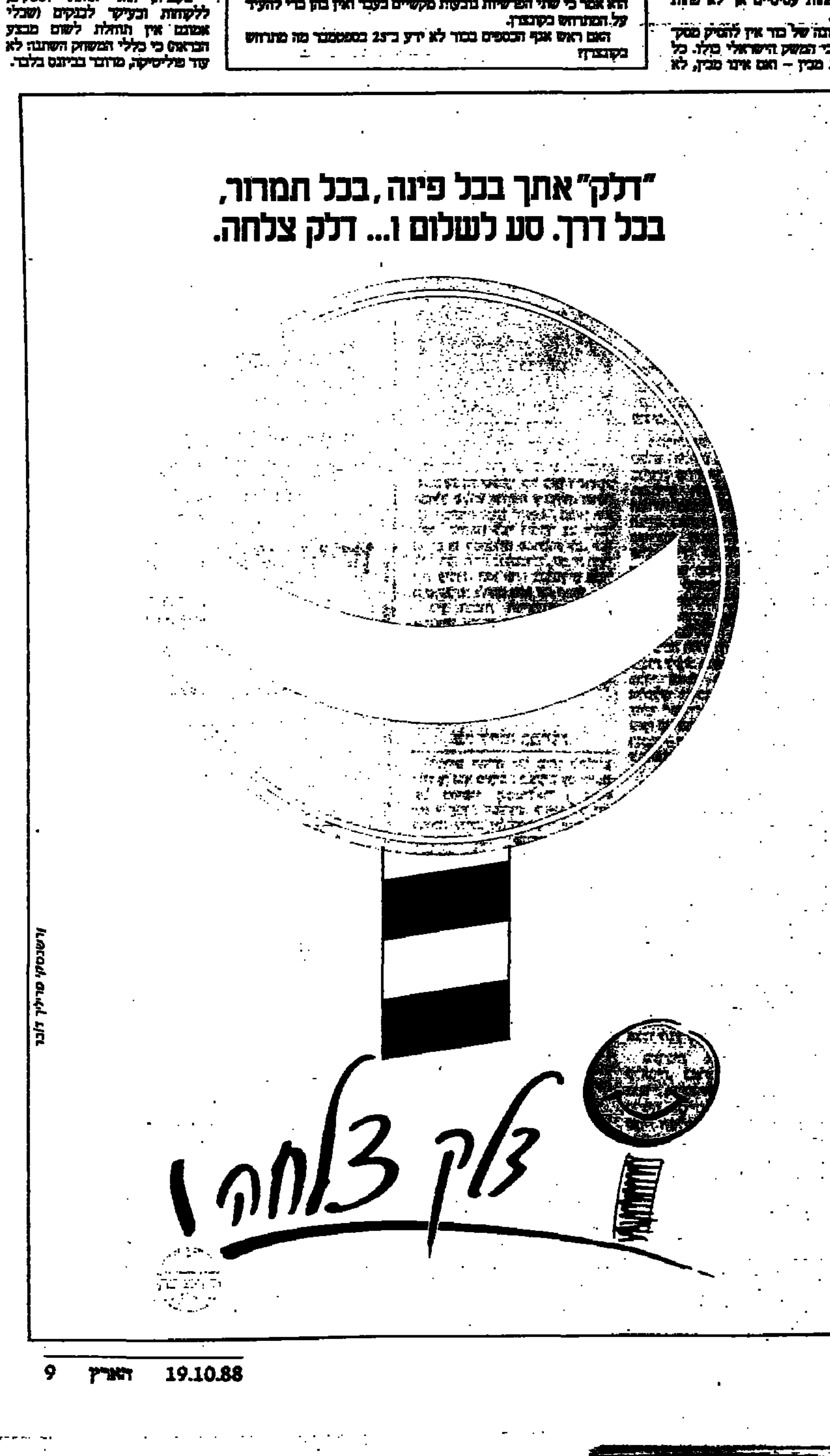

אמצעי הלחימה זקוקים לפיתוח

מאת ראובן פדהצור

תוכנית ההבראה עלולה להביא לקריסת רפא"ל – להפכו למפעל נשק גדול באזור הצפון, במקום לשמור על המכון והמעבדה הלאומיים

תהיה זו טעות מצערת והתחמקות לא אחראית לפתור את הצורך להתמודד עם המשבר הפוקד את רפא"ל באמצעות השימוש בטיעון, שלפיו קבלנות העובדים מתמקדת אך ורק במאבק על שכר ותנאי עבודה משופרים. תהיה זו טעות, משום שאופי הפעילות העתידית של רפא"ל עשוי לקבוע במידה רבה את עתידו של הפיתוח הטכנולוגי הביטחוני בישראל.

אם תוכנית ההבראה, שאותה הגיש מנכ"ל רפא"ל לפני כשנה, מהווה הצהרת כוונות של מערכת הביטחון העומדת בראשה לגבי עתידה של מה שהוגדר כמעבדה לאומית למחקר ולפיתוח אמצעי לחימה – אנו עדים לשינוי מהותי בתפיסת הייחודיות של המו"פ (המחקר והפיתוח הביטחוני המקורי). הדרישה להגיע לאיזון תקציבי, המגמות ביסוד תוכנית ההבראה, גוררות, בהכרח, פגיעה קשה במחקר ובפיתוח, ומשמיטה את הקרקע מתחת ליעוד המרכזי של רפא"ל.

התהליך המתרחש בשנה האחרונה ברפא"ל גורם לשחיקה מסוכנת בתשתית המו"פ ולהתמוססות אפשרית של התפיסה האסטרטגית של מדיניות פיתוח לטווח־ארוך. הדרישה, המוכתבת בתוכנית ההבראה, לפיה על ראשי המטיבות ברפא"ל להפכן ל"מרכזי רווח והפסד", גורמת לכך שהעומד בראש המטיבה לא יעמוד להסתכן בהשקעת משאבים במו"פ, משום שזה אינו מבטיח לו רווחים מהירים.

אין כוונת הדברים לקבוע שאין צורך בהבראתה של רפא"ל. ניהול כושל לאורך תקופה ארוכה, הלחץ שנוצר בעקבות הקיצוץ בתקציב הביטחון והירידה בהזמנות מערכת הביטחון, גרמו להעתקת מרכז הכובד של פעילות רפא"ל מכיוון מו"פ לכיוון ייצור וייצוא של מערכות לחימה, במגמה להגדיל את ההכנסות ולהגיע לאיזון תקציבי.

כך גדלה רפא"ל והתנפחה מעבר למימדים המתחייבים מקיומה של מעבדה לאומית שיעודה הוא מחקר ופיתוח. בתהליך, שנעשה במעט להלוחין מפיקוח הבקרה של משרד הביטחון, שרפא"ל היא יחידת־סמך שלו, נתנה הנהלת רפא"ל את ידה לגיבוש תפיסה, הגורסת כי אמת המידה להצלחתו של המפעל תהיה רווחיותו.

תת־אלוף (מיל') חיים יעבץ, ששימש כיועץ לנושאים אסטרטגיים לרפא"ל והמשמש כיועץ לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, טוען, כי בעל כורחה צורפה "המעבדה הלאומית" לרשימת התעשיות הרגילות. רפא"ל החלה להידרש לתחרות על מחיר ולהתייעלות, בלי שאיש יתן את דעתו על העובדה הבסיסית, שרפא"ל אינה תעשייה עתירת עובדים, אלא מכון ומעבדה לאומיים עתירי מו"פ.

נזק ישיר לביטחון

להערכתו של יעבץ, ששותפים לה רבים מהמעורבים העוסקים בתחום הביטחון הלאומי גם מחוץ לרפא"ל, יגרום התהליך המתמשך, הבא לידי ביטוי הבולט בתוכנית ההבראה הנוכחית, לקריסת הבסיס הלאומי שיהפוך בסופו של דבר לעוד בית חרושת לנשק באיזור הצפון. השאיפה להגיע על רווחים מהירים גורמת גם לתופעה שלילית נוספת – הפעלת לחץ לאישור מכירתן בחו"ל של מערכות נשק מתקדמות שפותחו ברפא"ל. התוצאה היא, שנשק חדשני כזה נמכר למדינות אחרות.

כך נגרם נזק ישיר, משום שצה"ל מאבד חלק מ"שנות הביטחון" שהוא בנה על בסיס ההפתעה הגלומה במערכות אלו. השיפור של ההפתעות הטכנולוגיות, על־ידי מכירתן למדינה שלישית, סופה שתגרום לזליגת הטכנולוגיה לידי אויב שישכיל באמצעותה לפתח מענה הולם ולנטרל את ההפתעה.

מגבלות סודיות אינן מאפשרות, כמובן, לנקוב בשמן של מערכות הלוחמה המתקדמות והחדשניות שנמכרו למדינה שלישית, או שהטכנולוגיה שלהן נחשפה לעיניים של מדינות במדינה זרה. פורסם כי רפא"ל מפתחת את הטיל "שפריר", הנמצא בשלבי ניסוי סופיים בחיל האוויר האמריקאי. זה טיל אוויר־קרקע מתקדם, העולה בביצועיו על כל הטילים מסוג זה הנמצאים במערב ובמזרח.

אם נאמין לפרסומים הזרים הרי שהחשיפה לעיניים זרות עלולה לגרום לנזק לתעשיית הנשק המקומית.

ברפא"ל נעשה מאמץ מחקרי ופיתוחי שיעודו המרכזי הוא יצירת "הפתעות טכנולוגיות". במירוץ החימוש המתמיד במזרח התיכון הגיעה ישראל להיות במצב כזה, שאת בשעה שאיכות מערכות הלוחמה של מדינות העימות משתפרת בהתמדה. מעצבי הדוקטרינה הביטחונית הבינו כי צה"ל אינו יכול עוד להבטיח את לחימתו כך שמשימתו על יתר שחיקה נכללים תתבסס על איכות הלוחמים בלבד.

הפתעות טכנולוגיות

הפיתרון האפשרי היחיד, המסוגל לגשר על הפער הכמותי ולנטרל את השפעתו של הייחוד האיכותי שבידי האויב הוא הפיתוח המקורי של אותן "הפתעות טכנולוגיות". בכוחן של הפתעות מהסוג הזה לשנות את פניה של המלחמה ולהביא להכרעה כבר בשלבי־הלחימה המוקדמים. הפתעות כאלו הביאו להצלחה חסרת התקדים של חיל האוויר בהשמדת מערך הטילים הסורי ב־1982 ולהצלחתו המבצעית המרשימה של חיל הים במלחמת יום הכיפורים.

יש להבין שגם הדוקטרינה הביטחונית, העומדת ביסודה של תוכנית העבודה הרב־שנתית של צה"ל, שתוכננה בימים אלה, מבוססת בחלקה על ניצולן המוצלח של הפתעות טכנולוגיות שמקורן בשנות מחקר ופיתוח ארוכות בתעשיה הביטחונית הישראלית. פירוטיהן של הפתעות אלו לא נחשפו, כמובן, אך ידוע שבחלקן הן בנויות על שימוש בחימוש מונחה מדוייק (חמ"מ). יש להבין, כי פיתוח טכנולוגי המביא לפריצת דרך וליצירת משפחת מערכות לחימה בעלת ביצועים חדשים ומתקדמים נמשך בדרך כלל תקופה ארוכה, ובמקרים אחדים אפילו עד 20 שנה.

לפיכך, טכנולוגיות, שאין מתחדשים בפיתוחן עתה, לא יהיו בנמצא בעוד עשר או עשרים שנה. את המחקר שתוצאתו מערכת מתקדמת, הוולד ברפא"ל לפני שנים ארוכות. מי שמדלים היום מהשלכותיה המסוכנות של תוכנית הבראתה של רפא"ל עלול לגלות בעוד עשר שנים, כי הניסיון להגיע לרווחיות בכל מחיר גרם לנזק בלתי הפיך בתשתית המחקר והפיתוח האמורה להעניק לצה"ל את היתרונות הטכנולוגיים, העשויים להובילו לניצחון בשדה הקרב העתידי.

אתם אוכלים בשר בשבת?

מאת עקיבא אלדר

את היחס המורכב של יפאן כלפי ישראל אין לחפש באנטישמיות אלא במשבר הנפט של ראשית שנות השבעים ובשיקולים של הפסד ורווח

טוקיו

בדרך למפעל המכוניות הגדול של "ניסאן" בטוקיו, ומתוח מדוזות לטוקיו, רצתה המתורגמנית היפאנית מטעם משרד החוץ "לקבל מושג" על השאלות שיש בדעתנו לשאול את המארחים. "ברצוננו, כמובן, לדעת מדוע אין אנו, הישראלים, יכולים לקנות מכוניות מהמכוניות המצוינות שהם מייצרים שם", השבנו. היא הציגה קצרות בנייחות שכירה ומצאה שם, כי "זה יאמרו שאין בסמכותם להשיב על כך". ואמנם, שעה קלה אחר כך, ליד שולחן מקושט בדגלון כחול־לבן, קיבלנו את התשובה המנומסת מנציגיה של אחת החברות היפאניות שהרימו דגל לבן אל מול החרם הערבי.

נאלצנו להסתפק בדבריו של מנכ"ל משרד החוץ לענייני המזרח התיכון ואפריקה, קיקושי אגודה: "הממשלה אינה מתערבת בשיקוליה של פירמות כלכליות. אנשי כלכלה צריכים לשקול אחריות. ואיננו מה קרה למדינות המבוססות על־ידי הביורוקרטיה. אם הנהלת החברה מגיעה למסקנה שזה רווחי – היא תעשה עסקים עם ישראל".

"אין הכוונה ממשלתית", מוכנים לבסוף המארחים ב"ניסאן" לומר על היעדרה של ישראל ממפת השיווק שלהם. אבל כשהשיחה מתגלגלת ליחסים הרגישים עם המשק האמריקאי, הם מאשרים בלא שמץ של מבוכה: "אם לא נתחשב ב"מיטי" (המשרד רב־העוצמה לסחר בינ"ל שהגיע להסכם לבלימת הצפתו של השוק האמריקאי במכוניות יפאניות), יש לביורוקרטיה דרכים רבות לפגוע בנו, למשל במניעת היתרים להקמת מפעל חדש", אמר הנשיא של "ניסאן". "אני רואה שיש לממשלה השפעה על מדיניות החברה שלנו".

ועוד אות מהתגוונות הרכות שהן להתרחק של המבקר המבולבל ביפאן: אותו אגודה ממשרד החוץ היה זה שעמד מאחורי ההבטחה שנולדה בביקורו של שר החוץ אונו בישראל לפני חודשים אחדים: "שיפור היחסים בין יפאן לישראל תלוי בהתקדמות בתהליך השלום". במשרדו בטוקיו הוא מיהר להסביר: "התכוונו לומר שאנחנו מושפעים מהיציבות ומהשלום באזור. אנשים אינם רוצים לעשות עסקים עם מדינות בלתי־יציבות. אני מקווה שלא העלבנו את תושבי ישראל, אבל בשאלה בעיניה המעודה שישראל שרויה באזור רווי־קונפליקטים".

קשרים עם יוהנסבורג

נוכחותי במשפט הזה בתום מסע ארוך בין הרובוטים המלחימים את אלפי המכוניות בדגם החדש "סרה" של "ניסאן". "יש לכם אחריות לחוק ולסדר בשטחים", אמר לנו אגודה. "עליכם לחשוב היטב מהי הסיבה להתקוממות. הדרך איננה צבאית". שלוש פעמים במהלך השבועות האחרונים ישב שגריר ישראל ביפאן מולו באותו משרד ושמע מחאות על הגירושים ותגוזרי הפלסטינים. אכן, יפאן יוצאת מהקונבנציה המגינה ונישעת לנעשה בעולם. ואם הגענו לעמוד האחרון בחוברת הצבעונית המספרת בשבחי "ניסאן". בעמודה האחרונה של רשימת סניפי החברה בעולם, תחת הכותרת "אפריקה", היתה רשומה רק כתובת אחת: יוהנסבורג, דרום אפריקה. אם היפאנים חושבים שזה רווחי לסחור עם מישהו הם יעשו זאת. וכך נהפכו לסוחרים הגדולים ביותר בעולם עם משטר האפרטהייד. וזה על הקיבוצים של אגודה בדבר "מדינות בלתי־יציבות". ("השלטת חוק וסדר שלא בדרכים צבאיות"? הוא גם אומר "יש לנו ראוי של אובייקטיביות בסכסוכים בינלאומיים".

נקל להיווכח, בעקבות דברים אלה, לטענות משטניות בדבר אנטישמיות יפאנית הנובעת מהאמונה בכוח היהודי השולט בעולם, בעיקר בפוליטיקה ובכלכלה האמריקאיות. "אתם יהודים, נכון?" שאל המתורגמן היפאני שאירח אותנו בביתו בטוקיו, "אינכם אוכלים בשר בשבת?" בדרשת ראש השנה בבית הכנסת על שם הדוקטור של שאול אייזנברג, התנדר הרב המדובר במבטא ניו־יורקי, כי היהודים הזרים ביפאן אינם יודעים אנטישמיות מהי. אחר־כך אמר לי שהיפאנים יודעים מעט מאוד על יהדות. בכלל, ענייני דת אינם מעסיקים אותם יותר על המידה. את תעלומת קידותיו מול פסלי בודהה ותפילותו הקצרה, שעה קלה לאחר מכן במקדש של בני דת השינטו, פתר המלווה הצעיר שלנו בין מקדשיה של הבירה העתיקה קיוטו בלא כל קושי: "יש אירועים, כמו לידה, שאני מעדיף בהם את הפולחן הבודהיסטי. טקסי נישואים, למשל, אני מעדיף אצל השינטו. או פעם אני כזה ופעם כזה".

את היחס המורכב לישראל אין לחפש איפוא בדעות קדומות על היהודים ואף לא בשדולה היהודית־ישראלית בקונגרס האמריקאי. דיפלומט ישראלי בכיר בטוקיו אמר לי כי כאן ביפוע מבשר הבלחיות הבלוחיה של "פרשיות" על זקן הקונגרס, מתייחסים היפאנים למושג זה כאל "מקרה אבוד".

המדיניות היפאנית כלפי הסכסוך במזרח התיכון הוכתבה על־ידי מדינות הנפט, שניצלו את משבר הנפט של ראשית שנות השבעים כדי להצמיד את קצה הצינור אל החלק הרגיש ביותר בגופה של מעצמה תעשייתית כיפאן. ממשלת יפאן אימצה את עמדה הדוגלת במדינה פלשתינית עצמאית, נסיגת ישראל לגבולות 67' (לרבות ירושלים) והכרה באש"ף כנציגו של העם הפלשתיני. היפאנים הבאים אינם שוכחים זאת לערבים. בינתיים השתחררה יפאן מתלותה במדינות הנפט המתבטאת באשר ליחסי טוקיו־ירושלים.

אבל המנכ"ל אגודה שלשכתו מכתיבה במידה רבה את מדיניות הממשלה כלפי המזרח התיכון, אינו מפתה. ערכזן זה מדי של המדיניות עלול להתפרש כהודאה בכישלונו של הצעת הקודם במחלקה, דבר שאינו מקובל בתרבות היפאנית. אגודה התגבש ארוכות בטרם המליץ על ביקור שר החוץ בישראל, ביקור ראשון של שר יפאני בארץ. "אל תאיצו בנו, הניחו לנו להתנהל בקצב שאנו מורגלים בו", אמר אחד מארחינו בטרם נפרדנו לשלום.

זה כבר אין בעיות קיומיות מכריזות את היפאנים. עתה הם יכולים להתפנות לתרגום מעמדם כמעצמת הכלכלה והטכנולוגיה העולמית גם לשפה מדינית: סיוע למדינות העולם השלישי ואף תרומה (סמלית ביניים) לכוח הרב־לאומי בסיני. היפאנים משקיפים בקנאה על הסינים שנאי־פגשם שוכו למושב של קבע במועצת הביטחון ולהזמנה עוטרת לוועידה הבינ"ל במזרח התיכון. הם מגלים עניין רב בנישושים שכיון ידידים לפקינג.

אולי יזהה הדבר בכוונת וזיקת מרץ לטוקיו האות תזכה לראות גם מכוניות "ניסאן" בכבישי הארץ הרחוצים, מצפצפות על החרם הערבי. או נתחיל, כהרגלים כמו האמריקאים, לזעוק חמס על הצפת השוק במתחרות יפאניות בלא יצא מאון. מה יכולה ישראל להציע למדינה שאפילו ה"מקדונלד'ס" שלה מתחרה בהמבורגר האמריקאי?

(כתבה אחרונה בסידרה)

חדר הנשים הפוליטי (א')

יאללה, תתחילי לחלק תה

בעת ההתמודדות על מקומות ב"פאנלים" לכנסת, בלט מספרן הגדול של נשים חדשות, אבל החשיבה השוביניסטית הוכיחה את עצמה עם תוצאות הבחירות הפנימיות, פרסום הרשימות לכנסת ותשדירי התעמולה

מאת אלה בירקת

סיפור קטן מן החיים, אי־אז בשנות השבעים: יהודית הובר, אז סמנכ"ל משרד החוץ, הוזמנה להשתתף בישיבה של סנאט האוניברסיטה העברית, לדון בסוגייה מסוימת. הובר באה והצטרפה אל השולחן העגול, שסביבו ישבו 40 פרופסורים נכבדים, כולם גברים. במהלך הדיון נפתחה הדלת ואל החדר נכנס עובד־שירותים, דוחף לפניו עגלת־תה. הוא עצר לשניות אחדות על סף הדלת, הקיף במבטו את היושבים סביב השולחן, ומיד דחף את עגלתו אל מקום ישיבתה של האישה היחידה בחדר. לתדהמתם ולמבוכתם של ארבעים הפרופסורים, עצר העובד את העגלה ליד הגב' הובר, טפח בידו על כתפה ואמר: "יאללה, תתחילי לעבוד ותחלקי את התה".

הקורא התמים ודאי יאמר לעצמו: עובד־השירותים של האוניברסיטה היה איש פשוט, פרימיטיבי, שרואה כל אישה כנחותה ממנו. אך הנה סיפור קטן נוסף מן החיים, אירוע שהתרחש בעת העבודה על סדרת כתבות זו, ביום חמישי 29.9.88 בבית־קפה "הבימה" בשעה 11 בבוקר. גבר אשכנזי, כבן שלושים, עיתונאי ואיש פרסום ניגש אל השולחן שליד ישבתי עם הגב' רחל קרמרמן, הד־סיכה? של הליכוד. הוא רצה לדעת מה נושא השיחה בינינו, וקרמרמן ענתה: "נשים ופוליטיקה". הגבר הגיב: "נשים ופוליטיקה זה בדיוק כמו שמיר ופרס", ומיד צחק לבדיחה של עצמו, והוסיף "כפרסומאי, אני מבין עכשיו הבי־כנסת, גברים בלבד, לא נשים. נשים לא צריכות להיות חברות־כנסת, בדיוק כמו שאינן צריכות להיות נהגות, כי נהגות גורמות לרוב התאונות".

בלי להתעכב על כך שהגבר ה"נאור" הזה (לפחות על־פי מקצועו) שולל נשים נהגות, בהתעלמות מוחלטת מהסטטיסטיקה המוכיחה את ההיפך מרביה?, מסקנת הסיפור היא מאוד עגומה: גברים ישראלים, אטומי־חשיבה בכל האמור בנשים, הגברים שבשומעם את המלה אישה או בראותם אישה מסווגים אותה מיד בקטגוריה של מיטה־מטבח, אינם בחברת עובדי־שירותים פשוטים.

בערב הבחירות לכנסת הי"ב בחרנו לתקוף את הנושא האטימות הגברית מזווית קצת אחרת. עובדה היא כי בעת ההכנות ל"חגיגה הדמוקרטית הגדולה" של הבחירות הפנימיות, במפלגות השונות, בלט דווקא מספר הנשים המתמודדות על מקומות בפאנלים לכנסת. בנוסף לחברות־הכנסת המעטות, שהתברגו זה מכבר בתוך המערכת הפוליטית, הצטרפו הפעם ל"חגיגה הגדולה" גם נשים שלא היו ידועות דווקא בפעילותן הפוליטית, מהן מפורסמות יותר ומפורסמות פחות. אולם החשיבה השוביניסטית הוכיחה את עצמה עם תוצאות הבחירות הפנימיות, פרסום הרשימות לכנסת, ולבסוף תשדירי התעמולה לבחירות. המפלגות הגדולות יצאו בשידורי תרועה ושפיות? עצמית ל"פנים החדשות" – של גברים. לא של נשים. אפילו מועמדת חדשה אחת אינה מופיעה בין 40 המועמדים, הנחשבים לריאליים, בליכוד ובמערך. אשר למפלגות הקטנות, הקיימות: מיינוריה. התחייה באולה כהן ויתרה על מקומה בראש תנועתה, ונשארה בה האישה היחידה. שולמית אלוני ממשיכה להוביל את רצ, ומציגה את עשרת הגברים של התנועה (שתהילתה בשיתוף עם התנועה הפמיניסטית), מביניהם רק במקום השביעי והעשירי יש נשים שהן פנים חדשות. המפד"ל, המפלגה הדתית שהיתה פעם לשורמאנים?, עברה מהפכות לאורטודוקס? הסקרים מנבאים לה ירידה נוספת, לארבעה מנדטים, מציגה במקום השביעי את הגב' יהודית הובר, שתרמה לנו את הפתיחה לכתבה הזאת.

מה קרה לנשות המערך והליכוד, שהאמינו בדמוקרטיה של מפלגותיהן, התמודדו בבחירות הפנימיות ולא עברו את מחסום החסימה לשגלל? מה הן אומרות היום, כשבועיים לפני הבחירות לכנסת? האם נואשו? האם נפגעו? ובכלל, מדוע קפצו, מלכתחילה, למימי הבריכה הפוליטית, שבמבט שטוח לשחות אינם נראים מים זכים: שתיים מהארבע שראיינתי הן נציגות המפלגות הגדולות – רחל קרמרמן (ליכוד) ויעל דיין (מערך), שבזכות אבות זכו לכינוי "נסיכות". נראה כי החגיגה הדמוקרטית הגדולה של הבחירות הפנימיות (2000 חברי המרכז בליכוד, עשרות בודדים מתוכם נשים; 1200 חברי מרכז במערך, 216 מתוכם נשים) סוגרת ל"נסיכים", לא ל"נסיכות". אשר לנציגות המפלגות הקטנות: 1000 צירי הגוף הבוחר את נציגי המפד"ל, מתוכם 30 צירות, לא בחרו בגב' הובר, שהיתה האשה היחידה בין 30 מועמדי מפלגתה ל"שביעייה הפותחת". משנספרו הקולות נמצאה הובר במקום השמיני. מה עשו אלוהים כדי לאפשר למפלגה הדתית להתהדר באישה? ד"ר יהודה בן מאיר הותיק, שנבחר למקום השביעי, קם ועזב את המפלגה והקים שלו. הובר היא במקום השביעי. במפד"ל טוענים כי המקום ריאלי.

גם ברצ אומרים כי השביעית ברשימתם לכנסת, הפרופסורית לתכנון ערים ואזורים והמשפטנית בתחום הבנייה, רחל אלתרמן, תהיה חברת־הכנסת הי"ב. האופטימיים כאן מנצדק? יותר: יש סקרים המנבאים לרצ עלייה משמעותית ל־8 מנדטים וסקר אחד אפילו קבע 9 מנדטים. בכל מקרה, הגוף הבוחר של רצ כלל כ־200 בוחרים, כמעט כמחצית מהם נשים. מועמדים היו 28, כמעט כמחצית מהם נשים. לכן בכל זאת מגר שהעשירייה הראשונה של רצ מתהדרת בשתי פנים נשיות חדשות רק במקומות השביעי והעשירי (זיוה בלום). האם אטימות־חשיבה בכל האמור לגבי נשים ופוליטיקה אינה נחלתם של גברים בלבד?

(כתבה ראשונה בסידרה)

המראה הקלאסי במקום הראשון

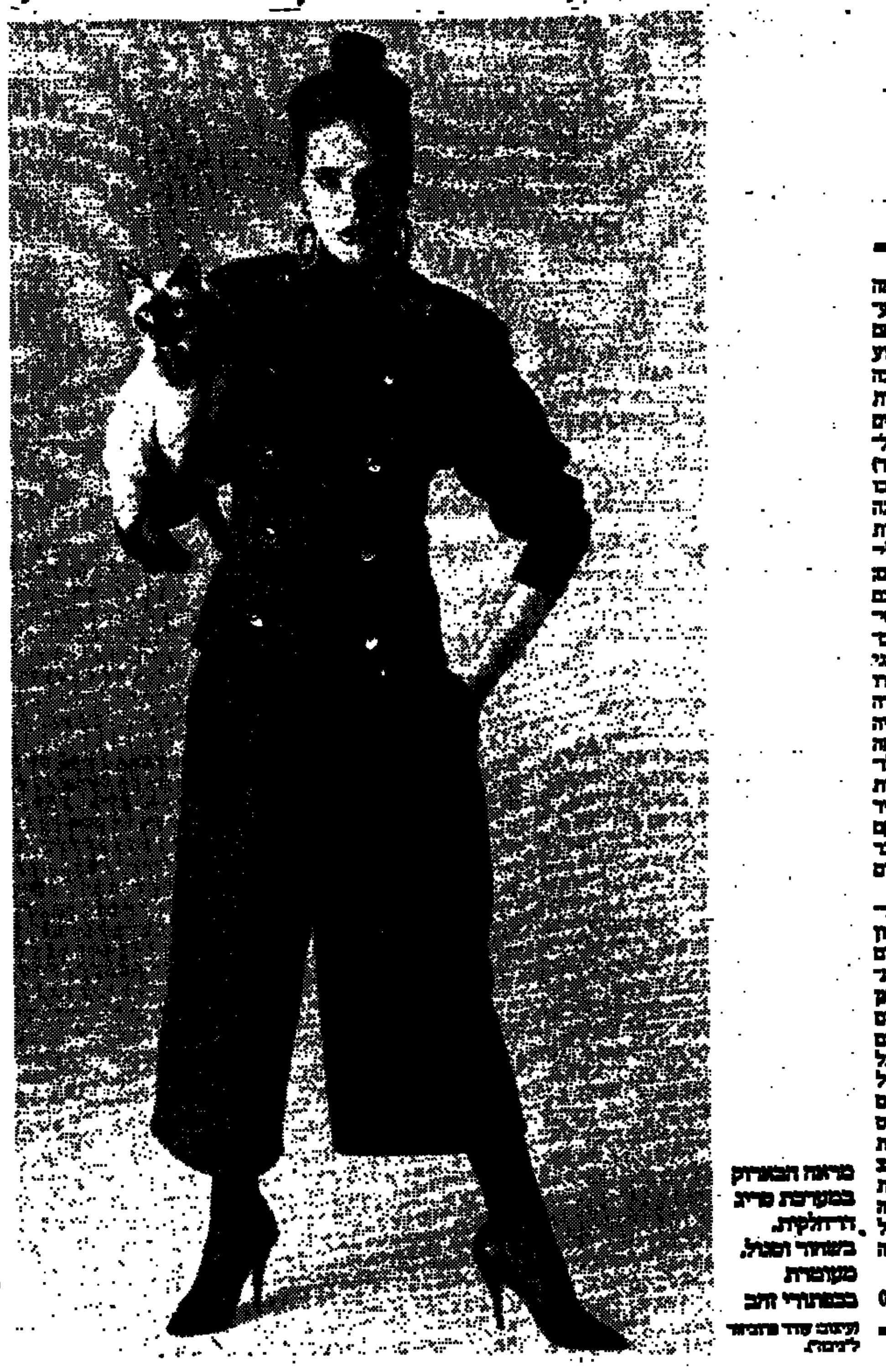

מראה הבארוק במערכת מריג דה־הלקה. בשחור ובגל, מעוטרת בכפתורי זהב (עיצוב: עודד מרבוני? לגיבה)

מאת שולמית קיסרי

המראה הקלאסי שב וחוזר לאופנה בליירים ובקטגוריות, מערכות מכנסיים, חולצות נקיות קו, מניקים? במערכות שלושה חלקים שוב נראים בכל אופני הדש. מעין קפיצה של שני דורות לאחור, כדי ליצור איזון בחזוה לקראת העתיד. הנטייה לקנות פריטים טובים לטווח ארוך בולטת במיוחד.

במציאות הישראלית נמצאות חברות רבות במשבר כלכלי. חלקן עוברות שינויים, מתארגנות מחדש, מתייעלות על ידי פיטורי עובדים. אחרות ייסגרו בתקופה הקרובה. עתה מוצגות לפני העיתונות באינטנסיביות רבה תצוגות האופנה של חברות ישראליות, מבוססות פחות או יותר. נעים בניחוחי לראות חברות מאותנות המציגות אוספים מושכים.

האוסף של גיבה היה אחת מקרני האור של תחילת העונה. זהו אוסף ארסטימי, המציע מבחר רב של דגמים בגזרות האופנתיות הרווחות. הדגמים קלאסיים עכשוויים בצבעי העונה, משוחקי מגלל, שחור, ארגמ, כחול־דיזאל, אדום. מוצלחות הן מערכות הפריטים בשני חלקים. מראה קלאסי יש לחצאיות המתרחבות־ישרות על רקע שחור ומשולבי צבעים בירוק עזים.

המורות נקיות. ישנה הן מערכות שלושה חלקים מכריג עם חלק עליון בגזרת קרדיגאן, המערכות מריג של מכנסיים ומחורדים עליונים, עם הגזרות מכנס המבליטות את הבדתניים. באוסף אפשר לראות את כל הגדרים המקובלים, החל במיני, אורך בדך הפרך מידי. המראה המודיס או מחוים חלקי מופיע בפדקטורים קלאסיים עם פסים ובלעדיות, במערכות לבדוסות, בהשראת הצי והמקטורנים במשוקי כפתורים או ברכיסה כפולה.

לגיבה חולצות ויסקוזה לבנות העוגות לערב ומערכות ושמלות לערב מבדי סאטן. המעצבים הם רחל אלקלעי ועודד מרביוזני, המציעים אוסף "שפר" ומשך כמו המחירים, שאף הם מכוונים להמון הר של אופנה מוכבה – בין 60 ל־160 שקל לפריטים שונים במלתחה.

על פי אוסף נתון

קובי רבין שייך לקטגוריה אחרת. לא יצרן, אלא מעצב בעל סטודיו עצמאי, המציע תפירה לפי מידה על פי אוסף נתון. בתקופה זו של משברים בתעשייה יש ערכה למעצבי אופנה, לפי העיקרון שקל מסוים מוכן לשלם הרבה עבור דגמים ייחודיים, בדים יקרים, בגדים לאירועים חגיגיים; או מקטורנים ומעילים בגזרות קלאסיות לשימוש לטווח ארוך. קובי רבין מציע מבחר יפה של בדים, בפרט אריגי צמר עבה בחוטים משולבים, בגוני פסטל, המשמשים אצלו למעילים.

מערכות אחרות הן בגזרה קלאסית, בפרט אלה של הסגנון הגברי, המצלופות הן מערכות שלושה חלקים: בדים משמוסטים בהשראת שנות השלושים. בשמלות הקוקטייל והערב ליכד מאמץ יתר הפרטים מרגבלים את השמלות והמערכות וגוזלים מהם את העירון. בשלב זה, למרות נתוני המעצב, חסר לו האיטוק המבורך המאפיין מעצבים גדולים.

מנסה לעצור את הזמן

חברת "הלנה רובינשטיין" עשתה, במעבדות שלה בפאריס, צעד מעניין קדימה במחקר המיועד להאריך את נעורי העור. מזה זמן מה, בהוראת העשור האחרון, נערכות חברות הקוסמטיקה לפיתוח מוצרים העוסקים בחוהרים רפואיים ומדעיים. הקרמים של העשור, ובעיקר אלה המתוכננים לעשור הבא, לא יהיו עוד "אסליות בבבנאות", אלא מוצרים רפואיים־קוסמטולוגיים להארכת משך הנעורים של העור.

הצעקה האחרונה

החישג האחרון נקרא "אינטרסל" – קרם פנים לנשים מתבגרות, שנולד לאחר מחקר של שש שנים במעבדות שנות בגרסה, בכוונה למצוא פתרון לתהליך שבו התאים של העור מאבדים את הקשר ביניהם, מתפוררים ויוצרים כתוצאה מכך קמטים, עור נפול ושקוע. מחקר התאים והקשר למולות הסרכן האמידס וזה בין השאר לעזר בחישש אחר פתרונות לבעיית התאים המתבגרים.

חוקרים ידועי שם בתחום תאי הגוף, יחד עם דרמטולוגים, מבצע לאחר שנות מחקר, את הפורמולה של האיחוד מחדש של התאים ויצירת קשר מחודש ביניהם, המעניק תקווה להארכת משך הנעורים. החומר המיוחד ליצור מחדש את הקשר ההדוק בין התאים הוא חומר ביולוגי, המסוגל תוך חודשים מתחילת השימוש להחזיר את העור למצב של עור בריא.

הפרוייקט השאפתני של החברה לא הסתיים. ברגע מציאת הפורמולה, שנבדקה על עורן של נשים מתבגרות, החשיבה תוצאות מבוחנות של הבראה, רענות והעלמות קמטים.

הקרם "אינטרסל" עתיד להימכר בחנויות פאריס וארצות אחרות באירופה החל מאמצע אוקטובר ולהגיע בנובמבר לישראל. חברת הלנה רובינשטיין מצפה למהפכה בתחום העסקים שלה. חברות אחרות יילכו בעקבותיה בתחום המחקר להאטת תהליך ההזדקנות. מחקרים נערכים אינטנסיביות וסימולטנית בכל החברות החשובות בעולם כדי למצוא פתרונות נוספים לעצור את הזמן.

לגבר הספורטיבי

לסדרת הדיאודורנטים של "סגנ־הצפור" בארונה דיאודורנט בריח "טלק ספורט". הדיאודורנט, הקרוי "ספיד סטיק", מיועד לגבר הספורטיבי, שאין לו עניין לגהור אחרי שבל ארוך של ריח מתקתק וכבד. את סדרת "ספיד סטיק" משווקת בארץ "דיפלומט תמרוקים". ניתן להשיג ברשתות השיווק ובבתי מרקחת במחיר 10.90 שקל.

גם אחרים יכולים

מאת אברהם טל

חור בכיס

בשבועות האחרונים עברתי פעמיים דרך נמל התעופה של פרנקפורט בהפרש של שבוע ימים. נוכחתי לדעת, שגם אחרים יכולים לעשות בלגנים. אפילו הגרמנים היעילים, בעלי הנסיון והאמצעים אינם מצליחים לשלוט במצבים חריגים של לחץ תנועה ועומס יתר. נכון, הימים היו סמוכים למועדי הפתיחה והנעילה של יריד הספרים, אבל היריד אינו אירוע חד־פעמי, וגם לא היחיד הנערך בפרנקפורט במהלך השנה. ובכל זאת, הבלגן חגג.

בשתי ההזדמנויות שבהן נחתנו בפרנקפורט שררה בנמל צפיפות נוראה. ההמונים שהגיעו ויצאו הביסו את שוערי ביקורת הגבולות לקצות חושים מוחלטת. אלה ישבו בפנים נפולות הבעה והניעו את ראשם בתנועה מינימאלית כלפי כל נוסע שהגיע מולם הוכן כלשהי, – כאומרים: שרק תלך כבר. אפשר היה להיכנס לגרמניה ולצאת ממנה גם עם פנקס קופת חולים.

אבל לא זה הדאיג אותי, אלא עניין פרוזאי: עגלה. ברחבי הנמל לא ניתן היה למצוא עגלה פנויה. המוני נוסעים גררו את כבודתם בידיהם. מספר גבירות הגרמנים קשישים נראו לי במצב של קדם־התקף־לב מחמת סחיבה מעל לעומס המותר.

גמרתי אמר להשיג עגלה, יהי מה. בנמל פרנקפורט חונות המכוניות המיועדות להשכרה בבניין רב קומות, ושוכרי הרכב מגיעים עם כבודתם עד לפתח המעלית, שאליה אסור וגם קשה מאד להכניס עגלות (רק ישראלים מנסים ומצליחים). אולי נשארו עגלות ליד הפתח החלטתי לנסות ולחזור מקצה אחד של הנמל להגיע זה בקצה האחר.

התקוות בים־האדם היתה משימה כמעט בלתי אפשרית, אבל בכוח הדביקות למשימה (והמחשבה על הסחיבה המכתינה), אם לא תמולא, חזרתי לבסוף עם עגלה, כל עוד נפשי בי. עשרות עיניים ננעצו בי בקנאה כשובי מהמסע המפרך.

בביקור השני היה צפוף עוד יותר, אבל כיוון שהחזרנו מכונית משכרה, נתונו ליד פתח המעלית הידועה, ושם חיכה לנו אוצר: עגלה פנויה.

שמחים ומאושרים הסענו את כבודתנו דרך המסוף אל דוכן חברת באג'ט כדי להחזיר את החזרת הרכב – והשבו עינינו: תור של כ־15 איש הורנב לפני הדוכן. התייצבנו בסבלנות בקצה התור. אחרי עשר דקות המתנה ריחם עלינו ממתין שהתבונן בתשומת לב בבריכות שבידינו ואמר: "מי חוזרים מכוניות? או לא פה. תצאו משם, תיפנו שמאלה ותראו אשנבית של באג'ט". הודינו לו, הספקנו להיווכח שחברת באג'ט לא טרחה להודיע על כך במודעה לממתינים בתור, והלכנו לאשנבית. גם שם המתינו כעשרה אנשים. ההמתנה התארכה ל־20 דקות משום שהפקיד קם לפתע ונטש את משמרתו. נותרה רק פקידה אחת במצב מתוח.

על התור ועל חוסר האריכות של פקידי המכס שבדקו הצהרות של מבקשי החזר מע"מ אינני מתלונן – מי מכיר פקידי מכס אדיבים? גם לא על הבדיקה הביטחונית, אם כי תיק היד שלי עבר במחמתי שלושה שיקופים (לא מסוכן כל כך הרבה קרני איקס) ושתי בדיקות ידניות, ולבסוף את הקופסה החשודה באמת לא פתחו. אחר כך כלאו אותנו במיכלאה הידועה בלי שירותים, בלי מי שתיה, שלא לדבר על חנות פטורה ממכס. התחלנו להתגעגע הביתה.

אם זה יימשך ככה, וגם הצפיפות בשוקים, אי אפשר יהיה לנסוע לחו"ל. עד אז, כדאי לעקוף את פרנקפורט.

מפגש עם המוכס

בשובי צעדתי עם מכשיר הקומפקט דיסק ביד למסלול האדום וניגשתי למוכס. לא הספקתי להגיד "אני מת לשלם מכס", והוא, בלי הקדמה ובלי שלום: "איפה המזוודות?" אני: "אשתי ממתינה להן במסוע". הוא: "תביא המזוודות". אני: "רציתי לחסוך זמן". הוא "בלי מזוודות לא מטפל".

באמת, מי מכיר מכס אדיב? אין כזה.

חזרנו עם המזוודות. המוכס מסתכל על הקומפקט, מחתים אותי על טופס, שולח למוכס אחר. הלה מסתכל, וקובע: "250 דולר". אני אומר: "548 מארק כולל מע"מ גרמני. יש חשבונית וגם קטלוג". הוא נוטל עם המחשבון. "תשלם 565 שקל".

באירוע מכס קודם לימדוני, שלפקידי מכס סמכות להפחית 30% מהמחיר הקמעוני, ולחשב את מסי היבוא על בסיס זה. אני מתחלק בידע שלי עם הפקיד. הפקיד מתרשם ואומר: "תראה את הקטלוג". אני מראה את הקטלוג שבו הצטיידתי בגרמניה. ליד הקומפקט מצויין אותו מחיר המופיע על החשבונית. אין תוכמות. הפקיד שב נוטל עם המחשבון. המכס יורד מ־565 שקל ל־471 שקל. בתור שכיר, בחיים שלי לא עשיתי 94 שקל בחצי דקה.

הגיעה העת לשלם. אני: "רוצה לשלם בויזה". הוא: "מה פתאום ויזה אי אפשר לשלם בויזה". אני: "למה? הפקידה של ברקת (מנהל המכס) אמרה לי לא מזמן שבקרוב אפשר יהיה לשלם בויזה, ואני כתבתי את זה בעיתון" הוא: "רוצים לסדר פה ויזה, אבל בין רוצים לבין עושים, יש הבדל גדול. לך לבנק".

הלכתי לסניף בנק לאומי, גם שם לא רצו לקבל ויזה (שהונפקה על ידי בנק לאומי).

היה לי רק פנקס שיקים של בנק אחר, ולכן שילמתי קנס נוסף: שקל.

ובכל זאת, טוב לחזור הביתה.

43 שנה לצידו של ג'ורג' בוש

מאת צילה שני

ניו־יורק

"לא צבעתי את שערי, לא ארד במשקל, לא אחליף את מלתחתי", כך הצהירה ברברה בוש, רעייתו של ג'ורג' בוש, מועמד הרפובליקאים לנשיאות ארה"ב, בהופיעה בימים אלה בפני אמצעי התקשורת.

כאשר נשאלה בוש כמה שנים היא מלווה את בעלה, השיבה: 43 שנים (הם נישאו ב־1945), תחילה כרעייתו של איש עסקים, אחר כך כחבר קונגרס, כשגריר וכסגן נשיא ארצות־הברית.

האם היו לה עליות וירידות במהלך השנים? "בעיקרון", היא משיבה, "בהחלט מאוד, למרות כל הקשיים וההתחייבויות הנובעות מן התפקידים שג'ורג' בוש מילא (היא קוראת לו בשמו המלא). היה רגע כלשהו, שהרגשתי כי אינני רוצה להתחיל הכל מחדש. למי שאיננו יודע, תפקידו של סגן הנשיא הוא לעתים תפקיד כפוי־טובה. אך כששקלתי את הדברים מחדש, אמרתי לעצמי: ברברה, צריך לדעת לחיות עם זה. במחשבה שנייה מוכיחני לצדו של ג'ורג' בוש".

ברברה בוש, כחולת עיניים, תמירה ומלאת גוף, ללא איפור – להוציא שפתון. לבושה בחולצה לבנה, חצאית חומה, מקטורן תכלת, נעליים חומות, שיער לבן מסולסל, ארבע שורות של פנינים גדולות צוברות לצוואר, עגילי פנינה, טבעת יהלום, שני צמידי זהב. היא נראית כסבתא אמריקאית טיפוסית, חביבה ומקרינה כנות. כנות זו היא גם אלקטוראלית, אומר אחד מעוזריה. היא מלווה בארבעה שומרי ראש. היא הראשונה בבית הלבן המוסיקה בכבר דוברת שלה. נוסף לדובר יש לה גם עוזר אישי.

ברברה בוש: קשה מבפנים

לשאלה אם נכון הדבר שהאמריקאים אוהבים אותה יותר מאשר את קיטי דוקאקיס, רעייתו של מועמד הדמוקרטים לנשיאות, היא משיבה בהומור: "יש להם פשוט טעם טוב". על השאלה איך התגברה על מכות הגורל שפגעו בה (אמה נהרגה בתאונת דרכים ובתה רובין נפטרה מלוקמיה בגיל ארבע), השיבה קצרות: "חייבים להתמודד ולהמשיך".

ברברה לא איבדה את עשתונותיה גם כאשר נשאלה כיצד היא מופגנת את הפגיעות המכוונות אל בעלה, דוגמת "היכן היה ג'ורג'" שהוטיח טד קנדי לעבר בוש, שטען כי לא ידע על פרשת מכירת הנשק לאיראן. הדברים אינם נכונים, אמרה, והעובדה שהשאלה יצאה מפיו של קנדי דווקא היא מחורה, שכן כולנו שואלים עדיין היכן היה טד קנדי כשקפצ'נה טבעה? ברברה תיקנה את השואל כאשר קבע, שההתרשמות היא שהיא רכה כלפי חוץ וקשה מבפנים. "אני חושבת שאני ההיפך מזה", פסקה.

כדי לרפות את המתח, נשאלה מהו המאכל האהוב עליה ביותר. ברברה השיבה בחיוך: "אין לי פייבוריטס. אני אוהבת הכל". היא לא נבוכה כאשר נאמר לה שמספרים עליה כי היא נוהגת לרוקן את כל חדרי המלון שבו היא שוהה. "אני עושה להם סטריפטיז ולוקחת הכל בשביל חסרי הבית שעמם אני עובדת", השיבה.

על בעלה אמרה, שג'ורג' בוש הוא ג'נטלמן שעושה את מלאכתו נאמנה. לסיום נשאלה מה שאיפותיה אם אמנם תגיע לבית הלבן. "אשאף לאמריקה שבה יוכלו הכל לקרוא ולכתוב. כולם מדברים היום במצע הפוליטי שלהם על חינוכה של אמריקה ומתן פתרונות לחסרי־הבית. אני עובדת על הפרויקט הזה יותר מ־10 שנים. זוהי הבעיה הגדולה של אמריקה כיום. מדובר ב־27 מיליון אמריקאים שאינם יודעים לקרוא ולכתוב ואני מקווה שאצליח לרתום רבים, כדי שבעיה תיפתר במהרה".

את המלה האחרונה יגידו האמריקאים ב־8 בנובמבר.

דיאטה ללא טירחה ומאמץ

מאת עדנה לוינשטיין

את מספר הדיאטות המוצעות באחרונה לקהל השמנים כבר אי אפשר למנות. חלקן מוכרזות בהצלחה וחלק בכישלון – תלוי באופיו של הפונה אותן. הדיאטה, שבה אנו עוסקים היום נקראת "דיאט סטייל", ובה אין צורך לטרוח או להתאמץ במיוחד,

בחנות ובשוק

אלא לשלשל מדי שבוע 135 שקל למסרון תמורת מנות מסוימים שהוא יספק לכם – והשאר יבוא מאליו.

מינה זוהר, דיאטטיקאית קלינית מוסמכת, ומנהלת "המכון לשביעות רזון", מציעה תוכנית להפחתת משקל בשילוב עם מכירת מזון דיאטטי מבחן הטעים, המוכן בשביל המכון על ידי חברות שונות בארץ.

פרט למיני המזונות המוכנים, מרצעים למרזה איבחון ממוחשב של עודף משקל, בדיקת רופא ומעקב רפואי, התאמת תוכנית הדיאטה אישית, קורס הדרכה למבנה חיים נכון, 9

דיאטטנית זוהר: איבחון ממוחשב

קלשות הכבילות את תמנית הקודם האוספת סל שבועי של מזון דיאטטי, הכולל שלוש ארוחות עיקריות ושלושה חטיפים למנון "הנפש". המזון הוא כשר, מותאם לפי הצורך גם לצמחונים או לסובלים ממחלות לב, יתר לחץ דם, עודף כולסטרול, סכרת ובעיות עיכול. הוא ארוז במיכלים אטומים שניתן לחמם בהם את המזון.

בין המנות המוצעות: שניצל, שעועית ירוקה ואורז; רצועות הודו סיני, ברוקולי ואורז, רג נסיכת הנילוס וירקות מבושלים, מרקים, בלינצ'ס, פשטידות, גבינות מתובלות, ולקינוח – ג'לי, מוס ושטרודל תפוחי עץ.

כל לילה במיטה

הלהיט החדש של ביגוד ללילה ולנוער הוא מערכת מצעים עם הדפס של הסיפור הפופולארי "הקסם מארץ עוץ". המצעים עוצבו על ידי עמירה לוים, ולדוביה, ייחודה של המערכת בכך שאגדה הודפס במלואה על פני המצעים, ולא רק חלק מן הדמויות, כפי שנעשה בעבר עם סדרות טלוויזיה אחרות, וזאת כדי להעניק לילדים תחושה ממשית של שינה בתוך אגדה. הסט כולל סדין 80x190, ציפה וציפית ומחירו 110.62 שקל.

פופקורן במיקרוגל

קבוצת "עלית" החלה בשיווק פופקורן המיועד להכנה בתנורי מיקרוגל. גרעיני התירס נתונים בשקית מיוחדת שהפופקורן תופח בתוכה. הזמן הנדרש להכנת הפופקורן הוא שלוש וחצי דקות. השקית מכילה גרעיני תירס, שומן צמחי ומלח, ואינה מכילה חומרים משמרים. מחיר שקית בת 100 גרם – 2.90 שקל.

יעיל להדברת פרעושים

חומר יהודי הפועל נגד פרעושים, תיקנים, נמלים וחרקים מזיקים אחרים, בשם "ספורטיק", יצא לשוק בימים אלה על ידי חברת פוכים. לחומר הוסיפו מרכיבים המבטלים את הריח הרווחה של החומר הבסיסי, וניתן לרסס על שטחים וכורסאות מבלי חשש להכתמה. החומר אושר על ידי משרד הבריאות.

כותבים לנו

להעמיד דברים על דיוקם

בהתייחס לכתבה של שושנה ציגל "החשיבות הטמונה בהנקה מונעת" מ־17.8.88, ברצוני להביא לידיעת הציבור הנכונות שמצביעות על כך, כי הנתונים שמסרו לה מלשכת דובר משרד הבריאות אינם מדויקים.

הדובר טוען כי "המנכ"ל השיב לד"ר וילציק מספר פעמים ואף הודליס על מינוי ועדה לבדיקת נושא המדריך להנקת תינוקות". הנכון הוא, שעד היום הזה לא קיבלתי שום תשובה מפרופ' יורם לס, מנכ"ל משרד הבריאות, למכתבי אליו מיום 23.11.87 (אפילו לא אישור קבלתו). אין שמץ של אמת בכך כי מנכ"ל הבריאות ביקשתי להקים ועדה לבדיקת נושא המדריך להנקת תינוקות. הנכון הוא, שעניתי לבקשתו "לסכם על עמוד אחד את עיקר הבקשות שלי" ולכן מסרתי לו אותן ארבע הבקשות שלי שהגשתי לד"ר דב גולן, המנכ"ל הקודם, בלי לקבל תשובה כלשהי. הנה עיקר הצעותי:

1) להפסיק את התערבותו של משרד הבריאות במפעלה של הוועדה בראשותה של ד"ר דינרי, שהוקמה על ידי ד"ר נתן ברנה, יו"ר איגוד רופאי הילדים הקודם, שתפקידה להכין חוברת חדשה מושלמת. הטיפול בנושא הזנת תינוקות עבר לסמכותו של איגוד רופאי הילדים על ידי פרופ' דן מיכאלי, אז מנכ"ל משרד הבריאות, וזה לפי דרישתי (להזמני יותר משנה על מנת להביא אותו לצעד הזה) אחרי שהמומחים של משרד הבריאות נכשלו בעבר בחיבור חוברת תקינה. לצערי הרב, ד"ר אברהם רשף, מנהל מחלקת התזונה של משרד הבריאות, נציג משרד הבריאות בוועדת דינרי (יש להזכיר כאן שהוא היה חבר הוועדות הקודמות שחיברו חוברות פסולות) וד"ר דב גולן, שבא במקומו של פרופ' מיכאלי, ניסו להכשיל את פעולתה של הוועדה. פרופ' יורם לס, המנכ"ל הנוכחי, המשיך ברוח זו והחליט לפסול את ועדת דינרי, שהוקמה על ידי איגוד רופאי הילדים (הגוף המוסמך ביותר לטפל בנושא הזנת תינוקות) ולמנות ועדה חדשה במקומה, דבר שמשמעותו דחיית הטיפול בנושא עד אין סוף.

2) להתחייב בכתב כי משרד הבריאות יקבל את ההוכחות לשימוש בבתי הספר לאחיות ובתחנות טיפת חלב בלי לשאול לחוות דעתם של המומחים של משרד הבריאות בקשר לכשרותה, לאחר שהם נכשלו בהכנת חוברת תקינה.

3) להשמיד סופית את התוכנית להחוברת הראשה שהוכנה על ידי ועדת תמיר ושפרסומה הוקפא על ידי פרופ' מיכאלי בשנת 1985, שהיא פסולה שבעתיים, על מנת למנוע הפתעות כמו הדפסתה והפצתה בין תחנות טיפת חלב.

4) לארגן כנס דחוף של רופאים ואחיות שעובדים בתחנות טיפת חלב, על מנת להדריך אותם לגבי תזונה נכונה (אני התנדבתי להרצות בנושא), היות והכנה ופרסום של חוברת חדשה יימשכו זמן רב ובינתיים ממשיכים לתת בתחנות אלה הדרכה לקויה לאמהות צעירות.

מגוחכת וטיפשית ביותר היא טענתו של דובר משרד הבריאות, כי "המשרד משתתף במסגרת תקציבו המוגבל והמצומצם להקדיש כמה שיותר לנושא הרפואה המונעת". רפואה מונעת ראשונית, הדרכה נכונה בשטח הזנת תינוקות על ידי תחנות טיפת חלב אינה דורשת כספים, רק מומחים טובים בנושא ולצערי הרב הם אינם נמצאים במשרד.

משנת 1950 אני עוקב אחרי המתרחש במשרד הבריאות ובאתי למסקנה, כי משרד הבריאות, גב' שושנה ארבלי־אלמוזלינו, המנכ"ל השלישי שלה, פרופ' יורם לס, הם גורמים ביד תור בתפקידם, נכשלו בפעולתם למען בריאות העם וצריכים להפסיק מסקנות ולהתעסק ביותר עם כמה מהמומחים בשטח רפואה ציבורית, הקשורים לרפואה מונעת, שיודעים לטפל בעיניות יותר מאשר ברפואה.

ד"ר יעקב וילציק
חיפה

תל־אביב יפו מתחסנת!

חיסון המבוגרים (עד גיל 40)

ממשיך היום

החיסון נערך ב־31 נקודות שכתובותיהן מפורסמות על כל לוחות המודעות בעיר ובטלפון מס': 03-5131070

אנא הבא אתך תעודת זהות.

מבוגר מעל גיל 40 לא יחוסן

תודה על תשומת הלב
עיריית תל־אביב יפו

משרד הפנים

מודיע

לשכת מנהל האוכלוסין בחדרה תהיה סגורה לקהל

וזאת עקב הכרזת מהנדס העיר כי המבנה מסוכן!

אזרחים הרוצים להוציא תעודת זהות לקראת הבחירות לכנסת הי"ב, יפנו לבית העירייה בחדרה, בה תמוקם לשכה זמנית של מינהל האוכלוסין.

כל הבקשות לתעודות זהות שהוגשו ללשכה עד היום, ישלחו בדואר לבתי המושבים.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבנייה, תשכ"ה – 1965

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

[illegible]

כנס נשים בתפקידי ניהול

9 בנובמבר 1988, מלון דן־כרמל, חיפה

השתלבות נשים באליטות חברתיות, כלכליות ופוליטיות

★ מי מפחד מהשתלבות נשים באליטות?
★ האם הן משתלבות?
★ האם הן צריכות להיות חלק מהאליטות?
★ מה עליהן לעשות כדי להצטרף?

שאלות אלו ורבות אחרות תעלינה לדיון בכנס הנשים בתפקידי ניהול.

בהשתתפות ה"ה (לפי סדר הופעתם):
אלכס גורן, מנכ"ל המי"ל * עו"ד שמחה אפיה, יועצת רה"מ למעמד האשה * רות סגל, התיאטרון העירוני חיפה * ד"ר מרילין ספר, אוניברסיטת חיפה * פרופ' רבקה בר־יוסף, האוניברסיטה העברית ירושלים * ד"ר רבקה ברנשטיין, אוניברסיטת חיפה * [illegible] * בלי כרכבי, נעמ"ת * לאה שקדיאל, המועצה הדתית ירוחם * רבקה שרמן [illegible] * תא"ל חדוה אלמוג, קצינת ח"ן ראשית * [illegible]

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול
טל. 03-257202; 02-234863
04-640678; 04-662219
057-37914; 03-250628

המרכז הישראלי לניהול
סניף חיפה והצפון

הפיאודליזם הסובייטי עדיין מולך

מאת הנרי קיסינג'ר

הסיסמה האופנתית "על המערב לסייע לגורבצ'וב", ריקה מתוכן והיא כוללת למעשה ויתור על מדיניות. את היחסים בין מזרח למערב יש לבנות על המציאות הבסיסית יותר של מטרה ואינטרס לאומיים

תהפוכות פוליטיות במוסקווה באות, במפתיע כמו סערת רעמים. ברק מאיר את הנוף, האפלולי בדרך־כלל, אבל פירושן של הדמויות, הקפואות בתמונה הנראית להרף עין, רחוק מלהיות מובן מאליו. המשקיף חייב לנתק את המובן מהחדש ועליו לנסות להבין את המשמעות האמיתית של מה שהינו חדש. המהירות – לא אחת עניין של שעות בלבד – והסיפוק שבהם קידמו כמעט כל מנהיגי המפלגה בבת אחת את עלייתו של גורבצ'וב לנשיאות המדינה, משקפת את המידה שבה השלים המנהיג הסובייטי את הדומיננטיות. נראה היה, שההנחה הכללית היא שכל דבר המחזק את גורבצ'וב יסייע לעניין השלום.

אבל נראה לי כי לקח מכיר מתהפוכות הקרמלין הוא כי שום איש מבחוץ אינו יכול לפתור את סבך המניעות והעסקות הפנימיות, שכן משתנה מאזן הכוחות בתוך הפוליטביורו, ועוד הרבה פחות מכך להשפיע עליו. כבלות הכל, נראה שאפילו המפסידים במאבק הכוחות לא ראו אותו מפשפש הבא. יתר־על־כן, סיבוב גלגל לא צפוי נוסף יכול לחול על הצוות המכונה את מדיניות החוץ של הקרמלין. כל מדיניות הנשענת על דמות אחת בלבד, בנויה על חול. את היחסים בין מזרח ומערב יש לבנות על המציאות הבסיסית יותר של מטרה ואינטרס לאומיים.

במישור אחר, כל מה שהתרחש במוסקווה מוכר בהחלט. מאז סטאלין ועד ברז'נייב, פתח כל מזכיר כללי של המפלגה את תקופת שלטונו בטיהור האנשים שבחרו אותו לתפקידו. על אף שלוש שנות גלאסנוסט ופרסטרויקה, לא השתנו לא הנוהלים ולא ההליכים דפוסי השטח. גם לא הברוטליות שבה מסולקים המפסידים מהזירה.

לאחר 70 שנות שלטון עדיין לא השיגה השיטה הסובייטית דרך ללגיטימציה של חילופי משמרות בצמרת. ברגע שנשיא אמריקאי גומר משרתו, הוא נמצא מייד

לגורבצ'וב יש סיבה טובה לחשוש. תרומתו המשמעותית ביותר היא הודאתו כי הכלכלה הסובייטית נידונה להיות לא יותר מאשר המפותחת ביותר בין המדינות המתפתחות בראשית המאה הבאה, אם ימשיכו לנהלה במתכונת 70 השנים האחרונות

בשליטה מלאה על המימשל שלו. המזכיר הכללי של המפלגה אינו בטוח, כל עוד לא התנתק מקודמו והדיח את האנשים שמונו בידי השלטון הקודם באנשים הנאמנים לו אישית. זאת משום שהשיטה הסובייטית קרובה יותר לצורת השלטון במדינות פיאודליות של ימי־הביניים מאשר לחברה עסקית מודרנית או למדינה. היא תלויה במערכת מורכבת של הבנות, שבהן ההתחייבות האישית משמעותית הרבה יותר מאשר תשתיות ליגאליות. כל מזכיר כללי חדש, יהא מצבו אשר יהא – פותח את תקופת הכהונה שלו בניסיון להרוס את הקשרים וההסכמות בין השליט היוצא וחסידיו.

המפלגה תיהפך לאדמיניסטרטיבית

החידוש בהופעה של גורבצ'וב אינו המתקפה על הארגונים הבירוקרטיים, שאותם קיבל בירושה. החידוש הוא שגורבצ'וב פתח בתוכנית לשינוי שנראה כי היא גורמת לו לא להיות בטוח אפילו בנאמנותם של אנשיו הוא. דבר זה הופך אותו לבלתי תלוי ביסודו אפילו בבלמים ובאיזונים הרקים והחלשים שנותרו בחברה קומוניסטית.

ולגורבצ'וב יש סיבה טובה לחשוש. תרומתו המשמעותית ביותר היא הודאתו כי הכלכלה הסובייטית נידונה להיות לא יותר מאשר המפותחת ביותר בקרב המדינות המתפתחות עם תחילת המאה הבאה, אם ימשיכו לנהל אותה במתכונת 70 השנים האחרונות. לבניין שלם של ועדות, מיניסטריונים ומועצות מבצעים את התפקיד שממלא השוק בחברות קפיטליסטיות. המסגרת זו חומקת מכל שליטה ראציונאלית ואפילו מכל השפעה. אך לסלילה של המפלגה [illegible] בתסבוכת זו, שכן המניפולציה שהיא עושה [illegible] הקיום במהותו שלה עצמה. מכאן הפרדוקס [illegible] אי־אפשר לנהל באמצעות תכנון מרכזי [illegible] ללא שיטה של תכנון ריכוזי, תיהפך המפלגה [illegible] לבלתי רלוונטית.

כל ניסיון לתקן את הכלכלה נתקל אישא באינטרסים הבוגרות היותר המושרשים של אותה קבוצה עצמה המאפילה לגיטימיות בחברה קומוניסטית. ומכאן פרדוקס שני: אם הוא רוצה לתקן את הכלכלה, חייב גורבצ'וב

להחליש את אותו כלי עצמו ממנו הוא שואב את כוחו ושאבן כמקיד שלו בילה את מהלך כל הקריירה שלו.

גורבצ'וב העלה נוסחה מתוחכמת כדי להימנע מגורלו של כרושצ'וב, איש הרפורמה האחרון בברית־המועצות, שיצא בשלום מקריאת התגר הראשונה כנגדו ב־1957 כמורה עוד בחושה וגברה יותר אפילו מזו של גורבצ'וב, אך נפל שבע שנים מאוחר יותר כאשר החל "לשחק" עם מבנה המפלגה. גורבצ'וב נטל לעצמו את תפקיד הנשיא שעד כה היה טקסי במידה רבה – כפי שעשה ברז'נייב לפניו – אך הוא הציע להעניק לו סמכויות ביצועיות חסרות תקדים הדומות לאלו של נשיא אמריקאי. תפקי־

דו רב התפקידים המורכבים של חילופי־הגברי והשלטון השונות בקרמלין על חלוקת השלטון, לא על מטרה שלמענה עליו לפעול. תקופת המעבר הכאובה והקורעת מכלכלה סטאליניסטית לכלכלת שוק אפילו לא החלה. רפורמת מחירים היא חיונית אך היא עדיין רק סיסמה. כיוון שכל המחירים בברית המועצות הם מלאכותיים איש אינו יודע באמת מה הן ההוצאות. אבל רפורמת מחירים כרוכה בביטול סובסידיות הגורמת עלייה משמעותית במחירים ואבדן ביטחון במקום העבודה בעוד מפעלים בלתי יעילים פושטים את הרגל. אין ספק, אישא, ששמרנים יחזרו למערכה ויציגו עצמם כמגיני הציבור כבר אי־

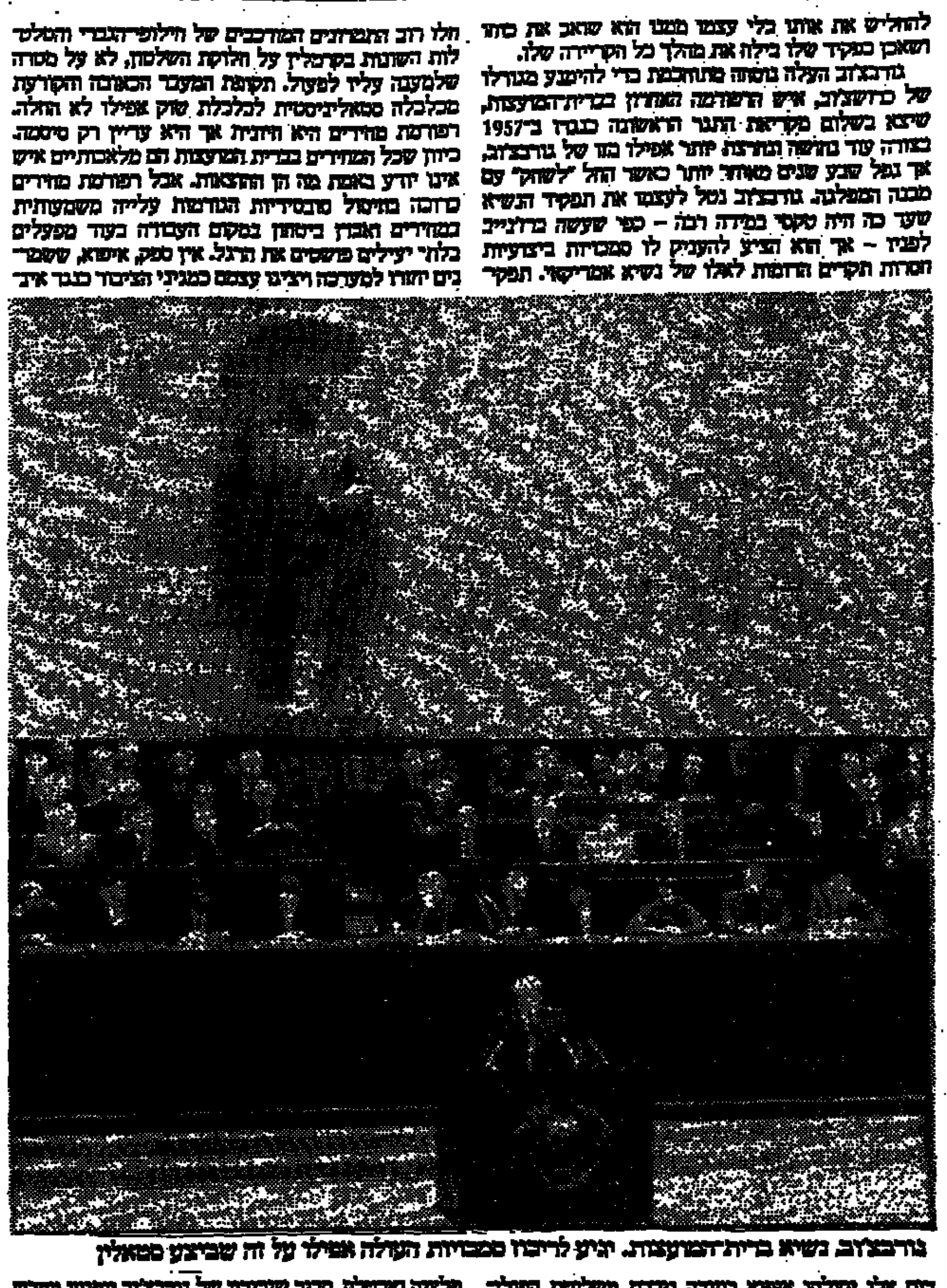

גורבצ'וב, נשיא ברית־המועצות. הגיע לריכוז סמכויות העולה אפילו על זה שביצע סטאלין

דים אלו יסולקו אישא במידה ניכרת משליטת הפוליטביורו. אם יצליח במימוש רעיונות אלו עד לסופם ההגיוני, הרי יצליח גורבצ'וב מבחינה חוקתית לבצע ריכוז סמכויות פורמלי העולה אפילו על זה שביצע סטאלין.

גלאסנוסט ופרסטרויקה, בלי שום קשר לשאלה מה עוד ישנו לבסוף, יתגלו בדיעבד כערוצים להצטברות שלטון אישי חסר תקדים בהיסטוריה של ברית המועצות.

השאלה היא, אישא, באיזו מידה חייב המערב להתאים את מדיניותו למידת הסובות המיוחסות אפילו למנהיג סובייטי כה חזק ובעל כוח משיכה כזה. אם רק גורבצ'וב יכול להביא שלום, משתמע שאין שום בסיס אובייקטיווי לשלום, מצב שביסודו של דבר הוא שביר מאד. אמונתי היא כי המדיניות המערבית חייבת להשתחרר במידה המירבית האפשרית מהישענות על דמות אחת ויחידה, ביחוד שמאזן היחסים בין מזרח ומערב הוא מדיניות החוץ הסובייטית, לא מדיניות הפנים הסובייטית, ולמערב נשארת יכולת תוכנית מקלה מעבר לעיקרון "לעזור לגורבצ'וב".

ראשית, רפורמה כלכלית בחברה קומוניסטית היא קשה בצורה בלתי רגילה. ההתקדמות הרבה ביותר הושגה עד כה על־ידי סין, שהיא המוגבלת מבחינה תרבותית, ומצוידת במסורת יזמות, שרידים של מערכת מפעלית מלפני המהפכה, הדגם של הונג קונג, טייוואן וסינגפור, והדגם שמציבים בפניה הסינים מעבר לים. אף אחד מאותם תנאים אינו קיים בברית המועצות. למעשה עד כה

פלציה האבטלה. סביר שיריביו של גורבצ'וב יופיעו מחדש לסיבוב נוסף על חילוקי דעות או אולי אפילו למתקפה על מעמדו, מה עוד שרבים מהם עדיין חברים בפוליטביורו.

דו־משמעות

שיפוט הדו־משמעות הזמים גלויים גם להיבטים אחרים של הפרסטרויקה, למשל:

● הדילמות של הריכוזיות הסובייטית עדיין מצפות להחבות קונקרטיות. ריכוזיות מכמיתה קפיאה של השמרנים, אבל ביזור מסתכן בכל של התחושה לאומית ברפובליקות השונות המרכיבות את האימפריה הסובייטית.

● המבנה הממשלתי אותו מעלה גורבצ'וב יכול להיראות מרשים בתיאוריה יותר מאשר במעשה. מזכיר כללי סובייטי מוכתר כהתגלמות הכוח ההיסטורי. לנשיא אמריקאי יש בתשפטגו של הבעה עממית. הנשיא הסובייטי החדש לא הוכתר וגם לא באמת נבחר על־ידי גוף כלשהו שבכלל עתיד להיות מייצג. על פי איזו לגיטימיות הוא מפעיל את כוחו? ומי שהגנם, האם הוא מיטלטל בין קריאות תגר ובין הפגנת כוח בוטה.

● אפילו הארגון מחדש של הוועד המרכזי הוא דו־משמעי. ניבושן של כעשרים מחלקות לשש ועדות עדיין יכול להעמיד אתגר של ממש בפני המזכיר הכללי, מה עוד שבראש שתיים מאותן ועדות עומדים אנשים – יגור ליגצ'וב וויקטור צ'בריקוב – הנחשבים כביקורתיים כלפי מטרותיו של גורבצ'וב.

באשר לגלאסנוסט, עדיין רחוק מלהיות ברור אם זהו מטרה בפני עצמה או אמצעי לגורבצ'וב להשיג שלטון אישי. בדרכו לצמרת, עודד גורבצ'וב כמה ביטויים של חופש רוח ציבורית, בעיקר בקרב האינטלקטואלים במוסקווה, כדי להפעיל לחץ על ביורוקרטיה סוררת. אך לא בהכרח תהיה זו המתכונת ברגע שיגבש כוחו האישי של גורבצ'וב. בדומה לאנשי רפורמות רבים יכול גורבצ'וב להאמין שכל האנשים הרציונלים יגיעו לאותה מסקנה. אך בדומה לאנשי רפורמות לפניו, הוא יתאכזב מהטבע האנושי הגלוי והמפכפך. עד שמבחן זה יקרה, ספקני ומסוכן הוא להעלות על גם את הדמוקרטיזציה של בריה"מ.

אם הפרסטרויקה והגלאסנוסט אינם פתרונות אוטומטיים לבעיות הדוחקים בשלום, קיימות אפילו סיבות רבות יותר לגלות זהירות כלפי מדיניות החוץ הסובייטית. על אף כל הרטוריקה המתונה, אפילו הסנטימנטלית שלה, מכוונת מדיניות חוץ זו בהעזה להביא לצמצום ההשפעה האמריקאית באירו־אסיה ולניתוקה של אירופה, בעיקר הרפובליקה הפדרלית הגרמנית, מארצות הברית. אך אפשר כי יתברר שבמדיניות חוץ מוכשר גורבצ'וב יותר בטקטיקה יותר מאשר כאסטרטג. יפאן וסין הטינות בהודן לפניות סנטימנטליות שלפעמים פועלות באירופה. הן דורשות תשלום במטבע גיאופוליטי – היינו שיפור מעמדן האיסטרטגי, ומוסקווה אינה יכולה "לזכות בידי רוחן" כיוון שהן תמיד יראו את אמריקה היחידה למניעת הגמוניה באירו־אסיה.

ויתור על מדיניות

למתקפה הפסיכולוגית של גורבצ'וב היתה הצלחה רבה יותר באירופה, בעיקר במערב גרמניה. אבל בשאלת השאלה איזו השפעה בת־קיימא תהיה להן תלוי המפילות הטבעי למדיניות מערב גרמנית אוטונומית יותר הוא

כל מדיניות הנשענת על דמות אחת בלבד בנויה על חול. אם רק גורבצ'וב יכול להביא שלום, משתמע שאין שום בסיס אובייקטיווי לשלום

מזרח אירופה, היינו הדואגת הדירבות ההיסטורית בין טאוטונים וסלאבים. יתר־על־כן, הרטוריקה של הגלאסנוסט, דילמת הפרסטרויקה שכבר תוארה והיציאה האפשרית של חיילים סובייטים ממרכז אירופה במסגרת פיקוח נשק – עשויים כולם לעודד נטיות נצטרליסטיות עוד יותר גדולות במזרח אירופה מאשר בברית האטלנטית. בסוף אולי יציבות מזרח אירופה היא שתעמוד על הפרק. מה שגורבצ'וב השיג עד כה הוא פחות התפוררות הברית האטלנטית מאשר פתיחה מחדש של נושא עתידה הפוליטי של מזרח אירופה.

מבחינה הבינית חייבת להיות הזדמנות משמעותית לשאת ולתת על הקלה אמיתית של מתחים. ברית המועצות ניצבת לא רק בפני בעיות פנים אלא גם מול מציאות שבה רוב מוקדי הכוח העולם – אירופה, יפאן, הודו – שוכנים על גבולותיה או סמוך להם. מדיניות תוקפנית יכולה לאחד כל אותן מדינות נגדה. אבל לא ניתן להתוות נתיב שלו יותר ושוחר שלום יותר באמצעות הביטוי "לעזור לגורבצ'וב". הסיסמה האופנתית כי על המערב לסייע לגורבצ'וב, היא גם ריקה מתוכן וגם כוללת למעשה ויתור על מדיניות. שום מנהיג סובייטי לא פרש אי־פעם בכבוד והמנהיגים שלו גם לא שרד לאחר מותו. רק הנאשים הקשוחים ביותר, בעלי דחף שלטון מפותח היטב, נכנסים להתחרות נגד כוחות כה חזקים ומאיימים. מדוע חייבים מנהיגים מערביים לצפות מגורבצ'וב כי ינהג בהם ביתר הבנה והשתתפות מכפי שנהג בעמיתיו לשעבר, להם כבלות הכל הוא חב את מעמדו? יהיה זה צער הדדית גרידא עבור מנהיגים מערביים לדאוג לכך שחשישובי הסיכונים והתגמולים לא ייצרו לעולם במוחו של גורבצ'וב תבתיבים רחמים כלפיהם הם.

בקיצור, יעדה של המדיניות המערבית אינו חייב להיות "לעזור" למנהיג סובייטי כלשהו במאבקי הכוח המסתוריים של הקרמלין, אלא להקדיש את מרצה לפיתוח תבנית משותפת לגבי נושאים, כמו למשל:

● מה הוא האינטרס המערבי בחיזוק בריה"מ בהיעדר הסדר פוליטי ומה הם תנאיו של הסדר כזה

● מה צריכה להיות המדיניות כלפי עתידה של אירופה המזרחית – בעיקר לאחר המימוש המלא של הקהיליה האירופית ב־1992

● מה היא הקפה המתאימה של פיקוח הנשק ואיך יש לקשר אותה למדיניות הביטחון ולהתפתחותה של מזרח אירופה

● מדיניות מערבית בנויה אינה רק אם היא מתחברת לעקרונות ולאינטרסים בסיסיים. מערב הקושר עצמו למנהיג אחד משתק את עצמו לנוכח שינויים עליהם אינו יכול להשפיע או שאותם אולי אפילו אינו מבין.

הרופאים הפסיקו לשבות. הם לא התעקשו שמשבר הבריאות יהפוך נושא מרכזי בבחירות. תצלום: [illegible]

למה הם שותקים פתאום

קשה לי להבין את שתיקתם הרועמת של הרופאים בימים אלה של ערב בחירות. הרופאים, על נציגותם הרבריות, קמים השכם והערב, בסתם ימים של חול, ומתריעים, זועקים, זועמים, על מצב הרפואה הציבורית. גם מבריזים שביתות ונוקטים עיצומים. המערכת כולה לא עבדה עבודה תקינה במשך חודשים ארוכים. ועכשיו, שקט.

אילו הייתי במקומם, הייתי עושה הכול שנושא הרפואה הציבורית –

הטור שלי / נתן דונביץ'

המערכת החולה ביותר בין המערכות הציבוריות – תשמש נושא מרכזי במערכת הבחירות. זה לא רק לגיטימי, זה טבעי. בריאותו של אדם קרובה ללבו יותר ממאה ואחד עניינים אחרים. כאשר הארגונים בוש ודוקאקיס מתעמתים בטלוויזיה, לנגד עיני האומה האמריקאית כולה, מציגים להם העיתונאים שאלות גם בנושא הביטוח הרפואי. ושני המועמדים, אפילו במסגרת הצרה והקצובה, מציגים עמדות, נתונים, רעיונות. כי שם העימות, על אף היותו הצגה תקשורתית, הוא אמיתי. אצלנו, אני מניח, גם שמיר וגם פרס, אם יציגו להם את השאלות מראש, יבקשו להסיר את השאלה. לא די חשוב, או יותר מדי מסובך. מוטב להשמיץ, לדבר על אש"ף, ועידה, גבולות, אינתיפאדה. הכול אמנם חשוב מאד, אבל כאשר נותנים את הדעת לקליפתו של התפוח, שוכחים שהתולעים שבתוכו מכרסמות הפרות. גם הקליפה החיצונית תתקפל ותיסרק, אם הפרי יאכל.

והפרי נאכל. מערכת אחר מערכת מידרדרת וקורסת, ובכוונת המדיד של משאבים ושעות שירותו – לא נאמרת על כך מלה. אולי, עוד יאמרו משהו, לצאת ידי חובה, בטלוויזיה יאשימו אלה את אלה, הרב פרץ יצעק שאינו רוצה להיות צאצא של קוף, תנועות אפשה של הצעירים שלי מול הצעירים שלך. אבל, כמו שצועק פרץ – "הוולד איננו".

אין־מענה לבעיות־הקשות המעיקות ומציקות כאן. מפלגה קטנה עוד תזכיר את כבישי הדמים, כאילו יש בכוחה לשנות דבר־מה. אבל, על החינוך האפור, המאיים להיות שחור, על עינוי הדין במערכת המשפט, על העיר הגדולה, המפוקקת הסתומה, על התורים הנדאים לניתוחים, על הרפואה השחורה, על מחירי הדירות המאמירים בערים הגדולות ועוד, ועוד, ועוד, על כל אלה לא אומרים מלה. לא מעניין? באמת לא מעניין? או חוששים להסתבך בהאשמות ובהאשמות־נגד שלא יקבעו, לדעת התעמלנים, את תמונת הבחירה.

הרופאים שותקים. עורכי־הדין שותקים, המורים שותקים, הפרופסורים שותקים. אינני מתכוון למודעת תמיכה, מאדיגנות היסב, לטובת מועמד זה או אחר לראשות הממשלה. אני רוצה לשמוע את הזעקה, לא את הברכה. אחר כך, יתעלמו מכם. אנשים פשוטים, חסרי השכלה, בעלי עוצמה של פשוטי־עם – כבר למדו, במשך השנים, שאם רצונם להציג תביעה או עניין, עליהם לעשות זאת לפני הבחירות, ולא לאחריהן. אחר כך, יאמרו לך, אתה מדבר אל הקיר.

עשרות הימים הקרובים יכולים, אם ירצו, להיות עשרות ימי שאלה. בגדול. אם לא מעמידים לרשותם את הטלוויזיה ואת הרדיו, בגלל מיגבלות, ישטחו את עניינם בעיתונים, במודעות, בכל מקום.

נד

קפה בג'נין, תה בת"א

קשה לי להבין את היהודים היוצאים לקניות בערים ערביות עוינות ביו"ש ובעזה. ועוד יש כאלה, החשים שעליהם ללגום קפה, בבית קפה מקומי, בחברת ידיד או מכר. לא חושב שזאת גבורה. יש בכך הרבה מן הטיפשות. אחר כך, שומעים שפלוני נדקר בסמטה, על אחר הניפו גרזן, ויש מי שנודה למוות.

מחפשי־המציאות חייבים להבין שהם מהמרים על חייהם, כחושישים אחר מציאות והפגנת ביטחון־עצמי מופרז. ושלא יאמרו לי דברים פוליטיקאים מן הימין הקיצוני ש"לכבוד" זרע להיות בכל מקום. זכות היא עניין אחד, ומציאות – עניין אחר. לא שמעתי שמישהו מראשי הדיסונת הימנית בא לקניות בג'נין, או ישב ללגום קפה במרכז שכם.

הסיפור הגדול ביותר בעניין זה שייך לרפול, בעת פשיטת צה"ל על נמל התעופה בביירות, לפני שנים. סיפרו עליו, שישב ליד הבר ולגם קפה. אם הסיפור נכון, הוא אינו מוקי בחיילים ישראלים ביהדות כוב... תרות.

איני חושב, שמי שאינו חייב להיות עכשיו בשטחים הלוהטים הנסערים, חייב לצאת לשם למטע קניות או לביקור חברתי, ואפילו שבמרכז תל־אביב כהולכים. באותה שעה עצמה, חבורות של צעירים ערבים מן השטחים, לפני או אחרי עבודתם, ואין איש הפוגע בהם, הודה לאל. אפילו שאין משוואה, אין מה לחפש שם, בערים העוינות. מה שהיה טוב, במידה מסוימת בעבר הלא־רחוק, אינו מקובל עלי היום.

רפואת־השיניים הזולה בקלקיליה, המוסך הזול בשכם, שוק הירקות הזול בעזה, יכולים להמתין. קפה אפשר לשתות, לפי שעה, בערים היהודיות. ואם אני מזכיר קפה, יורשה לי לומר גם כמה מלים על כוסית תה, מסויימת מאד.

בשבוע שעבר, נעצרה שיירה ליד דיזנגוף בתל־אביב, מה שנקרא בפי העם דיזנגוף־סנטר. מתוכה יצא ראש הממשלה יצחק שמיר, ועמו מאבטחים, מלווים, עסקנים ועיתונאים. שמיר בא אל העם. ואפילו התיישב, בעצת מומחה ליחסי־ציבור, אני משער, ללגום שם כוס תה. מפה לשם, הודה שמיר שהוא רואה את המקום הזה בפעם הראשונה.

רוב רובה של האוכלוסיה בארץ, יהודים וערבים, היו בדיזנגוף־סנטר, במשך השנים. ואילו מר שמיר עושה רק עתה את ההיכרות הראשונה. אולי כדאי לארגן לו, לאחר הבחירות, ביקור ממלכתי, של שבוע ימים, בתל־אביב, כמו בתוך־השבוע או בנפאל.

אגב, בכל המהומה שהיתה שם, בבית־הקפה, שכחו מלוויו של שמיר לשלם בעד כוס התה. לא שזה חשוב, מבחינה בגין, אילו נקלע, בשעתו, למצב דומה, היה פונה אל המלצר, ושואל אותו בשיא־האדיבות "כמה מגיע לך אדוני?".

סתם אפיזודה. ללא מוסר השכל.

עיריית תל אביב-יפו

איסור תליית מודעות בחירות בלתי חוקיות

על פי החוק מותר להציג מודעות או שלטים:
1. על לוחות המודעות הרגילים (בתיאום עם העירייה)
2. על לוחות מודעות מיוחדים שהועמדו לצורכי בחירות (בתיאום עם העירייה)
3. על משרדי הרשימה או מטהרוניה.
4. אין להתיר מודעות בגודל של יותר מ־50 על 70 ס"מ פרט לשלטים המוצבים על גבי משרדי הרשימה או מטהרוניה המודעות אך ורק את האות והכינוי של רשימה שאושרו כדין והיכולים להיות גדולים יותר.
5. כרוזות בד אסורות בתליה.
6. אסורה תעמולת בחירות על ידי שימוש ברכב.
עיריית תל־אביב יפו תפעל, על פי החוק, להסרת תעמולת בחירות אסורה.

תודה על תשומת הלב

עיריית תל־אביב יפו

חמישה יוד תכשיטנים

תעשיית מתכות יקרות בע"מ

ה ו ד ע ה

ניתנת בזה הודעה, כי

אסיפה כללית רגילה של החברה

תתקיים ביום א' (20.11.88) בשעה 10.30
במשרדי החברה, ברחוב אלנבי 94 תל־אביב

סדר היום:
1. אישור דו"ח המנהלים ודו"חות כספיים.
2. מינוי רואי חשבון וקביעת שכרם
3. מינוי מנהלים – כל המנהלים היוצאים מציעים מועמדותם למינוי מחדש.
4. שונות.

יפוי כוח ע"פ תקנות החברה למינוי שלוח, יש להפקיד במשרדי החברה לפחות 48 שעות לפני מועד האסיפה.
לגבי הליכי האסיפה הכללית – ראה תקנות החברה.

ע"פ הוראות הדירקטוריון
יהודה ברגר – מנכ"ל

רושדי. איסור על פנטסיה בעלת מרכיבים סוריאליסטיים

הפיתוי האחרון של מוחמד

ספרו האחרון של סלמאן רושדי נאסר לפרסום בהודו. לדברי חוגים מוסלמיים הוא משמיץ את מוחמד

מאת ברברה קרוסט
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

ניו־דלהי

האיסור שהטילו פקידים הודיים על פרסום ספר שאותו לא קראו, בעצת מנהיגים מוסלמים ושמאים שגם הם לא ראו את הספר, עורר כאן ויכוח המסתייר רבים על גבולותיו הפוליטיים של חופש הביטוי ועל רדיוותיו של מצב השלום הדתי בהודו. הספר "הפסוקים השטניים", פרי עטו של הסופר יליד הודו סלמאן רושדי, נאסר לפרסום ב־5 באוקטובר בהוראת שר המכס של הודו עקב מחאות של פוליטיקאים מוסלמים שטענו כי הספר פוגע בדתם ובנביא מוחמד. הם טוענים כי הפצת הספר תלבה מעשי אלימות בקרב כ־80 מיליון המוסלמים בהודו.

שני פרקים בספר, פנטסיה אפיונית לרושדי, בעלת רכיבים סוריאליסטיים והיגיונים השאובים מעולם הדיוק, עוררו את המחאה. שניהם עוסקים באדם ששמו מאהונד, שמבינים שהוא מוחמד. פרק אחד, "השיבה לג'הליה", הם אומרים, מתאר את 12 נשותיו של הנביא כזונות בבית־זונות. רושדי אומר כי תיאור זה אינו נכון.

מאז ההודעה על האיסור קם קול זעקה לא רק בהודו, שם תוקפים חוקרים וסופרים את אופיה הבוטה המדיני של החלטת הממשלה, אלא גם בבריטניה, שבה מתגורר כעת רושדי. לא בעקבות שום בדיקה או חקירה ממשית בנושא לפני שמשרד האוצר אסר על יבוא הספר או מכירתו על־פי תקנות המכס. "הרעיון ששר אוצר יחליט אילו ספרים יש לקרוא ואילו לא, הוא בלתי־קביל בכל מדינה חופשית", אמר רושדי בראיון טלפוני מלונדון. הוא קרא לראש הממשלה ראג'יב גאנדי לתת ביטוי לסמכותו ולבטל את האיסור.

הודים רבים רואים באיסור סימן לחולשה ממשלתית. הם מציינים שהוא הוטל שבועות ספורים בלבד לאחר שגאנדי מיהר לחזור בו מהצעת חוק דיבה חדש, שעורר גם הוא מחאות. הדעה הכללית היא שהאיסור על הספר יביא בסופו של דבר רק לביטול מביך נוסף.

רושדי תיאר את ספרו שנבחר כמועמד לפרס "בוקר", הפרס הספרותי הנחשב ליוקרתי ביותר בבריטניה – "נובלה קומית" העוסקת, עם זאת, בנושאים רציניים של נתק תרבותי ורוחני; נובלה על שינוי ומטמורפוזה. האיסור שהוטל מרגע שהספר הגיע להודו כדי להימכר בה, שופך אור על הפער בין התדמית ה־התחכמות שמטפח מימשלו של גאנדי לבין כוחות של פונדמנטליזם דתי שעדיין פועלים בקרב מיליוני הודים מכל הדתות – הינדים, סיקים ומוסלמים. הממשלה זקוקה למצביעים מכל אותם מחנות. האיסור גם שופך אור על התגבשות־תרבותית שאינה תופעה נדירה באומות באסיה.

"כאשר אני מתבונן בציוויליזציה המערבית, נראה לי שהמערב איבד את קו ההפרדה בין המקודש ללא־מקודש", אומר סעיד שאהבודין, המוסלמי ההודי העומד במרכז המחלוקת. "למען התפתחות התרבות האנושית אתה צריך לראות דברים מסוימים כמקודשים. שאם לא כן הדרך לא תשגשג".

שאהבודין, דיפלומט לשעבר, הוא חבר פרלמנט מטעם מפלגת ג'אנאטה הימנית באופוזיציה ועורך המגזין "מוסלים אינדיה", ועל־פי דבריו הוא זה שהסב בראשונה את תשומת לבם של השלטונות לספרו של רושדי ולא הרפה עד שהשיג את הטלת האיסור. הוא מודה כי לא קרא ואין בדעתו לקרוא את הספר, שאותו הוא מכנה "פוגע ומשמיץ בצורה מוחצת".

הוא אמר כי לא קרא אפילו ביקורות על הספר או ראיונות עם הסופר, כאשר פורסם הספר בבריטניה בספטמבר. "אתה צריך לראות את העניין בהקשר התייחסותם של המוסלמים לנביא", אמר שאהבודין. "במידה שהדברים נוגעים למוסלמים, אין שום אלוהות במוחמד. הוא אדם. אבל הוא שליח־האל, והאמונה האסלאמית כולה מושתתת על התפישה שהוא הנביא וכי מה שאתה מוצא בקוראן הוא דבר האל. אנחנו רואים גם את חייו של הנביא עצמו כדוגמה לסאר האנושות ולכל הזמנים".

בימה חופשית

חלוקת הארץ אינה פתרון

מאת עודד ינון

עודד ינון הוא פובליציסט ועיתונאי

עקרון חלוקת הארץ בין יהודים וערבים התקבל למעשה על־ידי ראשי הציונות כבר בראשיתה. חלוקתה הראשונה של ארץ ישראל על־ידי וינסטון צ'רצ'יל בשנת 1922 הכריחה את חיים ויצמן ובני דורו, כולל בן גוריון, לקבל כבר אז עקרון זה כלית ברירה.

החלוקה ההיסטורית הזו, פחות ידועה משתי החלוקות היותר ידועות ומפורסמות – זו של ועדת פיל משנת 1937, וזו של האו"ם מ־1947 (החלטה 181), שמעולם לא מומשו. החלוקה שלמעשה התקיימה עד 1967, היתה זו שעוצבה בכוח במלחמת תש"ח להיכן שהגיעו כוחות צה"ל, שם חולקה הארץ. בניגוד לחלוקה 1922, זו לא היתה חלוקה ממש, אלא תחום הישג הצבאי בקו ארעי. חלוקה בפועל ניתן לקרוא לזה. כלומר, החלוקה הקלאסית, זו של 1922, וכל האחרות שבכיכול עמדו להתבצע ולא בוצעו, לא היו אלא גירסאות קודמות למה שאנו קוראים היום ומאז 1967 פתרון כמני, או חלוקה על־ידי המערב מות, דבר שגם הוא לא התבצע מ־1967.

כל תכניות החלוקה מאז 1948 ועד היום, זו של ברנדוט, זו של יגאל אלון, זו של אנדרסון בשנות החמישים, ואלו של רוג'רס וריגן בשנות השישים־שבעים, לא היו אלא גירסאות של חלוקות קודמות שמתו עוד לפני שדובר עליהן – כך גם תוכנית שולץ או קודמתה תוכנית ריגן. מעניין שבפועל, רק תוכניתו המעשית של הנרי קיסינג'ר, וביחוד יוזמתו הישירה של בגין וסאדאת, הביאו להוצאות של חלוקה מסויימת. לפחות שקיים הניגון מדיני ומעשי בכל תוכניות החלוקה, לפחות על הנייר, הרי בפועל, גורמים כבדי משקל במציאות מפריעים למימושן.

כדאי לזכור שהיתה זו בעיקר התנגדותו של הצד הערבי מאז 1937 ועד 1947 שגרמה לכשלון כל יוזמות החלוקה עד ימינו, אך גם אי הרצון של הצד היהודי־ישראלי ואי העניין של המעצמות בחלוקה מעשית, שאכן עשויה היתה לחסל סכסוך זה, הביאו למצב הנוכחי.

אש"ף (אבו־איאד) מודה ובסתירה גמורה, בסעיף 19 של האמנה הפלשתינית על קבלת החלטת החלוקה מס' 181. אך בתודעה ובמדיניות הפלשתינית החלטה זו וקבלתה כרוכים היסטורית ומשפטית, ובצדק, בקבלתה של ישראל לפי החלטה אחרת של האו"ם, זו שמספרה 194, מן ה־11 לנובמבר 1948, המדברת על זכות השיבה של הפליטים הרוצים לחיות בשלום למקומות שאותם עזבו במולדתם. ישראל הסכימה כבר אז לקבל 100,000 פליטים שהוכיחו שיש להם קרובי משפחה בישראל, כיום מדובר על מאות אלפי פליטים.

כושר השרידות

כפי שהיהודים הוכיחו כושר חיות והשרדות מרהים בארץ זו, כך גם הערבים – והאינתיפאדה היא ההוכחה, והיא שאינה מאפשרת כל הסכמה על חלוקה או פשרה כיום. סיכויי ההסדר היום יותר קלושים מאי־פעם, שלא לדבר על חוסר אמון והיעדרם של מעצמות העל בהסדר.

אף שעקרון שלמות הארץ אינו היחיד התקף – עקרון החלוקה אינו בר מימוש, לא בתנאים שלנו, לא במצב הנוכחי, ולא בהתאם לתקדימים היסטוריים

מסתבר שעקרון החלוקה אינו מקובל, ואינו מהווה ניסיון מוצלח גם בין העמים בעולם. הרקורד ההיסטורי די עצוב בתחום זה, וכלל אין להתפלא על הניסיון הגר בארצנו. חלוקתן של וייטנאם וקוריאה הביאו לשלוש מלחמות עקובות מדם בשנות החמישים והשישים עם מעורבות של ארבע מעצמות לפחות, ומאות־אלפי הרוגים.

חלוקתה של גרמניה היא היוצא מן־הכלל המעיד על הכלל. כאן, רק איחוד והמימוש העדין בין שתי מעצמות על, ולא האיזון בין שתי הגרמניות, מונע מלחמה איומה נוספת. הפתרון הכפוי שהושג בגרמניה על־ידי חלוקתה אינו יציב יותר מכל פתרון אחר, והוא למעשה אשליה אופטית והוא לא. הרי שני משברי ברלין, זה מ־1948 וזה מ־1961 מראים עד כמה היו שני הגושים קרובים למלחמה טוטאלית דווקא עקב ההסדר העדין הקיים.

כלומר, זקוקים לערבות של המעצמות, ואיום הדדי בריסוק הדדי וטוטלי כדי לקיים הסדר שלום על־ידי חלוקה, וזאת במצב ששני העמים הגרמנים שרואים ועיניהם הסדר זה. חלוקת אוסטריה התבטלה עקב חוסר מעשיותה כבר ב־1955, ובכך נוסכה מארץ זו מלחמה מנימית תוראית נוספת.

חלוקת קפריסין, שבפי המוקים ב־1974, היא עוד הוכחה שכל חלוקה אחרת שם לא היתה מחזיקה. זו תלויה ביחסי הכוחות בין יוון וטורקיה ולא ביחסי שני העמים החצויים.

חלוקת אירלנד ב־1922 היא ללעג ולשנינה למרות עשרות השנים בהן היא מחזיקה, כל זמן שהמשטר האירי יימשך, גם חלוקה זו, למרות רצונה של אנגליה האדלנד לקיימה, היא שברירית ומתוחה, ואין כל ערבות שלא תתמוטט בלחץ הפנימי הקיים בקרב הקתולים בצפון להתאחד עם אחיהם בדרום.

שנת 1947 – חלוקת הודו מפקיסטאן, והפרדת שני העמים ושני הדתות, היא ממש עניין אכזרי וחסר סיכויים: שלוש מלחמות, אחת פחות מאשר אצלנו, פרצו עקב חלוקה זו. מיליונים גורשו ועזבו ארצותיהם, ומאות אלפים קפחו חייהם עד כה, ואין כל פתרון באופק. לחלוקה זו שעוצבה בכוח הנסיבות, וגם בהסכמת שני הצדדים, אין כל ערבות להתקיים בעתיד.

כלומר, העקרון של חלוקת הארץ בין שני העמים יפה מאד על הנייר, וניתן אולי למימוש, אך הוא לכשלעצמו מביא למלחמות רבות וסכסוכים אין סוף. בארצנו הבעיה היא מסובכת עוד יותר, כיוון ששני העמים אינם רואים כחלק שהם הרוב בו כעת, בעצם, את ארצם מקודשת רגא. הרי היהודים רואים ביהודה ושומרון את מולדתם, ואילו הערבים רואים בשפלת החוף את מקום הולדתם בארץ זו, בצדק, לשם באו הערבים לחיות בזמן המנדט, משם ברחו הפליטים, ומשם באו ראשי אש"ף, ומנהיגי הפלשתינאים.

חלוקה של הארץ, שבה יינתנו יהודה ושומרון והגליל לערבים, ולימין השפלה, אינו פותר את המאוויים ההיסטוריים והקמאיים של שני העמים, וגם אסטרטגית אינו טוב. היהודים לא יוותרו על ההרים השולטים על השפלה, ובצדק, ואילו הערבים לא יוותרו על השפלה, על עכו, יפו, רמלה, ולוד, שם צמחו כיישות כבר לפני ששים שנה, והמצב ברור.

אי לכך, נראה לנו שעקרון החלוקה המקובל על כל מפלגות השמאל בארצנו, ואף במרכז לאחר קבלת הסכמי קמפ־דייוויד, אינו בר־ביצוע, ולא רק בארצנו הקטנה, או בגלל קדשה. אין זאת אומרת שעקרון שלמות הארץ הוא היחידי התקף בתנאים הללו, אך עקרון החלוקה אינו בר מימוש, לא בתנאים שלנו, לא במצב הנוכחי, ולא בהתאם לתקדימים ההיסטוריים.

هكذا من الاصل

היזהרו מנקודות חן

כאשר השומה קטנה או שטחית יש 90% סיכוי לרפאה. אחוז הלוקים בסרטן העור עולה

מאת עדנה ארידור

במחלקה לכירורגיה פלסטית ב־מרכז הרפואי "בילינסון" בפתח־תקוה עומדים לפתוח מרפאה לטי־פול ב"נקודות חן" (שומות פיגמנטיות כהות) בעור, העלולות להתפתח לגי־דולים סרטניים, כאשר מאבחנים אותם באיחור. מטרת המרפאה החד־שה היא להגיע לאבחון מוקדם ככל האפשר של סרטן־העור מלנומה. הטי־פול במרפאה יתמקד בשומות רב־גוניות, לא־סימטריות, שקוטרן גדול מחצי סנטימטר. הן יכולות להופיע בצורת בליטה, קשר או כתם שטוח.

צבע השומות בדרך־כלל שחור או חום. שינוי בגוונים או רישום הם סי־מנים מחשידים לממאירות. הצורך במרפאה ייחודית לנגעים "פיגמנ־טיים" התעורר עקב עלייה תלולה בהופעת שומות ממאירות.

נתוני תחלואה בסרטן־העור שהת־פרסמו ב־1987 מצביעים על כך שבין השנים 77–1981 התגלו בארץ 1,073 מקרים, לעומת 788 מקרים של גי־דולי־עור ממאירים בשנים 72–1976. בין השנים 1960 ל־1981 עלה שיעור התופעה בכ־19%. שיעור התמותה מגידולים אלה הולך וגדל למרות השיפור באיתור המחלה. מנהל המח־לקה לכירורגיה פלסטית ב"בילינ־סון", ד"ר דן האובן, אומר כי הגידו־לים הללו מתעוררים עקב חשיפה יתרה לקרני שמש (קרניים על־סגו־לות). הסיבות להתעוררות הגידול יכולות להיות גם תורשתיות, עקב פגיעה במנגנון החיסון, וכן השפעות הורמונליות, דמוגרפיות, אתניות ואקלימיות.

תושבי מישור החוף בסיכון גבוה

עבודה שנעשתה על־ידי רופאים מהמרכז הרפואי "שערי צדק" ב־1978, בקרב אוכלוסיה מאוחדים שו־בים בארץ, מצביעה על כך שלתושבי חיפה ותל־אביב יש סיכון גבוה יותר להופעת שומה ממאירה מאשר לתוש־בי ירושלים. בחיפה ובתל־אביב 32–35 תושבים מכל מיליון עשויים לפתח שומה סרטנית – לעומת 20 מכל מיליון תושבי ירושלים. לדברי האובן, תושבי אזור החוף ומרכז הארץ מבלים הרבה משעות הפנאי שלהם תחת קרני השמש, בלבוש קל ותוך חשיפת חלקי גוף.

על־פי מימצאים של מספר מח־קרים שנעשו בנושא, תושבי הקיבו־צים פגיעים יותר מהאוכלוסיה החיה במושבים ובעיירות הפיתוח. זאת משום שבקרב האוכלוסיה העירונית ובקיבוצים גדול יותר שיעור יוצאי אירופה המזרחית והמערבית, המאו־פיינים בעור חיוור ורגיש לקרינה. שיעור התחלואה בקרב יוצאי ארצות אירופה וארה"ב גבוה פי 10 מאשר בקרב יוצאי אסיה ואפריקה. בקרב יוצאי אירופה שיעור התחלואה הוא 34 מקרים לכל מיליון תושבים; בקרב יוצאי אסיה ואפריקה – בין 2.7 ל־4.1 מקרים לכל מיליון; בקרב ילידי הארץ התחלואה – 25 לכל מיליון תו־שבים. במחקר שבוצע במכון הוועדה לפעולה מונעת לבריאות בעבודה, המבוצעת על־ידי שר העבודה והר־ווחה, נמצא כי מבין 167 אלף עובדים בעבודות חוץ, 21 אלף מצויים בקבו־צת הסיכון הגבוהה ביותר לפתח סרטן־עור.

הסלקציה הראשונה של תופעות העור נעשית במרפאות החוץ של בתי־חולים, שם בודקים את כל התופ־עות הכתמים. ההתמקדות במעקב ובטיפול אחר הכתמים חשובה, משום שכאשר השומה הממאירה קטנה או שטחית, הסיכוי לרפאה הוא 90%. הכתמים הפיגמנטיים בעור מופיעים בדרך־כלל אצל נשים בגפיים התח־תונות ואצל גברים בחלק העליון של הגוף. הדבר מוסבר בכך שנשים לובשות חצאיות ואילו הגברים, בעיקר אלה העובדים בחקלאות, בבנ־יין ובעבודות אחרות בשטח פתוח, נו־הגים לחשוף את חלק גופם העליון. בחתך סטטיסטי, נמצא הגידול אצל נשים ב־50% מהמקרים בגפיים התח־תונות ואצל גברים ב־31%. בחלק הע־ליון של הגוף מתחלפים האחוזים בין גברים ונשים – אצל נשים האחוז הוא 20%. באזור הראש והצוואר שיעור הנגע הוא 15%, וזה בשני המינים. עוד נמצא כי ככל שעולה הגיל, גוברת הופעת הנגע.

לדברי ד"ר האובן, "5% מהילודים נולדים עם שומות, ולשומות ששומות ממשיכות להופיע בגיל הילדות (ומ־גיעות עד 20 ל־40 אצל כל מבוגר). הממאירות שלהן בגיל ההתבגרות היא נדירה. הטיפול במלנומה אצל ילדים הוא כמו במבוגרים – כריתה נרחבת של אזור הנגע הראשוני, ובהתאם לעומק החדירה, גם כריתת קשריות הלימפה האזוריות".

להשתמש בתכשירים המסנני־קרינה

בספרו "השמש וגידולי עור" קבע פרופ' מנחם רון וכסלר, מנהל המח־לקה לכירורגיה פלסטית במרכז הרפואי "הדסה" בעין־כרם, כי צבע העור תלוי בכמות המלנין, חומר היו־צר את הצבע החום או השחור בעור. מספר התאים יוצרי־הפיגמנט שווה בעורם של כל בני־האדם בלי הבדל גזע, אולם כמות המלנין הנאגר שונה מגזע לגזע ואף בין בני־אדם מאותו הגזע. בדרכו לשכבות החיצוניות של העור מתכהה המלנין, עקב חשיפתו לקרינה על־סגולה. העור נראה שזוף ויוצר מעין הגנה על הגוף מפני קרינת השמש. הפיגמנט המתפתח בתהליך השיזוף אינו מהווה מגן יעיל בפני התפתחות של סרטן־העור.

ד"ר וכסלר ממליץ להימנע מחשיפה ממושכת לשמש, להשתדל לכסות את הגוף ולשהות זמן רב יותר בצל, וכן להשתמש בתכשירים המסנ־נים את קליטת הקרינה העל־סגולה, בעלי מקדם־הגנה המתאים לגוון הב־סיסי של העור. חשוב לדעת שהקרינה מוחזרת גם מן המים והחול. הקרינה המוחזרת מגיעה לפעמים באזורים מוצלים עד למחצית הקרינה הישירה. חשיפה ממושכת לשמש גורמת להזדקנות מוקדמת של העור, המאבד את גמישותו והופך מדולדל ותלוי. הנמשים הכהים מתרבים ועל העור מופיעים גידולים קדם־סרטניים.

סיכון בנורות־שיזוף

במחקר שערכה ד"ר אסתר עוזיו, ממחלקת עור במרכז הרפואי "שיבא" ויועצת האגודה למלחמה בסרטן, בנושא הבטיחות בשיזוף במכונים, היא קובעת כי גם אם הנורות עומדות בדרישות תקן הבטיחות, גם אם מקפידים על הוראות השימוש בהן וגם אם קיים פיקוח רפואי מדוקדק במכון־השיזוף על המשתזפים – לא ניתן למנוע לחלוטין תופעות־לוואי. מדובר בהזדקנות מוקדמת של העור, הנעשה דק, מקומט ומכוסה כתמים, בשל נזק מצטבר בלתי־הפיך של הקרינה העל־סגולה לרקמת החיבור בעור. מדאיגים יותר הנזקים העלולים להתפתח שנים רבות לאחר החשיפה לקרינת שמש, או לנורות־שיזוף. פגיעות הקרינה במבנה ובתפקוד של גרעין תא העור הביאו, בין השאר, לשגשוג (שכפול־ וצמיחה מהירה) של תאי העור. שגשוג זה יכול להתבטא בהופעת נקודות חן (שומות) חדשות הרגישות לנורות־שיזוף או לקרני שמש, או בצמיחה ושינוי־צבע בשומות ישנות. כאשר שגשוג זה נעשה בלתי־מבוקר המש־מעות היא התפתחות סרטן־עור, לרוב אצל אנשים בהירי־עור, בהירי־שיער, מנומשים ובעלי שומות מרובות.

במחקרה היא קובעת כי יש עדויות מצטברות על פגיעת הקרינה מנורות־השיזוף במערכת החיסון של הגוף כולו, ולכך עלולות להיות השלכות על כושר הגוף להתמודד עם מחלות מסוימות, הדורשות תפקוד חיסוני תקין. בעקיפין עלול הדבר לגרום להתפתחות סרטן־עור. ד"ר עוזיו מציינת כי קרינת נורות־שיזוף מסוג־לת לגרום לסרטן־עור בחיות מעבדה. המידע על היקף הבעיה בבני־אדם עדיין מוגבל, מכיוון שהשימוש בנורות־השיזוף התרחב רק בעשור ה־אחרון. ייתכן שיחלפו עוד כמה עש־רות שנים עד שניתן יהיה לאמוד את מידת הסיכון הסרטני לבני־אדם ממקור קרינה זה.

מונרו. סכנה מתחת ליופי

תצלום לאופוטו

עם ה"בייביסיטר" בפקינג. נפערות פרצות רבות המגבירות את כושר ההחלטה האישי, לרבות אי־ביצוע המדיניות של גידול ילד אחד

תצלום: אי־פי־אי

בבית־ספר בפקינג ובשדות האורז בסצ'ואן

סין, מדינה בת יותר ממיליארד בני־אדם, עדיין לא סיימה את המהפכה. זו חברה בשלבי שינוי מואצים שטרם נאמרה בה המלה האחרונה

מאת פרופ' רחל אלבוים־דרור

"מדוע כבשתם את פלשתין", שאל תלמיד כיתה ה' בבית־הספר בפקינג כששמע כי בין אנשי המדע המבקרים בבית־הספר נציגים מישראל. "האם כאשר סין תקבל בחזרה את הונג־קונג זה יהיה כיבוש", השיבה אחת הישר־אליות. הילדים השתעשעו, אולם המנ־הל והמורים נעו בחוסר נחת בכיסאו־תיהם. שכן מדיניות החינוך הסינית המרכזית דבקה בתפיסת הסכסוך הישראלי־ערבי מהזווית הפלשתינית, ולאש"ף נציג קבוע בפקינג.

לצד תפיסה זו המופצת בבתי־הספר ובתנועות הנוער, יש לאנשי המימשל והמדע יחס אוהד והערכה רבה לישראל – המדינה הקטנה, החכמה והחזקה. אולם מאפיין משותף הבולט ביחסם של הסינים לישראל, בין בהיבט המאשים אותה בנושא הפלשתיני ובין בהיבט המעריך אותה, הוא הגישה העכשווית הסותרת את ההקשרים התרבותיים־היסטוריים לי־שראל מודרנית. מעין גישה כבעניין בנושא סיני.

מיד ברדתי מהמטוס בפקינג הובהר לי כי בדומה להכרות בסין ביחס לתרבות המערב, לרבות התר־בות היהודית, כפי שמי שחונך בתר־בות המערב חסר ידע ומודעות לתרבות המזרח ותרבותה של סין. בעודי מוכה למזוודה המתמהמהת, ניגשה אלי קצינה מהצי הסיני, מתורגמנית שציפתה לבואם של אור־חים זרים, ופתחה בשיחה על מטרת ביקורי. השבתי שבאתי להשתתף בכנס ולהרצות בפני קבוצה העוסקת בשאלת קשרי־הגומלין שבין תרבות למדיניות פיתוח. בתשובה לשאלתה אמרתי שאני עובדת באוניברסיטה העברית בירושלים. אולם כל מלות־המפתח וסמלי־התרבות שלנו – השם ישראל, ירושלים, עברית, יהודים, תנ"ך – לא הניבו כל סימן להכרת מוצאי הארצי אצל הקצינה, בוגרת אוניברסיטה.

יש בקרב הסינים המגלים ידע על ישראל והיהדות, אולם בדרך־כלל רווחים חוסר ידע ואי־הבנה היסטורית של ישראל ושל תרומת הדת היהודית לתרבות המערב, וזאת גם בקרב הש־כבות המשכילות. לא פעם נשאלתי, בחודש שעשיתי בסין, שאלות מהותיות כמו: האם הקוראן הוא הספר הקדוש של היהודים, האם רוב הישראלים הם נוצרים, וכיוצא באלה. בעיקרו של דבר מתייחסים הסינים לישראל העכשווית, ושופטים אותה על סמך מעשיה והישגיה בהווה.

בלי בית־שימוש בבית

הישראלי המבקר בסין בטיול קבוצתי מאורגן רואה את המראות, את המימצאים הארכיאולוגיים, את המבנים, את האנשים על אופניים המציפים את הרחובות, כבצפייה באולם קולנוע ממוזג, כשאוטובוסי־התיירים הנוחים ובתי־המלון המפוארים מש־משים מסך הגנה יעיל מפני סין האמיתית, על החום, המאמץ והזיעה, על הדוחק, הלכלוך ומעל לכל גאווה תרבותית ואמונה בעתיד מפואר. אולם לבקר בסין לבד זו משימה קשה מאוד, אם כי לא בלתי־אפשרית.

לנסוע לבד ברחבי סין פירושו להימצא כל הזמן במבחן־הישרדות בסיסי, לא מבחינה פיסית (למעט גני־בות, אין חשש להלך לבד גם ברחו־בות החשוכים), אלא בשל בעיות תק־שורת והתמצאות במדינה שהגייה ושפתה שונים לחלוטין. הקושי להשיג כרטיסים לרכבות, הביטולים הא־חרונים והעיכובים בטיסות, ללא הסברים וקבלת מידע מהימן; והביטוי התכוף על כל הסינים שעמם בא הזר במגע "מקומי". מקווים שנצליח להשיג לך כרטיס, מקווים שתמצא מקום בבית־מלון, מקווים שהטיסה תצא במשך היום – כמו סיסמת "יהיה בסדר" של הישראלי. אולם חלק ניכר של התקוות אינן מתגשמות ואינך יודע מה ילד יום. עם זאת, אי אפשר להכיר את סין, ולו במעט, ללא שי־חות ופגישות אישיות עם הסינים, בין שאלה אנשי המדע באוניברסיטאות ובמכוני המחקר, שגישתם פתוחה והביקורת העצמית שלהם באשר למשטר הקודם והעכשווי גלויה עד להדהים, ובין שאלה סינים בחנות המכולת הדלה, הריקה כמעט ממצרכים, המשתדלים להיות לך לעזר בתנועות ידיים, בחיוך ובה־גישה אנושית רבה.

מעל לכל, סין פירושה מבצע ארגוני, חברתי ופוליטי אדיר של ני־הול מדינה בת יותר ממיליארד בני־אדם, משימה שקשה להבין את משמ־עותה עד שאינך משוחח עם מי שממונים על כלכלתה ותכנונה של חברת ענק רבגונית זו. לחלק ניכר של האוכלוסיה, גם במרכזים העיר־וניים, אין עדיין בית־שימוש בדירה. אולם כדי לאפשר שירותים נפרדים לכל משפחה בסין נדרשת השקעת הון עתק בצורך שהעדיפות שלו, לעומת צרכים אחרים, נמוכה. בקר־מונה שבה ביקרתי, המוגדרת כמבוססת שכן היא עוברת תהליכי תיעוש, יש בית־מרחץ אחד בלבד לכל האוכלוסיה, ושירותים משות־פים. הריח האופייני בבתי־הילדים ובבתי־הספר הוא ריח שתן וליזול.

עם זאת, קשה שלא להתפעל מההישגים המרשימים של סין, למ־רות כל התהפוכות התרבותיות והפו־ליטיות שעברו עליה, במיוחד כש־משווים את מודל הפיתוח הסיני והישגיו לשכנתה, הודו. אך המחיר בחופש האישי כבד מאוד. לבוגרי האוניברסיטאות מקצים מקומות עבו־דה בהתאם לצרכים ולא ניתן לעבור מיישוב ליישוב ללא אישור. אולם רוח חדשה נושבת בסין של אחרי מהפכת־התרבות. נפערות פרצות רבות המגבירות את חופש ההחלטה האישי, לרבות מיתון בביצוע המדי־ניות של גידול ילד אחד, פיתוח שווקים חופשיים, וניסויים חברתיים וכלכליים שאת משמעותם והשלכו־תיהם עדיין אי אפשר לאמוד. מב־חינות רבות, מתרבים בסין מאפיינים של חברת־צריכה, כפי שהם באים לביטוי בפרסומות בטלוויזיה הסינית, בגישתם הפרגמטית של הסטודנטים המציפים את בתי־הספר למינהל עס־קים, בחופש המסחרי המפותח של הדוכנים ברכבות המוכרים מכל הבא ליד, ובילדי בתי־הספר העוסקים במסחר לאחר שעות הלימודים.

נוטשים את ההוראה

סין היא ארץ של סתירות ושל תהפוכות לכל אורך ההיסטוריה הארוכה והעכשווית שלה. לעומת ההישגים הטכנולוגיים שמרבים כל־כך להדגישם, נדמה היה לי במשך ימים ארוכים שבילתי בדרכים עקלקלות בשדות האורז של מחוז סצ'ואן, שחזרתי לתקופה העתיקה, ופסוקי התנ"ך המתארים קציר החיטים הדהדו באוזני. שיטות העיבוד החקלאיות לא השתנו הרבה בסצ'ואן, והוא הדין באשר לרמה הטכנולוגית בבתי־החרושת ובבתי־המלאכה שביקרתי בהם. עם זאת, האיכרים מתעשרים והולכים, מכוניות־משא עמוסות מלט חוסמות את השבילים בין שדות האורז והאיכרים מוסיפים עוד חדר ומשפצים את בתיהם.

בניגוד של הרוח האופטימית הזו־רה המנשבת בסין קיימות בעיות חברתיות וחינוכיות קשות. בכל מקום ובכל מקצוע ניתן למצוא מורים לשע־בר. המורים נוטשים את ההוראה, ששכרה מועט, ומחפשים תעסוקות חלופיות. בעוד הלחץ על האוניבר־סיטאות גדל והולך, אין מועמדים למכוני ההכשרה להוראה ורמת התל־מידים המגיעים אליהם יורדת. כש־ליש מאוכלוסיית התלמידים בגיל חינוך־חובה אינם מבקרים בבתי־הספר והנשירה באזורים הכפריים מגיעה לכ־70%. בניגוד שערכתי למוסדות חינוך בלא הודעה מראש, בנוסף לביקורים הרשמיים, בשיחות בביתות עם מורים ובהתבוננות בשיעורים, התגלתה תמונה עגומה ושונה מזו המוצגת למבקר המתמחן.

גם המפלגה עדיין אינה מרפה מאחיזתה המכוונת את מדיניות התר־בות. לאחר מטבחי העשרה לילדים מחוננים בשאנגחאי שבו סבבתי בכי־תות ושוחחתי עם המורים, הגיע לאחר כשעה אדם שהציג עצמו כאיש המפלגה הממונה על המרכז. הוא ביקש לברר פרטים על מעשי במקום, שלף טופס ורשם את פרטי האישיים. איני יודעת מי דיווח על הרזה הסובבת לה במקום ומה לאיש המפל־גה ולמרכז לאמנויות. לשם מה דרו־שים לך פרטי האישיים, שאלתי. "לצ־רכים סטטיסטיים", היתה תשובתו.

סין עדיין לא סיימה את המהפכה. לאחר מהפכת־התרבות של שנות השישים והשבעים ומהפכת־הגבר המתחוללת בה עתה, עדיין צפויות לה תהפוכות. זו חברה בשלבי שינוי מואצים שעדיין לא נאמרה בה המלה האחרונה. כפי שאמר סטודנט צעיר שהראה לי את המסעדות הנדרשות אנשים בקנטון: "הם מזמינים זה את זה לסעודות על חשבון הציבור, והש־חיתות סופה שתביא למהפכת־תרבות נוספת".

ספר חדש / אליהו סלפטר

מפתח לעשור מבוזבז

רומן חדש קורע אשנב לעיוותי הכלכלה הישראלית ומציב לקורא אתגר: לזהות את גיבורי העלילה, שאינה דמיונית לגמרי

יובל אליצור: השנים האבודות, הוצאת מעריב

קבוצה של ישראלים צעירים הגי־עה, לפני שבועות מספר, לניו־יורק כדי לחפש משקיע למימון ייצור תע־שייתי של המצאה שפיתחו. המכשיר – והרעיון שמאחוריו – מצאו חן בעיני בעלי־ההון שאותם התקשרו, אבל הם הסבירו לישראלים כי עלות הייצור בארץ תחייב לקבוע מחיר גבוה פי שניים ויותר מזה שלהער־כתם דרוש כדי שלמכשיר יהיה השוק ההמוני שיצדיק את ההשקעה. הם הציעו לקנות את ההמצאה, או להי־כנס לשותפות בייצור המכשיר בקוריאה הדרומית, בתאילנד או בארץ אחרת במזרח הרחוק, שבה ההוצאות, ובעיקר שכר העבודה, הן שליש מאלו שבישראל.

על המקרה הזה נודע לי באקראי מידיד הקשור לאחד מאנשי הקבוצה. אך מי שפוגש מהנדסים ותעשיינים ישראלים יכול לשמוע על מקרים דו־מים לא מעטים, שבהם כושר ההמצאה הישראלי מתנגש עם המצי־אות הכלכלית הישראלית ומכשיל את התקוות לנצל את המוח הישראלי כדי להפוך את הארץ לטייוואן או לקוריאה, אם לא ליפאן של המזרח התיכון.

גם אם האירועים בעלילה הכלכ־לית של "השנים האבודות", פרי־עטו של יובל אליצור, בדויים בפרטיהם, הספר הוא יותר "רומן־מפתח" מאשר סיפור בדוי. אליצור, סופר ועורך זה יותר מ־30 שנה, מכיר לא רק את המבנה והבעיות של המשק הישראלי, כי אם גם את כל מי שמילא בו תפקיד חשוב, מאשכול עד נסים ומשנקר ולבון ועד לאוסמן וקיסר. כאשר החל־יט לכתוב ספר על סיבות כישלונה של ישראל לנצל את העשור האחרון להבראה כלכלית, עמדה לפניו הבר־ירה: לערוך ניתוח־עובדות יבש, שהיה מכוון בעיקר לחוג בעלי המקצוע, או להציג את הדברים ברומן עלילתי שיעניין גם את הקהל הרחב, כפי שעשו זאת מחברי רבי־מכר על הכלכלה האמריקאית ועל עולם הכס־פים הבינלאומי.

אליצור בחר, בהצלחה, בדרך השניה, ובעשרה פרקים מרתקים הוא ממחיש את סיבות עיוותו של המשק שלנו: הבירוקרטיה הממשלתית הע־נקית, הפוליטיזציה המפלגתית של הכלכלה ושיטת הפרוטקציה שהיא הולידה. בעלילת הסיפור מתוארת גם אוזלת והמשמה המגינה על מפעלים לא־יעילים ומונעת את הצורך להתחשל לתחרות אמיתית בשווקים העולמיים; מעגל הקסמים של הסיוע האמריקאי העצום, המאפשר הרחבת הפער בין הצריכה לבין הייצור, המו־בילה להגברת התלות בסיוע־חוץ ותגבר הלילה. אלה תהליכים שנכתב עליהם בכתבות, במאמרים ובספרים, אך "השנים האבודות" מתאר זאת לא בסטטיסטיקה ובמונחים מקצועיים, אלא בעלילה שגיבוריה משתדים ע"י "השיטה" או נלחמים בה – ולעתים עוברים מצד אחד לצד השני של המתרס, כפי שזה קורה גם במציאות.

קוראים רבים, במיוחד אלה המקורבים למשק הישראלי, ישתע־שעו ודאי בזיהוי הדמויות המרכ־זיות: מי הוא המיליונר אריליך, השר יואב דרור או הפקיד הבכיר ברגמן וכמובן, את מי מגלמים רפי, המהנדס מהקיבוץ, וגבי, איש־העסקים העושה חיל באמריקה.

אך השאלה העיקרית המעסיקה את אליצור, והמהווה את הנושא המר־כזי של הספר, היא יכולתו של משק קטן כמו של ישראל להתעורר בכלכ־לה העולמית. מה הדרך: התמקדות בפיתוח רעיונות והמכירתם לחברות בינלאומיות גדולות – או חיפוש "נישות" (גומחות) במשק העולמי, אשר לחברות־הענק לא כדאי להת־עסק בהן ודווקא מדינה קטנה יכולה לפתחן ביעילות ולהתפרנס מהן בכבוד. אין זה ויכוח תיאורטי. יועצים כלכליים במערב יעצו לישראל, זה שנים רבות, למצוא את ה"נישות" המתאימות ולהתרכז בהן; אחרים, בעי־קר בזמן האחרון, דגלו בהתמקדות בפי־תוח שיש בו כדי להבטיח פרנסה לכוח עבודה מדעי וטכנולוגי ול־השאיר את הייצור ההמוני לארצות עם כוח עבודה זול יותר.

הנושא קיבל עתה לתשומת־לב מחודשת גם באירופה, עם ההכנות לאיחוד של השוק המשותף ב־1992, שיביא, כך מניחים, להיווצרות חב־רות־ענק ויעורר את שאלת הפירמות הקטנות והבינוניות. הניסיון האירופי חשוב גם לישראל, שתצטרך למצוא דרכים לשמור ולהרחיב את מקומה בין כלכלות הענק. לנוכח אפלבאום, הגיבור המרכזי של "השנים האבו־דות", יש תשובה פסקנית לשאלה. ההתפתחות באירופה אחרי 1992 תראה אם תשובתו – ותשובת אליצור – אכן נכונה.

ניל קינוק ואשתו גלניס בבלקפול. חיוכים בתום מופע ההתאבדות

תצלום: אי־פי

הצללים הופכים צל של עצמם

מאת שאול צדקא

> ועידת הליבור שהסתיימה לפני 10 ימים נשאה אופי מגוחך של תבוסה עצמית. עם אויבים כאלה, תאצ'ר אינה זקוקה לידידים

לונדון

בכל שנה, בעונת הסתיו, עורכת מפלגת הלייבור מופע התאבדות פו־ליטית המוני. מפלגת האופוזיציה, שלא הריחה ניחוח שלטון זה עשר שנים, מקבלת החלטות מגוחכות, נקלעת למאבקים פנימיים מעוררי חמלה, נופלת קורבן לרטוריקה של עצמה ומסרבת להכיר בעובדה ששנות השלושים חלפו מזמן.

שלוש תבוסות רצופות הביאו ללייבור הבריטי. יותר משמרגרט תאצ'ר היכתה אותו שוק על ירך, הכית הוא את ראשו בקיר. הוועידה הא־חרונה שהסתיימה בעיר החוף בלק־פול, לפני עשרה ימים חיזקה את התחושה כי בבריטניה של היום ממש־לת צללים הפכה להיות צל של עצמה. היו אלה חברי הפרלמנט טוני בן ואריק הפר אשר ערכו קרב אבוד על הבכורה והפסידו בו ביחס של 1 לכמעט 9. המאבק ניטש אמנם על אידיאולוגיה, אולם הוא היה מיותר וחיזק את תדמיתו של הלייבור כגוף מסוכסך ומפולג.

קינוק ואשתו, ששאבו עידוד רב מנצחונם הסוחף, קיוו לנהל ועידה שתזרום באפיקים הרצויים להם. אמנם כך קרה ביום השני. הפו־ליטיקאי הוולשי הצעיר נשא נאום נרגש שבו קרא לצירים להעניק את תמיכתם בחבילת רעיונות שתהפוך את מפלגתם למודרנית ולמושכת יותר, כזו שתצעיד את האומה לבחון מחדש בקלפי. הנוכחים, כמעט כאיש אחד, נתנו לו את ברכתם. ואז, כשנדמה היה שהמגמה השנתית עולה על דרך המלך, החלו התקלות לצוץ בזו אחר זו.

דינוזאורים נגד מודרניסטים

היה זה רון טוד, מנהיג איגוד עובדי התחבורה, שנתן את האות למהו־מה הגדולה. כמי שמדבר בשמו של האיגוד החזק ביותר, המונה מי־ליון חצי פועלים, השמיע האיש במבטאו הצ'יקוקני התקפה רבתי על מה שכינה ה"מודרניסטים", אלה שמנטשים לדעתו את העקרונות הסוצי־אליסטיים ומקווים להגיע לדאונינג סטריט באמצעות חליפות מחוייטות, טלפונים אלחוטיים וזוכי מבצעים. טוד ראה ב"יאפי" המונהגים על־ידי קינוק את היפוכו של המעמד העובד. עבורו הריחו הגישה החדשה והרצון להתפשר עם המציאות ריח של בוג־דנות ועל כך הוא סירב לעבור לסדר היום.

הנאום הריאקציוני של טוד הדהים אפילו את עמודי התווך של המפלגה. "בוגד" סינגו מבין שיניהם כמה מנ־היגי איגודים אחרים הרוצים לראות סוף־סוף את ראשה של תאצ'ר על הצ־לחת. הבוק של אותו עסקן היה גדול והוא הובלע בכל כלי התקשורת. לאור היום, הוא העניק להנהגה המשתדלת לגמישות, לא אור ירוק – כי אם סטירת לחי מצלצלת. היה זה כאילו יצאו הדינוזאורים של הפולי־טיקה הבריטית־סוציאליסטית ממע־רותיהם והראו לכולם מיהו באמת בעל־הבית האמיתי, השולט בכיס.

כשאחד מ"צללי" הלייבור הטיח בסוד כי עקרונות הצניעות שלו קצרו מלהקיף גם את מכונית הג'גואר שלו, הנהוגה בידי נהג – עלה הכוכב התורן של הלייבור על הבימה והבריז: "כן, יש לי מכונית ויש לי מחשב ויש לי גם מעבד תמלילים. אבל יש לי גם עקרונות לאורם הלכתי במשך כל אותן שנים..."

ועידת הלייבור כבר נכנסה לשלב הזוחה ביותר. אבל אז, ביום הרביעי לעריכתה, היא ספגה את המהלומה הכבדה ביותר. בסופו של הדיון על המדיניות הגרעינית של המפלגה, הצביעו רוב הצירים נגד המלצת ההנהגה ותמכו בהצעה הקוראת לבי־ריטניה, תחת שלטון הלייבור, לפרק את עצמה באורח חד־צדדי מכל הנשק הגרעיני הנמצא ברשותה. פירוק חד־צדדי ללא משא־ומתן ומבלי שמ־דינות אחרות ינהגו כך? ובעידן הפירוק ההדדי והגלאסנוסט? האם יצאו הלייבוריסטים מדעתם? התשו־בה היא, למרבה הצער, חיובית. מנ־היגי האיגודים המקצועיים, המייצגים כ־5 מיליון בוחרים (ושחלקם, למרבה האירוניה, נותן את קולו לשמרנים), עשויים מאותו חומר המסרב להכיר בעובדה כי לוח השנה מורה על שנות ה־80 של המאה ה־20.

זה החומר הדרוש להלאים מחדש חברות ממשלתיות שנמכרו לציבור, זהו גם החומר הסבור, בשורה של החל־טות על המזה"ת, כי ישראל היא אם כל החטאים הפוליטיים הקיימים באזורנו. ה"בוסים" המפלגתיים, שזה מכבר חדלו לייצג את משאלות ליבם האמיתיות של בוחריהם, הפכו בעשור האחרון למשל ולשנינה כאיים הבודדים, אולם הם נוכחו כי באמצעות גייסותיהם הם השליטים החזקים ביו־תר במפלגה. בעובדה זו כלבד יש כדי להבריח את ציבור הבוחרים שיתבקש על־ידם להעניק להם שלטון בתחילת שנות ה־90.

"הלייבור יהיה כרגלו", זוהי דעתם המשותפת. "הלייבור יהיה כראשו", דייקו יותר משקיפים אחרים. תהיה ההגדרה אשר תהיה, עם אויבים כאלה, מרגרט תאצ'ר אינה זקוקה לידידים.

מדינת ישראל מציעה:

הנפקה מיוחדת של אגרות חוב
למסירה עתידית

שגיא גליל

השקעה צמודה נושאת ריבית ניתנת למימוש בכל עת

ביום רביעי, 19 באוקטובר 1988, יוצעו במכרז האגרות הבאות:

(החיוב הכספי ייעשה רק ב־31.10.88)

אגרות חוב צמודות למדד המחירים לצרכן בולל מדד החודש האחרון (בעיקר 5)

סדרה	סכום הנפקה	סכום מוצע לציבור	לבנק ישראל	מחיר מינימום	פדיון
	(מליוני שקלים חדשים)				
"שגיא" 4230 כ"ח	80	80	–	101.5	בתום 6 שנים
"גליל" 4807 כ"ד	55	50	5	97.0	בתום 12 שנים

האגרות צמודות למדד המחירים לצרכן שיפורסם עבור חודש אוקטובר 1988, והתפריה ביום העסקים האחרון של חודש אוקטובר.
אגרות החוב ישאו ריבית 4.75% לשנה.
הריבית תשולם בשיעורים שנתיים ביום העסקים האחרון של החודש אוקטובר בכל שנה החל מחודש אוקטובר 1989.
המדד הנוסף (בעיקר 5) על הריבית והקרן יצטבר בתנאי הקרן וישולם כאמור בדרכי תשלום הריבית והבדרכי פדיון הקרן בתקנות מילווה מדינה סדרות מסוג "שגיא" ו"גליל".
הסדרות תירשמנה למסחר בבורסה תוך שבועיים מיום פרסום מדד המחירים לצרכן לחודש אוקטובר 1988.
ההזמנות יוגשו לבנק ישראל ביום 19.10.88 במחירים שלא יפחתו ממחירי המינימום הנ"ל.
מחיר המכירה שיקבע במכרז יהיה אחיד, כאמור בתקנות מילוות מדינה (מכרזים).
פרטים מלאים ורכישה בכל סניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך.
התנאים המחייבים של הנפקה אלו נקבעו בתקנות מילוות מדינה (סדרות מסוג "גליל" ו"שגיא") ובתקנות מילוות מדינה ("מכרזים").

לשכת הפרסום הממשלתית

★ שגיא ★ גליל ★ – ניירות הערך של המדינה

בנק ישראלי למשכנתאות בע"מ

מקבוצת בנק לאומי

הודעה בדבר שינוי תזכיר ההתאגדות
בהתאם לסעיף 26 לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג – 1983

ניתנת בזה הודעה כי בעקבות ביטול רשיון בנק משכנתאות שהיה בידי החברה, על ידי נגיד בנק ישראל קיבלה החברה באסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי המניות שהתקיימה ביום 16 באוקטובר 1988, החל־טה מיוחדת לשינוי הוראות תזכירה בנוגע למטרותיה. להלן לשון הה־חלטה המיוחדת שנתקבלה כאמור:

הוחלט לתקן את תזכיר ההתאגדות של החברה על ידי שינוי סעיפים קטנים (A) ו־ (B) בסעיף 3 של התזכיר האמור כדלהלן:
– ברישא של סעיף קטן (A) ימחקו המילים:

"TO CARRY ON THE BUSINESS OF MORTGAGE BANK AND/OR A CREDIT BANK (UNDER THE CREDIT BANK ORDINANCE OR ANY OTHER LAW FOR THE TIME BEING)..."

ובמקומן תבואנה המילים:

"TO CARRY ON THE BUSINESS OF LOANS AND MORTGAGES..."

– בסעיף קטן (B) תמחק המילה "BANKING" ובמקומה תבוא המילה "FINANCING".

עקב השינוי בסטטוס של החברה כאמור, התקבלה באותה אסיפה גם החלטה מיוחדת לשינוי שם החברה ל־"לשומר" חברה ישראלית למשכנתאות בע"מ. השם החדש של החברה יכנס לתוקף לכשיאושר על ידי רשם החברות.

מ. מנגבורג
מזכיר

הלמוד למפגש

פורום מנהלות בכירות
של המרכז הישראלי לניהול
26 באוקטובר 1988, מלון דן, ת"א

הרצאה –
"העידן החדש-THE NEW AGE"
מרצה: ד"ר בירג כפיר

* תפיסות חדשניות של שמוש האדם ביכולתו ובכשוריו האינטלקטואליים.
* האומנם דפוסי חשיבה חדשניים לקראת סוף המאה?
* נשים בעידן החדש – מודעות למימוש הפוטנציאל הטבעי.

מתדיינת: ד"ר מרילין ספר, אוניברסיטת חיפה
מנחה: פרופ' רבקה בר יוסף, האוניברסיטה העברית

דיון פתוח בהשתתפות הקהל.

למפגש הוזמנו מנהלות בכירות מכל מגזרי המשק בתפקידים של: מנכ"ל, סמנכ"ל, ראש אגף, תפקידי מטה בכירים וכדומה.
מנהלות בכירות שטרם קבלו הזמנה ומעוניינות בפרטים נוספים אודות נושא המפגש, האפשרויות להצטרף לפורום ותנאי ההשתתפות מתבקשות לפנות לטל. 03-257202

המרכז הישראלי לניהול

דחפון
שרות מודעות אלפבית של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

כדורסל / גביע קוראץ'

הבעיה היוונית של חולון: איך להיחלץ מפיגור של 20

המאמן דאנקן: יש סיכוי אם נקלע כמו שצריך

מאת אילן מיש
כתב "ספורט הארץ"

אופטימיות זהירה – כך ניתן להגדיר את הלך הרוח בהפועל חולון, לפני מיפגש הגומלין בסיבוב הראשון של גביע קוראץ' (הערב, 20.00), נגד פאנאתינאיקוס באתונה. שהרי פיגור של 20 נקודות (65–85 במישחק ביתו) אינו ענין של מה בכך. מה גם שאין זו תקופה של התרוממות רוח במחנה החולוני.

הפועל חולון קיים אתמול שני אימונים. ומי שחשב למצוא קבוצה מובסת, בעלת מוראל ירוד, התבדה. אמנם העליצות לא תפסה מקום ראשון, אבל גם אווירת נכאים לא היתה. הרצינות היא ששלטה. ובתוך אווירת המשבר והביקורות הנוקבות, שנמתחו מכיוונים שונים, בוקעת התקווה אצל החולונים.

המאמן איזק דאנקן סבור כי ניתן למחוק את הפיגור: "אם נשחק טוב והקהל יתמוך בנו, יש סיכוי. גם במישחק ההפסד למכבי חיפה היו לנו כמה דקות טובות, בעיקר במחצית השניה, בהן ידענו מה אנו עומדים לעשות". דאנקן ציין כי אין בקבוצה בעיה של מוטיווציה. כל שהוא מבקש מהשחקנים: שיהיו בוריקות לסל. "בכל מישחק הייתי רוצה שיזרקו לסל בין 75 ל־100 פעמים. הקבוצות הטובות באירופה משחקות טוב בהת־קפה. כדי להיות טוב באירופה צריך לשחק בהתקפה. כדי לנצח צריך לקלוע נקודות. במישחק באתונה קלענו 65 נקודות. זה טוב למחצית אחת".

חולון ידועה כקבוצה המתקשה מול הגנה אישית. עובדה מפליאה לנוכח ההרכב הכולל כמה שחקנים בעלי יד טובה. גם דאנקן תמה: "אני לא מבין מדוע יש בעיה. אני מנסה לדחוף אותם לזרוק כמה שיותר". דאנקן סבור, שכדי לבלום את היוונים יש ללחוץ על הכדור ולצאת במהי־רות האפשרית להתקפה.

מהאימונים אתמול נעדר אורי פי־ליפס, שחש כאבים בברכו. שיתופו במישחק מוטל בספק, כך שהחמישיה של חולון תכלול את בן מקרטואלה, אייל חיליאנס, ג'ונתן דלור, ניב בר־בין וישראל אלימלך.

שמואל זוסמן הותיק התייחס למשבר העובר את קבוצתו: "אינני מכיר קבוצה אחת בעולם שאינה עוברת תקופות קשות. הגדולה היא לצאת מזה. מי שלא מגלה עלול להתפרק. לחולון יש כל הסיבות להיות בראש. יש תשתית בריאה – הנהלה (טיפול מקצועי), שחקנים ואוהדים – והכדור אצלנו בידיים. אני אתרום את חלקי הצנוע להתאוששות". זיסמן מו־סיף: "חשוב לנצח את פאנאתינאיקוס, כדי להוכיח לעצמנו שלא שכחנו לשחק כדורסל. היו חילופי מאמנים ועימם שינוי קיצוני של סיגנון המישחק. צריך להרים את הראש". לגבי המישחק הערב אומר זיסמן: "המטרה לנצח מעל 20 נקודות. אני מסכים שזה נשמע יומרני. אם זה היה בעוד חודשיים, ברור שהייתי אופטי־מי יותר".

גבוהים ומהירים

חולון תתמודד עם קבוצה גבוהה מאוד ומהירה. מבט על רשימת השחק־נים מגלה שמונה שחקנים מעל שני מטרים. נתון סטאטיסטי נוסף: פאנ־אתינאיקוס קבוצה צעירה, שגיל מו־צע שחקניה מתחת ל־25. המאמן מייקל קירדיס מסר כי לא גיבש סו־פית את החמישיה. הוא מסר את הר־כב המשוער: מאורדולאקיס, אראגאג, אנדריצוס, פיטוס והנזם, שהתגלה כאתלט מצוין. "וגם שחקן מצוין", אמר קירדיס. אראגאג ואנדריצוס הם נציגי הקבוצה בנבחרת הלאומית.

בתשובה לשאלת "ספורט הארץ", האם 20 נקודות צריכות להספיק, ענה קירדיס: "כן, אם נשחק ברצינות, אך לא אם נחשוב שניצחנו את המישחק. זה מה שאני מנסה להבהיר לחניכי. כמו שניצחנו בהפ־רש 20 נקודות, כך אנו עלולים גם להפסיד. לחולון קבוצה טובה, אם כי אין שחקן מסויים ממנו אנו חוששים".

שופטים: לבוב (בולגריה) וגריבטי (איטליה). המשקיף יהיה שלום גרינבוים מישראל.

כדורסל / גביע רונקטי

בנות מכבי ינסו לשמור באתונה על פער 19 הנקודות

אתונה (שרות "ספורט הארץ"). לשמור על יתרון 19 הנקודות – זה האתגר הניצב בפני בנות מכבי תל־אביב, שיתמודדו כאן הערב עם אגיוס פרסטיב היוונית. המישחק הוא במסגרת גביע רונקטי לנשים, בסיבוב למחזיקות גביע.

במישחק הראשון שהיה בשבוע שעבר בתל־אביב ניצחו בנות מכבי 82–63, תוך גילוי עליונות ברורה.

כדורגל / תחנה ראשונה בדרך הארוכה לאוקיאניה

שתי דקות השכיחו את יתר ה־88

בין השערים שהבקיעו משה סיני (דקה 1) ואלי דריקס (89) נתקל הצוות החדש של שניאור וגרונדמן בקשיים נגד מלטה בבאר שבע, אבל ראוי להזדמנות נוספת

שני המבקיעים שלנו בבאר־שבע: הקפטן משה סיני, שכבש את השער הראשון כבר בדקת הפתיחה, ניצב (מימין) מאחורי המגן יעקב הלוי. משמאל: אלי דריקס (במרכז), שקבע 2–0 בדקה ה־89, נראה לצידו של אלי כהן ויריב ממלטה. צילומים: עדי קרן.

משה הר־גנעש

אימרה ישנה־נושנה קובעת, כי תמונה אחת טובה מאלף מלים. אמנם במגרשי הכדורגל לא מלמדים פתגמים או מטבעות לשון, אך כל טירון – מאמן או שחקן – יודע היטב שכל ההסברים בעולם אינם משתווים לניצחון פשוט אחד.

אין פלא, שמסיבת העיתונאים לאחר הניצחון 2–0 על מלטה היתה קצרה מהרגיל. המאמנים החדשים של נבחרת ישראל לא נדרשו להשיב על שאלות אידיסטיות כמו בתקופת קודמם, היוגוסלבי מילייאן מיהיץ', שנאלץ להתייצב – אחרי כל מישחק בקיראצי – בכסאות גבוהה של תיד־וציג. יצחק שניאור ויעקב גרונדמן התבקשו בעיקר להגיב, ללחוץ ידיים ולהשיב למברכים.

כל ניצחון ביקראצי מצוה עילה לשביעות רצון, אך אין כל סיבה להרבות בחגיגות. מלטה איננה נמנית עם הצמרת העולמית, וגם ישראל לא היתה אתמול במיטבה בבאר שבע. בראש וראשונה מפני שכדורגל בל־וות חדש, שעדיין מגבש את סגנונו. באופן טבעי עודדו מקרבות הפנים החדשות, אך לא יהיה זה הוגן לקבוע מסמרות. גם אם הבלם שלמה אילוז בלט יותר מהשאר, שהוכיחו כל־אחד מהם להזדמנות נוספת, אחת לפחות.

תרגול תיאום

אולי מחר מעט להעניק את תואר המצטיין לשוער גינצבורג במישחק מהסוג הזה, אך בגני הפנין יציבות, היה עירני די הצורך ומנע מהנבחרת אי נעימויות ואיבוד היתרון. בקשר בלט משה סיני למרות, שלא התמיד בפעילות. החלוץ יגאל מנחם הבריק לא אחת את הגנת מלטה בפריצות, שמהן נחה הניבה את השער השני. אלי דריקס, שהוליף במחצית את גיל לוין, עשה את שלו בשער שהבקיע בסיום.

במחצית הראשונה היה לקוי המישחק הקבוצתי של הנבחרת, ולמלטה היתה הזדמנות להפגין טי־פול נאה בכדור, מסירות מהירות ותנ־ועה במגרש. במחצית השניה השתפ־רו סיכויו תפקודו כמה מיבצעים מלוהגים. אפשר היה להבחין בניצ־נים של תיאום, פריצות מהאגפים, בעיקר של יגאל מנחם וסיכון השער של מלטה.

אין טעם להרבות בניתוחים אחרי מישחק ראשון. שניאור וגרונדמן יוד־עים היטב מה צריך לשפר, ובכוונתם להוסיף שחקנים נוספים לסגל. בכל מקרה אין מדובר בחודשים הבאים: דרושים תרגול ועוד תרגול במישחק הצוות והתיאום הקבוצתי, תנועה במגרש לשני הכיוונים ואיום מאסיבי יותר על שער היריב.

המיבצע של הקפטן

50 שניות משריקת הפתיחה הגיע הקפטן החדש משה סיני תורה אופייניות למינוי המכובד. הוא בעט כדור עוצמתי מטווח אלכ־סוני, סמוך לרחבת ה־16, ואילץ את השוער הצעיר דיוויד צ'יני (בן 18 בשטח) להוציא כדור מרשתו בדקה הראשונה שלו במדי הנבחרת. בהמשך נעלמו כמעט הישראלים ומלטה שלטה במרכז השדה בזכות הקשר הו־תיק המצטיין ריימונד ולה (בן 29, 25 הופעות בנבחרת) והכנל בוזוטיל, המשחק בליגה הבלגית.

הלחץ של מלטה הניב אומנם בעיקר, מה גם שהמגרנים הרבו בע־בירות גסות והספגו כרטיסים צהובים. ההזדמנויות הבולטות היו דווקא בר־חבה של מלטה. בדקה ה־57 החמיץ בליץ של שלש בעיטות בהחמצה של דריקס, ובדקה ה־60 ביצעה ישראל את המהלך היפה במישחק: יגאל מנחם פרץ מימין, היתל במגינים, הגביה כדור לרחבה וסיני בעט מהאויר בהצ־מטהת מעל המשקוף. הזמנה נוספת של יגאל מנחם נשמטה בדקה ה־89, כי החלוץ המהיר של מכבי נתניה שוב פרץ לאורך הקו, הקשית כדור למרכז ודריקס נגח לרשת. קודם לכן החליף שמעון מנחם את גרנדמן וזכה גם הוא לבכורה בנבחרת.

מלטה היא הראשונה שבחנה את נבחרת ישראל, בחודשים בדרך מיב־חנים למוקדמות הגביע העולמי. יהיו התוצאות אשר יהיו, כבר עתה ברור כי הצוות של שניאור וגרונדמן יהיה פטור לפחות מטענה אחת: איש לא יתלונן, כי לא מבחים במישחקי רעים.

ישראל – 2 (1)
מלטה – 0

השערים: משה סיני (1), אלי דריקס (89).

המצטיין: בוני גינצבורג.

● ישראל: גינצבורג, עמר, פרסלר, אילוז, הלוי, אלון (מ. שמעונוב 46), אלי כהן, ברדסקי (שמעון מנחם 83), לוין (דריקס), יגאל מנחם. המאמנים: יצחק שניאור ויעקב גרונדמן.

● מלטה: צ'יני, אנסורייד (מרס 46), בוסויאב, שיקלונה, קאמלרי (מורה 83), ריימונד ולה, ברינקאט, שרי, ההלגורטיך (בר־בדי 46), בוזוטיל, קארבונ (מיכאל ולה 66). המאמן: הורסט הסה.

שפט מנפרד גייגר (מערב גרמניה), 3,600 צופים, בבאר־שבע.

מה הם אומרים

שניאור: סיבכנו מישחק קל גרונדמן: עדיין הדרך ארוכה

מאת מיכי איתן
כתב "ספורט הארץ"

עידן חדש נפתח אתמול בנבח־רת ישראל אחרי הניצחון על מלטה. עידן של שביעות רצון, חיוכים וגם גאווה לאומית שמזמן לא חשנו בה. נעים להיות בצד המנצח, גם אם השיטוט של המישחק משנית. אפילו מאמן האורחים היה מרוצה. בתום הה־תמודדות סיכמו המאמנים והשח־קנים הישראלים את הצעד הר־אשון במסע המפרך למונדיאל הקדם־עולמי:

● יצחק שניאור, מאמן הנב־חרת: הצבנו מישחק די קל למישחק קשה. היו לנו מצבים נו־חים מאד והחמצנו. הנבחרת פתחה הופעותיה ברגל ימין, בהתאם לציפיותי. ראינו שוב שהשחקנים שלנו נגררים לפרובוקציות, ונכנה לשחות איתם על נקודה זו. הנבח־רת צריכה להשתפר ברמתה ובכ־שר הכושר שלה. יגאל מנחם היה מצוין במחצית השניה, אך באופן כללי כולם היו טובים.

● יעקב גרונדמן, מאמן הנב־חרת: כולנו שמחים על הניצחון, אבל זה רק צעד קטן. עדיין אין לנו נבחרת גדולה. לפנינו דרך ארוכה מאד, ואנחנו נשארים עם הרגליים על הקרקע גם אחרי הניצחון הזה. אני מודה לכל הצו־פים בבאר־שבע שהיו קשורים לאווירה שלנו ועשו עבודה נפלאה. הרגשנו שאנחנו נבחרת לאומית המשחקת בביתה, וכך צריכה להרגיש נבחרת.

● משה סיני, קפטן הנבחרת: למרות שאנו מתאמנים יחד רק שלושה שבועות, שיחקנו די טוב. בעתיד, כאשר נשפר את התיאום בין השחקנים, נגלה יכולת גבוהה יותר. מבחינתי זה היה מישחק מעודד.

● אלי דריקס: זה מישחק ראשון של הסגל הנוכחי והיה לנו רצון אדיר לנצח. כולם ראו שמלטה יודעת לשחק כדורגל, אולם אנו היינו יותר טובים. תודה לקהל של באר־שבע שעודד אותנו ונתן לנו הרגשה טובה. נהניתי לשחק שם.

● בוני גינצבורג: ניצחון ראשון זה יפה, אבל לא צריך להסיק מסקנות מיוחדות. הדבר הכי חשוב שבליגה היא רוח לחימה. אנו עובדים קשה ואני מקווה שנהיה מוכנים לקראת אוסטרליה.

● יגאל מנחם: במחצית הר־אשונה הפריעה לנו הרוח, אולם אחרי ההפסקה שיחקנו טוב. יש לנו נבחרת של גברים ובשבילי זה כבוד לשחק בה.

● שלמה אילוז: התרגשתי מאד בתחילת המישחק, למרות שבשבילי היה זה מישחק ביתי והקהל עודד אותי כל הזמן. הוכ־חנו, לכל מי שאמר שהנבחרת אפורה, שאנחנו יודעים לשחק ולנצח.

● יעקב הלוי: היתה התרגשות בפתיחה אולם טוב שבקענו שער בדקה הראשונה. זה הוסיף לנו בטחון.

● הורסט הסה, מאמן הנבחרת של מלטה: כבר משרי־קת הפתיחה אפשר היה לראות שבנבחרת ישראל שאפתנית מאד הרוצה לנצח בכל מחיר. השער שהובקע בדקה הראשונה עזר מאד לביטחון העצמי שלכם, ולנו זה היה כמו נוק אאוט. נכנסנו להלם והתקשינו לחזור למישחק הרגיל שלנו אחרי השער הזה. ישראל הציגה כדורגל הרבה יותר טוב מזה שציפיתי, ואילו לנבחרת שלי היתה רבע שעה טובה שבה הוקענו בכדור, אולם לא היינו תכליתיים. בסך הכל היה זה מיבחן מצוין בשבילנו והזדמנות לצעירים לצבור ניסיון. הבולטים בישראל היו משה סיני, אלי דריקס, יגאל מנחם ושלמה אילוז.

● מרשין ציקלונה, בלם מלטה, הופעה 20 בנבחרת: זה היה מישחק קשוח וקשה. הופתעתי מהקשיחות והפראות של חלק מהשחקנים שלכם. לא כך צריך לשחק במיפגש ידידותי, שלא היתה בו שום אוירה של ידידות.

אנג'ל מאייר הושעתה לשנה

סט. לואיס, ארה"ב (אי־פי). אנג'ל מאייר, שהודחקה מנבחרת השחיה האולימפית של ארה"ב, אחרי שנ־מצאה משתמשת בסמים אסורים, לא תורשה להשתתף בתחרויות במהלך שנת 1989. על כך הודיעה כאן ועדה מטעם התאחדות השחיה האמריקאית.

הועדה, שכללה שלושה חברים, החליטה גם לנשל את מאייר מכל השיאים האמריקאים שקבעה וליטול ממנה את המדליות בהן זכתה באלי־פות ארה"ב.

מיבחן אישי למנהל רובסון: אנגליה מחכה הערב לשוודיה

מאת צבי יעקבי

מישחקי קדם הגביע העולמי באירופה נכנסים הערב להילוך מלא. ולמרות שלכאורה יאפיל המיפגש בין מערב גרמניה להולנד במינכן על כל היתר, יעקבו רבים בענין מיוחד אחר ההתמודדות בוומבלי, בין אנגליה ושוודיה בבית 2. המנג'ר האנגלי בובי רובסון החליט להמר שוב על גארי ליניקר בחוד ההתקפה, למרות שלא ברור אם הכדורגלן החלים לחלוטין מהצהבת בה חלה לפני כשלושה חד־שים. רובסון עלול "לשלם בראשו" אם נבחרתו תיכשל.

באצטדיון פארק בגלאזגו תארח סקוטלנד את יוגוסלביה בבית 5. לסקוטלנד מסורת מצויינת בגביע העולמי, לעומת כשלונות רצופים מאז 1974 של היוגוסלבים.

בבית 4 תארח בקארדיף נבחרת ויילס את פינלנד. הוולשים, עם מנג'ר חדש בדמותו של טרי יורק, הפסידו כבר להולנד (1–0). הפינים, לעומת זאת, נכנעו בהלסינקי 4–0 לגרמניה. לאיאן ראש תהיה זו הזדמ־נות מצויינת לחזור לכושר ההבקעה שלו מהתקופה של לפני יובנטוס.

בקייב, לעיני 100 אלף צופים, תארח נבחרת בריה"מ את אוסטריה בבית 3. הסובייטים, סגני אלופי איר־ופה, מועמדים לנצח אולם שחקנים רבים בהרכבם חוששים מהעומס שהוטל עליהם לאחרונה – ליגה, אליפות אירופה, אולימפיאדה ושוב ליגה והמצאות כיום בשלביה הסו־פיים. המאמן ואלרי לובאנובסקי קרא תביעה לשני הזרים המפורסמים שלו, הבלם חידיאטולין ומשלו התואר"ב מיבכוסס.

בבית 3 יהיה מישחק נוסף, בו תארח בברלין מזרח גרמניה את איסלנד.

בבית 1 יהיו שני מישחקים: יוון תארח באתונה את דנמארק ובולגריה תשחק בסופיה נגד רומניה. הונגריה תארח בבית 6 בבודאפשט את צפון אירלנד, בהנהגת מאמן חדש, גיאורג מאזר, שמונה לאחר הכשלון בגביע העולמי במכסיקו.

בבית 7 ניצחה אמש צ'כיה את לוכסמבורג 2–0. בבית זה תארח הערב בבריסל בלגיה את שוייץ. הבלגים הפסידו בשבוע שעבר 2–1 לבראזיל האולימפית ולא שיכנעו.

מישחק נוסף בבית 2 יעמיד כדור לזב את פולין ואלבניה.

מישחק ידידותי יהיה בפסקארה בין איטליה לנורווגיה.

כדורגל / קדם עולמי

גרמניה חוששת שחוליט יקום, לפתע, מן הספסל

המתח בשיאו לפני העימות עם הולנד הערב במינכן

מאת יהושע שגיא
שליח "ספורט הארץ" לגרמניה

מינכן (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מזג אויר נעים צפוי הערב באיצטדיון האולימפי של מינכן, שיהיה מלא על גדותיו ביותר מ־70 אלף צופים – אך ה"טמפרטורה הפנימית" של אוהדי הכדורגל באיצטדיון תהיה בוודאי על סף רתיחה. גרמניה, במישחק הבינ־ארצי ה־550 שלה (עם מאזן של 309 ניצחונות, 182 תיקו, 138 הפסדים) חייבת להשיג ניצחון על אלופת איר־ופה, הולנד, במיפגשן הראשון בבית 4 של מוקדמות הגביע העולמי.

זה חייב להיות לא רק ניצחון מוראלי, אלא בעיקר תגמול על ההפ־סד בהאמבורג, לפני ארבעה חודשים פחות יומיים, כאשר שער מהמם של ההולנדי מרקו ואן־באסטן בדקה ה־89 הותיר את הנבחרת הגרמנית המהמה מחוץ לאליפות היבשת. הערב ייפגשו שתי הנבחרות בפעם ה־28 (11 ניצ־חונות לגרמנים, 7 להולנדים, 9 ללא הכרעה) כאשר הגרמנים שואבים עי־דוד מוראלי רב מהעובדה שמאז ה־9 במאי 1973, לפני 15 שנה, לא נוצחו באיצטדיון האולימפי במינכן.

המנהל הגרמני, ה"קיסר" פראנץ בקנבאואר, ערך שינוי משמעותי ולפחות 6 שחקנים שהשתתפו במיש־חק ההפסד לא יופיעו הערב נגד הה־לנדים. המגמה היא להגביר את המתח הגרמני ולהציב נבחרת קשוחה יותר. זו גם הסיבה, שהכל כאן בטוחים שה־לילה יבוא התגמול הגרמני המיוחל, בעיקר בגלל העובדה שבנבחרת ההו־לנדית לא נראה מן הסתם את כדורגלן השנה של אירופה רוד חוליט הסובל מפציעה. חוליט הגיע לכאן מאיטליה והמאמן ההולנדי החדש, תייס ליברכטס בן ה־47, אמר: "חוליט יהיה נוכח במישחק וישב על הספסל, כי נוכחותו כאן איננה חיונית בכל מקרה".

הגרמנים אינם מאמינים שחוליט לא ישחק, ובקנבאואר אמר: "אם חו־ליט בהרכב או לא – בכך אוכח רק כאשר אראה את 11 ההולנדים עולים למישחק הרשמי. חבל מאד אם חוליט לא ישחק, כיוון שלראות את השחקן הנהדר הזה במגרש הוא דבר הגורם הנאה גדולה לכל מי שמבין כדורגל ואוהב את המישחק הזה".

המאמן ההולנדי ליברכטס אמר: "עלינו להמשיך מניצחון לניצחון כפי שעשינו עד עכשיו, כיוון שהשאיפה שלנו היא איטליה 1990". דבריו אלה עוררו גל של ניחושים, כאילו הוא עומד לשתף את חוליט במהלך המישחק, על פי ההתפתחויות שיחו־לו בו.

טבלת בית 4

1.	מע. גרמניה	1	0–4	2
2.	הולנד	1	0–1	2
3.	ווילס	1	1–0	0
4.	פינלנד	1	4–0	0

נויברגר בטוח שגרמניה תעלה

מאת יהונתן שפילר

מינכן (מיוחד ל"ספורט הא־רץ"). על האווירה השוררת כאן, ערב המישחק בין נבחרות הולנד ומערב גרמניה, אפשר אולי ללמוד מהדברים שאמר לי אמש הרמן נויברגר, ה"איש החזק" של הכדורגל הגרמני: "ביום ראשון אני נוסע לאיטליה לבקר בשש ערים, המועמדות לארח מישחקי גביע עולמי ב־1990, כדי לבדוק את טיב האיצטדיונים והשירו־תים המוצעים".

הגרמנים בטוחים שיצליחו להבטיח השתתפותם בגמר העולמי ומסעו המיוחד של נויברגר הוא משפט מהרגשת ביטחון זו. למ־רות שהוא נוסע לאיטליה גם בתוקף תפקידו כאחד מראשי הוועדה המארגנת מטעם פיפ"א.

ארמה ולנדאו חתמו עם הפועל תל־אביב

מאת מיכי איתן
כתב "ספורט הארץ"

שני שחקני הפועל תל־אביב, רמי ארמה וגיל לנדאו, חתמו אתמול על חוזה כספי בתואם לתקנון ההתאח־דות לכדורגל. לעומתם, סירב החלוץ שבתאי לוי לתנאים שהוצעו לו. מנהל הקבוצה, אלי איפלה, מסר: "לוי יוכנס לרשימת ההעברות, כאשר הכו־ונה היא להשאילו לעונה אחת". שמשון מגלה ענין בחלוץ.

חלוץ אחר, עודד מכנס, שהמאמן עם הקבוצה השאיר רושם טוב, לא הגיע במפתיע לשני אימונים שנערכו השבוע והקשר עימו נותק.

גם השוער יום טוב סליאס לא התייצב אתמול לאימון. סליאס, הסובל מפציעה בכתפו, קיבל תקופה ארוכה על חוסר היחס לבעיותיו. הנה־לת הקבוצה ראתה בחומרה את התנה־גותו של סליאס ותבדוק השבוע אפ־שרות להחתים שוער אחר. נודע כי על הכוונת מצוי גם יעקב בנורים ממכבי שעריים.

אתמול קיים הפועל תל־אביב מישחק אימון באשקלון וניצח 3–0 משערים של רמי ארמה, רפי שמואל ומוריס דאגו.

כדורסל/אן.בי.איי.

בירד ישתכר 4.2 מ' דולאר לעונה

בוסטון (אי־פי). לארי בירד חתם על חוזה חדש לשנתיים בבוסטון סלטיקס. במהלך תקופה זו ישתכר בירד 4.2 מיליון דולאר לשנה. בירד קיבל בעבר 1.8 מיליון דולאר לשנה. החוזה החדש הוא בעצם הרחבה של החוזה, שעליו חתם בירד לחמש שנים.

בירד עומד להצטרף לקבוצתו שיצאה לספרד, שם יתקיים טורניר מקדונאלד בהשתתפות נבחרת יוגוס־לביה, ריאל מאדריד, אלופת איטליה סקאבוליני פזארו ובוסטון סלטיקס. בירד הגיב על החוזה החדש שלו: "אני מרוצה מאד. הסלטיקס היו מאד הוגנים איתי, ועכשיו אני מתכוון לעבוד קשה כדי להעניק לבוסטון אליפות נוספת".

פרקליטו של בירד, בוב וולף, אמר כי בירד בן ה־31 מתכוון לפרוש בתום תקופת החוזה שלו עם בוסטון, בעונת 1991/92.

שני השחיינים הישראלים שזכו אתמול במדליות זהב באולימ־פיאדת הנכים בסיאול: יוהד כהן (משמאל) וחנוך בודין. צילום: נתן זהבי.

אולימפיאדת הנכים

בודין וכהן שיפרו שיאי שחיה וזכו במדליות זהב

כדורסלניות ישראל גברו 35–13 על בריטניה בסיאול

סיאול (שרות "ספורט הארץ"). עוד שתי מדליות זהב ומדליית ארד נוספו אתמול למאזן הישראלי באו־לימפיאדת הנכים בסיאול. היה זה יומם הגדול של השחיינים שלנו. בבית לקטועים קבע חנוך בודין שיא עולמי במישחה ל־100 מטר גב בזמן 1:17.27 דקה. בבית לעיוורים קבע יוהד כהן שיא אולימפי, כששחה 50 מטר חתירה ב־27.26 שניות. בבית למשותקים הגיע יוסי הנגר למקום השלישי במישחה ל־50 מטר חזה.

נבחרת הנשים בכדורסל גברה ללא קושי על בריטניה 35–13, לאחר 18–6 במחצית. היום יתמודדו הכדור־סלניות שלנו במישחק חשוב נגד הו־לנד. ניצחון ישראלי יבטיח עליה לחצי הגמר.

כדורסלני ישראל מדורגים יחד עם ההולנדים בשני המקומות הראשו־נים בבית המוקדם, לאחר שני ניצ־חונות. גם הגברים יתמודדו היום עם הולנד לקביעת היריבה הבאה בחצי הגמר. אם תנצח תתמודד ישראל עם שוודיה, שדורגה שניה בבית ב; אם תפסיד, תיאלץ ישראל להתמודד עם הנבחרת החזקה של ארה"ב.

בכדורעף מדורגת ישראל שניה לאחר ניצחון 3–1 על פולין. בטניס שולחן ניצחו הישראלים סולימן ואשכנזי את ארה"ב 3–2 ואת ברזיל 3–0, אך בהמשך התחרויות הודחו. בתחרויות הסיף דורגה הסייפת מרגלית פרץ במקום החמישי מתוך 14 משתתפות.

איראן, שהיתה אמורה לשחק נגד ישראל בכדורשער לעיוורים, התי־יצבה במרכז המגרש ושחקניה הש־מיעו קריאות לאומניות בזכות הר־מייני ונגד ישראל. לאחר דקות אחדות עזבו האיראנים את המגרש לקול מחאות הקהל.

נשיא איגוד ספורט הנכים העול־מי, גם הוא עיוור, נכח באירוע והב־טיח לדון בבקשת ישראל להרחיק את איראן מהמישחקים. קודם לכן סיימה ישראל בתיקו 1–1 את מישחקה עם פינלנד בכדורשער.

מאזן המדליות הישראלי עד כה: 3 זהב, 4 כסף, 7 ארד.

שיתוף פעולה בין איש העסקים שאול אייזנברג השוהה בסיאול למפקדת הצבא האמריקאי במקום פתר את בעיית המזון הכשר, שהוגש אתמול לראשונה לספורטאים מישר־אל.

כדורגל/אסון הייסל

מתפרעי בריסל צפויים למאסר עד 10 שנים

בריסל (אי־פי). משפטם של 24 חובבי כדורגל בריטיים, הנאשמים בהריגת 39 איש באסון שאירע במאי 1985 באיצטדיון הייסל בבריסל, החל כאן שלשום.

זו הפעם הראשונה שהנאשמים – כולם אוהדי קבוצת ליברפול – וכן אנשי משטרה בלגיה, ממלאי תפקי־דים רשמיים בכדורגל ובני משפחות הקורבנות נפגשו פנים אל פנים.

אם יימצאו אשמים, צפויים הנאש־מים למאסר עד 10 שנים.

נקבעו הבתים באליפות העולם בקטרגל בהולנד

ציריך (אי־פי). 16 נבחרות ישתתפו באליפות העולם הראשונה בקטרגל, שתהיה בהולנד בין ה־5 ל־15 בינואר 1989. התחרויות יוזרו באולמות וכל נבחרת תמנה חמישה שחקנים.

בבית א' ישחקו הולנד, דנמרק, פאראגוואי ואלג'יריה; בבית ב' – הונ־גריה, בראזיל, סעודיה וספרד; בבית ג' – יפאן, בלגיה, קנדה וארגנטינה; בבית ד' – איטליה, זימבאבווה, ארה"ב ואוסטרליה.

שתי הנבחרות הראשונות מכל בית יעלו לשלב הבא.

● מרדכי וייס מהפועל תל אביב ניצח בשבת בתחרויות ליגה ברובה אויר כשצבר 372 נקודות והקדים את חברו לאגודה, אבי סטיבל, עם 359 נקודות. בתחרויות הליגה באקדח אויר ניצח שלמה שחר מהפועל אריאל עם 370 נקודות, לפני דוד ריכרד מהפועל הרצליה (361).

אין הפתעות בדרך לרבע הגמר של אליפות ישראל בירושלים

האליפות הלאומית של ישראל בטניס נפתחה אתמול בירושלים והס־יבוב הראשון הגיע ללא הפתעות. האלוף המדורג מספר 1, גלעד בלום, ניצח את אהוד ויינברג 6–3, 6–3. יורם בראון הוביל 4–1 נגד מיכאל דניאל, שפרש.

תוצאות אחרות: בועז מרנשטיין – גיל קובלסקי 7–5, 6–2; רביב וייד־נפלד – משה סלפין 6–2, 6–2; שחר פרקיס – משה צור 7–5, 6–2; אורן מוטואסל – רוני בירון 6–2, 6–3; חיים ציון – יואב עוצי 6–2, 6–3; עמית נאור, המדורג 2 – יובל הירש 6–1, 6–0.

היום ברבע הגמר יתמודד בלום עם יורם בראון, מרנשטיין עם ויי־דנפלד, פרקיס עם מוטואסל ונאור עם חיים ציון.

טניס

בתחרויות לנשים הושגו התוצ־אות: אילנה ברגר – ליאור ולך 6–3, 6–2; מלי דרוש – דניאלה בלנקה 6–3, 4–6, 6–4; ענת הדן – יפעת עד־זיאל 6–1, 6–1; יעל שביט – ציפי אוסילד 6–0, 6–0; חגית אוזמן – רונה מאייר 6–2, 6–1; יעל סגל – דניאלה קובלבסקי 6–1, 6–0; שירה גפני – שרון פליישר 6–2, 6–2, 6–1; דליה קוריאט – דנה כרמי 6–3, 1–6, 6–3. ברבע הגמר ישחקו היום: ברגר, המדורגת מס' 1 אלופת ישראל, עם דרוש; הדן – שביט, אוזמן – סגל, קוריאט – גפני.

התחלת המישחקים היום ב־2 אחה"צ במרכז הטניס בירושלים. כן יהיו מישחקי זוגות.

מהאליפות נעדר עמוס מנסדורף, שיצא לטורניר בדרום אפריקה.

בקר חזר וניצח את סגוסו בטוקיו

טוקיו (אי־פי). בוריס בקר, המדורג 2 בטורניר סייקו העשיר בטוקיו, ניצח אתמול בסיבוב הראשון את האמרי־קאי רובינס סגוסו 6–4, 6–3. זה היה מישחקו הראשון של בקר מאז החלים מפציעה ברגלו, אשר מנעה ממנו לי־טול חלק במישחקים האולימפיים. בקר, שהפגין יכולת טובה בעיקר בחבטות ההגשה שלו, מדורג כעת חמישי בעולם.

המדורג ראשון בתחרות, שסך הפרסים בה 627.500 דולר, הוא השוודי סטפאן אדברג אשר ישחק היום. המנצח בטורניר יזכה ב־100 אלף דולר והמנוצח בגמר ב־50 אלף דולר.

המדורג 3 אנדרס גומז מאקוואדור ניצח את האמריקאי ג'ואי ריב 6–4, 6–4. שוזו מאטסאוקה, הטניסאי הב־כיר של יפאן המדורג 99 בעולם, הפתיע את דארן קאהיל מאוסטרליה 7–6 (8–6), 6–1.

תוצאות נוספות: רוברט ואן־ט הוף (ארה"ב) – ברוד דייק (אוסטרליה) 6–2, 6–3, 6–4; קארל־אובה שטיב (גרמניה) – מרק וודפורד (אוסטרליה) 6–3, 7–5; אריק יֶלן (גרמניה) – אנדריי אולחובסקי (בריה"מ) 6–3, 6–3; דן גולדי (ארה"ב) – ג'ון פרולי (אוסטרליה) 6–3, 6–4, 6–4; כריס פיידהם (קנדה) – קלי אוורדן (ניו זי־לנד) 6–7, 6–3, 6–7.

קטרינה מאלייבה מבולגריה ניצ־חה בציריך את המערב גרמניה סילקה מאייר 6–4, 6–2 בסיבוב הראשון של אליפות אירופה באולמות. סך הפרסים בטורניר 200 אלף דולר. אחותה של קטרינה, מנואלה, ניצחה את פטרה לנגרובה מצ'כיה 6–3, 6–0. קלאודיה קודה־קילש ממערב גרמניה ניצחה את השוודית קטרינה לינדקוויסט 6–1, 6–4.

מנסדורף נסוג למקום ה־30 בדירוג העולמי

ארלינגטון (ע"ר). אלוף ישראל בטניס, עמוס מנסדורף, נסוג למקום ה־30 בדירוג העולמי. בשבוע שעבר דורג 27.

בראש הדירוג: מאטס וילאנדר, לפני איוואן לנדל, סטפאן אדברג, אנדרה אגאסי, בוריס בקר, קנט קרלסון, ג'ימי קונורס, טים מאיוט, פאט קאש, אנרי לקונט, יאניק נואה ומילוסלאב מצ'יר. ג'ון מקנרו מדורג 17 וארון קריקסטיין 19.

ניצחון ללקונט

פרנקפורט (ע"ר). הטניסאי הצרפ־תי אנרי לקונט, המדורג שני בטורניר המקומי, ניצח בסיבוב הראשון את ה־אמריקאי רייק לייף 7–6, 6–1.

ברונו יתבע 5 מיליון דולאר

איגרוף

לונדון (אי־פי). המתאגרף הבריטי במשקל כבד פרנק ברונו אמר כאן, לפני המראתו לניו יורק, כי יתבע מענק של 3 מיליון ליש"ט (כ־5 מיליון דולאר), אם הקרב המיועד שלו עם מייק טייסון יועתק מבריטניה לאר־ה"ב.

הקרב על הכתר העולמי נדחה כבר ארבע פעמים, ועתה אמור להיע־רך ב־14 בינואר 1989 באולם ומבלי בלונדון. אולם האלוף העולמי טייסון, שרעייתו השחקנית רובין גיוונס הגישה נגדו תביעת גירושין, מסרב עתה לקיים את ההתמודדות מחוץ לגבולות ארה"ב.

על סמך החוזה המקורי, עמד ברונו לקבל רק מיליון ליש"ט בעד הופעה בלונדון.

האהבה לא גרה כאן יותר

הטניסאית והמסעדן סוף סיפור האהבה

סידני (שירות "ספורט הארץ"). זו אולי גירסה מעודנת יותר של פרשת הנישואין־גירושין של מייק טייסון ורובין גיוונס. כאן לא היתה אלימות, לא היו ראיונות סנסציוניים בטלוויזיה ובעיתונות, וגם לא מדובר על עשרות מיליוני דולרים. אבל המשותף לשני המקרים: הנישואין לא היו תוצאה של אהבה צרופה.

מדובר בצ'כית האנה מנדליקובה, עד לפני זמן לא רב אחת הטני־סאיות הבכירות בעולם. לפני כשנתיים, בעת טורניר טניס שהיה בסי־דני, הודיעה לפתע מנדליקובה, אז בת 24, כי היא מתחתנת עם יאן סדלאק, מסעדן צעיר, יליד צ'כיה, שהיגר יחד עם הוריו לאוסטרליה לאחר הפלישה הרוסית בקייץ 1968.

רבים תהו על המהירות בה החליטו השניים להתחתן ורבים יותר אף העלו את האפשרות, כי כל מטרתה של מנדליקובה היתה לזכות באזר־חות האוסטרלית הנכספת, ובכך למנוע מעצמה את אי־הנעימות הביורו־קרטיה המסובכת שעברו ועדיין עוברים טניסאים מצטיינים אחרים בני ארצה – איוון לנדל ומרטינה נברטילובה – בדרך אל העולם החופשי. האנה כמובן הכחישה מכל וכל ודיברה על אהבה, רגשות וציפיות.

אולם עתה, מקץ שנתיים, נראה כי הקיץ הקץ על האידיליה. "יאן ואני התרחקנו האחד מן השני", סיפרה מנדליקובה במקום שהותה הנוכחי, מחנה אימונים באוסטריה. "אני מתכוונת לנסות לעשות קאמ־באק לאחר הנפילה שהיתה לי באחרונה בטניס. החיים בעולם הטניס הם קשים ובודדים. בתחילה חשבנו שנוכל להתגבר על כך, אולם זה לא הלך. נוכחתי, כי לא אוכל לקחת על עצמי את האחריות של חיי נישואין בשעה שאני טניסאית מקצוענית. אני באה להיות אוסטרלית, אבל אני כועסת על כל מי שאומר, כי זו היתה הסיבה היחידה שבגללה התחתנתי עם יאן".

משכנעת? לא משכנעת?

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז ירושלים ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים מופקד שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקרא: "תכנית מספר 3372 שינוי מס' 1/87 לתכנית מס' 2966 ו־3449".

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: ירושלים

שכ' תלפיות, בינות הצמת קרוא החורות והזוב תבריה, חלקה ארעית מס' 30 עפ"י תכנית חלוקה לצרכי רישום הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול גוש 30139 ח"ח 74.

עיקרי הוראות התכנית:
א. שינוי קווי בנין צדדי: מ־4.0 מ' המותרים ל־2.0 מ' אחורי: מ־5.0 מ' המותרים ל־3.5 מ'. בהתאם לתשריט.
ב. הגדלת מספר הקומות המותר משתי קומות על עמודים לשלוש קומות בעל קומת הגג.
ג. קביעת בינוי בשטח בהתאם לנספח הבינוי.

כל מעונין רשאי לעיין בתכנית בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המחוזית הנזכרת, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנסיבות ובלוויה תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

אלי טריטה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז ירושלים

עיריית עפולה
הועדה המקומית לתכנון ובניה

מודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה בקשה להתיר הקלה על ידי:
1. הקלה 10% בשטח בניה, 20% בקווי בנין לפי סעיף 35 בתקנות תשכ"ו ק"ת 2209.
מיקום המבנה: גוש 16657 חלקה 41 רחוב ספטר היזרן עפולה
2. הקלה בקו בנין צדדי משני 2.70 מ' בבנין קיר ללא פתחים. מיקום המבנה גוש 16695 חלקה 58 רחוב קנגוס הבוני עפולה.
3. הקלה 2% בשטח בניה מיקום המבנה גוש 17773 חלקה 13 רחוב – מרחוב עפולה עלית.
את ההתנגדות להתרת ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקו־מית, משרד מבנה העיריה, רחוב יהושע עפולה בשעות קבלת קהל.
אם לא תתקבל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לדיון בועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה והיא תחליט בעניין.

יעקב אבוקסיס מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת משנה של הועדה המקומית לתכנון ובניה עפולה

יום־עיון:
חידוש והבראה בארגון
או:
הארגון לפני משבר?!
ומה הלאה?
מלון דן ת"א, 25.10.88

* איך נתכונן לקראת משברים צפויים?
* האמנם הם ניתנים למניעה?
* תוכניות הבראה ושינויים – לקוחים מארגונים בארץ ובחו"ל:
– צים – מר מתי מורגנשטרן – מנכ"ל
– סלרד – מר דוריאן גילאון – סמנכ"ל
– מנחת יום העיון – ד"ר מיכאל הריסון
* דיון בקבוצות עבודה: תכנון אישי של צעדי הבראה, כמנוף לפתרון ארגוני.

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678; 057-37914; 03-250628.

המרכז הישראלי לניהול
מגשימים אסטרטגיות * משקיעים באדם

مكنز من الاهل

כלכלה ועסקים

אגן – עיסקה טובה לכ"א

מבט על הבורסה / יהודה שרוני

[illegible]

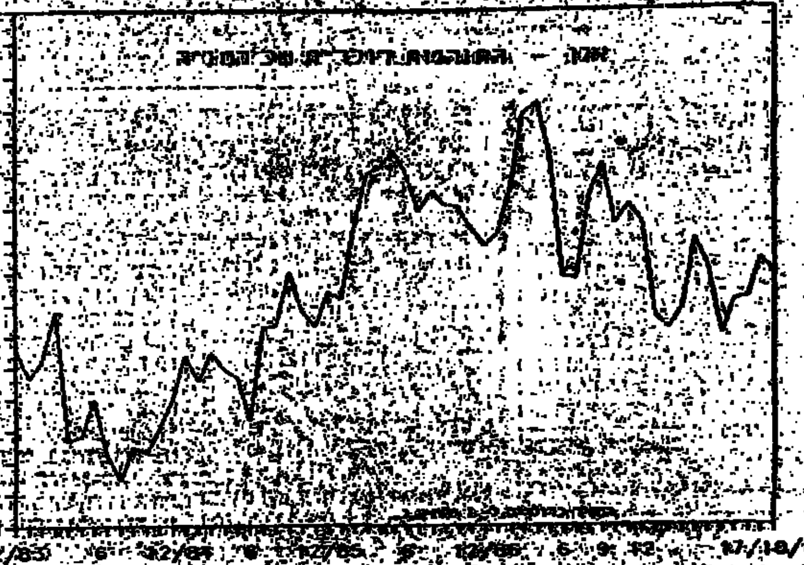

[illegible]

האוצר חסך מתחילת החודש 65 מ' ד' כתוצאה מהיחלשות הדולר

רווח והפסד / יהודה שרוני

משרד האוצר חסך מתחילת החודש 65.5 מיליון דולר כתוצאה מהיחלשות הדולר בשוקי העולם, עקב הגידול בגירעון במאזן התשלומים האמריקאי. שער הדולר היציג עמד בסוף ספטמבר על 1.6444, ואילו נכון לאתמול עמד על 1.6144. ירידה של 1.82%, ומשמעותה סכום של 3.6 מיליארדי דולר הוא 65.5 מיליון דולר.

יש להניח שסכום זה ישתנה בימים הקרובים, שכן התמורה שיקבל האוצר בעת פריון הבנקאיות תיקבע על־פי שער הדולר היציג ליום 27.10.88. עד אז ייתכנו תנודות בשער הדולר לשני הכיוונים.

בנק הפועלים נשאר היקר מכולם

לא כל הבנקים נענו לפנייתו של ד"ר אמנון גולדשמידט, המפקח על הבנקים, להפחית את עמלות פריון המניות. כל הבנקים הוסיפו, עוד לפני הפנייה, לגבות מעמלת פריון את המשקיעים להשקיע את כספם באותו בנק. מי שהחליט למשוך את הכסף ישלם עמלה שונה בכל בנק.

בנק דיסקונט החליט להפחית את עמלת הפריון בשיעור המשמעותי ביותר, מ־0.25% ל־0.1%. בנק לאומי החליט להותיר את העמלה בשיעור של 0.25% על כנה, אך הבטיח לאוצר כי יעביר אליו את תמורת הגבייה העודפת הנאמדת ב־200 אלף שקל.

בנק המזרחי החליט להפחית את העמלה מ־0.4% ל־0.1% רק לגבי מי שהחזיק את הבנקאיות במשך כל התקופה, מאוקטובר 1983. היתר ישלמו 0.4%.

בנק הפועלים לא נענה והשאיר את עמלת הפריון בגובה של 0.5% על כנה, והבנק הבינלאומי השאיר את עמלת הפריון בגובה של 0.25% ללא שינוי.

הבורסה תפסיק המסחר במניות הבנקים

הבורסה תפסיק היום ומחר את המסחר במניות הבנקים שבהסדר, הנפרות ב־1988, ותחדשו ביום א' בשבוע הבא. המסחר בבנקאיות הנפרות ב־1989 ימשך כרגיל. הפסקת המסחר נועדה לאפשר לבורסה לרכז את נתוני הפריון, ועל־פיהם להחליט באיזו מתכונת יימשך המסחר. כבר עתה ידוע כי המסחר יימשך רק ב־10 בירות הערך של הבנקים הגדולים.

האפשר שבמספר בירות עוד אחרים הוא יחודש במתכונת אחרת.

גם הגופים הגדולים מפסידים

בשבוע האחרון, קודם להפסקת המסחר בבנקאיות, הודגש לחץ מכירות גדול על הבנקאיות שבהסדר. בנק ישראל קלט היצעים אלה, בנימוק כי התשואה לפריון עליהם עדיפה על תשואת המק"מ. היצעים הורמו על־ידי גופים עסקיים גדולים, שרכשו בשבועות האחרונים את הבנקאיות, מתוך תקווה שהתשואה עליהן תהיה גבוהה מתשואת המק"מ. עמלות הכניסה והיציאה בעבור גופים אלה, שלא כמו בעבור הציבור הרחב, הן שוליות, ולכן כדאי היה להם לרכוש את הבנקאיות.

באה הירידה בדולר בשוקי העולם וטרפה את הקלפים. בבורסה מעריכים כי הפסדי הגופים האמורים במיליוני דולרים.

מדוע דולר שחור?

למרות היחלשות הדולר בעולם, נוהר הציבור אל הדולר השחור, וזה דבר בא לביטוי בהאמרת מחירו עד ל־1.90 שקל – 15% מעל השער היציג. רכישת הדולר מוסברת בשלושה מניעים: התגוננות מפני פיחות, "ביטחון" שבאפיק השקעה זה המשולה לא תיגע אם יינקטו צעדים כלכליים לאחר הבחירות, ומקלט להעלמת הכנסות שחורות.

ניסיון העבר מראה כי גם אם יש פיחות, הרי אפיקי ההשקעה הדולריים אינם מפצים על מלוא שיעור הפיחות; שכן מיד לאחר מכן מגיע גל מכירות של אפיקים אלה, מתוך הנחה כי שער החליפין ישוב ויוקפא. עוד מראה הניסיון, כי מי שהחזיק בדולרים שחורים ("עת"ם בלטה") מאז יולי 1985, הפסיד במונחי מדד 40% מהשקעתו.

רוצים חיסכון קצר

נתוני פריון הבנקאיות שרוכזו על־ידי הבנקים עד אתמול מראים, כי מרבית ציבור פודי הבנקאיות (שני־שלישים) מעדיפים להמשיך ול־השקיע את כספם בתוכניות חיסכון. המדובר בעיקר בתוכניות בעלות בירות הצמדה, לטווח של עד שנתיים ימים. יתרת הפודים השקיעו את כספם בקופות גמל, קרנות נאמנות ופיקדונות שקליים.

קופות הגמל מסרבות לאפשר ללקוחות לעבור מקופה לקופה

מכתב הבהרה של סגן הממונה על שוק ההון באוצר: אין סיבה לעכב העברת כספים מעבר למתחייב על־פי התקנות

מאת יהודה שרוני

בניגוד לתקנות משרד האוצר המאפשרות מעבר כספים בין קופת גמל בבנקאית אחת לקופת גמל אחרת, מסרבים חלק ממנהלי קופות הגמל להעביר את הכספים, ומנמקים זאת בסיבות שונות, חלקן, בניגוד מפורש להוראות בנק ישראל. תקנות האוצר קובעות כי לאחר שתי שנות ותק, יכול עמית בקופת גמל לעבור לכל קופת גמל אחרת, על פי שיקול דעתו האישי.

כך למשל, אחד הבנקים סירב לפני מספר שבועות להעביר כספים של עמית בקופת גמל, בנימוק שאותו עמית ביתרת חובה גדולה בבנק שבו הוא לקוח, וקופת הגמל שימשה להבטחת החוב הבנקאי. במקרה אחר נדחתה בקשת הלקוח לעבור לקופת גמל אחרת בלך ושוב, בנימוק שהטפסים לא מולאו בצורה מלאה, וחלק מהפרטים היו חסרים.

בתגובה לתלונות בנידון שהועברו למשה שגיא, סגן הממונה על שוק ההון במשרד האוצר, הוצא מכתב הבהרה מפורש, ובו נתבעים מנהלי הקופות להימנע מהתניית הוצאת כספים מקופת גמל בבנקאית, בסילוק חובו של אותו הלקוח לבנק. מנהלי הקופות מתבקשים שלא ליצור זיקה בין חשבון החיסכון של העמית בקופת גמל, לבין עסקיו האחרים בבנק המנהל.

עוד קורא סגן הממונה על שוק ההון, להימנע מעיכוב העברת כספים מעבר ל־60 יום, ולכלול בימים אלה את כל הסידורים המינהליים המתבקשים לצורך העברת הכספים מקופה לקופה.

בעקבות הבקשה לפירוק עסיס; אוסם: אין כוונה לפטר עובדים

מאת מיכל רוה

חברת אוסם השקעות, שרכשה בחודש יוני השנה את מפעליה ונכסיה של חברת עסיס, הבהירה אתמול כי לבקשת הפירוק שהוגשה של־שום לבית המשפט ע"י חברת עסיס אין כל השלכה על חברת אוסם ועל מצבם של עובדי עסיס.

עוה"ד של אוסם, יהושע מירון, מסר ל"הארץ" כי אוסם כבר שילמה לעסיס את מרבית הסכום שנקבע בהסכם בין שתי החברות עבור המלאי ששוויו הוא כמה מיליוני דולרים. לגבי המלאי שנותר נקבע בהסכם כי שוויו ייקבע ע"י מבצגן בורחות של שתי החברות. בעקבות הפירוק ייקבע השווי בהליך של הסכם עם המפרק.

לגבי עובדי עסיס מסר עו"ד מירון כי אוסם אינה מתכוונת לפטרם והם ימשיכו לעבוד בחברה. לדבריו כל זכויות העובדים עד 30.6.88 שולמו ע"י עסיס והן מובטחות לחלוטין.

ח"כ אוריאל לין:

אפעל לפרסום שמות עובדי חברת החשמל שצורכים כמות יוצאת דופן של חשמל חינם

לין — גם פנייה לבית־משפט

מאת צבי זרחיה

יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת ח"כ אוריאל לין (ליכוד) שוקל לפנות לבית המשפט כדי שיוציא צו שיורה לשר האנרגיה משה שחל לפרסם את שמות 38 מעובדי חברת החשמל, שצריכת החשמל חינם שלהם עולה על 25 אלף קוט"ש לשנה.

ח"כ לין אמר אתמול, כי צריכה כזאת כמות של עובדי החברה גובלת בעבירה פלילית. אין כל הסבר הגיוני לצריכת חשמל כה גבוהה על־ידי העובדים הזכאים לחשמל חינם.

לדבריו, בשנה האחרונה חל גידול במספר העובדים שזכו לחשמל חינם. בחודש מרס '87 היה מספר העובדים שנהנו מחשמל חינם 9,874, בעוד שבחודש מרס '88 עלה מספרם ל־10,036.

חל גידול גם בהיקף הצריכה השנתית הממוצעת של העובדים. היקף הצריכה השנתית הממוצעת לעובד הסתכם במרס '87 ב־8,642 קוט"ש, בעוד שבמרס '88 הגיע היקף הצריכה השנתית הממוצעת לעובד ל־9,060 קוט"ש.

לין טוען כי היקף הצריכה הממוצעת של עובדי החברה הוא חריג, לאחר שהיקף הצריכה השנתית הממוצעת במשק של משקי־בית עומד על 3,222 קוט"ש.

משרד החקלאות מבקש סבסוד מיוחד כדי לאפשר יצוא בשר בקר לאירופה

נוצר עודף של כ־4,000 ראשי בקר, עקב ירידה חדה בצריכה על־ידי תושבי השטחים

מאת אבי גנאור

משרד האוצר ביקש ממשרד התעשייה והמסחר לבדוק את כדאיות היצוא של בשר בקר טרי מישראל, באולטנטיבה, לדרישת משרד החקלאות מהאוצר לסבסד את שיווק הבשר הטרי בישראל.

כיום יש בישראל עודף של כ־4,000 ראשי בקר שלא ניתן לשווקם. עיקר המבקשים לבשר הבקר הטרי בישראל בא מצד התושבים הערבים בישראל ובשטחים, אבל מאז תחילת האינתיפאדה הפסיקו תושבי השטחים את רכישת הבשר בישראל וההיצע הגדול גרם לירידת מחירים ול־היווצרות מלאים גדולים אצל ה־מגדלים.

באחרונה פנה מנכ"ל משרד החקלאות מאיר שמיר לאוצר וביקש סבסוד של 2.5 מיליוני שקל, כדי לאפשר את הפחתת מחירו של הבשר הטרי ואת שיווקו בישראל במתחרה לבשר הקפוא המיובא מחו"ל.

בימים אלה, למרות עודפים גדולים בבשר הטרי, פירסמה ישראל מכרז ליבוא 5,000 טונה בשר קפוא, כדי לשמור על המלאים. יש גם פער מחירים גדול בין מחיר הבשר הטרי והבשר הקפוא בישראל.

שר החקלאות אריה נחמקין הסביר השבוע כי בעקבות הבצורת בארה"ב והתייקרות הגרעינים, שחטו ה־מגדלים האמריקאים מיליוני ראשי בקר, שאותם הם מתאמצים לייצא במחירי היצף. גם באירופה יש עודף בשר בקר, בהיקף של כמיליון טונות. למרות זאת מבקשים מגדלי הבקר בישראל לבדוק אם לא יהיה זה זול יותר לסבסד את היצוא ולייצא את עודפי הבקר לצבא האמריקאי באירופה, או אפילו לאירלנד.

סקר מנפאואר: ירידה בביקוש לעובדים במשק

ברבעון השלישי של השנה (חודשים יולי־ספטמבר) נרשמה ירידה של 24% בביקוש לעובדים במשק הישראלי לעומת הרבעון הקודם, כך עולה מסקר שערכה "מנפאואר (ישראל) בע"מ", המתבסס על מודעות דרושים (מלים ושמות) המתפרסמות בעיתונות הישראלית.

ממצאי הסקר מלמדים כי ברבעון השלישי הוצעו בעיתונות הישראלית 46,283 משרות לעומת 61,053 משרות ברבעון הקודם. ד"ר יצחק פרידמן, מנכ"ל מנפאואר, מציין כי הירידה בביקוש לעובדים, שהחלה במחצית השניה של 1987 ובלמה ברבעון השני של 1988, חזרה והתגברה ברבעון השלישי שבו רמת הביקוש לעובדים זהה לזו שהיתה ברבעון הראשון של '86.

עיקר הירידה בביקוש לעובדים (31%) נרשמה במקצועות המתכת. ירידה של 24% נרשמה בביקוש לבעלי מקצועות אקדמיים, 23% בפועלי ייצור ותעשייה, 19% בבעלי מקצועות טכנולוגים, 18% בעובדי מסחר ושירותים ואילו רק בענף הבניין נרשמה עליה בביקוש לעובדים.

ברבעון השלישי של השנה חלה גם ירידה של 16% בביקוש לעובדים ישראלים בחו"ל. בתקופה זו הוצעו לישראלים 141 משרות בחו"ל לעומת 178 משרות באפריל־יוני ו־191 משרות בינואר־מארס.

אבי גנאור

שערי מטבע חוץ

18.10.88

המטבע	בנק לאומי – מזומנים – קניה	בנק לאומי – מזומנים – מכירה	בנק לאומי – העברות והמחאות – קניה	בנק לאומי – העברות והמחאות – מכירה	בנק הפועלים – מזומנים – קניה	בנק הפועלים – מזומנים – מכירה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – קניה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – מכירה	בנק דיסקונט – מזומנים – קניה	בנק דיסקונט – מזומנים – מכירה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות – קניה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות – מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.58	1.65	1.6080	1.6280	1.58	1.65	1.6080	1.6280	1.58	1.65	1.6080	1.6282	1.6180	0.0036
1 לישט"ש	2.75	2.88	2.8100	2.8449	2.76	2.89	2.8091	2.8442	2.75	2.89	2.8042	2.8395	2.8242	−0.0085
1 מארק גרמני	0.87	0.91	0.8874	0.8985	0.87	0.91	0.8869	0.8980	0.87	0.91	0.8876	0.8988	0.8920	−0.0006
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2600	0.2632	0.25	0.27	0.2598	0.2631	0.25	0.27	0.2596	0.2629	0.2615	0.0001
1 גולדן הולנדי	0.77	0.81	0.7869	0.7967	0.77	0.81	0.7871	0.7969	0.77	0.81	1.7869	0.7968	0.7913	−0.0004
1 פרנק שווייצרי	1.03	1.08	1.0496	1.0627	1.03	1.08	1.0503	1.0634	1.03	1.08	1.0478	1.0610	1.0552	−0.0008
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.2579	0.2611	0.25	0.27	0.2581	0.2613	0.25	0.27	0.2581	0.2613	0.2593	–
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2402	0.2432	0.24	0.25	0.2401	0.2430	0.23	0.25	0.2399	0.2430	0.2415	–
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2299	0.2328	0.23	0.24	0.2302	0.2351	0.22	0.24	0.2303	0.2332	0.2313	−0.0001
1 מרק פיני	0.37	0.38	0.3748	0.3795	0.37	0.39	0.3748	0.3795	0.36	0.39	0.3748	0.3795	0.3771	–
1 דולר קנדי	1.31	1.37	1.3369	1.3535	1.31	1.38	0.3369	1.3536	1.31	1.37	1.3353	1.3520	1.3453	0.0042
1 דולר אוסטרלי	1.23	1.35	1.0312	1.3174	1.25	1.35	1.2986	1.3148	1.26	1.35	1.3010	1.3173	1.3076	0.0032
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.6571	0.6653	0.39	0.55	0.6571	0.6652	0.42	0.58	0.6576	0.6659	0.6613	−0.0007
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4232	0.4284	–	–	0.4224	0.4276	0.41	0.43	0.4234	0.4288	0.4256	−0.0002
10 שילינג אוסטריים	1.24	1.29	1.2611	1.2768	1.24	1.30	1.2610	1.2767	1.24	1.30	1.2616	1.2775	1.2689	−0.0011
1000 לירטות איטלקיות	1.16	1.23	1.1907	1.2055	1.17	1.24	0.1911	1.2059	1.17	1.26	1.1910	1.2060	1.1972	−0.0006
100 ינים יפאניים	1.24	1.30	1.2637	1.2794	1.24	1.30	1.2616	1.2774	1.24	1.30	1.2651	1.2810	1.2700	0.0036

אוניברסיטת חיפה
היחידה ללימודי חוץ
מינהל טכנולוגי מתקדם

לשכת המהנדסים האדריכלים
והאקדמאים במקצועות
הטכנולוגיים בישראל

מודיעים על פתיחת ההרשמה לתכניות בשנה"ל תשמ"ט

"מינהל כללי למפעלים עתירי ידע"

נערך בשיתוף עם רפא"ל, פעם בשבוע בימי ג' בין השעות 14.00 — 20.00.

"ייזום וניהול עסקי"

קורס מקוצר המתקיים פעם בשבוע, בימי ג' בין השעות 9.30 — 17.30.

מטרת התכניות להקנות ידע תאורטי וטכניקות ניהוליות הניתנות ליישום במערכת המינהלית תוך שימת דגש על חדשנות טכנולוגית, מחקר ופיתוח יזמות ופיתוח עסקים. בנוסף לנושאי הלימוד המגוונים תתקיימנה הרצאות אורח וימי עיון בנושאים מיוחדים על־ידי תעשיינים ואנשי משק בכירים.

מנהל התכניות: מר אבי קרבס

פרטים והרשמה:
אוניברסיטת חיפה, היחידה ללימודי חוץ, מינהל טכנולוגי מתקדם, חדר 218, בבנין הרב־תכליתי.
טל: 04־240440, 04־240842.
כמו כן, יחולקו תשקיפים אודות הקורסים, ביום ד' 19.10.88 באסיפה השנתית של ארגון הגג של התעשייה המתוחכמת בישראל במלון הילטון ת"א.

עשה ביטוח
תן שווה ערך!!!
ברטר
המסלקה הישראלית לסחר חליפין בע"מ
BARTER
רח' בצלאל 3 רמת גן – טל 03-7512643.

אל על מטענים לכל השערים

באל על מטענים המטען שלך
מגיע ל־31 יעדים ישירים תוך 24 שעות.
ELAL אל על

האם אתה מכיר את נוסחת ההצלחה?

בתורת המבעים מנסים מאז ומתמיד למצוא את נוסחת ההצלחה האופטימלית. מאות ספרים העשירו את מחבריהם בנושא זה בלבד, ועוד היד נטויה.
הנה למענך נוסחה לדוגמא:

הצלחה = [illegible]

בהסתכלות שטחית אתה מוזמן לשקלל לחשיבות מרכיבי הנוסחה.
אולם האם אתה יודע מהם המסמכים הנכונים במקומות המתאימים?
[illegible] שהצליחו להזיז את
המשק [illegible] להקרנה פרטית אצלנו
[illegible]

צוות מי־טל
שירותי פרסום מאוחדים בע"מ
03-281188/9

פרסום פון
735588/9

הקא עכשיו־קרנות הנאמנות של בנק הפועלים
ב"פועלים" אתה מקבל הנחה של עד 83% בשיעור ההוספה!
פועלים-קרנות נאמנות

משרדים למכירה
במרכז ירושלים
אפשרות לקומה
ויחידות נפרדות
02־221195,
02־231847

هكذا من الأصل

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

נמשכת המגמה החיובית

יום המסחר בבורסה עבר אתמול בסימן המשך מגמת עליות השערים במניות התעשיה, אם כי בצורה מתונה מזו שהיתה שלשום. בשלב הסו"ך נרשמו ביקושים בהיקפים בינוניים למניות "הכבדות", ואלה נסחרו בדרך כלל בעליות של עד 1%. המדד הכללי עלה ב-0.85%. בשלב המשתנים היו עליות השערים חדות יותר, ושורה ארוכה של ניירות ערך, ובהם המפעלים הפטרוכימיים, המגה, שופרסל, דלק, הכשרת הישוב, החברה הכלכלית, ים המלח עלו ביותר מ-3%. גם שערי המניות המסחריות במסגרת הרציפה עלו בשיעורים מתונים.

אחד ההסברים לעליות השערים מאתמול הוא, ביקושים שהוזרמו על ידי הגופים המוסדיים, כמו קופות גמל וקרנות נאמנות, שבעקבות פידיון הבנקאיות נוצרים מעודפי מזומנים גדולים. חלק מהביקושים הוזרמו על ידי מנהלי תיקים וגופים באמצעות חברות הבורסה השונות, כמו "בטוחה". סוחרים בבורסה מגלים אופטימיות מסויימת באשר להמשך, ואומרים כי רק התרחבות נוספת של מעגל המשקיעים, ההצטרפות בשלב מאוחר יותר של הציבור הרחב, עשויים להבטיח את המשך המגמה החיובית. מחזור המסחר במניות חופשיות עבר אתמול על ממוצע הימים האחרונים, והסתכם ב-7.6 מיליון שקל.

היום יופסק המסחר

האחרון בבנקאיות 88

היום המחר יופסק המסחר במניות הבנקאיות הנפרעות ב-1988, הוא יתחדש רק ביום א', בתנאים החדשים שהוצעו על-ידי משרד האוצר. היקף ההיצעים המוזרמים למניות הבנקים שבהסדר, פחת אתמול באופן משמעותי, ואלה נקלטו בדרך כלל בירידות שערים מתונות. ירידות השערים הנפרדות באוקטובר 1989 היו חדות יותר. המחזור בבנקאיות הסתכם ב-7.2 מיליון שקל.

	תשואה שנתית דולרית ב-%	
	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	22.16	2.30
הפועלים ש	45.79	2.29
אי.די.בי. רג	26.84	2.08
דיסקונט א	29.96	2.12
המזרחי ש	41.66	2.26

התעוררות במניות ישרס

מאבק השליטה במניות ישרס נפתח מחדש, בעקבות פסיקת בית המשפט המחוזי משלשום. הפסיקה קבעה כי יוצא צו מניעה קבוע, האוסר על חברות רסקו האוצר למכור 2.5% ממניות ההצבעה בישרס, ומבטל את זכות השימוש ב-1.5% ממניות החברה. מניות אלה אמורות היו להימכר לקבוצות ברשות מנהל התיקים שלמה אייזנברג, ואין ספק כי מתן הצו הרע את מצבו במאבק השליטה. סיבוב נוסף במאבק יוחזה ביום ו' בשבוע הקרוב, שבו תידון בקשת הבורסה ואייזנברג לאשר על ישרס ביצוע הקצאת 5% ממניות החברה ליהושע מור. ביקוש גדול יוצית למניות, מסק בעליה של 10%.

התעוררות במניות אלביט

במניות אלביט מורגשת בימים האחרונים התעוררות, וזאת בכל הנראה על רקע הצהרת אל הנוהל של תבנית מיזוג עם תבנית אלרון. אין להוציא מכלל אפשרות שרכישת המניות נעשית בהתחשב בערכה הכלכלי של החברה, העובדה שבמחזור מכירותיה יש מרכיב יצוא גבוה. מניית השקעות דיסקונט הגיבה בעליות שערים חריפות, על רקע עסקת המכירה של לבבי ישקר, ובתג הנפקה שלה עלה ב-11.5%. התעוררות ראויה לציון היתה במניות אקרשטיין 1 (עליה של 10%), ואגן ליפסקי נכון כן ב-10%. השחיקה הודיעה במניות רובק התחדשה אתמול.

בנק ישראל מנפיק 130 מיליון

בנק ישראל ינפיק היום שתי סדרות של אג"ח עתידיות, בשווי של 130 מיליון דולר. מחר יציע הבנק המרכזי 110 מיליון שקל (70 מיליון באגרות שגיא ו-40 מיליון באגרות גליל). הביקושים לאגרות החוב נמשכו אתמול, והיקפם הכולל של 20 מיליון שקל נקבע בעליות קלות.

הבנקים מוכרים מקמ"ס

מצוקת נזילות זמנית אצל הבנקים, גרמה להם למכור סדרות מק"מ בהיקף של 20 מיליון שקל. ירידת

התשואה לפידיון גרמה לנסיגה מחלק מהנבואות המכירה, והמחזור הסופי הסתכם ב-10.2 מיליון שקל.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
1048	7	99.74	14.40
1118	14	99.48	14.55
1128	21	99.22	14.60
1138	28	98.89	15.70
1148	35	98.68	14.98
1158	42	98.38	15.50
1218	49	98.06	15.70
1228	56	97.77	15.80
1238	63	97.51	15.70
1248	70	97.23	15.80
119	77	96.94	15.85
129	84	96.67	15.85
139	91	96.42	15.75
149	98	96.09	16.80
219	105	95.84	15.90
229	112	95.60	15.80
239	119	95.30	15.90
249	126	95.01	16.00
319	133	94.80	15.80
329	140	94.54	15.75
339	147	94.23	15.90
349	154	93.86	16.20
359	161	93.59	16.20
419	175	93.34	16.35
429	231	93.00	15.95
619	259	91.06	15.95
719	259	89.78	16.40

	מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	100.29	+0.25
כללי ללא בנקים	80.42	+1.71
מדד משתנים	81.82	+2.61
מדד אג"ח כללי	117.88	+0.11
אג"ח צמוד מדד	117.93	+0.10
אג"ח צמוד מט"ח	119.85	+0.30

הודעות בורסה

● התבוף הפסידה במחצית הראשונה של 1988 135 אלף שקל, לעומת רווח של 18 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● בתעשוקן הרוויחה במחצית הראשונה של 1988 21 אלף שקל, לעומת הפסד של 1.2 מיליון שקל במחצית השנה הקודמת.

● פולק סיימה את המחצית הראשונה של 1988 בהפסד של 91 אלף שקל, לעומת רווח של 207 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● רישום מנהלת משא ומתן לרכישת הפעילות העסקית והמלאי מאגרי איבנה, המוערכת ב-1.3 מיליון דולר, בתמורה להקצאת 51% ממניות החברה לבעל פירמה.

● שמואל מיזר התמנה מנכ"ל דן כנציג הציבור בדירקטוריון אלומות.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יציאה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5456.68	5417.46	71.22	1.33
אבוקה	370.09	369.10	3.71	1.02
אגן	299.01	296.98	0.38	0.13
אגם	115.41	114.64	0.27	0.24
אדיר	1987.47	1972.92	3.51	0.18
אדום	151.73	150.63	1.79	1.20
אופיר	181.34	180.10	-0.03	-0.02
אור	449.35	445.52	-0.40	-0.09
אוריון	128.06	127.09	0.11	0.09
אורליב	324.33	321.99	0.83	0.26
אורן	899.00	892.47	-3.28	0.37
איל	6024.55	5906.67	12.65	0.21
אירים	5966.34	5881.80	-0.65	-0.01
איתן	869.90	863.09	0.69	0.08
אלון	710.10	704.43	0.60	0.09
אלומה	715.28	709.04	0.93	0.13
אליסים	106.50	103.97	0.61	0.59
אג"ח	114.34	112.67	0.27	0.24
מניות	97.00	94.62	1.41	1.51
אנקור	97.87	96.98	1.14	1.19
ארז	196.90	195.49	2.66	1.38
אש	137.40	134.36	3.57	2.73
אשל	199.23	197.80	0.00	0.00
אתגר	84.67	83.95	1.22	1.47
אתרוג	284.42	282.33	-0.59	-0.21
ברוש	145.07	144.07	1.43	1.00
ברוש	558.48	554.47	4.72	0.86
ברק	483.48	479.67	2.88	0.60
ברקת	352.12	350.40	[illegible]	[illegible]
גביש	1675.96	1663.86	5.52	0.33
גבע	126.47	124.65	0.35	0.28
גורן	501.01	496.74	1.19	0.24
גיא	116.61	114.90	0.39	0.34
גיל	3329.72	3305.97	11.84	0.36
גלית	722.68	717.37	0.04	0.01
דוכיפת	368.34	365.68	4.53	1.25
דוכיפת	537.44	532.69	3.95	-0.75
דולב	277.26	275.01	-0.14	-0.05
דורון	160.80	157.88	-0.18	-0.11
דרור	307.78	302.18	-0.32	-0.11
דליה	622.41	611.15	0.47	0.08
דרור	337.79	331.52	5.04	1.54
דקל	351.37	348.83	4.86	1.41
הדס	418.24	415.17	3.31	0.80
הילה	449.80	447.72	0.45	0.10
הדר	612.73	601.63	-0.43	0.07
הגית	2040.19	2000.19	-0.84	-0.04
זוהר	122.80	121.00	0.38	0.32
זיו	151.88	149.66	0.57	0.38
זינוק	104.27	102.05	0.58	0.57
זית	84.60	82.59	0.62	-0.76
זמיר	418.07	414.40	4.58	1.12
חורש	189.64	187.96	0.66	0.35
חלמיש	160.73	160.30	0.13	0.08
חלמיש	228.41	227.35	0.38	0.17
חן	167.40	166.98	0.04	0.02
טופז	129.06	127.84	0.37	0.29
טל	6812.35	6734.85	2.38	0.04
יובל	512.75	508.31	1.30	0.26
יהלום	167.53	166.36	1.65	1.00
יהודה	363.68	360.11	2.34	0.65
יערה	506.65	503.15	0.37	0.07
כוכב	288.28	285.78	3.02	1.07
כחל	135.16	133.94	-0.03	-0.02
כלנית	678.42	666.26	0.47	0.07
כספית	296.51	295.17	0.23	-0.08
כרמל	133.06	131.01	0.51	0.39
כתר	1268.75	1250.21	2.25	0.18
להב	5074.44	5037.18	13.69	0.27
למשקיע	138.96	137.24	-0.06	-0.04
לפיד	301.70	295.84	3.32	1.13
לשם	2153.96	2136.74	2.03	0.10
לשם	437.03	435.03	1.07	-0.25
מבחר	1544.10	1533.14	5.56	0.36
מגמה	4451.07	4416.30	7.72	-0.18
מור	1606.92	1595.76	26.12	1.66
מורן	904.98	898.30	5.72	0.64
מחה	26912.92	26511.41	80.45	0.30
מיתר	1160.05	1151.89	3.46	0.30
משוש	4870.35	4836.33	49.68	1.04
מעיין	790.90	785.45	2.12	0.27
מקשת	437.86	435.85	0.62	0.14
מכלול	94.05	[illegible]	1.21	1.31
מרוות	140.82	140.33	0.34	0.24
מרום	1517.06	1506.52	6.88	0.46

שערי אגרות החוב

שערי המניות 18.10.88

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89

בנקים למשכנתאות

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר

שירותים

מלונות ושירותי תיירות

מחשבים ושירותי מחשבים

נדל"ן, בינוי ופיתוח

השקעות בתעשיה

חקלאות

מזון וטבק

טכסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

מוצרי בניה

כימיה, גומי ופלסטיק

עץ, נייר ודפוס

תעשיות שונות

חברות השקעה

נסחרות במט"ח

חיפושי נפט

רשימה מקבילה

מסחר שרותים מלונאות מחשבים

נדל"ן בינוי חקלאות

תעשיה

השקעה

חיפושי נפט

משתנים

שערים בינבנקאיים

אתמול, בצהריים, 18.10.1988 באירופה

$ ארצות הברית	1.7430/1.7440
מרקים גרמניים	1.8115/1.8125
פלורינים הולנדיים	2.0434/2.0444
פרנקים שווייצריים	1.5335/1.5345
פרנקים בלגיים	37.97/38.00
פרנקים צרפתיים	6.1900/6.1930
לירטות איטלקיות	1350.80/1351.00
ינים יפניים	127.10/127.20
$ ארצות הברית	1.3047/1.3052

	$/ל"ש	פ"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.7375/1.7387	1.5272/1.5285	1.8060/1.8071
3 ח'	1.7285/1.7298	1.5158/1.5166	1.7952/1.7964
6 ח'	1.7164/1.7179	1.4987/1.5004	1.7802/1.7814

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שף נאמנות
בטחה כלל
ניהול תיקי השקעות ניהול קרנות נאמנות ניהול קופות גמל

רעיון לערב בלתי נשכח:
ערב טעימת יינות בביתך
חייג 03-5467010, 03-5463714 והזמן לביתך תיבה של יינות הרבעון שנבחרו על-ידי טועמי מועדון היין.
הזמן את תבריך הטובים לערב הטעימה. כדי ללוות את היינות, תוכל להזמין גם גבינות, סלמון, פטה ועוד דברים טובים מרשת חנויות "מגדנות".
מועדון היין ברשת חנויות מגדנות
דיינרס קלוב ישראל בע"מ

صكن من الأهل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

ולפני בוחר לא תשים מכשול

ביום חמישי 13.10, במרכז ה־עולמי של היהדות הרפורמית בירוש־לים, התקיים עימות בחירות בין חבר־הכנסת יוסי שריד ואהוד אולמרט. המחלוקת הפוליטית בין השניים לא היתה חריפה דיה להאפיל על הידידות והחברות שהשניים שפעו איש כלפי רעהו. מנחה הדיון החליט לא להפריע לאווירה הפסטור־לית ולא איפשר לקהל לשאול שאלות מטרידות ונוקבות.

מנחות השכבים של הדיבור יוניון קולג' לא הופרעה, אבל הבוחרים נשארו עם תהיות לא פתורות שיקשו על ההחלטה ביום הבחירות.

מי שעדיין משייט במרחב המפל־גות היוניות (רצ, מפ"ם, המתקדמת לשלום, חד"ש ורע"מ של ח"כ דראו־שה) ומרס הולים בעד מי להצביע – לא יצא עם תשובות לשאלות שהיו חייבות להישאל ולא נשאלו.

צפיתי לפני מספר ימים במשדר הבחירות המרגש של שריד, שהסביר מדוע טעה לפני ארבע ושמונה שנים כשהצביע לבוחרים אז, כאיש מפלגת העבודה, לא להצביע לרצ או לרשימתו של לובה אליאב. כמעט נחנקתי מדמעות כששמעתי משריד על כל אותן צפרדעים שנאלץ לבלוע במשך השנים, וכיצד הגדישה הסאה כש"העבודה" הוליכה לפני ארבע שנים להיכנס לממשלת האחדות הלאומית. לשבת עם שרון בממשלה אחת, כך אמר שריד, הוא מסוג הדברים שלא היה מוכן עוד לשאת, ועל כן פרש לרצ. עכשיו מציפים אותנו אנשי רצ במודעות ענק, מעוטרות בתמונות של שולמית אלוני ויוסי שריד, המבקשות להצביע בעדם על־מנת שיוכלו להיות שרים בממשלת פרס. כך נאמר: ממשלת פרס.

השאלה שהבוחר היוני שואל: ומה עם החצי השני? מה עם רבין? האם יהיה מוכן שריד ליישם על רבין אותו קנה־מידה שהפעיל כלפי שרון? שריד השתתף בתקופת מלחמת לבנון בהפ־גנות שבהן הורמו השלטים "שרון רוצח". אבל שרון הוא ממש חסיד אומות העולם בהשוואה לרבין.

שר הביטחון היום, שהיה יועצו של שרון בלבנון, עולה על רבו. רבין עושה ואומר דברים ששרון לא היה מעלה על דעתו לאמרם. האם מוכן שריד להצהיר היום בטרם בחירות, כי ממשלת פרס, שבה הוא מוכן לכהן כשר, תהיה ללא רבין? אנחנו רוצים לדעת, על־מנת לקיים את המצווה: ולפני בוחר לא תשים מכשול.

גדעון ספירו

ירושלים

הפרס – לכתובת מתאימה

בכתבה על הענקת פרס נובל לש־לום ל־10,000 חיילי כוח השלום של האו"ם ("הארץ", 30.9) צוטט ראש הממשלה יצחק שמיר, שאמר: "אני מצר על שלא מצאו אישיות להעניק לה את פרס נובל לשלום ושנותנים את הפרס לקהילה כה גדולה כמו כל כוחות השלום של האו"ם". שמיר גם הביע פליאה על כך שבראשונה מוענק פרס נובל לשלום לציבור כה גדול.

אין זאת הפעם הראשונה שהפרס לא הוענק לאישיות אלא לגוף ציבו־רי: ב־1904 הוענק הפרס למכון לחוק בינלאומי; ב־1910 – למכון הבינלאו־מי לשלום; בשנים 1917, 1944 – לצלב האדום הבינלאומי; ב־1938 – למרכז הבינלאומי לפליטים ע"ש ננסן; ב־1947 – למועצת הקווייקרים הבריטית ולועד הקווייקרים האמרי־קאי; ב־1954 – למשרד הנציב העליון של האו"ם לענייני פליטים; ב־1963 – לצלב האדום הבינלאומי ולאגודו־תיו; ב־1965 – לארגון האו"ם למען ילדים (יוניצ"ף); ב־1969 – לארגון העבודה הבינלאומי שליד האו"ם; ב־1977 – לארגון "אמנסטי"; ב־1981 – לנציב האו"ם לענייני פליטים.

אלכסנדר לוין

ירושלים

פסים נכונים, מדרגות – לא

ברצוני להעיר למאמר "עולים על הפסים הנכונים", שפורסם בעי־תונכם ב־10 לח.ז. במשך עשרות שנים נהגתי לבוא מחיפה לתל־אביב ברכבת, אולם מאז הועברה תחנת הרכבת של תל־אביב למקומה החדש, הפסקתי.

כדי לצאת מהתחנה החדשה צריך לעלות במדרגות גבוהות ותלו־לות, שרק המראה שלהן מפחיד, ועלייה זו קשה למבוגרים, גם יותר צעירים ממני (אני בן 80). בתחנה החדשה התקינו מדרגות נעות לירידה בלבד, ונראה שמישהו החליט לחסוך בהוצאות להתקנת מדרגות נעות גם לעלייה, וזאת בתחנה המתיימרת להיות מודרנית. אגב, אם כבר החלטם לעשות חצי מלאכה, ידוע כי עלייה במדרגות קשה יותר מירידה.

טוב שקיימים אמצעי־תחבורה אחרים, כמו אוטובוסים ומוניות, ואפשר להיפרד מהרכבת, שעלתה על פסים שאינם נכונים לחלק מהאוכלוסיה.

ז. דוניבסקי

חיפה

והיכן זכויות האדם של המורים

חוץ מההגבלות החלות על עובדי־הוראה בנוגע לפעילות פוליטית בת־חום ביה"ס והמסגרות, והגבלות החלות על שימוש בציוד ביה"ס לצר־כים פוליטיים, קשה מאוד להשלים עם איסורים הפוגעים באופן בוטה בזכויות היסוד שלהם.

אציג שניים מן האיסורים שפורס־מו בחוזר מנכ"ל משרד החינוך והתר־בות באשר לפעילותם של עובדי־הוראה בתקופת בחירות. התקנות שפורסמו בשמו של המנכ"ל הן רק חלק קטן מההוראות הקיימות לגבי כל עובדי המדינה, במסגרת הבחירות מטעם נציבות שירות המדינה. על־פי סעיף קטן (ג), "אסור להשתתף בהפ־גנה או בתהלוכה בעלת אופי מדיני". על־פי סעיף 6, "אסור לעובד הוראה בכל דרגה שהיא, שהוא בעל סמכות מינהלית או בעל תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לארח 'חוג־בית' המיו־עד לתעמולת בחירות לכנסת, או לבאום ב'חוג־בית' כזה".

האם עובדי הוראה מחויבים להיות אזרחים "סטריליים" בתקופת מערכת הבחירות גם בחייהם הפרטיים? הגב־לות אלה שוללות מעובדי ההוראה את חופש המצפון ומונעות מהם, בתק־ופת בחירות, להביע את שהם חושבים ומאמינים מחוץ לשעות העבודה.

עמי מרוג

קריית־גת

מדוע להתחנף לגורבצ'וב

הנשיא, חיים הרצוג, שיגר בר־כות למיכאיל גורבצ'וב, עם "היבחרו" לנשיא בריה"מ המועצות.

שאלתי כאזרח וכחבר המש־לחת הדיפלומטית הראשונה למוסקווה ב־1948, מה הטעם בהתרפסות והתנופה, בברכות לראש מדינה שניתקה יחסים עמנו וממשיכה לעמוד לצד צרינו?

אריה לפיד

קיראון

ביצי זהב ולא יהלום

מנול קפלן, יו"ר חבר הנאמנים של החברות, אמר ("הארץ" 10.10) שעל כור למכור את "היהלום שבכתר" – נשר או טבע. מפעלי נשר מופעלים בשיטות מיושנות ובזב־זניות, הצורכות דלק רב, מזהמות את הסביבה וגורמות לייקור המלט מעל ומעבר למחירי השוק הבינלאומי.

רווחיה של נשר הן תוצאה של המונופול שהוענק לה. מכאן שהמונח יהלום שבכתר מופרך מיסודו והכינוי הנכון צריך להיות – התרנגולת המטילה את ביצי הזהב.

עזרה זוהר

ירושלים

מוסיקה בירושלים

צריך מורה־נבוכים

מאת אורי אפשטיין

קולן. ללא תוספת קוסמטיקה מזוייפת   תצלום משה שי

במפע "מוסיקה מן המקורות" של עדות בביצוע הלהקות קולן, בני ישראל, להקת הכליזמר הי־שראלית ומורה זמאי (קונ־צ'רטו?) עם מנחם ויזנברג (פסי־נתר), בהפקת "מורשת המוסיקה של ישראל", בתיאטרון ירושלים.

מבחר להקות של עדות־ישראל ניסו להציג בפני הקהל הרחב הרחוק ממוסיקה אתנית, מגוון עשיר בכל האפשר מן המורשה הזאת – מהודו אם לא עד כוש הרי לפחות עד גרו־זיה, ספרד ומורח־אירופה.

מסורת מוסיקלית עתיקה עשויה להעניק חוויה אמנותית עזה אם היא מוצגת בטהרתה המעוררת רושם ישיר, מידי ורענן. זאת הוכיחו, מעל לכל, הנגנים והזמרים ההודים של "בני ישראל" שניגנו בכליהם המקור־יים ושרו תוך נאמנות לדרכי הביצוע המסורתיות ושמירה על קסמן היי־חודי. הדאט אלתורי מרתק של תופי טאבלה וכלי המיתרים בולבול־טראנג וכן השירים השונים, נשמעו מעוגנים בעבר רחוק, שהקשר החי אתו ממשיך להתקיים בטבעיות בביצועם של האמנים השוקיים על שכלול התמודתם בערכי־המסורת, ללא פשרות עם מגמות מערביות שבלוניות.

זה יותר משאפשר לומר על הופ־עותיהן של שאר העדות, שבהן היה מורגש היעדרו של מורה־נבוכים מו־סיקלי. זמרי להקת "קולן" הגרוזית בעלי נועם קולי רב והופעה חינניות, כבשו את הקהל בשירם הראשון, בס־גנון התר־קולי על גבי צליל־בס מתמשך, ללא תוספת קוסמטיקה מזויפת. את אופיים הייחודי של שאר השירים הרסו חברי "קולן" באופן בר־וטאלי בליווין של פסנתר ובעיבודי־הרמוניזאציות. אלה היו אותות היכר לגישה בלתי מקצועית ששלטה בער־יכת המופע, היכולה לעשות רק רושם מרתיע בערב שמתיימר להציג "מקורות".

שירות־רוב למידה זכאי עשה מי ששילב את קולה המטושה וההבעתי לפי מיטב הקריטריונים של תרבות המוסיקה המערבית בשירי לאדינו מעובדים עיבוד פשטני בידי אלברטו המוי, עם ליווי פסנתר, כסמל־מעמד לסלון של בית יהודי ספרדי טוב. לא ממנה יש לצפות להפקת־קולן הגרו־נית של נשים ספרדיות ששירי לאדינו הם חלק ממסורתן החיה. הופ־עתה היתה, על כן, מבוכה.

את האקלקטיות, שהיא הסגולה האופיינית של המוסיקה החסידית, המוזישה "להקת הכליזמר הישר־אלית". גר־הנדק הוריש ביותר, כפי הנראה, שנקלט בין כליה – מערכת התופים – עושה בגלגולו הכליזמרי בדיוק מה שהיה עושה גם בכל הקשר של ג'ז או רוק. את המרכיב הרומני שאין לטעות בו מוסיף הכינור לשע־בנו כשר זה. משהו מרוחה של המוס־רות המוסיקלית המסורתית מורגש היה בנגינה רבת־ההשראה של הק־לרניתן ד"ר ברני מאריבאק, המפעיל בשרון אלתור טבעי וגינתי סוכב, להנאתם של המאזינים ושל עצמו.

הבטחות האי־קיימן

"קלאסי וג'ז": יצירות לפסנ־תר מאת קית ג'רט. בנגינת שמ־עון ראובן. בבית הקונפדרציה הציונית

הכותרת "קלאסי וג'ז" הזמינה אל בית הקונפדרציה קהל שציפה, כהבטחת המודעות, לערב של באך וקית ג'רט בנגינת חליל ופסנתר. שי־לובו של באך בג'ז אמנם כבר אינו רעיון חדש או מקורי, אך עדיין יש בו כוח־משיכה, כי חוקה על באך שניתן עוד לגלות בו פנים רבות חדשות כאשר אבנים בלעי דמיון יוצר השראה מנסים את כוחם בבך.

מי שהגיע לקונצרט בעקבות ההבטחה גילה שהיתה זאת הונאת־הקהל. כל מה שנשאר מתוכן המודעה היה רק קית ג'רט והפסנתרן שניגן מיצירותיו – בלי באך, בלי קלאסי, בלי חליל, בלי חלילנית, וגם בלי התנצלות, או לפחות תירוץ.

בהיעדרה של תוכנייה טרח הפסנ־תרן לנדב לקהל רק את המידע שג'רט נולד ב־1945, כפי הנראה בתקוה כי המאזינים יודעים בלאו הכי כל מה שיש לדעת על ג'רט.

ראובן הוא פסנתרן־ג'ז בעל רד־טינה מלוטשת וטכניקה מצוחצחת, ללא שום ייחוד הנודע מן הסטנדרדים המצויים ומשיגרת השבלונה. אחרי עשר הדקות הראשונות תם ונשלם סדר ההפתעות, ומכאן ואילך התנהל הכל כצפוי: אותה עוצמת הפורטה הבלתי־משתנה, אותו המגע הנוקשה מוריש־האוזניים, אותה ותוקפנות המרתיעה, אותן הסינקופות הבנאליות, ואותם המבניירזמים המקובלים המנ־בטאים בתנכות הרגילים על הרצפה כדי שהקולות לא רק יישמעו אלא גם ייראו.

להגדשת הסאה הסתיים הקונצרט בכמה כלים מבולבלות מפי הפסנתרן בדבר עדיפותו של השלום על המלח־מה. אמנם כן יהי רצון. הקונצרט שימש דוגמה איך אין לערוך קונצרטים. אם אידוע מכוג זה יוכל להתרחש בבית הקונפדרציה בבחינת שטה המקר לכל דכפין, אין ברירה אלא להיזהר בע־תיד מפני שמות בלתי־ידועים המו־פיעים במוסד זה, כעד עתה זכה לאמון הציבור.

גלגולו של אידיפוס

מאת אורנה לנגר

הקונצרט השני למנויים עם התזמורת הסימפונית ירושלים. מנצח: מקסים שוסטקוביץ'. סולנית: אירנה הגיל. בתוכנית: סימפוניה מס' 10 במי־מינור אופ' 93 מאת דימטרי שוסטקוביץ', הקונצ'רטו לפסנתר ותז־מורת מאת ברהמס בביצועה של אירנה הגיל

הצליחה לתוך ההנחות האיד־יפליים בעומקם, הן בגלגול הרומנטי־פילוסופי של ברהמס והן בגלגול הסלוני החובק־עולם של שוסטקוביץ', יכולה בנקל להיות משעממת ואפילו מורטת־עצבים כאשר חסרה בגייה אינטרנטית אורגנית. בקונצרט זה לא היתה אחדות הניגונים המאפיינת את הרומנטיקה של ברהמס ושוסטקוביץ'.

הפער העצום בין האוזווות של המנצח האורח מקסים שוסטקוביץ', בנו של המלחין הנודע, בגינוני ראווה חיצוניים לבין הרהוטיות המופגנת והמחוכמת של הכנרת אירנה הגיל, בלט בביצוע הקונצ'רטו ברה־מינור של ברהמס בשוני בתפיסות הדינ־מיקה והקצב. הכנרת הירשתה לעצמה לבחור בקצב אטי, שהדגיש את הרוחב ההדר התגיגיים שבקונצ'רטו, וציפתה לשווא לעזר כנגדה מה התזמורת שתשיב על הרטט שבנגינתה בסערה המתבקשת.

אלא שהמנצח ירוד את הביצוע בסימון רגש על עוצמת ניגודים מופ־רזת, שבמעט הפכה את היצירה לסמאליק – בניגוד לתפיסת הכנרת. כשניגנה כסדרן את הסונטה בסי־מינור של באך, השכילה הגיל, הבו־שורדת מכבלי התזמורת, להבליט את הרהוטיות המופגנת שאף היא מן של הרומנטיקה הברהמסית.

עושר הניגודים המתחומר באמנות מורכבת בסימפוניה העשירית של שוסטקוביץ' בין כלי נשיפה סולניים לטוטי התזמורתי, זכה אף הוא לבי־צוע שנטה להפריז בעוצמת הניגודים הדינמיים. נעדרו ממנו הרטט הנ־שמל המאפיין את הגוונים הכהים של הצלי הקונטרבסים, שמהם בוק־עים הקלרניות, הבסון, הקרן או הפיקולו. היצירה של בנייה מלודית אורגנית גרמה להיווצרותם של גושי דינמיקה אוורים, שניתכו באוניסונו של פורטיסימו על הקהל ללא רחם.

הארץ ממליץ

התגיגה של באבט (ת"א, חיפה, ירושלים) – ארוחה צרפתית מפוארת מוגשת בכפר דייגים קטן לחוף יוטלנד שבדנמארק, על ידי באבט (סטפן אודראן) המשרתת המסתורית של בנות הכומר. לפי סיפור של איזאק דינסן ("זכרונות מאפריקה").

פרנטיק (ת"א, חיפה, ירושלים) – סרט מתח בבימויו של רומן פולנסקי, עוסק בהעלמה של אשת רופא המגיע להוצאה מקצועית בפאריס.

מאקף האיש ההולם (ת"א, ירוש־לים) – סיפורו על מעצב בובות בעל חזון באנה"ב שלאחר מלחמת העולם השניה, מסופר בתנופה ובלהט ע"י פרנסיס פורד קופולה ("הסנדק").

החייב הם נהר ארוך הרגוע (ת"א, חיפה) – מאסירה במשעשעת על הבדרגות המעמדית. חילופי תינוקות על־ידי אחות בי"ח מקבעת מעמדים ודי משפחה מדבנית.

הקומיסרית (ת"א) – קומיסרית מצבא האדום נכנסת להריון מחוץ לנישואין ונאלצת להתגורר עם תינוקה בבית משפחה יהודיה בעת מלחמת האזרחים בין הלבנים לאדו־מים. היה אסור ע"י הצנזורה הרוסית

לדרום אפריקה בחנוכה
ב־$1,995 בלבד.
כולל: טיסות בינלאומיות וטיסות פנים. 12 ימי טיולים על בסיס חצי פנסיון.
ביקורים ב: יוהנסבורג, פרטוריה, סאן סיטי, קרוגר פארק, פורט אליזבט, גרדן רוט וקייפטאון.
• מלווה ישראלי.
• תאריך יציאה: 28/11/88.
• תאריך חזרה: 12/12/88.
(אפשרות להאריך השהות)
פרטים והרשמה: אופיר טורס בית אל־על, שלום עליכם 20 ת"א.
טלפון: 280025, 03-283531 או אצל סוכן הנסיעות שלך.
SAA
אופיר טורס

דורון רוזנבלום

...בתפריט נכתב רק "תנוחת רמפה".
ליאור בקיקן מסוס הרים גבה, הוריו ראשו לאחור בכבכיכנו. ג'ונח אילם של הבאה עבר בין הנבגאים על הסבו...
נפלאות הטלוויזיה הבריטית
החל מהשבוע
ב"חדשות של שבת" 21.10.88

התזמורת הקאמרית הישראלית
יועץ מוסיקלי: שלמה מינץ
סדרת קונצרטים "לכל המשפחה"
תשמ"ט 1988/89
5 קונצרטים + 1
קונצרט מס' 1 – "פפה היידן"
ראשי לבאות. מנצח ומנחה
מקהלת ילדי הקונסרבטוריון ת"א
מוזיאון תל אביב
היום, יום ד', 19.10.88
16.30 (1), 18.00 (2)
יום ה', 20.10.88
16.30 (3), 18.00 (4)
ניתן עדיין לרכוש מנויים במשרדי התזמורת הקאמרית, טל. 210102

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עידית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 22.10.88 ב־11.00
מוספשבת
עם
מיכאל הנדלזלץ
עימות מערך־ליכוד לקראת הבחירות: אברהם בורג ואוריאל לין.
כתב "הארץ" לענייני מפלגות אילן שחורי.
שחקני "הבימה" ותיאטרון באר־שבע על הצגת "הנפש הטובה מסצ'ואן": ליאת גורן, ד"ב רייזר, ישראל גוריון, חיים חובה, עמליה ליזרוביץ וחיים גרינשפן.
תלמידי "בית צבי" עם קטעים מהמחזמר "שיר לך אשיר".
מוטי גלעדי וגדי יגיל בקטעים מתכניתם ביידיש "פריש געזונט אונד משיגע".
דודו טופז על תכניתו החדשה "צורה לנו".
ריטה על תכנית היחיד החדשה שלה.
כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ד'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: – 12 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.
הארוע באדיבות
בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

א.ג.ק. פרסום ויחסי ציבור

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 19.10
תיאטרון הבימה:
מירלה אפרת: 20.30
אנשים קשים: 20.30
הנפש הטובה מסצ'ואן – בכפר סבא: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
לשבור את הצופן – בתיאטרון ירושלים: 20.30

הודעה בדבר פירוק חברה ע"י בית המשפט
בבית המשפט המחוזי
בתל־אביב – יפו
תיק אזרחי
בעניין: פקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג־1983
ובעניין: פירוק חברת עדן טורס אגד טרוול בע"מ
והמבקשת: עדן טורס אגד טרוול בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד א. מירון, מ. רויטר־בן צבי, ז. פרידמן, י.א. קנטור, י. מירון, מ. לוין, י. רימל, מ. שטרן, ת. באומן, ש. אלטשולר וא. רייך, מרח' ליליינבלום 32א' תל־אביב 65133, טל. 650061
אריה רייך, עו"ד
ב"כ המבקשת

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הוצאת רופאים במקרים דחופים: מ"ס בטיב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

מגן דוד אדום: ירושלים 523133; תל־אביב 5460111; חיפה 512233; גוש דן 5793333; הרצליה 052־541333; נתניה 823333; רחובות 08־451333; בת־ים 5511111; חולון 803133; לוד־רמלה 08־221022; באר שבע 057־74767; הקריות 04־763333.

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' – 20.00–8.00; בימי ו' – 15.00–8.00; טלפונים: 03־433300.

שירות רפואי דחוף ש"ח־ר: שירות רופאי בית (24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים): ירושלים, מוקד יום 669531, 660585; מוקד לילה, שבת וחג 226191. תל־אביב: מוקד יום 218820, 218898; מוקד לילה 631011.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב רוקח – (ילדים, פנימית, כירורגיה); ירושלים שערי צדק – (ילדים); חיפה ע"ב – (פנימית, נשים, עיניים, כירורגיה, אורטופדיה); בקור חולים – (נ.א.ג.).

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב בבלי שדאל 1 פ. טולידנו 10 446552; קופ"ח מכבי בן יהודה 26 205492; ירושלים ד"ר בלה המלך דוד 6 224856; חיפה יבנה אבן סינא 7 6722288; חולון עין יעקב 2 884854; בן גוריון לבדאו 16 5523954; בת ים ...; נתניה הרצל 24 22243; ראשון קופ"ח המיתר 25 782537; פתח תקוה קופ"ח חיים עוזר 905271; הקריות אשר העצמאות 80 ק. אתא 446765; חדרה צליק ה. סמואל 336325.

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא הבריאות, משפחה, מיניות – אמצעי מניעה. ימים ב'־ד' – 16.00־19.00. רמב"ם 9 5101511/2. חיפה: ימים א' ־ד' 19.00־16.00 רח' הסטודנטים 14 טל' 381520.

מרכזי מידע – אגד

02–304304 03–432777 04–549121

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מוגש כשירות לציבור על ידי

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן
08.05 שעת כושר
08.15 בגאוגרפיה של א"י
08.40 אנגלית ו'
09.00 מדעי הטבע
09.15 רחוב סומסום
10.30 מדעי הטבע ה'־ו'
11.15 יהדות, קשת ועגן
11.40 אנגלית ז'
12.00 משפי יסוד ביהדות
12.25 אורחות על־יסודי
12.50 צרפתית
13.05 אנגלית י'
13.30 מדעי הטבע על־יסודי
14.00 עד כאן
14.05 האוניברסיטה הפתוחה
15.00 היי בינגה
15.10 נילס הולגרסון
15.40 שעת כושר
15.55 מיצוזים
16.20 שלום סומסום
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 שיראשון – פסטיבל זמר קיץ אחר
20.30 ארץ לנוער
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) על ספרות ותרבות
19.00 (ע) בריאות ויופי
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 מוזר לזהר
20.30 תצפית
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 תשדירי המפלגות
22.15 הרצוגיה, סרט קולנוע
23.45 מסוף של יום חדשות

ערוץ 2

18.30 מה בשדר הערב
18.35 מרעשה. האדם הכימי
18.57 "דגע לפני..." ילדים אוטיסטים
19.00 30 דקות בהיסטוריה של הדראקליסים
19.30 קיץ אחר
20.30 אדם והכללה. תבנית הסודי
20.57 אוסף להיטים של "ידב"
21.30 מה נשאר מחר
21.35 קהל ברנס מארחת

ירדן ערוץ 6

16.00 תכנית בידור בצרפתית
18.00 חדשות בצרפתית
18.15 לקט שירים
18.30 חדשות בעברית
18.45 מגזין ספורט
19.00 חדשות בערבית

לבנון ערוץ 12

12.30 חיים אחרים (סדרה)
13.00 מועדון 700
13.30 העצמאות
14.00 האחר הלילי (סדרה)
14.30 סופר־בוק (מצויר)
15.00 שוכני הסלעים
15.30 חותם הזהב
17.00 חוק וקשת (סדרה)
17.30 משפחת קמבל (סדרה)
18.00 חדשות בערבית
18.30 חדשות באנגלית
19.00 רצה במשימת שלטום (מתח)
19.30 קיס האלי
20.00 האוק ההרי מגרו (סדרה)
21.00 חדשות באנגלית
21.00 משחקי דגש (דראמה ערבית)
22.00 מועדון 700
22.30 חיים אחרים (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה

06.01 שעון מוסיקלי
07.09 בהאזנה ניגודה
09.00 שעה עם אמנסבל
10.00 קונצרט בוקר
12.57 פינת השיר
13.00 קלאסיקל
14.06 מן הפרסיה
15.00 אנתולוגיה בצליל
16.00 כאוהלי הקונצרטים שלנו
18.00 מבחר התקליטיה
19.00 אנגלים באולפן
20.05 כבקשתך
20.57 פינת השיר
21.00 אופרה. הבה אוברון

רשת א'

16.05 מועצים
17.05 צבעי הקשת
18.06 מגזת ערב
19.00 שלוזים לעולים
22.05 הבר מאחו כוכב

רשת ב'

18.06 יש שאלות
19.00 היום הזה

רשת ג'

18.06 הצעקה האחרונה
20.05 כוכב באוויר
21.05 שירי רגא
23.05 הלילה הוא שירים
19.33 שירים עבריים
20.05 צמקים הישקים
22.05 להאזנו בחלום
23.05 מחשים את המכנזן

גלי צה"ל

18.05 יער משחר
00.05 ציפורי לילה
02.00 לא רוצים לישון
05.00 צלילי בוקר

צה"ל 1

19.05 שירים מבון
19.57 הודעות לחיילים
20.05 שירים בנושא אחד
21.00 מהדורת החדשות
21.30 אנתרופוסים משודרת
22.05 על הרכס ועל הריבוע
23.05 עשרים וארבע, חיים שורה

צה"ל 2

19.06 יומנים מוסיקה
20.05 כבעו המועמדים הלקוחים
22.05 המסקה עשר
23.05 קול הגאוה הזה

שידור קבוע

רשת א'

06.16 השד עיתונ. שירים ממגזן חסידי ☐ 06.30 סיפוח הבושה היומית ☐ 06.35 דף בטרם יומו ☐ 06.50 שיעור היום ☐ 07.30 יומן בעיתון. שירים ישנים ☐ 08.05 הבה ☐ 09.05 סלודיה. שירות מידע ☐ 10.05 צבע בוקר ☐ 11.05 יוזקידיה. שירים עבריים ☐ 12.05 בשורק יקרוקיני ☐ 14.06 בראש בער. מגמש לילדים ☐ 15.00 שירים עבריים. 15.30 האוניברסיטה הפתוחה

רשת ב'

06.06 השכם בבוקר ☐ 07.00 הבוקר הזה

רשת ג'

06.05 בוקר לאור. הוקחה הבוקים ☐ 07.05 שיר בבוקר בבוקר. שירים עבריים ☐ 09.05 "מה כבר הפעלן" ☐ 10.06 רבודים טובים עם שמוה איסבי ☐ 11.05 מלאכי וקופה "על המי" ☐ 12.05 "אהבה יכולתי" עם יוסי סאם ☐ 13.05 רק בימי הול עם מנחם פרי

גלי צה"ל

06.05 אנטרקטיקה. מהדורת ☐ 06.30 שיפור ורק. חדשות ☐ 07.07 שבוע עם שבע ☐ 08.00 בוקר טוב ישראל ☐ 09.05 אילה בוקר ☐ 10.05 "ענוה" ☐ 11.05 נבון לעבודה ☐ 13.05 יון זה מי"ה ☐ 14.05 "יפמ ומן מוסיקלי" ☐ 15.05 "שירים לכל" ☐ 16.05 ארבע אחר הצהריים. שירים עבריים ☐ 16.45 באמון מילולי ...

קולנוע

תל־אביב

אורלי – אנשים מבריאים 4.30, 7.00, 9.30
אלנבי – המעקלים 7.15, 9.30
אסתר – ניקי 5.00, 7.30, 9.30
בית לסין – טוני 11.15
בן יהודה – פרטייר 5.00, 7.15, 9.30
גורדון – החגיגה של באבט 5.00, 7.30, 9.45
גת – בוקר טוב ויאטנאם 5.00, 7.20, 9.45
דקל – ביג 7.10, 9.35
דיזנגוף 1 – קפה בגדד 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 – מקין בלוז 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 3 – כפר קטן שלי 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.50
הייבימה – מבלמה בלי בושה 5.30, 7.30, 9.30
חן 1 – בת לוחות 2.00, 5.00, 7.25, 9.50
חן 2 – פרנטיק 5.00, 7.30, 9.50
חן 3 – ללא מעצורים 5.00, 7.30, 9.50
חן 4 – פרחים בעליית הגג 7.30, 9.50
חן 5 – בעל בהשאלה 7.30, 9.50
לימור – צבעים 5.00, 7.15, 9.30
לב 1 – החיים הם נהר ארוך
לב 2 – בכלל המלחמה
לב 3 – אהבנו כל כך
לב 4 – הגבירה השמנה
מוזיאון ת"א – עיניים שחורות 4.30, 7.00, 9.30
מקסים – מבלמה בלי בושה 5.00, 7.30, 9.30
סינמטק – אני הבנתי
פאר – צל הבזום 5.00, 7.30, 9.30
שחף – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45, 9.15
תכלת – הקומיסרית 5.00, 7.35, 9.45
תל־אביב – מגלה את אמריקה 5, 7.10, 9.30

נתניה

אסתר – פרטייר 5.00, 7.15, 9.30
מטרו – בוקר טוב ויאטנאם 5.00, 7.15, 9.30
שרון – במלמה בלי בושה 5.00

רחובות

בית העם – משגע להיות 8.30
חן – מגלה את אמריקה 7.15, 9.15

בת־ים

אטלנטיס – הארץ של אביה 4.30, 7.15, 9.30

ירושלים

אדיסון – כת לוחות 4.30, 6.45, 9.00
אורנה – בוקר טוב ויאטנאם 4.30, 7.15, 9.15
אורגל – החגיגה של באבט 5.00, 7.15, 9.30
ארנון 1 – מקין בלוז 5, 7.15, 9.30
ארנון 2 – פרנטיק 4.30, 7.00, 9.15
בית אגרון – ...
סינמטק – ...
רון – ביג 4.30, 7.00, 9.00
ראשון – מבלמה 7.00, 9.30

באר־שבע

חן – מגלה את אמריקה 4.30, 7.15, 9.30

קרית אונו

משחררים ורושות 8.00

הרצליה

חן – מגלה את אמריקה 5.00, 7.15, 9.30

חולון

מגדל – ניקי 7.30, 9.30

צפת

בית אלון – פרנטיק 7.00, 9.15

רמת גן גבעתיים

פתח תקוה

כפר סבא

ראשל"צ

חיפה

אורה – קפה בגדד 4.30, 7.00, 9.15
אורלי – כפר קטן שלי 7.00, 9.15
רב אור 1 – פרנטיק 4.20, 6.45, 9.15
רב אור 2 – סם ומשחק 4.30, 6.45, 9.15
רב אור 3 – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 4.45, 9.15
רון – מגלה את אמריקה 4.30, 7.00, 9.15

קריות (חיפה)

עפולה

חדרה

רחובות

אשקלון

קרית־גת

עכו

נהריה

רמת השרון

טבריה

בית שאן